

REALITATEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATĂ

PREȚUL ABONAMENTULUI
Pe un an întreg . . . . . Lei 200
Pe o jumătate de an . . . . . Lei 110
Pe trei luni . . . . . Lei 60

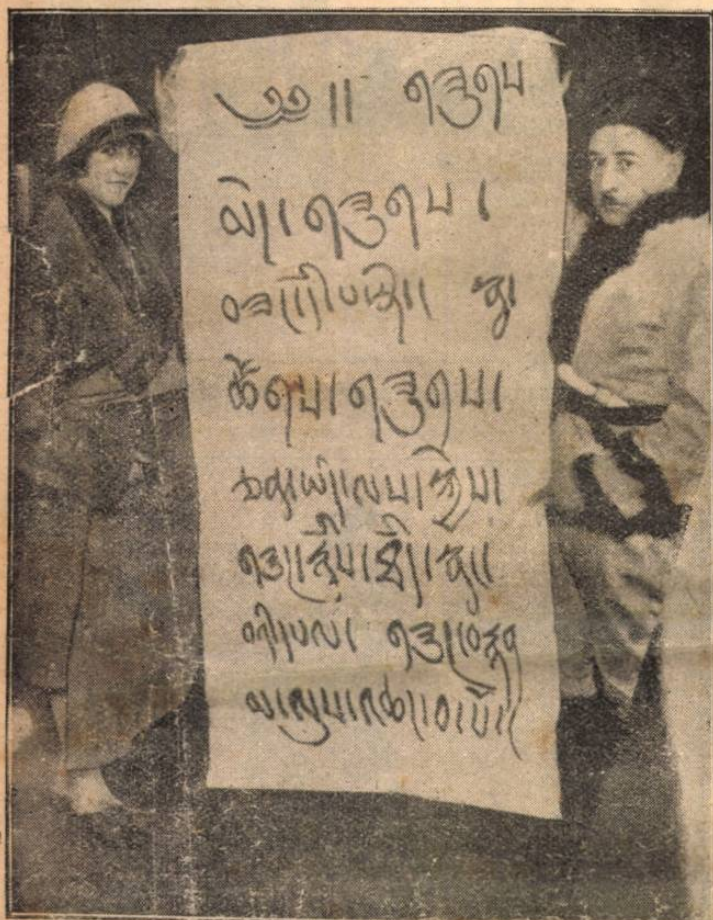
PENTRU STRĂINĂTATE
Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 30/
Pentru America \$2

Apare totdeauna Duminică
Editor și Redactor: J. B. Sima

Redacția și Administrația:
Cluj, Str. Regina Maria 36.

Anunțuri se primesc la Administrația
foaie cu prețuri convenabile

PAȘAPORT DELA BUDHA

Pașaportul de mai sus este un pașaport dela Budha cel Viu, primul care s'a dat cândva unor oameni „albi”. Pașaportul e scris pe pânză albă și mărimea lui e de înălțimea omului, după cum se poate vedea din ilustrația de mai sus.

DIN ȚARA FLORILOR — „FLORIDA”

Fotografia de mai sus e luată din țara florilor, numită astfel de Ponce de Leon, spaniolul care a plecat acum câteva veacuri se găsească „izvorul tineretii veșnice” și s'a așezat pe coasta americană numită astăzi „Florida”.

PROBLEMA LOCUINȚELOR. — CUM CONSTRUESC AMERICANII

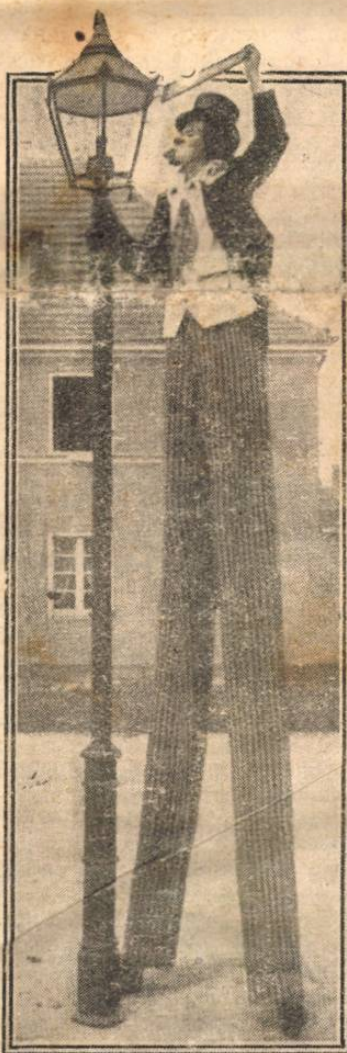

Un grup de clădiri construite în curs de 6 luni în Los Angeles. Muncă nu glumă!

UN REGE FALS

Un rege fals: De frică să nu fie asasinat, regele Rama al Siamului a îmbrăcat o altă persoană cu hainele sale regesti și l'a trimis la serbarea anuală dela Bangkok.

SĂ NU FII ÎN PANTALONII LUI!
Un artist German pe străzile Berlinului

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII

UN CÂINE CU 400 MII DE LEI

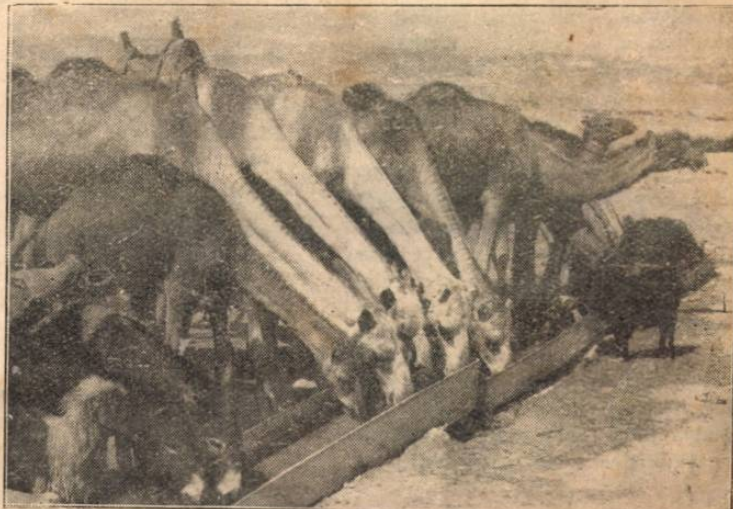
Căinele din ilustrația de mai sus și-a schimbat acum nu de mult stăpânii, adevărat s'a urât de Londra și a trecut oceanul la New York, cu sau fără voința sa. Prețul părului său a fost 400,000 lei. — Căinele e frumos, nu-i vorbă, și e elegant îmbrăcat dela natură, dar e prea scump și în tot cazul tot CÂINE e. Pentru OAMENI nu se plătește astăzi un preț atât de mare.

EXECUȚIILE ÎN CHINA

Chinezii osândiți la moarte în așteptarea securii care să le retezeze capul. „Măștile” în care este înfășurat capul sunt un fel de coșulețe făcute anume pentru a înăbuși strigătele și vaețele victimelor înainte de a fi executați, când capurile rămân în coș. Victimele sunt legate de câte un stâlp tare, cum se vede mai sus.

NU DISPREȚUIȚI CĂMILELE

Priviți în ilustrația de mai sus. Mii de ani Cămilele au fost singurul mijloc de transport pe uscat. Ele au purtat pe spatele lor mai mult de 50 la sută din tot transportul lumii până astăzi. Ele sunt acum amenințate să dispară, fiind înlocuite cu Cămile moderne—trenuri, automobile, aeroplane, ș. a. Viitoarele generații vor privi trenurile noastre de mare „lux” cu același zămbet cu care privim noi azi Cămilele ca mijloc de transport sau călătorie; și, clătind din cap, vor spune (sau poate vor scrie chiar un articol sub titlul): „Primitivitatea Secolului al XX-lea, ilustrată prin mijloacele primitive de transport de atunci, numite trenuri Expres, Simplon Orient, Grand de Luxe, ș. a.” Ei vor mai scrie, încă se va mai întrebuința scrisul: „Călătoriile se făceau anevoe atunci, gândindu-te că dela București—Paris se făcea 4 zile și 4 nopți cu ceea ce ei numeau Tren Express, față de 1 oră și 20 minute cât ni s' cere nouă astăzi!” De aceea: nu disprețuiți Cămilele!

REALITATEA

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Cluj, strada Regina Maria Nr. 36.

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an întreg . . . . . Lei 200
Pe o jumătate de an . . . . . „ 110
Pe trei luni . . . . . „ 60

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America \$2
Jugoslavia și Cehoslovacia . Lei 300

Editor și Redactor: J. B. Sima

DUMINECĂ 20 FEBRUARIE 1927

Râia politică

Boală urâtă, conaminantă dar nepericuloasă. Măncărimile epidemice sunt plictisitoare dar nu atacă organismul individului. Vindecarea e simplă și ușoară: băi și curățenie.

Satele noastre au început a fi contaminate de o astfel de răie: CLUBURILE POLITICE. În vânturarea vorbăriei demagogice, apanașu al partidelor politice în general și al partidului liberal în special, deosebi democrația scrisă în program este negată violent în fapte, politicienii s'au repezit asupra satelor ardeleni încercând să zăpăcească naivitatea țăranilor complect străini și de pretenșile doctrine politice și de nenorocita tradiție a politicianismului. Și cluburile prind a se înfiripa anemice și șovăitoare sub influența directă a unor agenți locali cari, cu răbdare și perseverență, așteaptă dreapta lor răsplată la viitoarea guvernare.

Aceste mici centre de măncărimi a epidemiei politice vor provoca, poate, ușoare răni locale cari se vor vindeca rapid, când conștiința indivizilor contaminați va fi activată de faptele concrete.

* * *

Că votul universal îi silește pe electori să se scoboare la sate pentru a capta puhoiul voturilor rurale copleșitor pentru minoritatea „pantaloniștilor”, este destul de explicativ. Bizară și ilariantă e numai credința acestor electori, — îmbătrîniți în obiceiuri urâte, — că vor putea împărți satele în partide politice diferențiate pe chestiuni de principii și program. Ca și cum țăranul ar putea jongla cu doctrinele politice! Dacă în organizațiile centrale 80 la sută dintre membri habar n'au de doctrina pe care se bazează partidul respectiv și sunt grupați numai în vederea unor recompense bugetare sau a unor tranzacțiuni de conștiință, ce-o să priceapă țăranul din această fină dantelare ideologică?

Imaginați-vă că în Sărăcenii de sus, Costache Gavril membru al partidului liberal pătruns de doctrină și îndopat cu principii, sprijinit în coada sapei la prașitul porumbului, va discuta furtunos cu Vasile Clempus membru al partidului național. Ba nu zău, nu-ți vine să mori de râs!...

Țăranul are numai dureri individuale și trebuințe locale. El mai este pătruns de un mare adevăr: că toți oamenii chemați să guverneze nu sunt dușmanii țării; toți, cu mici deosebiri de metodă, caută să consolideze STATUL, persoană foarte abstractă pentru el. El cere de la toți dreptate și trai omenesc și toți sunt datori să se îngrijească de el căci e „talpa țării” Iată pentru ce țăranul va fi instinctiv guvernamental.

* * *

Și dacă în satele noastre râia politică va provoca scărpînături locale, ele vor fi numai superficiale, mărginindu-se la așa zisa elită rurală cu interese precise și cu recomenzi și mai precise. Masa țărănească va rămânea tot necontaminată a sinistrei ideologii politice și nu va pricepe o silabă din vocabularul încălțat al politicienilor, care are ca supremață țintă mirajul puterii.

Oricât de furioasă ar fi furtuna pe mare, ea nu poate ridica de câțiva metri valurile la suprafață, pe când

marea în adâncul ei, este liniștită și neștiutoare de spumegoașele frământări de sus.

Când satele vor recunoaște că dragostea politicianilor nu le poate aduce decât măncărimi locale și profit real numai trepădașilor politici, toată alcătuirea cluburilor rurale se va sparge ca o fragilă bășică de săpun.

Baia de adevăr și curățenia morală va vindeca noua răie a cluburilor politice la sate.

Dușmanii culturii noastre

Cultura în țara noastră are doi dușmani cari o calcă în picioare. Aceștia sunt: politicianismul și materialismul.

Cu fiecare zi criza culturii se desfășură în adevărata ei goliciune. Falimentul culturii este aproape un fapt împlinit. Nu mai vorbește de falimentul moral.

Pricina îngrijorătoare a crizei intelectuale o datorăm crizei morale, în primul rând.

Puțini oameni să interesează în ziua de astăzi despre ridicarea nivelului cultural al poporului nostru.

Majoritatea intelectualilor s'au lăsat târați de vanități în mormina unei profesii necinstite, care se numește: politicianism.

Este și politicianism cinstit, numai că acela nu se prea practică.

Politicianismul nostru de după războiu duce cea mai perfidă luptă împotriva noastră însăși.

Acest politicianism brutal și fără considerații și consecințe a admis toate nedreptățile. A tolerat hoții, a infectat populația cinstită, a dușmanit pe frați între ei, a călcat legile, a creat îmbogățiri personale, a protejat panamale, a lăsat pe particulari să se înfrupte din bogăția publică, a delăturat pe oamenii cinstiți din slujbele înalte unde munceau cu dragoste și desinteres și a dat frau liber celor favoriti ca să săvârșescă abuzuri de orice natură.

Astfel sentimentul tinerei noastre pătri intelectuale a fost grav rănit. Aceasta este o crimă comisă în contra culturii țării de către politicianismul specific românesc de după războiu.

Indivizii intrați odată în făgăsurile politice, uită cu totul de a mai cerceta idei, cari duc la acțiuni înălțătoare.

O spunem fără intențiuni de jignire și accentuăm fiindcă este fapt adevărat. Multe procente la sută dintre parlamentarii noștri dacă i-ai supune la un examen riguros de literatură, sau politicianism cinstit, ar trebui să rămâie repenți. Lucrul acesta nu ne-ar surprinde, pentru că așa sunt vremurile de astăzi. Mulți n'ar fi știind să-ți spună o singură boabă despre un Kant, un Schakespeare, un Aristotele, un Hașdău, un Schiller un Tolstoi, un Baudelaire, un Eminescu, un Creangă, un Ady, sau despre un Coșbuc.

Ar fi deci lucru foarte la loc, dacă partidele și-ar alege candidații pe sprânceană nu să-i ducă în Casa Țării ca să se întindă, să caște și să se plictisească tolniți pe băncile parlamentare.

Criza intelectuală este provocată încă și de situația economică anormală. Aici principalul vinovat este statul care nu retribuește munca salariaților săi așa cum se cuvine.

E evident deci că statul însuși este un gâd al culturii lui proprii. Dacă guvernele nu ar tolera tot ceea ce este în detrimentul cinstiei și moralei și ar pune la cale destrăbălări publice, situația s-ar îndrepta spre bine numai de est.

Alt dușman, tot asemenea de periculos al culturii este materialismul.

Majoritatea indivizilor se simt deslegați de orice legături cu

societatea și caută fără să se întrebe, pe orice căi, cum ar putea ajunge mai grabnic prin minimum de eforturi fizice și intelectuale la maximum de realizări, de câștiguri.

Bani, bani, bani și iarăși bani! Acesta este tipul cotidian, acesta este visul etern, aceasta este dorința din urmă și după aceasta se sbat gloatele, aleargă cu febrilitate înspăimântătoare și caută să-i scoată din fundul pământului. În crășme se șoptește despre banii, în palate se numără banii, în colibe se visează bani.

Toată lumea urlă: bani!

Aceste manifestațiuni dovedesc cu prisosință și din belșug slăbiciunea societății contemporane, care nici după atâția ani dela încheierea păcii nu și-a restabilit echilibrul.

Dar va trebui să muncim cu toții cei cinstiți ca această stare bolnăvicioasă și amorală să dispară pentru totdeauna. Intelectualii puși în serviciul ideilor nobile trebuie să ia aminte.

Materialismul trebuie înăbușit fără milă și fără cruțare, iar în locul lui va trebui infiltrat adânc în inimile semenilor noștri: idealismul — singurul mântuitor al culturii.

Problema culturală la noi este foarte nesocotită.

Ici-colo se mai aude câte-un slab strigăt de alarmă, pentru a o anunța din nou. Ori, aceasta nu este de ajuns. Toate porțile cinstite vor trebui să-și întindă mâna, vor trebui grupate la un loc.

O contra-ofensivă serioasă este de datorința noastră să o începem. E necesară o reacționare mult mai puternică decât destrăbălarea, care inunda de apele ei otrăvite plaiurile țării noastre și plaiurile întregului bătrân glob pământesc.

Cât ne ia Statul

DUPA raportul administratorului financiar din Cluj, statul a adunat în cursul anului 1926 dela locuitorii orașului și județului Cluj suma de 1 miliard (un miliard face o mie de milioane sau de zece ori câte o sută de milioane) și 346 milioane. După cum jud. Cluj are 228,000 locuitori și dacă suma de mai sus o împărțim după locuitori, reiese că fiecare om, femeie și copil din acest oraș și județ, a plătit statului în cursul anului 1926, 480 lei 75 bani.

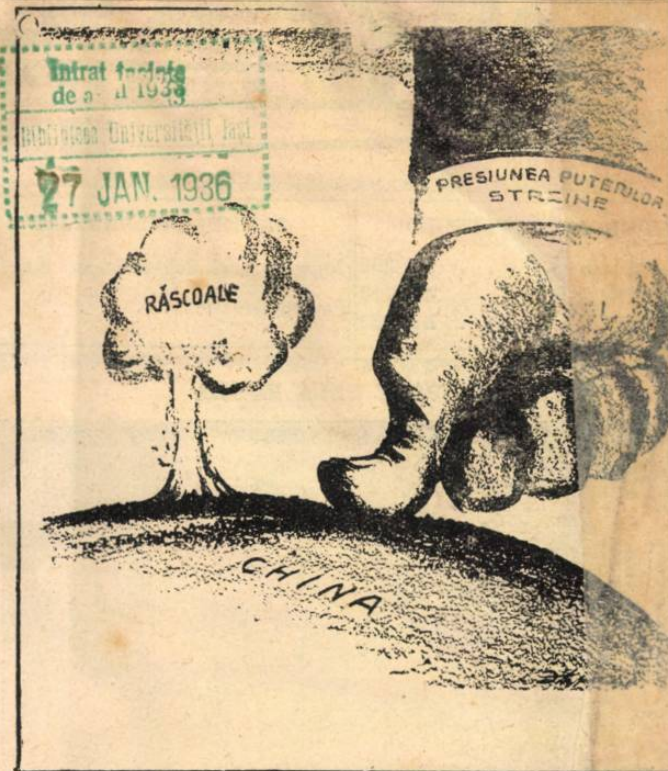
România are 71 județe, cu un total de 17 milioane locuitori. Înmulțind suma de mai sus cu numărul de județe, presupunând că fiecare județ a plătit statului tot atât cât județul Cluj, ar reeși că statul încasează 95 miliarde 556 milioane de lei pe an. Înmulțită per capito, adică de fiecare cap, presupunând că fiecare plătește 480 lei 75 bani, ca în județul Cluj, ar urma că statul pune la buzunar pentru acoperirea cheltuielilor sale familiare și gospodărești, suma de 817 miliarde, 275 milioane lei în fiecare an.

Și totuși, statul abea încasează 35 până la 40 miliarde lei pe an, după cum se arată din bugetul anului întocmit de visternicul nostru dela București.

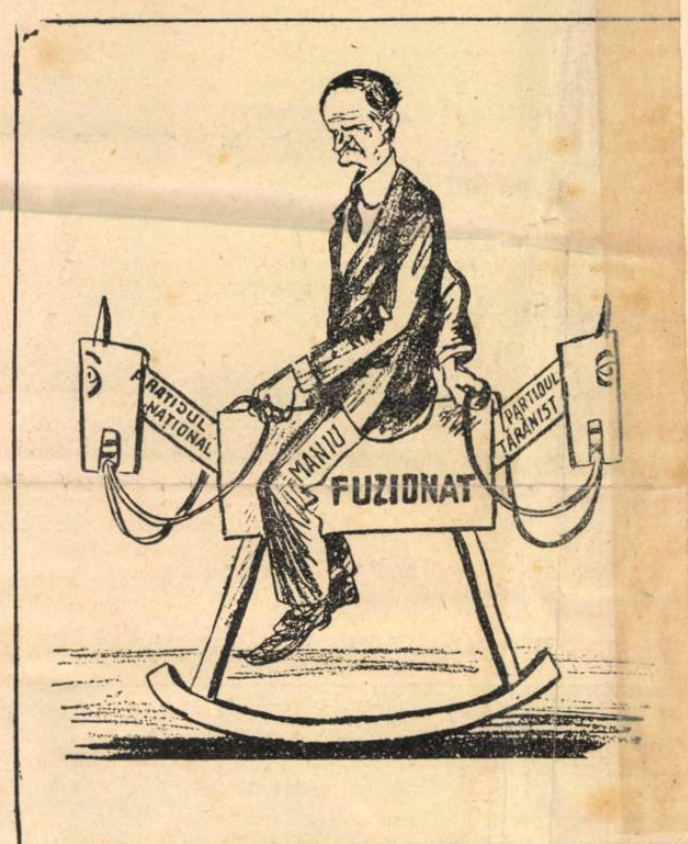
Care este cauza? Plătesc celelalte județe, luate ca județe, mai puțin ca județul Cluj? Și dacă sunt județe mai mici, care, firește, trebuie să plătească mai puțin, cum ne explicăm atunci că împărțind după capete, lăsând la o parte județele, câte 480 lei 75 bani, statul nu încasează cele 817 miliarde lei? Sau, plătesc locuitorii Clujului și județului Cluj dări mai mari ce ceilalți locuitori ai țării?

Asupra acestui important fapt vom mai reveni. Până atunci, cititorii noștri au cuvântul.

„Realitatea” politică

Adevărata pricină a războiului din China

Înțelegerea în partidul național-țărănesc

Păpușa vorbitoare

„Ceai pentru amândoi”

VEȘNICA PRIMEJDIE

POLITICA

FILOSOFIA

REVOLUȚIA

RĂZBOIUL

Nesinceritatea de azi

Ia de pildă POLITICA, care adesea nu corespunde numelui și numai rareori se ridică la nivelul bărbăției de stat. Ea tratează afacerile zilei de azi, se bazează pe egoismul omenesc inerent, și este întrețesută cu pizmășie, ură și lăcomie dela talpă până în creștet. Mulțumită în celulele sale primitive și susținând mai mult decât poate cândva să realizeze, politica nu învață decât puțin din pășanile trecutului și nu vede doi pași înainte spre viitor.

FILOZOFIA—e un cuvânt vechiu, o străduință veche, o veche luptă a creierului omenesc, în starea lui INFANTILĂ, să priceapă ceea ce este de nepriceput.

Fără însemnătate multora din generațiunea de acum, principala plăcere a unei viitoare rase iluminate va fi cuvântul FILOZOFIE, împerechiată din două cuvinte grecești: IUBIRE ȘI ÎNȚELEPCIUNE.

Voltaire a spus despre filozofi: „Filozofii nu fac decât să mă învețe să nu cred nimic din ceea ce spun ei.” Totuși, își au și filozofii meritul lor. Ei își pregătesc mintea lor și a altora. Prin sforțări pur ale creierului, oamenii au fost în stare să sară mii de ani înainte, în cunoștință și știință.

Thales, care s'a născut acum 2500 ani, a întrecut în cunoștință pe toți oamenii care au trăit timp de 2000 de ani după dânsul, prin forța dezvoltării creierului său.

El a putut să prezică cu precizie eclipsele soarelui. Pytagora, născut cu 600 ani a. Chr. predica vegetarianismul și bunătatea către animale, a dezvoltat matematica până la un însemnat punct, și a făcut importante descoperiri în geometrie. Se spune că Pytagora ar fi fost cel dintâi care a întrebuințat cuvântul „filozof”, aplicându-și-l, cu dreptate, sie-și.

El cunoștea însemnătatea gândirii mute și i-a făcut pe studenții săi să păstreze o tăcere de cinci ani în rând, în care timp dânsii n'au putut să-l vadă. El a început o frățietate filozofică care aproape cărmuia Statul.

Pytagora a fost primul care a anunțat că cele 3 unghiuri ale oricărui triunghi sunt egale dreptunghiului. El a trimes lui Leon, regele Achilei această definiție despre filozofie: „La jocurile publice unii vin să se lupte să obție măriri, alții să cumpere și să vândă pentru câștig, iar alții vin ca spectatori să observe și să studieze pe alții. Spectatorii sunt filozofii”.

Pentru oamenii cugetători, și pentru viitorul acestei lumi ilustrația cea mai importantă din cele patru este FILOZOFIA. În acest cuvânt stă puterea care cu timpul va pune capăt celor două ilustrații urâte care-i urmează—REVOLUȚIA ȘI RĂZBOIUL.

REVOLUȚIA este un cuvânt scârbos, violent și înspăimântător. Cuvântul te cutremură și opera s'a a năruit multe bunuri și averile în multe țări. Totuși, nici o țară n'ar avea nevoie de revoluție dacă acei care stau la putere și acei cărora le merge bine s'ar gândi și la masele dela picioarele lor.

Înțelepciunea de mâine

Astfel este viața, cum o vedeți în paginile ziarelor și cărțile istoriei.

POLITICA—in cea mai mare parte perfidă.

FILOZOFIA—in mare parte încă arta ghiciturii.

REVOLUȚIA—terminând totdeauna în dezastru.

RĂZBOIUL—veșnica primejdie.

Cele patru ilustrații de mai sus, din fericire, nu reprezintă TOATĂ viața. Dar ele își însușesc cea mai mare parte a energiei noastre și ne amână ziua intrării în Canaanul fericirii, cu ani, decenii și veacuri și mii de ani. Ele reprezintă „piscurile mai înalte” din viața și istoria ființelor omenesti.

REVOLUȚIA este alternativa disperată când politica și filozofia, istețimea și înțelepciunea omenescă dau greș și masele sunt împinse la disperare.

Revoluția nu este cum mulți și-o închipuie, o simplă răscurare a monstrului necivilizat, sau o rebeliune barbară a SĂRĂCIEI ignorante contra BOGĂȚIEI educate.

Revoluția, destul de importantă ca să atragă atențiune, pornește dela „creeri luminați”.

Revoluția franceză a fost clădită peatră pe peatră nu de către cei flămânzi sau în stare mizeră. Ea a fost clădită încetul cu încetul în cursul veacului al XVIII-lea prin scrierile celor mai luminați oameni ai veacului 18-lea, Voltaire, Rousseau, și alți enciclopediști.

Se spune despre Voltaire, care muri tocmai înainte de a izbucni revoluția împotriva nobilimii, că a scris 92 volume, și revoluția era să fie Volumul al 93-lea.

Revoluția, înseamnă pentru o națiune, ceea ce înseamnă operație chirurgicală pentru corpul omenesc—totdeauna de temut, totdeauna primejdioasă, dar UNELEORI INEVITABILĂ. Este datoria acelor care au puterea și mult de pierdut să se gândească și la viitor, să privească ce se întâmplă jos sub picioarele lor.

Dacă Țarul, care era stăpânit de-o femeie, iar la rândul ei era stăpânit de un stupid fanatic, Rasputin, s'ar fi informat mai bine despre stările suferințelor săi și-ar fi luat măsurile dictate de împrejurări din vreme, Rusia n'ar fi trecut prin revoluția prin care a trecut.

Dacă bine dispusul Ludovic al XVI-lea, regele Franței la timpul când a izbucnit revoluția studia chestiunile poporului asupra căruia stăpânea, după cum își studia cheile porților grele ale Bastilei, și dacă ar fi curmat desfășările extravagante ale reginei sale cu moravuri ușoare, Franța n'ar fi trecut prin revoluția prin care a trecut.

Dar Ludovic era la vânat în ziua când zidurile Bastilei se dărâmau până la pământ, și fiindcă n'a împușcat nimic, a scris în notetul său francezul „rien”, care înseamnă „nimic”. El nu și-a întrebuințat creierul să raționeze că căderea Bastilei înseamnă căderea tronului, sau să ghicească că capul său va cădea odată cu zidurile Bastilei.

Totuși, câteodată și din „râu ese bine”, iar din revoluția Franceză a eșit puternica republică Franceză de azi.

RĂZBOIUL, după cum oamenii au avut ocaziunea să se convingă în anii din urmă, este veșnică primejdie a omenirii. Strigătul veacurilor pare că-l auzim sunând în urechi:

Izbucnirea urei

RĂZBOIU!... RĂZBOIU!!... RĂZBOIU!!!...

Europa și-a avut războiul ei de O SUTĂ ani, războiul de TREIZECI de ani, războiul de ȘAPTE ani. În vechime regii și împărații socoteau războiul ca o stare firească. Pacea nu era decât o scurtă vacanță pentru adunarea de noi puteri pentru alt războiu. Un englez cu multă avere și educație a scris, acum câțiva ani, negru pe alb și cu perfectă seriozitate, următoarele: „Nu-mi place pacea, ea este primejdioasă. Voin fi fericit numai când ne vom întoarce din nou la războiu”.

Războiul a încetat de-a mai fi un spectacol de plăcere al regilor, sau un mijloc de-a distra poporul cu ideile lor rebelioase și sfâșierile întreolaltă, sau de-a schimba averea unei națiuni bogate în declin, la o altă națiune mai viguroasă și războinică.

Alexandru cel Mare a dus un războiu crâncen împotriva gigantice, grași și bogatei Persii numai pentru a face plăcere învățătorului său, Aristotel, și a cheltuit mai mult decât toată averea pe care a moștenit-o dela tatăl său, Filip.

Cucerind totul ce-i sta în cale, Carol cel Mare, putea să-și facă o împărăție care să pună în umbră imperiul Roman cu împărății și țări cucerite, care să-i aducă aur, robi și avere și să-l îmbogățească până în slavă.

Dar războiul schimbă totul. Armele ridică împărății și imperii puternice; dar tot Armele le și năruie. Când doi oameni cu revolvele încărcate, se luptă într-o cameră închisă, ei trebuie să moară. NICI UNUL NU POATE SĂ INVINGĂ. Cu mașinile zburătoare de azi, vapoarele rezezi și trenurile expresse, explozibile care-ți ridică pământ pe cap când te gândești la ele, gazele asfixiante, de care numai în mormânt te poți ascunde, au făcut din lumea aceasta o „mică” și simplă cameră. Și când două sau mai multe națiuni se încumetă să meargă azi la războiu, nici una nici alta nu poate eși învingătoare.

„Învăgătorul”, după cum ne poate mărturisi Franța, Anglia, Italia și alte țări, pierd mai mult decât națiunile învinse.

La intrarea în războiul mondial Rusia datora Franței 30 mii milioane de franci. Rusia a tras cu buretele revoluției peste cele 30 mii de milioane franci, afară de care Franța mai datorează Americii cu alte 100 mii de milioane franci și cam cu aceeași sumă Angliei. Numai interesele după această datorie ar face toată Franța o grădină a Edenului în timp de cincizeci de ani. Poporul Francez de azi și de mâine—și timp de 100 ani de acum—va trebui să-și verse toată munca lor pe ruinele războiului trecut plătind aceste datorii.

RĂZBOIUL NU ADUCE NICI UN CÂȘTIG.

Veșnica primejdie

Și totuși războiul dăinuie. Război în China, în Africa, în Asia, și primejdiile războiului pândesc dela fiecare colț al celor cinci continente, gata să ne sară în cap, gata să înghită, să distrugă, să ruineze tot ce biete ființe omenesti crează cu trudă, cu muncă și durere, toate acestea sunt spulberate în câteva clipe, ceasuri și zile.

Gândiți-vă, spre pildă, cu câtă durere se naște un copil, câtă suferință îndură o mamă, și câte simțăminte nobile devotează ea pentru creșterea lui; și totuși, o bucăciță de plumb din tranșeele opuse, năruie întreaga operă de iubire a acestei mame.

Ce ar îmbunătăți stările arătate prin ilustrația din fruntea acestei pagini? Ce ar smulge politicii nesincere secura prieteniei „false” și să înlăture REVOLUȚIA și RĂZBOIUL cu deșăvârșire din această ilustrație.

Un singur cuvânt—EDUCAȚIA. „DAȚI POPORULUI LUMINĂ”, a spus Dante acum 600 de ani, „ȘI EL ÎȘI VA GĂSI CALEA PE CARE TREBUE SĂ MEARGĂ”. Ceea ce a cauzat războaiele trecute și prezente este NEȘTIINȚA. Oamenii dibuiesc în întunericul neștiinței. Neștiința sufletească este mai rea ca întunericul natural. CUNOȘȚINȚA este lumina strălucitoare care îi va învăța pe oameni calea păcii, le va da stăpâniri bune și drepte și îi va îndrepta pe drumul prosperității. Va fi ÎNCEPUTUL acelei civilizații care încă nu există pe pământ.

Unde războiul veșnic amenință, civilizația s'a mutat în altă parte. Nu există civilizație acolo unde cei bogați, luptă în continuu să fie și mai bogați și unde, ca în Franța și Rusia, cei săraci, călăuziți de-o inteligență schimonosită se ridică să-și răzbune prin revoluții. Nu poate exista civilizație acolo unde jocurile politice sunt jucate și conduse de oameni nesinceri interesele țării, alegătorilor, nesinceri unul față de altul, și față de ei înșiși.

Fanaticismul, bigotia, încep să dispară și libera discuție se impune din ce în ce mai mult ca o forță publică care regulează și amputează jocurile politicianilor nesinceri.

Încetul cu încetul filozofia care înseamnă iubirea pentru înțelepciune, va netezi una câte una din problemele care nefericesc omenirea. Când politica falsă, revoluția și războiul vor pieri de pe pământ, atunci—și numai atunci—se va începe adevărata construire a ei.

Va fi ÎNCEPUTUL adevăratei civilizații. Să sperăm că ea va veni odată.

FOAIE DE ABONARE

Foaiei „REALITATEA” Cluj. Cu data de azi v'am trimis 100 lei, costul abonamentului pe 6 luni și să-mi trimiteți foaia pe adresa:

Numele _____

Comuna _____

Str. _____ No. _____

p. n. _____ Jud. _____

Misterioasa Dispariție a Marelui Duce Michael al Rusiei

Salvat din ghiarele Bolșevicilor de către amicii săi îmbrăcați ca soldați bolșevici, a fost el omorât sau surprins de vre-o altă nenorocire — sau stă ascuns până va sosi momentul oportun să ocupe tronul Rusiei?

Marele Duce Michael

CE a devenit din Marele Duce Michael, unicul frate al fostului Țar Nicolae?

Marele Duce Michael, care era adevăratul și ultimul Țar al Rusiei, a dispărut în mod misterios în Octombrie 1918 din Perm, Rusia, unde el fusese internat de către bolșevici.

În timp ce despre moartea Țarului și a altor membri ai familiei imperiale există dovezi peste orice putință de îndoială că aceștia au fost omorâți, nu există nici o dovadă convingătoare despre moartea Marelui Duce Michael. E adevărat că organul oficios al bolșevicilor a declarat în mod oficial că Michael a fost împușcat la 20 Iulie 1918, dar pentru susținerea acestei afirmații bizare lipsește orice dovadă serioasă și amănunțită.

Pentru aceasta și mai multe alte motive mulți ruși europeni cât și din Rusia proprie, cred că Marele Duce este ținut în secret de către prieteni credincioși până va sosi momentul oportun să-l așeze pe tron în toate drepturile unui Țar de drept al Rusiei.

În susținerea credinței că Marele Duce încă trăiește, Prințesa Olga Poutiatine aduce o serie de dovezi interesante și uimitoare prin revista franceză *Revue des Deux Mondes*, o revistă clasică din Franța sub titlul de: „Ultimile zile ale Marelui Duce Michael.” Prințesa Olga Poutiatine se trage din una din cele mai notabile familii a aristocrației

„Domnul Johnson, valetul Ducelui, a auzit din camera de alături cele ce se petrec în camera Ducelui și a intrat cerând soldaților să se legitimeze pe baza cărui ordin ridică pe Marele Duce întru cât acesta și familia sa se găsește sub protecția și stă la dispoziția Sovietului din Perm. Johnson a mai spus, în cuvinte sgomotoase, că nu le dă voie să-l ridice, și că va trezi întreg hotelul în caz că vor să-l ridice cu forță.”

Ruse și este o rudă directă a familiei imperiale. În decursul revoluției, și cea mai mare parte a sa, Marele Duce era un refugiat în palatul Prințesei Olga din Petrograd, și de aceea, știe multe despre ultimile zile ale Marelui Duce.

Trebue să spunem dela început, că declarația Prințesei că Marele Duce a dispărut în mod misterios fără să lase vre-o urmă de moartea sa, a fost confirmată din multe alte dovezi suplimentare și ulterioare.

Probabil una dintre aceste însemnate dovezi este că femeia Ducelui, care trăiește la Knebworth, Herfordshire, din Anglia continuă să plătească regulat primele de asigurare către Societățile Engleze de asigurare în care Marele Duce era asigurat cu sume fantastice. Toată lumea este de acord că Marea Duceasă n'ar plăti aceste prime dacă bărbatul ei ar fi mort de fapt.

Dacă soțul ei, Marele Duce, ar fi dispărut, lăsând-o în nesiguranță, ea n'ar avea decât să încete plățile și să aștepte până la stabilirea morții soțului ei și să ridice asigurările care se urcă la milioane de fonți sterlingi. Pentru motive cunoscute numai Marelui Duce, ea nu vrea să divulge nimic asupra acestor curiozități.

În articolul său la care ne-am referat mai sus, Prințesa Poutiatine descrie aventurile Marelui Duce în cursul războiului și revoluției. Ea arată cum el era purtat de către bolșevici de ici-colo, și totuși Marele Duce refuză să fugă din Rusia. În urmă el a fost internat la Perm, un oraș zdrențuros la o îndepărtare de aproape 2400 de km. de Petrograd, aproape de frontiera Siberiană.

La Perm Marele Duce a fost despărțit de către femeia sa și i-s'a lăsat numai secretarul său englez Nicholas Johnson, valetul său, Basil Tchelichev, și soferul său, Barounov, toți trei fiindu-i deplin devotați. Timp de opt luni amicii Marelui Duce nu știau nimic ce s'a întâmplat Ducelui. Între timp însă se întâmplă moartea Țarului și a familiei sale și multe alte orori, care i-a scos din sărite. Diferite versiuni circulau cu privire la soarta și viața Marelui Duce din care unele spuneau că este internat la Perm, altele că trăiește la cel mai bun hotel de acolo, etc.

După mai multe pagini de trasare a chestiunii Prințesa istorisește dramatica și istorioasa scenă a ultimei arătări a Marelui Duce pe pământ. Aceste întâmplări a ajuns în vileag pe o cale tot atât de misterioasă. În învălmășeala revoluției, care devenia din ce în ce tot mai sălbatică, Prințesa a fugit dela Petrograd la Odesa, de acolo la Constantinopol și apoi s'a refugiat la Malta. Când a pornit dela Petrograd, ea a trebuit să lase acolo pe guvernanta copiilor săi, M-lle Baeting, care era foarte bolnavă. Cinci luni mai târziu guvernanta a găsit-o la Malta.

„Opt luni după neașteptata și misterioasă dispariție a Marelui Duce”, scrie Prințesa, „Mlle Baeting era încă pe pat bolnavă la Petrograd, când cineva i-a adus vestea că un domn vrea să-i vorbească. Aceasta n'a surprins-o întru cât era obișnuită cu vizita aproape zilnică a detectivilor bolșevici. Coborându-

Marele Duce Cyril cu femeia și cele două fete ale sale, Prințesele Maria și Kira, după o fotografie recentă la locuința lor din Paris. În cazul când Ducele Michael nu mai apare, Ducele Cyril rămâne pretendentul legitim la tronul Rusiei, dacă bolșevicilor le va trece cândva prin cap să restaureze monarhia.

Femeia dispărutului Duce Michael care trăiește în Anglia și continuă să plătească asigurarea bărbatului său.

se în sala de așteptare, spre surprinderea ei, a observat un om venerabil și bătrân, în a cărui față, se puteau citi adânci și marile suferințe, și care a salutat-o cu mult respect. Când l'a întrebat ce voia, acesta i-a răspuns:

„Se poate oare, Domnișoară, că să nu mă cunoști?”

„Cine ești D-ta?” a întrebat din nou Mlle Baeting.

„Sunt Basil Tchelichev, valetul Marelui Duce Michael”, răspunse bătrânul. „Sosesc dela Perm unde am stat în închisoare timp de șase luni. M'au hrănit numai cu capi de heringi stricați, puțină pâine neagră și ceai amar încât am ajuns în starea de acum, și abia mai stau pe picioare. Soferul Măriei Sale, Barounov, încă a fost arestat după ce Marele Duce a dispărut, și se găsește într-o stare mizerabilă încât nu poate părăsi Perm-ul.”

„M-lle Baeting l'a rugat să ia loc și i-a servit ceva de mâncare. Apoi l'a întrebat să-i spue despre dispariția Misterioasă a Marelui Duce.

„Am continuat în aceeași mizerie mai multe zile” a început bătrânul, „până ce într-o noapte cam pe la ora 2 dimineața, o troică (trăsură) s'a oprit în fața hotelului nostru. Preste câteva minute cinci soldați înarmați au descins în camera Marelui Duce spunând că au or-

din să-l aresteze pe Michael Romanoff.

„Marele Duce le-a răspuns pe un ton liniștit, că este gata să-i urmeze, dar să-i deie voie să se îmbrace în camera sa de alături. Șeful celor cinci soldați pe un ton cam aspru i-a răspuns că nu vor părăsi camera și e că Marele Duce se poate îmbrăca în liniște în fața lor.

„Domnul Johnson, valetul Ducelui, a auzit din camera de alături cele ce se petreceau în camera Ducelui și a intrat cerând soldaților să se legitimeze pe baza cărui ordin ridică pe Marele Duce întru cât acesta și familia sa se găsește sub protecția și stă la dispoziția Sovietului din Perm. Johnson a mai spus, în cuvinte sgomotoase, că nu le dă voie să-l ridice, și că va trezi întreg hotelul în caz că vor să-l ridice cu forță.

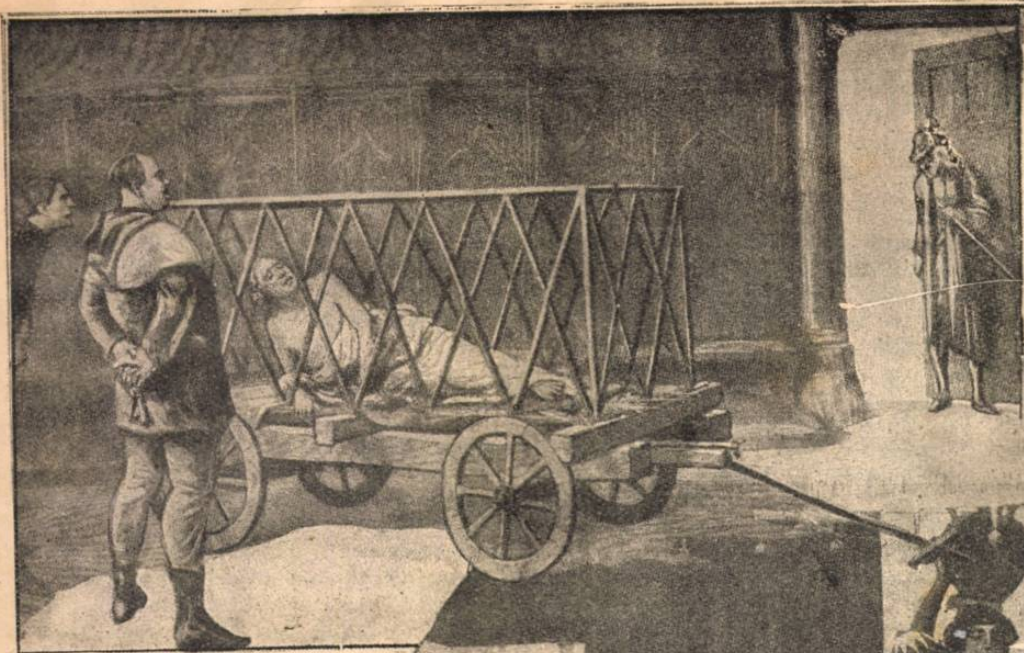
„Cei cinci soldați începu a se teme de sgomotul mare care se făcea. Atunci șeful soldaților l'a apucat pe domnul Johnson de braț și i-a șoptit câteva cuvinte în ureche. Efectul a fost magic, având o influență extraordinară asupra lui Johnson. Imediat el deveni foarte vesel

Urmare pe pagina 6)

De unde se inspiră Mussolini cu idei dictatoriale

Înspăimântătoare porunci date de către autocrații și despoții timpurilor vechi ordonau supușilor să se închine calului și pălăriei lor și să se culce seara la ora 8.

Regele Ludovic al XI-lea al Franței îi pune pe acei care i se împotriveau în cuști unde nu puteau sta nici culcați și nici pe picioare. Regele să desfată asupra victimei sale, cardinalul La Balue, după cum se arată în ilustrația de mai sus.

Mussolini pare foarte mic în comparație cu Julius Ceasar, Napoleon Bonaparte și Frederick cel Mare. Mussolini se crede mai mare autocrat ca Attila, Gessler sau Nero.

Prim-Ministrul Fascist, Mussolini, care dela meseria de zidar, ce a fost înainte, s'a ridicat la poziția de dictator care amenință și pune în uimire o lume întreagă, este cel mai interesant om și personaj al Europei după război. El aparține clasei vechilor stăpânitori autocrați și despoți, care se deosebeau atât ca fire cât și cu obiceiuri și metode de regii de lapte de azi.

Criticii lui Mussolini spun că acesta studiază edictele lui Nero, Caligula și alți împărați despotici romani; că citește istoriile satrapilor persieni, a țarilor mai vechi ruși, a sultanilor turcești și a altor despoți ai istoriei.

Nu de mult Mussolini a ordonat ca străzile Italiei să fie curățite de cochetii masculini și feminini. Acest edict atinge un mai mare număr de oameni și femei decât în ori care altă țară. În fiecare seară, și chiar ziua, orașele italiene sunt decorate de cochetii ambelor sexe, cari acostează pe trecători.

Numărul celor cari conform acestui ordin vor trebui să-și caute altă ocupație este enorm de mare și se spune că ordinul nici nu va putea fi aplicat. E remarcabil că această amestecătură de stradă italiană nu se ofensează atât de ușor ca aceea a altor țări europene. Pozarea și aerile copilărești sunt foarte hazlii celor mai mulți observatori, inclusiv femeile.

Alte porunci aspre al dictatorului dela Roma sunt îndreptate împotriva localurilor și costumelor de bal, precum și obiceiurile sălilor de dans.

La decretul anti-cochetărești și morale Mussolini a mai adăugat o gră de lucru la ziua fiecărui muncitor; a redus ziarul la 6 pagini; a oprit construirea altor hotele de lux și cabarete, a ordonat ca „spaghetile” să fie în-

Dyonisus, tiranul Syracusei, care l'a așezat pe Democles, vorbărețul Palatului său la masă cu dânsul și deasupra lui, a atârnat o sabie legată numai cu un fir de păr de cal, pentru al impresiona cu grijile care tortură pe un rege.

tatorul a descoperit că însărcinatul său de „afaceri morale” călca însuși legea, și după ce i-a dat o pedeapsă corespunzătoare și exemplară a făcut o lege mai cu mintea în cap.

Napoleon, deși s'a ridicat din sărăcie și obscuritate, a devenit cel mai absolut despot atunci când soarta și împrejurările i-a pus în mâini o putere aproape fără margini, și care l'a dus la peire. Dar Napoleon a fost și un adevărat geniu, și multe din decretale sale erau foarte raționale. O însușire bună a sa era că voia să treacă drept prietenul poporului. Față de regi și persoane mai de seamă din clasa de sus, Napoleon era fără nici o milă și îi judeca după cum îl tăia capul.

Napoleon alcătui un cod nou de legi pentru Franța, care, a spus el, va fi scara sa la titlu și faima sa. El era convins că oamenii sunt în genere la mila femeilor rele, și multe din articolele codului său erau inspirate de această credință a sa. Era cu neputință unei femei să-și caute dreptate pentru relele făcute de un barbat, sau să obțină despăgubiri pentru nerespectarea promisiunilor de căsătorie. O pildă de această o găsăm în unul din articolele codului său, care spune: „Este oprită încercarea de a se stabili paternitatea (părințenia) unui copil.”

Alți împărați romani s'au deosebit prin decretale lor autocrate, arbitrar și capricioase. Mussolini, care se trage din aceeași rasă, probabil s'a inspirat dela aceștia.

Tiberius a fost cel dintâi care a decretat că el e Dumnezeu și nu om. Era o infracție pedepsită cu moartea a se desbrăca înaintea vre-unui dintre multele sale statui sau să i-se amintească numele în locuri nerespectuoase. Tot la fel era o infracție pedepsită

cu moartea de a purta medalia cu chipul său în anumite locuri de plăceri de un anumit fel, deși viața sa morală lăsa multe de dorit.

Caligula, care urmă lui Tiberiu ca împărat, a făcut să plouă medalii de aur asupra Romanilor, și așeza pâini de aur, gogoși de argint și cârnați de jiuvaere înaintea oaspeților săi.

Culmea apucăturilor bizare a împăratului era să-și facă din calul său consilier și să decreteze ca toți oamenii să închine în fața calului. Vita dumnezească a fost așezată într'un palat de marmură, pe o strană de fildes și avea o copaie de aur din care mânca și bea.

Dar cel mai bizar și original tiran și dictator a fost Nero care a dat poruncă să se deie foc Romei pentru ași procura câteva momente de plăcere din arderea ei. Nero, îmbrăcat în hainele purpurii și aurite, sta pe muntele Palatinian și cânta pe liră. A aflat însă că romanii și-au pierdut firea față de brutalul său spectacol și pentru ași scăpa pielea i-a informat că focul a fost pus de creștini, iar spre a-i mângăia și potoli a decretat și ordonat arderea en-masse, chinuirea și omorirea creștinilor la arena din Roma. Astfel plătește omenirea luxul de ași permite dictatori, care devin anormali la minte prin puterea mare care o dețin în cele zece degete alor două—numai două—mâni.

Mai sunt încă și astăzi state asiatice în care voința monarhului e legea, tot așa ca în zilele Califului Haroun-al Raschid. Acum nu de mult Nizan-ul din Hyderabad a adunat pe bancherii mai bogați din capitala sa, le-a legat mâinile de olaltă și i-a făcut să alerge alături de tră-

Prim-Ministrul Italian, Mussolini, acuzat că intruchipează pe tiranul Nero, de acum 19 veacuri. Mussolini a curățat străzile orașelor italiene de cochetii și a pus la cale alte reforme.

sură sa imperială, care mergea în trap, înconjurând de mai multe ori piața din fața palatului său.

Maharajahul din Baroda menține o armată sfântă din 3000 de lebede, care sunt conduse și aduse în fiecare dimineață și seară la lacul lor de scăldă sub o puternică escortă înarmată. Circulația pe străzi din tot orașul este oprită până lebedele au trecut la lac și înapoi la palatul lor. Lebedele sunt întrebuințate să tragă căruța lui Brahma, și de aceea sunt sfinte. Omorirea sau vătămarea vre-unei lebede este pedepsită cu închisoare pe viață.

Ludovic al XI-lea, care a pus bazele adevăratei Franțe mari zdrobind puterea lorzilor feudali, își punea dușmanii în abisuri adânci și fără ferestre și aer, numite „oubliettes” și care n'aveau decât o mică deschizătură la vârf, tot asemenea cu cele făcute pentru cărbuni la subteranele noastre. Pentru a-și face din când în când plăcere Ludovic ridica capacul și se uita la agonia victimelor sale care se luptau cu moartea.

Ludovic l'a pus și pe dușmanul său mai mare, cardinalul La Balue, într-o cușcă de fer în care nici nu putea sta pe picioare nici culcat.

Printul Montenegruului, o țară mică, care până la războiul mon-

(Continuare pe pagina 6)

De unde se inspiră Mussolini cu idei dictatoriale

(Urmare dela pagina 5)

dial era curioasă pentru purtarea anticilor costume naționale, s'a distins pe sine prin o lege făcută la 1883, care interzicea purtarea mânușilor, pantalonilor și altor costume nenaționale, precum și purtarea umbrelor, care erau considerate ca afemeiate.

Regele Iacob I al Angliei, care a rămas nemuritor pentru ordinul ce l'a dat de a se traduce Biblia în limba engleză, a făcut o lege prin care interzicea schimbarea modelor sub pedeapsa de a li se confiscă hainele și 100 de fonți [100.000 lei] amendă în bani, care trebuia să o plătească atât purtătorul cât și croitorul. Mai interzicea purtarea reverendelor, bluzele și fustele împodobite sau garnisite cu aur sau argint sau pene cu pietre prețioase. Nobilii, episcopii, judecătorii și familiile acestora, curierii imperiali și sfetnicii săi, erau scutiți de această lege.

Regele Augustin al Saxoniei, cunoscut ca „Augustin cel Tare” era un om de multe hazlii originale. El a decretat că toate femeile pe care le onora cu atențiunea sa se poarte ciorapi roșii, pentru ca poporul să le cunoască și să le respecte ca pe femeile regelui. Se spune că era o mare uzare de ciorapi roșii la palatul său regal.

Augustin era atât de tare în cât putea îndrepta potcoavele cailor cu mâinele goale și să facă alte năzdrăvăanii. Numele său este pomenit în cunoscutul cântec german:

„O du lieber Augustin”.

Gessler, tiranul guvernator al împăratului german asupra Elveției, și-a așezat pălăria într-o prăjină înaltă și a poruncit elvețienilor să-și scoată pălăriile și să se aplece evlavios în fața pălăriei sale, oride câte ori treceau pe lângă dânsa. În urma acestui capriciu de tiranie poporul elvețian s'a răsculat, care răsccoală a dus la neatarnarea Elveției de azi.

William Cuceritorul a ordonat tuturor țărănilor englezi să stingă luminile și să se culce la ora 8 seara pentru a fi sigur că ei nu completează împotriva sa. Ora culcării era anunțată printr-un clopot anume fabricat și având un sunet anume.

Adeseori se întrebuințează fraza cu „Săbia lui Democles”. Această sabie își are origina într-un capricios ordin al unui vechiu tiran, Dionisiu. Democles era un sicofant [părător sau parazit profesionist] la palatul lui Dionisiu, grecul tiran al Syra-

cuzei. Dionisiu era plictisit de acest guraliv profesionist care veșnic îi predica cât de fericit și norocit este dânsul. Pentru a-l face să înțeleagă pe Democles nefericirea și nesiguranța care îl impresură pe un stăpânitor tiran, Dionisiu a dat ordin ca Democles să fie așezat la masa sa în fiecare zi, cu o sabie grea atârnată deasupra capului său prin un singur fir de păr de cal. Lăudărosul vorbăreț, Democles, își dădea acum seama că o singură mișcare nepotrivită îl costa viața. Astfel tiranul Syracusei l'a făcut pe acesta să înțeleagă adevăratele simțăminte ale unui stăpânitor.

Unul dintre Faraonii Egipteni, probabil Ramses cel Mare a ordonat că atunci când se dă vreun banchet în palatul său, în timp ce ceilalți se ospătează, un funcționar să poarte un cosciug în jurul sălii și se strige:

„Aduceți-vă aminte că aveți să muriți.”

Tryzan, regele Mezilor, și-a pierdut cumpătul de atâtea vorbărie ce se petrecea în imperiul său, și a dat ordin oprind orice întrebuințare a vorbei, până și între cele mai apropiate rude și familii. Iscoditori speciali descoperau pe aceia care se abăteau dela regulă și erau puși la moarte. Pentru a întrece însă pe acest despot, poporul a inventat alfabetul degetal.

Petru cel Mare către sfârșitul zilelor sale a fost cuprins de o mare aversiune (scărbă) pentru că oamenii priveau la dânsul. Printr-un decret dictat din ghele el penaliza privirea la dânsul și oricine se uita la el când trecea pe stradă era pedepsit cu moartea. Odată el a vizitat Anglia unde l'a cuprins dorința să vadă deschiderea Parlamentului regelui Carol al II-lea. Nu putea însă să steie în fața mulțimei, și deaceia s'a ascuns într-un jghiab din edificiul Parlamentului, de unde să vadă mulțimea. El s'a făcut atât de ridicol încât regele englezilor și membrii Parlamentului acestuia au izbucnit în rasete fantastice, iar țarul a luat-o la fugă!

Dictatorii n'au fost nici când populari și nici n'au fost iubiți de către popor, și atâtea timp cât oamenii vor avea creier și nu ghips în cap, dictatorii rămân ceea ce numele îi arată a fi — brute tirane. fie că stăpânesc în Congo-ul african sau Metropolele Europei.

Ce se petrece în Țară

Omorurile

La tot pasul te întâlnești cu fel și fel de crime, care de care mai înspăimântătoare, mai grozave, mai nerușinate.

Părinții își omoară copiii, femeile bărbații și invers. Prietenii cei buni se ceartă și se toacă în cap ziua în amiaza mare, fără nici o teamă. Rudele se junghie între ele numai ca să rămână mai puțini moștenitori.

Mai nou face senzație crima unui flăcău îndrăgostit.

Iată cum s'au petrecut lucrurile:

Flăcăul Ion Teaciuc din comuna Locavița fiind bolnav la spital în timpul tratamentului medical s'a îndrăgostit de sora de caritate Maria Șandru, care îl îngrijea în timpul boalei.

Tatăl flăcăului, unul dintre cei mai bogați țărani din sat, nu s'a învoit să ia o fată săracă în casă.

Intr-o noapte nu de mult s'a dus la postul da jandarmi flăcăul Teaciuc. Era plin de sânge pe față, sângera la mâni și la obraz și a istorisit șefului de post că tatăl său și el au fost atacați de bandiți mascați, care le-au cerut 40.000 lei. Cum bătrânul n'avea de unde să le dea acești bani, bandiții s'au năpăstuit asupra lui cu topoarele și l-au lovit atât de mult până ce a rămas jos la pământ fără suflare.

Ieșind procurorul la fața locului bănuiele au căzut asupra feciorului, care luat de scurt a mărturisit că el a omorât pe tatăl său, din sfadă pentru fata de la spital.

Bine înțeles a fost arestat și predat parchetului.

Iată deci unde duce imoralitatea și lipsa de interes ce o avem față de poporul nostru. Mai multă carte, mai multă lumină, altcum suntem amenințați să ne ucidă proprii noștri fii.

Se poate trăi fără alcool

Pe câți dintre țărani noștri nu-i veți fi auzind vâitându-se că de n'ar fi țuiculița (pălinca) și tutunul, n'ar mai trăi nici două zile. Și cu toate acestea oamenii cari vor să-și trăiască un trai fericit, să aibă copii sănătoși, să aibă viață lungă și să nu fie bolnavi nici odată, sunt numai aceia cari nu beau și nu fumează. Aceasta s'a dovedit de atâtea ori. Publicăm aici un nou caz de acesta. Țăranul Marin Ustov din Caracilia (Dobrogea) a

Ghicitorile dela sate — să mută la orașe

Roata vremii se mișcă înainte tot mai vertiginos și ca într-o oglindă nesfârșită se perândă pe dinaintea ochilor noștri tot mai multe evenimente, unele demne de reținut, iar altele pe cari le lăsăm să treacă fără să le dăm vre-o atenție.

Nu știm cum se face, dar astăzi ghicitorile nu mai pot trăi la sate.

Prea s'a lăsat poporul exploatat de bani prin fel și fel de descantece, ghicitorii, bozgoane și alte slujbe albe și slujbe negre. Acuma când a prins de veste că acești ghicitori, nu sunt decât niște simpli șarlatani, cari te jupoe de bani le-a dat cu tifla'n nas și i-a gonit de pe meleagurile lui, din sate.

Dar ghicitorii nu s'au dat bătăuți. Dacă au văzut, și-au văzut cum stă socoteala, s'au mutat la orașe.

Astfel a ajuns și țiganka ghicitoare Liza Lacatoș la Cluj.

Aici și-a găsit locuință la periferia orașului pe strada Grigorescu și destul a fost să stea două săptămâni ca să știe tot

orașul că „cea mai vestită ghicitoare din România” s'a mutat la Cluj.

Casa ei gемеa de lume. Fete bătrâne, servitoare amezate, bone nenorocite, dactilografe grase, școlărițe cu părul tuns și nenumărați bărbați văduvi ori necăsătoriți îi cereau sfatul și doreau a-și cunoaște viitorul.

Și pentru 50 de lei de ce să nu fi povestit „ghicitoarea” tot felul de fleacuri; 50 de lei în vremurile de azi nu se câștigă ușor.

Ieri însă a fost descoperită de către poliție și a fost expulzată de pe teritoriul orașului.

Avea asupra ei suma de 280 de mii lei, pe cari îi făcuse în timp de patru luni de zile.

Se mai spună cineva că n'au nebunit domni și țărani nu s'au cumițit?

Sunt sigur că dacă cineva ar fi încercat să colecteze bani pentru ajutorarea săracilor ori pentru un scop cultural național, n'ar fi jertfit nimenea nici două ori trei sute de lei.

Pentru prostii sunt și în ziua de astăzi bani destui.

Premiul pentru prinderea pungașilor

În țara noastră s'au sporit în timpul din urmă în așa măsură hoții, încât autoritățile nu mai pot birui cu ei. Și pe urmă bieții agenți de poliție, cum să-și facă datoria pentru apărarea binelui public, ori siguranța personală a cetățenilor, când locuiesc în camere scunde și răbdă frig, când adeseori n'au un ban ca să-și cumpere un codru de pâine pentru astâmpărarea foamei.

La fiecare pas te pândesc ghiarele criminalilor ca să te despoae, la fiecare pas te așteaptă toporul ori pumnalul ridicat în aer și pregătit pentru omor.

Sunt două ipoteze: ori funcționarii nu-și fac datoria, ori stăpânirea nu-i plătește cum se cuvine ca să-și poată face datoria.

În cazul din urmă, unde sunt banii ce se adună din biruri noastre? E vorba de multe miliarde scldate în lacrimile și sudoarea bietului țăran.

Dovadă că funcționarii sunt prost plătiți, din care cauză nu-și pot face nici datoria către țară, e și faptul, că ziarele din Capitală au fixat premii de câte 50—100.000 de lei pentru cei mai curajoși funcționari din poliție, siguranță ori jandarmerie, cari vor descoperi și prinde mai mulți hoți într-un an.

Ne facem de râsul lumii. Va să zică la noi hoții, criminalii, asasinii și pungașii au ajuns să nu mai fie arestați numai la imboldul câștigării premiilor.

Nu ne-ar mira să vedem într-o bună zi că și hoții fixează premii pentru detectivii polițiilor, cari se disting prin faptul că nu fac nici o arestare.

În tot cazul în viața aceasta socială îmbăcșită de imoralitate ușor se poate întâmpla să vedem dându-se premii și hoților ca să se desbare de furat ori de asasinat.

Încetat din viață mai zilele trecute, împlinind frumoasa vârstă de 135 de ani. La înmormântarea lui au fost de față 94 de nepoți și strănepoți. Acest țăran n'a

gustat nici odată pălinca și nici n'a fumat. S'a nutrit numai cu peste, fructe, puțină carne și brânzeturi. El cât a trăit n'a știut niciodată de boli.

Misterioasa Dispariție a Marelui Duce Michael al Rusiei

(Urmare dela pag. 4)

și l'a sfătuit pe Duce să se îmbrace repede și să plece. Atunci Johnson s'a întors către mine și a zis: „toate-s aranjate, Basil, și îmi pare bine.”

„Înainte de aceasta Johnson repetase Marelui Duce ceea ce îi șoptise conducătorul gardei. N'am putut prinde ce i-a spus, însă am putut observa că era vorba de o gardă compusă din amicii Ducelui îmbrăcați ca soldați bolșevici pentru a veni să-l scape.

„Ducele însă nu se arăta prea încântat de ceea ce i-a zis Johnson, totuși cu un zîmbet melancolic a consimțit și și-a grăbit pregătirea.

„Când au fost gata au intrat în „troika”, întâi Marele Duce, urmat de către d-l Johnson, apoi de către șeful gardei, și în urmă cei patru soldați.

„Domnul Johnson părea foarte fericit. Aparența Marelui Duce era însă cu totul alta. Cu un zîmbet des- perat pe buzele și fața sa și salutân-

du-ne cu mâna au dispărut în întunericul nopții. Aceasta e tot ce să știu despre ultimele zile ale Marelui Duce.”

S'au adus mai multe teorii despre dispariția Marelui Duce, însă nici o dovadă despre moartea sa nu există. Prințul Felix Youssouffoff, care s'a căsătorit cu nepoata Țarului Nicolae și actualmente se găsește în Statele Unite, a fost întrebat de către ziariștii americani să-și deie părerea asupra misterului dispariției Marelui Duce, și el a spus:

„Sunt mulțumit de cele ce am auzit cu privire la oamenii care l'au ridicat pe Marele Duce Michael. În adevăr aceștia erau amicii Ducelui, îmbrăcați în hainele soldaților bolșevici. Dacă el era omorât la Perm sau alt oraș am avea oarecare dovadă ori cât de neînsemnată că este mort sau ceva despre sfârșitul său.

„Totuși, nu cred că Marele Duce

să supraviețuiască toate ororile ce au intervenit de atunci. Teoria mea — și o spun numai ca o teorie — este aceea că ajutorii săui plănuiau să-l scape din Rusia prin vre-un port de Nord, poate pe la Arhangel sau altul și mai nordic.

„Pentru a-și realiza planul ei trebuiau se călătorească sute de kilometri pustii, și credința mea este că au fost surprinși în drum de vre-o nenorocire, poate vre-un viscol de zăpadă, de foame sau de tâlhari, și oasele lor se odihnesc în vre-un loc necunoscut.”

Care să fie motivul rămânerii Marelui Duce ascuns șase ani după revoluție? Unii ruși explică acest fapt spunând că Marele Duce voiește să rămâne și să-și menție influența asupra poporului rus rămânând în Rusia până va sosi momentul oportun să se urce pe tron.

E fapt recunoscut că ceilalți membri ai familiei imperiale, cum e Marele Duce Cyril, actualul pretendent la tron, cum și Marele Duce Nicolae și-au pierdut influența pe care o aveau odinioară asupra țărănimii prin faptul că au fugit din Rusia. Totuși, dacă ei rămăneau acolo,

bolșevicii i-ar fi executat. De aceea Michael a găsit că pentru a putea rămâne în Rusia trebuie să rămâne ascuns. Siberia este o țară cât aproape întreagă Europa, unde se găsec mulți urmași și devotați ai fostului Regim, și printre care Michael s'ar fi putut refugia.

Ducele s'a îndrăgostit de Madam Nathalie Wouldfert, o femeie fermecătoare a unui ofiter din Regimentul Gărzilor, la care aparține și Marele Duce. Divorțând de soțul ei împreună cu Ducele au plecat în străinătate și s'au căsătorit. Căsătoria aceasta a cauzat multă scărbă Țarului și l'a desmoștenit pe fratele său de toate drepturile Palatului iar a-vezea i-a pus-o sub tutor. Cu toate că căsătoria l'a costat poziția sa la Palat, el a găsit adânci simpatii și a devenit popular printre poporul dela țară.

Un timp oarecare perechea a trebuit să petreacă afară de Rusia.

La izbucnirea războiului, Michael s'a reîntors în Rusia și a primit comanda unei diviziuni de cavalerie cunoscută ca „divizia brutală.” A condus lupta pe frontul Turc din

Caucaz cu mare izbândă și a fost decorat cu Crucea Sf. Gheorghe.

Apoi a căzut bolnav de ulcer de stomac, și în timp ce își urma tratamentul a izbucnit revoluția. Când Țarul Nicolae a abzis de tron, la 2 Martie 1917, el a recomandat pe Marele Duce Michael în locul său, crezând că este cel mai potrivit să salveze Rusia din greutățile sale decât micul Tarevici.

Bolșevicii însă au ajuns în fruntea revoluției și Marele Duce era purat încoace și încolo între palatul său dela Gatchina și casa Prințesei Poutiatine. Membrii aristocrației fugiau care încătrău și viața familiei imperiale era în mare pericol.

Ambasadorul Angliei la Petrograd, împreună cu alți amici, l'au sfătuit pe Duce să părăsească Rusia, oferindu-i un pașaport sub nume anonim. După relatările Prințesei Poutiatine Ducele ar fi răspuns ambasadorului:

„Mulțumesc pentru interesul amical arătat mie. Sunt atîns mai mult de cât pot spune de această hunăvoință; dar nu doresc să părăsesc Rusia.”

Buletin Săptămânal

Bucuroși am vrea ca pe răbojul acesta, din toată Duminica, să înscrim tot întâmplări făcute oamenilor, că viața s'a ieftinit, că s'au micșorat dările, că e pace și bună înțelegere între oameni, că sunt semne de bogăție în țară, că guvernantii n'au altă grijă decât să ridice poporul și să-l fericească.

Nu putem însă păcătuși împotriva adevărului și atunci cată să spunem lucrurile așa cum sunt și întâmplările din săptămâna care a trecut nu aduc mai multă bucurie, decât cele de acum două săptămâni sau cele din luna trecută.

Aducătoare de multă mâhnire e constatarea că la noi — în cea mai bogată și mândră țară din lume, treburile nu merg cum s'ar cuveni, pe câtă vreme în Belgia bunăoară, o țară unde în vremea războiului s'au făcut cele mai mari pustiiri, așa că în unele orașe n'a rămas piatră pe piatră și că pământurile, care acolo sunt apărate de năvala apelor prin diguri, au fost răscolite și lăsate pradă valurilor mării, astăzi totul e în rând, oamenii muncesc de zor, prosperitatea e mai mare decât în 1914, nu există un om, să nu aibe de lucru, fabricile produc mai mult decât înainte de război și într-o țară de făt săracă, omul trăiește mai fericit decât ori unde aiurea pe pământ.

Desigur că ziarele toate, zi de zi se străduiesc să afle pentru ce nu merg treburile cum s'ar cuveni la noi și care mai de care găsește alt ceva.

O gazetă din București crede că răul trebuie căutat în aceea că în război au murit tinerii și la locurile de frunte avem azi numai oameni bătrâni.

Au răspuns mulți la aceasta, arătând că experiența se câștigă cu vârsta, dar s'au găsit și dintre acei cari au fost de părere că ar trebui lăsat tineretului plin de avânt să conducă treburile țării.

Noi știm o vechi zicătoare românească, ce glăsuiește astfel: „Când un sat n'are bătrân să și-l cumpere”. Și vorba aceasta nu-i spusă în vânt. Sfatul cel bun numai la omul bătrân, care a trăit multe il poți afla.

Cică flăcăii dintr'un sat, odată, au hotărât să-și omoare toți bătrânii, că li se părea că strică de pomană mâncarea și că nu's buni de nici o treabă.

Cum au zis așa au și făcut. Fiecare flăcău și-a ucis tatăl, bunicul sau unchiul ce-l avea, și în sat au rămas numai oameni tineri.

Dacă s'a aflat de isprava aceasta a flăcăilor tineri, într'un alt sat vrăjmaș, îndată au venit dușmanii să le caute pricină: Au trimis soli să le ceară funia de nisip pe care ziceau că au împrumutat-o satului fără bătrâni, cu un an înainte. Și solii au amenințat pe flăcăii că de nu le dă funia înapoi atunci vor veni cu războiu să-i pustiiască.

S'au adunat flăcăii la sfat și nimeni nu știa nimic despre funia de nisip și mai puțin știau cum se poate face o funie din nisip.

Ne-ar trebui un bătrân să ne scoată din necazul ăsta, au spus flăcăii, căroră le părea rău acum că au ucis pe toți moșnegii.

S'a sculat atunci, în mijlocul sfatului, un băiat mai tânăr și a spus: să vă mărturisesc drept, mie mi-a fost milă să ucid pe taica. L-am ascuns într-o peșteră, dacă vreți vi-l aduc aici să ne dea el povață.

Flăcăii au primit cu mare bucurie și bătrânul cât ce-a aflat pricina, i-a scos din încurcătură: „Trimeteți vorba vrăjmașilor noștri, a spus el, că noi am pierdut funia, dar că atunci când ni-a împrumutat-o li-am lăsat un câpițel să fie de probă. Să ne trimeată ei câpițelul și le facem funia la loc”...

Când au aflat dușmanii răspunsul flăcăilor, pe dată s'au dumirrit: „Mai au un bătrân, au zis dâșii, să-lă-

săm să moară și acela că apoi le venim noi de hac!”

Și de aici e vorba că „dacă un sat n'are bătrân să și-l cumpere”.

Așa credem și noi că nu în lipsa avântului tineresc la conducători trebuie căutată pricina necazurilor noastre ci în dorința aprinsă a prea multora de-a ajunge în locuri de frunte, și la bogăție, fără muncă, fără pregătire ci numai și numai prin tot soiul de sforări politice.

Se pare că și Dumnezeu e nemulțumit de felul cum se poartă oamenii pe pământ și de aceea îi pedepsește cu tot felul de necazuri.

Furtuna pe marea Neagră nu s'a astâmpărat. Vaporul „Impăratul Traian” care s'a lovit de mal la Tuzla, cine știe dacă va putea fi salvat. Statul pierde două sute de milioane lei dacă se înneacă.

Ministrul de comunicații, d-l general Văleanu a fost până la locul unde s'a întâmplat nenorocirea. Domniasa speră că vasul tot va putea fi scos la liman.

Deocamdată însă, din pricina furtunei un vapor grecesc „Odiseea”, vas comercial, mare, pe care se aflau 37 de persoane, s'a scufundat în Marea Mediterană, aproape de Gibraltar, iar în portul Constanța s'au întâmplat trei ciocniri de vapoare, dintre care una destul de gravă.

În Jugoslavia de miazăzi Luni noaptea a fos un puternic cutremur de pământ, care a durat 20 de minute. În Herțegovina și în Dalmația cutremurul a pricinuit pagube foarte mari.

Multe case s'au dărâmat, mai ales în orașele Stolats și Lubinici. Sunt mulți morți și răniți.

În Japonia, mai multe zile la rând, au fost furtuni mari însoțite — lucru rar în părțile acestea ale lumii — de zăpezi. Nu numai bucațele și florile — acum fiind acolo timpul de părguire — s'au stricat cu totul, dar au și murit mulți oameni.

Și ca să sfârșim trebuie să mai pomenim și de ceața foarte deasă, mai groasă ca de obicei, care a pricinuit în Anglia accidente de vapoare și a împiedicat vreme de câteva zile, orice călătorie pe canalul Măneei.

Dintre oamenii luminați ai lumii sunt mulți cari doresc să fie pace pe pământ. America a făcut propuneri de dezarmare Angliei, Franței, Italiei și Japoniei. Singură cea dintâi a dat un răspuns favorabil, dar fără să se angajeze cu nimic. Franța și Italia au refuzat propunerea, iar Japonia a pus condițiuni grele.

Franța crede că nu poate fi sigură de atitudinea pacinică a Germaniei, cu toate asigurările făcute de aceasta, în diferite prilejuri.

Și apoi pentru Europa există permanent pericolul sovietic. Toată dorința Angliei de-a păstra bune raporturi cu Rusia, nu va putea împiedeca însă ruperea legăturilor între cele două țări, mai ales din pricina dușmăniei, pe care Sovietele au arătat-o Marei Britanii, în China.

Și fiindcă veni vorba de China: lucrurile nu sunt aici mai limpezi decât în săptămâna trecută.

E adevărat că generalul Tchang-Tso-Lin a reputat mici victorii, dar un popor de peste o sută de milioane de oameni, nu se liniștește ușor. Trupe engleze au debarcat la Shanghai și au fost bine primite, atât de străini cât și de negustorii chinezi, cari vor putea să-și vadă mai departe liniștiți de treburi.

Revoluția din Portugalia s'a potolit. Execuții, arestări și lupte au înăbușit războiul. Pe câtă vreme? Ne-am învățat ca în această țară în fiecare lună să fie câte o revoltă.

Nu e mângâiere că și în alte țări e turburare. Ba dimpotrivă ne-ar părea bine ca și aiurea și și la noi să fie pace și bună înțelegere.

În guvern nu-i înțelegere, d. La-pedatu ministru de finanțe nu se împacă cu d-l Manolescu, subsecretar de stat la acelaș departament. Această neînțelegere e gravă, deoarece unde nu-i unire, nu-i putere și treburile merg de-a îndăratele, ca racul.

D. general Averescu are mare bătaie de cap să împace pe miniștrii săi.

Nici în celelalte partide nu-i bună învoială.

D-l doctor Lupu, fruntaș al partidului național-țărănesc vrea să părăsească, împreună cu amicii săi, acest partid și să alcătuiască un grup țărănist al său.

Fărămițarea puterilor, atunci când țara are nevoie, tocmai dimpotrivă de unirea tuturor, nu e spre binele țării.

Fruntașii ar trebui să privească cu grije la faptul că tot mai mulți sunt cei fără lucru la noi în țară. Aleargă omul să găsească — muncind cinstit — o bucată de pâine pentru el nevasta și copiii lui și nu găsește. Nu găsește de lucru în cea mai bogată țară din lume.

Nu se trezesc odată politicienii noștri?

N. C.

Când omul are zile

Englezul Eldridge e un om care cu adevărat poate spune că are noroc. Dacă se mai numără azi printre cei vii, e că Dumnezeu a sorocit să mai trăiască.

Eldridge e un sportsman automobilist.

În Iulie 1924 cu o mașină de 200 HP. a reușit să atingă, în linie dreaptă, o viteză de 234 kilometri și 900 metri pe oră. În 1926 a bătut recordul vitezei pe distanță de 10 km. pe care i-a parcurs în 2 minute și 39 secunde.

În săptămâna trecută domnul Eldridge a participat la o cursă de automobile.

Pe autodromul din Montlhéry (Franța) se dispută recordul mondial de viteză pentru 5 și 10 km.

Când a pornit-o, deodată, după aceea mașina a parcurs vre-o doi kilometri și alerga cu o viteză de 210 km. pe oră, automobilul și-a schimbat brusc direcția, îndreptându-se către zona de apărare, a făcut două trei salturi ca și când ar fi voit să se avante, apoi dându-se peste cap a aruncat pe șofeur la o distanță de 10 m., făcând un sbor fantastic prin aer, un adevărat looping, a căzut iar pe cele patru roți și s'a oprit. Pe o distanță de treizeci de metri nu s'a vede nici o urmă de roată.

Lumea care a alergat la locul accidentului socotea mort pe conducător care fusese asvârlit drept în cap în nisipul drumului.

S'a observat însă că trăiește, era numai plin de pământ pe față și în ochi. D-l Eldridge a fost dus mai întâi la un oculist. Aici i s'au scos din ochi toate firișoarele de nisip și s'a constatat că organele văzului n'au pățit nimic. Pe față și pe trup n'avea nici o rană și nici nu se vedea că i s'ar fi rupt vre-un membru. Dar nimeni nu voia să creadă că se poate ca un om să cadă în cap, dintr'un automobil care fuge de mânăncă pământul, și să nu pătească nimic. D-l Eldridge a fost dus la doctori interniști. I s'a făcut radiografia, a fost ciocănit pe toate părțile și oamenii științei au declarat că, în afară de spaima pe care a tras-o, d. Eldridge e tot atât de sănătos ca mai înainte de-a fi făcut saltul mortal cu mașina lui. — A avut noroc omul.

Decât noi toți dorim un sfat d-lui Eldridge, care e un bărbat tânăr, dacă nu vrea să pricinuiască durere părinților săi din Londra — cari singuri știu săracii cât de îngrijorați au așteptat examenul medical după accidentul acesta — să fie cu mai multă băgare de seamă alădată, căci ulciorul nu merge de multeori la apă.

Știri și fapte

La București s'a stins în săptămâna trecută, în vârstă de 67 de ani Constantin Mille, fostul director al ziarelor „Adevărul” și „Dimineața” și actualul director al ziarului „Lupta”.

Constantin Mille a luptat toată viața lui, mai bine de patruzeci ani și cu vorba și cu condeiul pentru cei mici, pentru cei obidiți, pentru cei nevoiași pentru tot poporul.

Pentru cinstirea memoriei lui, muncitorii din București au hotărât ca în ziua de Joi, când a fost înmormântarea, un minut să înceteze lucrul și toate sirenele fabricelor să sune.

* * *

În țara noastră blagoslovită de Cel de Sus, până acum, mulțimea chiar dacă a avut să îndure mizeria, n'a știut ce-i foamea. Oricine voia să muncească grăsea de lucru și-și putea agonisi bucată de pâine.

În alte țări, în Anglia, în Germania sau în America sunt mii și mii de oameni, cari degeaba au toată bunăvoința, nu găsesc de lucru.

Se spune despre aceștia, cu un cuvânt francez, că sunt șomeuri, adică fără lucru. Acești șomeuri pricinuesc statelor din Apus foarte multă grijă.

Din pricina lor America nu mai primește străini în țară, din pricina lor Anglia și Italia caută să-și întindă stăpânirile în alte continente în Asia, Africa sau Australia.

Mai mulți muncitori decât e nevoie: Aceasta înseamnă foamete, mizerie și toate consecințele funeste: boală, furt, crimă sinucidere și războiu.

Țara noastră — cum spuneam — până acum, a fost lipsită de

necazul mare al șomajului. Slavă Domnului e atâta de lucru în țara noastră încât de-ar fi de trei ori atâtea brațe câte sunt și tot s'ar găsi ocupație pentru tot anul...

Decât iată că acum — din nepriceperea guvernantilor noștri — am ajuns și noi, în cea mai bogată țară, să avem muncitori cari nu găsesc de lucru, șomeuri cari îndură foamea, ei cu familiile lor. Mai ales în Ardeal și Banat sporește, acum în vreme de iarnă, în chip de tot îngrijorător numărul acestora.

Pentru că e sărăcie de bani, pentru că funcționarii sunt prost plătiți, pentru că statul a pus sarcini prea grele pe producție, oamenii cumpără mai puține stoffe, ghete, mobile, și toate celelalte lucruri de care nu are numai decât nevoie.

Fabricile sunt nevoite atunci să scoată mai puțină marfă și micșorează numărul de lucrători. Lăcătuși, tâmplari, cismari, croitori, chelneri, mecanici, rămân fără ocupație, aleargă în toate părțile și nu găsesc de lucru. — Acasă femeia și copiii cer pâine, chiria trebuie plătită, nu sunt lemne pentru foc și mizeria se face tot mai apăsătoare, tot mai neagră.

La Cluj sunt cam la două mii de oameni cari au rămas pe drumuri. La Timișoara și mai mult. Deasemenea la Arad, la Oradea, la Târgul-Mureș, unde mai ales tăietorii de lemne nu găsesc să muncească, de când s'au oprit multe ferestrele pe apă.

Iar conducătorii noștri în loc să gândească la primejdia aceasta care se ridică din senin, fac politică.

N. C.

Tenorul Grozăvescu împușcat de soția lui

Traian Grozăvescu, un bărbat tânăr, de fel din Banat avea dar dumezeesc de cânta ca nimeni altul pe lume.

Când s'a întemeiat opera din Cluj a fost angajat aci. Neînțelegeri mici au îndemnat pe cântăreț să caute aiurea loc și Traian Grozăvescu a dus faima talentului românesc pe scenele străine din Viena și Berlin.

Peste o lună urma să vie la Cluj să cânte în câteva opere, fiindcă se împăcase cu cei pe care fusese supărat.

Soarta a voit altfel.

Nu de mult Traian Grozăvescu, pe care multe femei îl iubiau, s'a înșurat cu o vieneză, de origine maghiară. Aceasta, nevasta unui ofițer român de jandarmi, a îndrăgit atât de mult pe cântăreț că s'a despărțit de bărbatul ei și s'a căsătorit cu Grozăvescu.

Femeia era însă tare geloasă: îl temea că o înșeală.

Luni după amiază Grozăvescu se pregătia să plece la Berlin, unde urma să cânte câteva seri. Nevasta voia cu tot dinadinsul s'o ia și pe dansa. Cântărețul s'a împotrivit. Soția lui care era încredințată că vrea să plece la Berlin cu altă femeie a prins a-l cicăli.

La urmă au ajuns de s'au certat deabinele și femeia mâniașă a luat un revolver și a împușcat pe bărbatul său. Glonțul a pătruns în cap și l-a omorât. Femeia dacă și-a văzut isprava a început să se vâiete ca nebună. Poliția a închis-o...

Prin moartea lui Traian Grozăvescu țara noastră pierde un mare artist.

Tinerii dela „Chemarea” din Cluj au rugat pe d. Maniu ca să intervină la guvern să se aducă în țară trupul lui Grozăvescu și să fie înmormântat pe cheltuiala statului.

Tot mai cred oamenii în strigoi?

E de mirat faptul că tot mai cred oamenii în strigoi.

Astăzi când industria a luat un avânt atât de uriaș, când mașinile zboară ca fulgerul, când poți auzi concerte pe cale radio-fonică din cele mai îndepărtate centre ale lumii, când nu mai există boală care să nu se poată vindeca, în satele noastre pitite la poalele munților, în colibe acoperite cu stuf, pe care își face cuib cocostărcul, locuiesc țărani blajini, cari continuă încă a se alimenta în naivitatea lor la vechile credințe cu strigoi, cu zine, cu smei ori cu balauri.

Iată un caz mult mai grăitor întâmplat în zilele acestea în comuna Caliceni.

Petru Dumitru Ciocălteu din aceea comună împreună cu șase consăteni, prieteni ai săi, s'au dus peste noapte în cimitirul satului și au desgroptat cadavrul

tatălului său, mort în Octombrie 1926.

Rămășițele intrate în putrefacție au fost despicate cu săcușea și fiul stăpânit de credințe barbare a scos inima și apoi îngropând cadavrul la loc, a plecat însoțit de prietenii săi, acasă, ca și când nimic nu s'ar fi întâmplat.

Ajuns acasă a scos inima din vasul în care o așezase și a răsturnat-o pe o vatră de jăratec răzând de sfârșirea ei și dansând în jurul focului ca sălbatecii împreună cu tovarășii săi.

Această barbarie a fost săvârșită pe motiv că tatăl său devenise strigoi și adeseori venea noaptea ca să-l tulbure somnul.

Faină socoteală nu-i vorbă. Astăzi în secolul al XX-lea cine s'ar mai fi gândit că pot să existe și oameni atât de barbari, mai barbari ca însuși barbarii.

Viața în lumea animalelor

DIMINEAȚA CÂND SE SCOALĂ

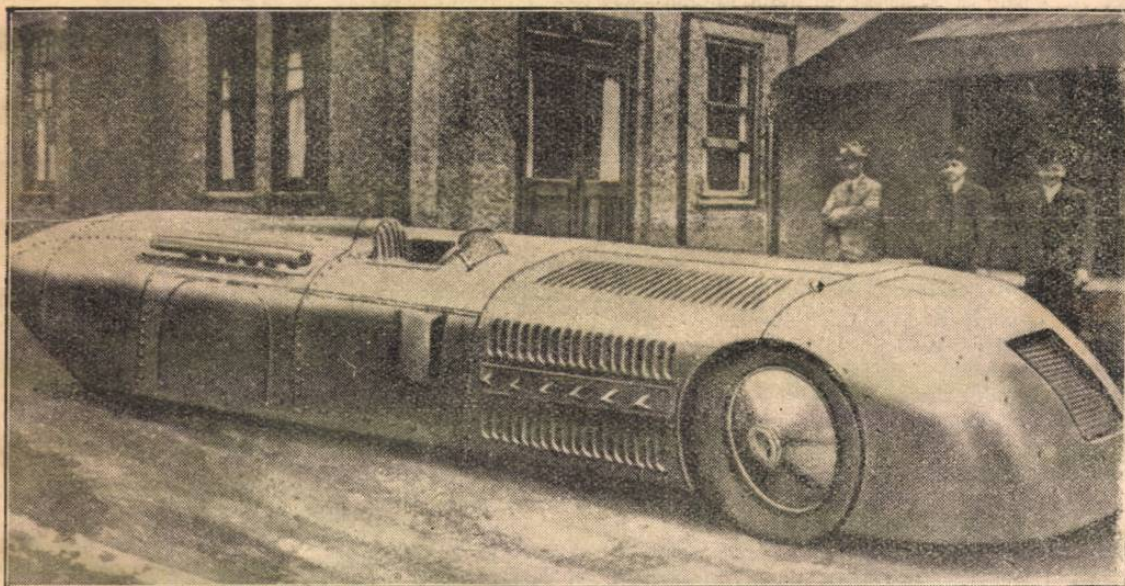
Ursul dela Parcul Golden Gate, dimineța când se scoală se așează în fața trecătorilor spre a fi privit de aceștia. Fotografistul l'a prins într'un moment indecent.

La dreapta (sus): O pasere din Sumatra care latră ca un câine și mănă carne crudă. Să găsește în Asia și Africa tropicală.

La mijloc: Un lemur asiatic la grădina zoologică din Londra, care se spune că e cel mai leneș și încet animal din lume.

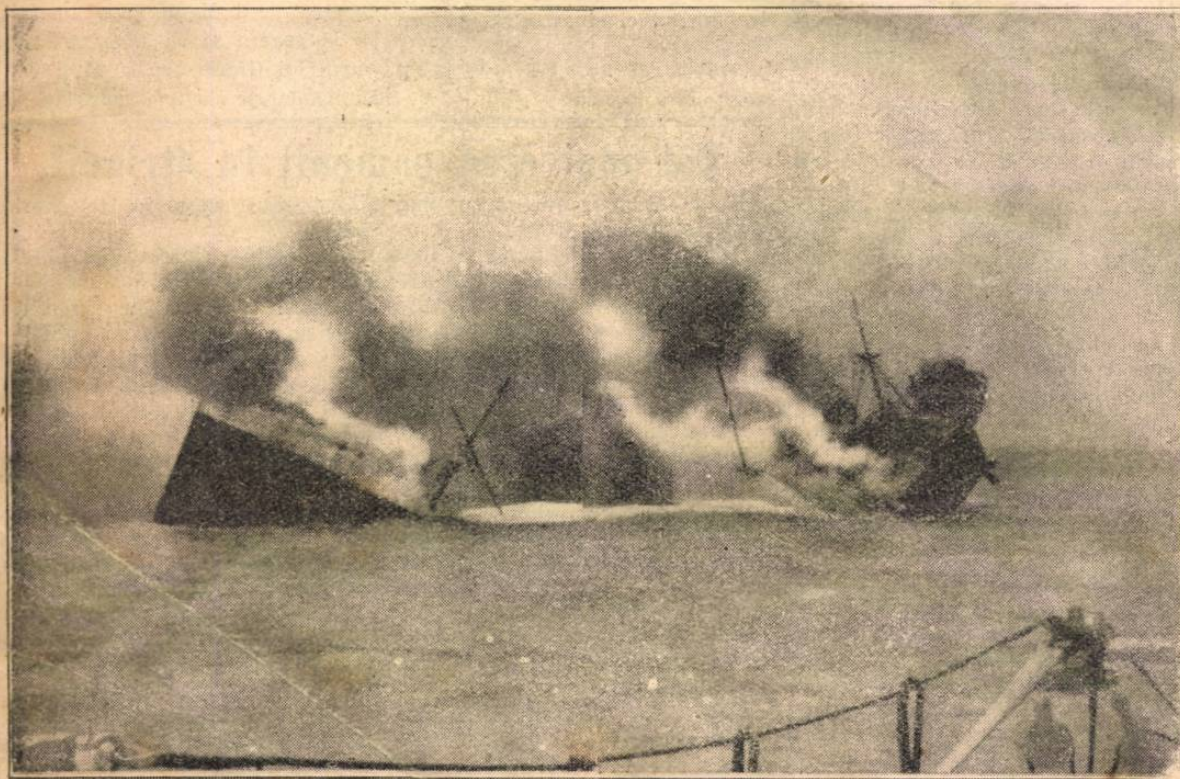

CEL MAI NOU TIP DE AUTOMOBILE

Cel mai nou tip de automobile cu 1000 HP., de o înțeață vertiginoasă, a fost pus acum de curând pe piața automobilelor americane. Noul tip nu se restoarță atât de ușor ca „vechile” tipuri. Care dintre miliarzii noștri va fi cel dintâi să ne sfideze cu unul!

UN VAPOR IN FLAGĂRI PE MARE

Un vapor care a ars de curând în mijlocul mării în apropiere de insulele Formosa.

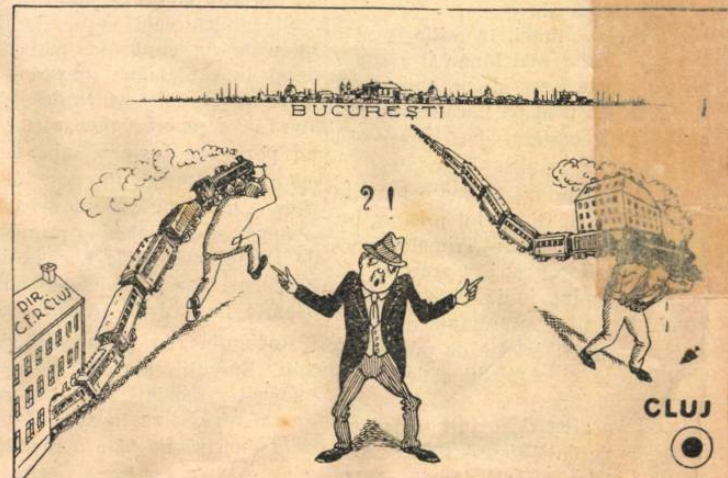
O CĂSUȚĂ CU 8 MILIARDE LEI

Vinderea unui „Zgârie nouri” cu 40 etaje din New-York: Clădirea Equitable, care constă din 10 mii camere, cu 50 mii locuitori permanenți, s'a vândut cu 40 milioane dolari (cca 8 miliarde lei). Clădirea se întrebuințează numai pentru birouri și se află în centrul orașului.

REINFIINȚAREA REGIONALELOR CFR.

„Să spună că la Ministerul Comunicațiilor se lucrează la reînființarea celor cinci Direcții Regionale desființate de liberali”. — Ziarele.

Cetățeanul . . . . ?!

REALITATEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATĂ

PREȚUL ABONAMENTULUI	PENTRU STRĂINĂTATE	Apare totdeauna Duminică	Redacția și Administrația:	Anunțuri se primesc la Administrația
Pe trei luni . . . . . Lei 70	Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 300	—	Cluj, Str. Regina Maria 36.	foaiei cu prețuri convenabile
Pe o jumătate de an . . . Lei 130	Pentru America \$2	Editor și Redactor: J. B. Sima		
Pe un an întreg . . . . . Lei 250				

PROGRESELE CĂLĂTORIEI AERIENE

INTERIORUL MAȘINEI MODERNE DE ZBURAT:

La stânga este una din Mașinile de zburat pentru distanțe lungi, aparținând societății germane „Hansa Luft A. G.“

La dreapta este salonul „Pulman“ a unei mașini de zburat „Junkers.“ Introducerea aranjamentului de dormit în mașina de zburat e o inovație care aparține celor două societăți germane

Pierderea societății: Moartea lui Grozăvescu.

1. Traian Grozăvescu cu soția lui, Nelly, numai cu 14 zile înaintea atentatului, pe arena sportivă din Hütteldorf.
2. Nelly Grozăvescu în anul întâi a căsătoriei sale.
3. Artistul în rolul lui cavaradosii din „Tosca“.
4. Așezarea tenorului pe catafalc.

La stânga călătoria ultimă a tenorului omorât. Cadavrul lui Grozăvescu după ceremonia bisericească dus înaintea Operei din Viena, unde colegii și-au luat ultimul rămas bun.

ȘAMPIONUL LUMII

al cărui „Pumn“ câștigă 80 milioane lei în 30 de minute.

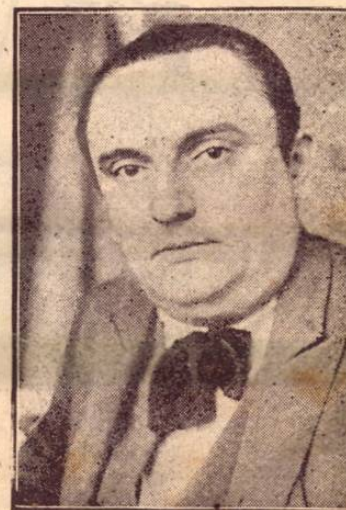

GENE TUNNEY

Boxerul care a învins pe Demsey și a câștigat titlul acestuia de „Șampion al Lumei“... dar și 400 mii dolari.

CRIMA PASIONALĂ

„... Traian Grozăvescu... nu era bărbatul cu simpla menire de a potoli focul unei femeiuști isterice; el era talentul, în plină ascendență, talent care aparținea societății prin aportul necontestat cel aducea artei, și prin moartea lui, datorită unui moment de histerie matrimonială, arta și societatea omenească suferă o pierdere greu de înlocuit.“—Realitatea No. 4.

TRAIAN GROZĂVESCU

REALITATEA

BOAIE SĂPTĂMĂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Cluj, strada Regina Maria Nr. 36.

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an întreg . . . . . Lei 250
Pe o jumătate de an . . . . . „ 130
Pe trei luni . . . . . „ 70

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America \$2
Iugoslavia și Cehoslovacia . Lei 300

Editor și Redactor: J. B. Sima

DUMINICĂ, 6 MARTIE 1927

Politica în zilele noastre

Caracteristica stării politice la noi este negațiunea realizărilor înfăptuite de adversar. În locul recunoașterii acestora, sau a unei colaborări cinstitute și a unei critice raționale, constructive, se deslănșue cea mai formidabilă manifestare a urei, pe care a putut-o înregistra cronică politicii românești.

E suficientă răsfoirea unui ziar. Pretutindenea vom găsi crainici vestitori de zile negre, negând crezuri avute, bârfind și hulind totul, boicotând acțiunile de refacere a țării, iar ei păstrându-și mai departe incapacitatea lor de creare.

Aproape nimenea nu se gândește la ziua de ieri, la cea de azi și mâine, în mod obiectiv, căutând să desprindă din ele, adevărul care corespunde evoluției actuale a neamului nostru. Aproape nimenea nu apleacă urechile să audă murmurul nevoilor cari caută o ușurare, nimeni nu caută să înțeleagă suflul mulțimii doritoare de mai bine, nimeni nu compară actualitatea, realitatea, cu stările cari le promiteau a fi înfăptuite.

Prefacerile adânci, aduse în anii din urmă ne obligă a fi mai prudenți, căci au avut o puternică repercusiune în viața noastră publică. Se vântură prea multe formule utopice, se răstălmăcesc prea des acțiunile cari au admit decât o singură rațiune, se agită prea mult masele populului.

Ingrijorător e și faptul că starea aceasta provoacă o descurajare care s'ar putea numi contagioasă, și face pe mulți să nu creadă în putința unei îndreptări apropiate, iar alții înlesnește și celor ce se limitează în hotărârile nepăsării, să găsească o motivare a acțiunii lor.

Dacă trecem la oameni putem face următoarea constatare: politicienii zilelor noastre se împart în trei grupuri distincte: Speculatorii tradiției de fapte mari, pe care o are moștenire din trecutul partidului, speculatorii noilor curente politice și sociale, inaugurate de stările de după război și grupările politice; unora fracțiuni mai restrânse, pline de energie și de o înaltă moralitate, cari n'au putut încă ajunge la cârmuire, sau au fost împiedicate de a ajunge în fruntea țării.

Aceste forțe disparante, forțe cari poate uneori se bazează și pe mase de populație care le împărtășesc crezurile, fiind în veșnică contradicție—contradicție provocată mai mult de oameni decât de principii—produc o stare de nedisciplină, o stare de neconțință revoltă surdă, care nu se mai poate menține. Nu se mai poate menține, pentru că starea aceasta va fi fatală țării, când suflurile tuturor vor fi îmbăcsite de o ură, care nu mai recunoaște nimic drept și sfânt.

Popoarele cari n'au știut să renunțe la luptele lor interne, ca odinioară Grecii și Polonezii, au sfârșit prin servitute și pierdere dreptul de a avea o istorie.

»Realitatea« politică

SĂ SE ZIDEASCĂ PE STÂNCĂ—NU PE NISIP

Forța n'a fost nicicând triumfătoare decât pentru câteva clipe. Forța, care nu e decât Puterea întrebunțată în chip brutal—și numai rare ori pentru scopuri bune înspre binele mulțimei—sfârșește în totdeauna prin a fi înfrântă.

Dictaturile—de orice nume și speță—sunt bazate pe FORȚĂ—pe o Forță întrebunțată greșit.

Dictaturile Faraonene se bazează pe „forță”; structura lor s'a dărâmat de mult. La fel s'a întâmplat dictaturilor Asirienelor, Chaldeilor, Babilonenilor, Medo-Peresienilor, Grecilor și în urmă dictaturilor bazate pe Forță ale cruzilor împărași Romani.

Pe de altă parte, Justiția bazată pe educație, pe dreptate, pe rațiune, inteligență, umanitate pe o aplicare practică a principiilor creștine, a îndurată și va îndura, chiar dacă câte odată Forța i-a venit de hac, călcându-o în picioare.

Spre binele și fericirea omenirii—a celor încătușați și apăsați de Forța-Brută, în totdeauna mulțimea sărmană—Justiția a sfârșit prin a eși întotdeauna învingătoare.

Aruncată la pământ, ea s'a ridicat, și-a scuturat praful și noroiul, și-a făcut pletele și s'a înfățișat omenirii în frumusețea-i dragălașă.

Aceia cari au în mână frânele „Forței” și dispun totodată și de soarta Justiției e bine să nu uite că sistemul penal bazat pe Forță se dărâmă. Justiția bazată pe Forță este ca fabula Mielului cu Lupul.

SĂRMANĂ CHINA

Lovită de ambele părți

PUTERILE: „Pentru ce ți-e roșiu ochiul stâng?”

SOVIETELE: „Pentru ce ți-e negru ochiul drept?”

CHINA: „Am căzut între doi tâlhari!”

Ai fost vreodată la Abrud?

Ai fost vreodată la Abrud? Acolo unde Moțul plânge
Dușmanii noștri-au fost zdrobiți și înecați în lac de sânge!
Acolo-s munții azi pustii și aur nu mai e în stâncă,
Acolo-i foamete și jaf — durerea sapă brazdă-adâncă.
Acolo bolile-și fac cuib, minerii au plecat cu toții —
Ai fost vreodată la Abrud, să vezi cum plâng și sufăr Moții?

Ai fost vreodată la Abrud, unde tribunii se luptară,
De trei ori au sfârmat cumplit cu coase armia ungară.
Cu tun de lemn a secerat acolo Iancu-a sa isbândă,
Și-acum când neamul e unit dăm Moților cununii de-osândă?
Urmașii marilor eroi loviți sunt azi de crudă soartă —
Ai fost vreodată la Abrud să-i vezi cerșind din poartă'n poartă.

Ai fost vreodată la Abrud, unde s'a pedepsit trădarea;
Acolo pânea s'a gălat și-i nesfârșită 'ndurerarea.
Acolo strălucesc în zări azi rămășițele ruinii
Acolo munții sunt pleșuvi, au dus pădurile străinii
E mare jalea și-i pustiu și gem legați în lanțuri Moții—
Ai fost vreodată la Abrud să simți în inimă emoții?

Ai fost vreodată la Abrud, — amar rânjește sărăcia —
Acolo apele au dus cu ele toată bogăția.
Acolo mincinoși profeți de-un timp încoace duc cuvântul
Și milă n'au pentru săraci, le iau acerea și pământul.
Acolo-s răuri de dureri, dar Moții totuși au credință —
Ai fost vreodată la Abrud să vezi imensa suferință?

Ai fost vreodată la Abrud? În negre nopți a ars lumină —
Oprește-te drumeț străin, descopere-te și te-nchină.
Sub glie umbrele tresar de-atâta jaf și umilire, —
Oprește-te drumeț străin și-aruncă-un bulgăr de iubire;
Acolo e pământul sfânt, și totuși ceasul nu mai bate —
Ai fost vreodată la Abrud? — E țara unde nu-i dreptate!

Ai fost vreodată la Abrud să vezi mizeria și chinul?
Acolo-aruncă din belșug distrugere și foc destinul!
O, Moți orfani, sculați din somn, călcați azi lanțul în picioare:
Steag nou s'a înălțat spre voi, prevestitor de sărbătoare,
Ați fost scuipați și răstigniți și trași pe roate ați fost cu ură,
Sfărmați cătușele din nou, vă chiamă-a neamului scriptură!

IUSTIN ILIEȘIU

LIGA NAȚIUNILOR ȘI PAZA LUMEI

Ce face Liga? Unde i-e puterea de care se lauda atâta?

Cum se vede din caricatura de mai jos, Puterile se desinteresează de propriul lor născut, în primejdie de a fi imbutat de Mars.

„Părinții” Ligii Națiunilor sunt cele Cinci Puteri — Anglia, Franța, Italia, America și Japonia.

Scopul Ligii: Înlăturarea tuturor războaielor și rezolvarea pe cale diplomatică și prin arbitraj a tuturor conflictelor între națiuni.

De când cu Liga Anglia a refuzat amestecul Ligei în chestiunea Britano-Turcă în privința petrolului din Mosul — și era cât pe colo să-și infigă sabia în oleul turc. A purtat război în Persia și duce unul în China. Franța a aranjat cu Marocani pe calea armelor. Mussolini a refuzat amestecul Ligii în chestiunea Corfu și a transat-o singur cu vasele de război. Japonia se plimbă cu tunurile prin China și America a trimis câteva vase de război în Nicaragua.

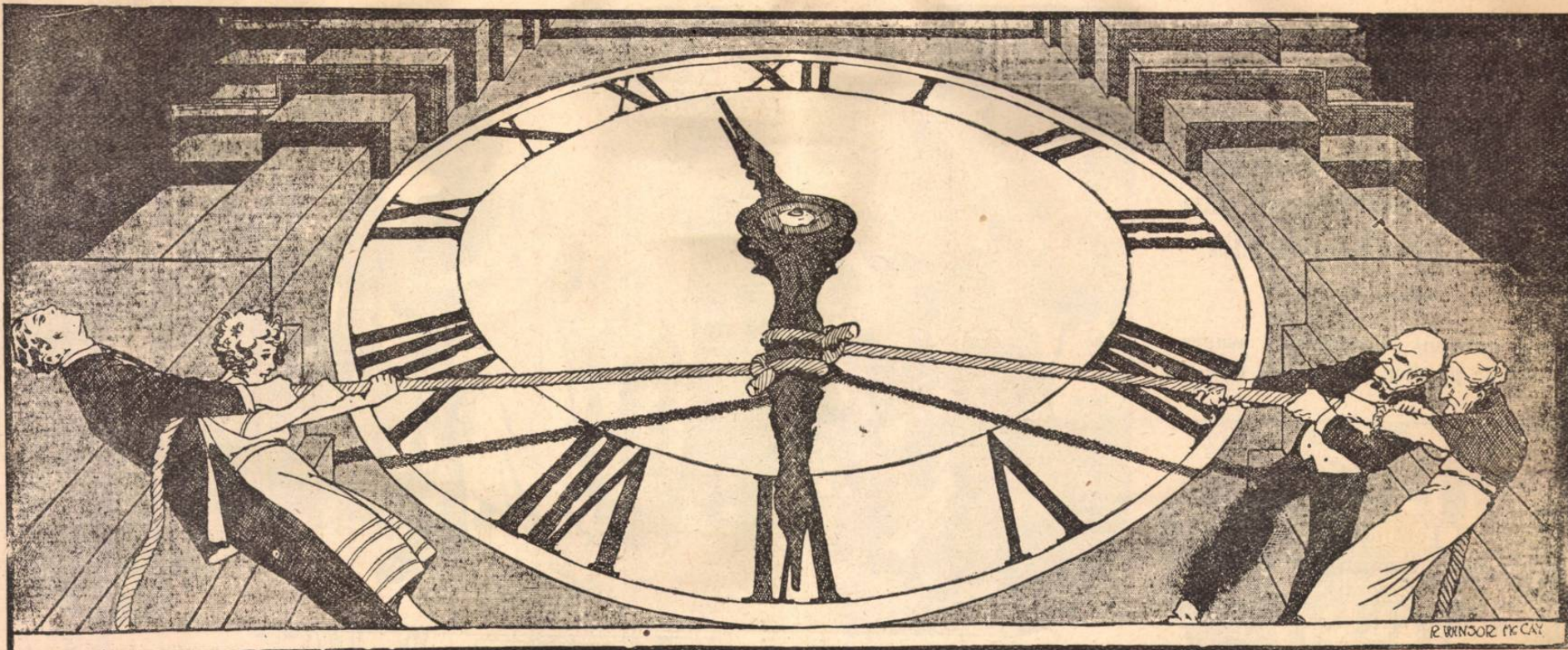

Puterile: „De când umblăm cu „Fifi” n'avem nici o frică de Mars”.

Mars: „Las' că vi-l mântui eu. În schimb vă dau Concesiuni, Petrol, Colonii și tot ce vreți—numai pace și siguranță nul”

Timpul — Tinerimea îl trage înainte, Bătrânețea înapoi — greșala ambilor

„Timpul este istmul [limba de pământ care desparte două golfuri] între două eternități“. Aceasta e definiția dată Timpului, și e foarte la loc. Shelly a numit timpul astfel: „potop sau râu fără maluri, care la marginile sale așează limita mortalității“.

Benjamin Franklin, a spus: „Timpul este o bucurie care vindecă toate boalele“.

Longfellow a numit Timpul „viața sufletului“.

Dryden l'a numit „groapa comună a tuturor“.

Bacon, cel mai mare filozof, afară de Aristotel, a spus: „Timpul este cel mai mare inovator“.

Și așa ESTE, căci chiar și în timpul nostru, Timpul a ridicat pe oameni în nori, pe mașini de sburător și i-a adâncit în mări, prin submarine.

Timpul, „inovatorul“, săvârșește milioane de lucruri pe cari oamenii mărginiți nici n'ar fi putut să le viseze.

PERICLE, a numit Timpul ca pe „cel mai înțelept sfătuitor“.

Shakespeare a scris despre timp următoarele rânduri, demne de așezat, de către orice tânăr serios, într'un loc în care să le vadă în fiecare zi: ODINIOARĂ PRĂDAM EU TIMPUL, DAR ACUM TIMPUL MĂ PRĂDEAZĂ PE MINE“.

Zeno, spune că lucrul de care oamenii au mai multă nevoie, este Timpul.

Tot atât de adevărat a spus și Goethe: „Fiecare din noi are timp destul, dacă știe cum să-l întrebuințeze“.

Am putea înmulți fără sfârșit citațiunile moralizatoare și filozofice asupra Timpului. Totul depinde însă de cum îl ÎNTREBUINȚĂM. După felul cum întrebuințăm sau prădăm noi Timpul, tot așa ne va prăda el pe noi.

Dr. Juno, a spus: „Cei vițioși își numără ANII; cei virtuțioși FAPTELE“. Câți dintre cei 16 sute de milioane de oameni, ce trăiesc astăzi pe pământ, ar putea să-și amintească de vre-o FAPTĂ săvârșită, care să aibă CEA MAI MICĂ INSEMNĂTATE, când ultimele momente ale vieții ingenuchie ceremonios lângă patul său?

S'ar putea aminti aici mii de definiții și explicații cu privire la Timp. El este „gluma care alcătuiește viața“, cum spunea Franklin, sau, cum a spus Bulwer-Lytton, „Timpul, amicul meu, este bani“. Timpul poate fi roua și ploaia aurului, sau cernitul ploii de desamăgiri, necazuri și ani de amar și desgustări.

N'are nici-o însemnătate moralizatoare pe care ni-o dau alții, despre Timp,

Iată lupta între TINEREȚE și BĂTRÂNEȚE pe marele cadran al Timpului.

Tineretea strigă disperat: „Grăbește-te, grăbește-te!“

Aceluiaș Timp îi strigă Bătrânețea: „Încet, încet; mai așteaptă-ne.“

Tinerii se luptă să grăbească Timpul, Bătrânii să-i bage bețe în roți, ca să meargă mai încet.

Greșala este evidentă de ambele părți. Tinerii să-și imbucure cu poftă prețioasele minute ale tinereței, care sboară. Bătrânii să-și găsească liniștea în mersul Timpului, și să dispară cu dânsul când ceasul lor a bătut 12.

definițiunea sau predicile ținute asupra Timpului. Aceasta n'are nici un folos. Singura definițiune practică și folositoare a Timpului este definițiunea și însemnătatea pe care i-o dăm noi.

CE ESTE TIMPUL? Nu s'ar putea spune că el are vre-o existență oarecare. Cineva a spus că timpul nu e decât „succesiunea întâmplărilor“. Noi cunoaștem Timpul PRIN LUCRURILE CARE SE ÎNTÂMPLĂ, prin indicatorul de pe fața unui cadran, prin mersul trupelor, prin învârtirea pământului, care NE PARE că face soarele să răsară și să apună.

Dar în sine, Timpul nu e NIMIC. Dacă te-ai culcat astă-seară și te-ai trezit peste o jumătate de minut sau peste 100 milioane de ani, pentru tine, această stare n'are nici-o însemnătate; 100 milioane de ani, sunt tot așa de lungi sau de scurți ca o jumătate de minută, în care ai dormit. N'ai putea să spui deosebirea. Timpul a trecut în timp ce tu erai inconștient de trecerea sa, și n'ar avea vre-o importanță oarecare pentru tine decât în trăsăturile care ți-le-a lăsat pe față sau peii cărunți.

Timpul, ca atare, NU EXISTĂ; și totuși, tot ce avem, și de ce ne putem bucura, este Timpul. Adeseori spunem: „timpul trece foarte repede“. Cea mai populară zicală cu privire la timp este aceea că „timpul zboară“. Totuși timpul nu „zboară“. O spunere mai înțeleaptă ar fi: „Timpul STĂ PE LOC, iar noi mergem“.

Care să fie ținuta față de timp? Ilustrația de mai sus arată două ținute. AMĂNDOUA GREȘITE.

La stânga TINERII trag timpul înainte, dorind ca el să TREACĂ cât mai repede. La dreapta BĂTRÂNEȚEA, tot atât de disperat, trage înapoi, dorind să meargă cât mai ÎNCET!

Cu toții știm cum în copilărie Timpul trecea așa de încet și de greu. O primăvară sau o vară, păreau o veșnicie.

Ce deosebire la BĂTRÂNEȚE! La bătrânețe timpul ZBOARĂ!

Să luăm timpul așa cum vine, îmbucurându-i momentele incetenele ale tinereței, PREȚIOASA TINEREȚĂ, care încurând și pentru totdeauna va trece, și să ne acomodăm lui atunci când pentru noi ea a început să zboare.

Talentata femeie franceză, Madame de Sevigne, a spus: „Nu-mi plac ceasurile cu două indicatoare; căci ele împart viața în prea multe amănunte“. Mâna indicatoare a ceasului este adeseori un mijloc de iritație, cum spune Madame de Sevigne, și totuși o binecuvântare. A sta de veghe asupra mișcării acestor indicatoare ne face să cunoaștem REALITATEA TIMPULUI.

Al doilea indicator, despre care e vorba mai sus, e indicatorul care împarte minuta în șasezeci de secunde, care se învârtă cu atâta nervozitate și iritație. Cu toate acestea, scoate ceasul tău și așează-l pe masă, observă indicatorul care îți arată ceasurile și minutele și-ți va părea că el merge încet de tot, de multe ori prea încet.

Obsearvă apoi pe al doilea indicator, pe acela care îți împarte minuta în secunde, și îți vei da seama cât de repede trece. Din acest mic indicator vei afla cum timpul sboară pentru tine.

Morala acestui articol și ilustrații este aceasta: FOLOSEȘTE-ȚI TIMPUL PÂNĂ-L AI. Veghează întotdeauna indicatorul care împarte minutele în secunde și timpul tău va fi bine trăit.

Statistica populației României-Mari

Ministerul de interne a publicat statistica mișcării populației pe anul 1925, în comparație cu acela din anul 1924, 1923 și 1922. Rezultă că în 1925 nașterile s'au urcat la 532,275 în sate și 73,370 la orașe—total 605,655 copii în toată țara, față de 622,580 la 1924; 608,763 în 1923 și 613,726 în 1922. Așa dar și în 1922 și 1923 și 1924, s'au născut mai mulți copii ca în 1925; diferența, în minus față de 1924 este de 16,925 copii.

Populația minoritară dela orașe are înțetatea în privința nașterilor; în 1925 ea înregistrează un plus de nașteri față de 1924, 1923 și 1922.

Numărul morților în 1925 a fost de 306,258 la sate și de 55,737 la orașe, — total 361,995, fără nașcuți-morți, față de 382,915 în 1924; 372,480 în 1923 și 376,236 în 1922. Așa dar în 1925, față de anul 1924, au murit 20,920 de oameni mai puțin. Și la acest capitol minoritarii dela orașe sunt în avantaj.

Nașcuți-morți au fost de 8478 la sate și 3243 la orașe (unde se practică avorturile)

total 11,721, față de 11,856 în 1924, 11,915 în 1923 și 12,159 în 1922, — vrea să zică, la capitalul nașcuți-morți, o situație îmbucurătoare. Căsătorii s'au făcut mai puține. În comunele rurale 129,145 la orașe 24,553, total 153,678 căsătorii, față de 154.175 în 1924; 165,216 în 1923 și 169,797 în 1922.

Căsătoriile sunt în scădere continuă. Divorțurile în schimb s'au înmulțit 2388 în comunele rurale și 2647 la orașe, întotdeauna 8033, față de 7307 în 1924, 8241 în 1913 și 8549 în 1922—cele mai multe.

În toată România în 1925, excedentul nașterilor a fost de 226,927 la sate și 17,643 la orașe, în total 243.660 în toată țara, față de 239.665 în 1924; 236,283 în 1923 și 237.400 în 1922. Se poate dar spune că populația României Mari, create cu un sfert de milion pe an și în cei 9 ani dela unire încoace s'a urcat cu 2 milioane de suflete.

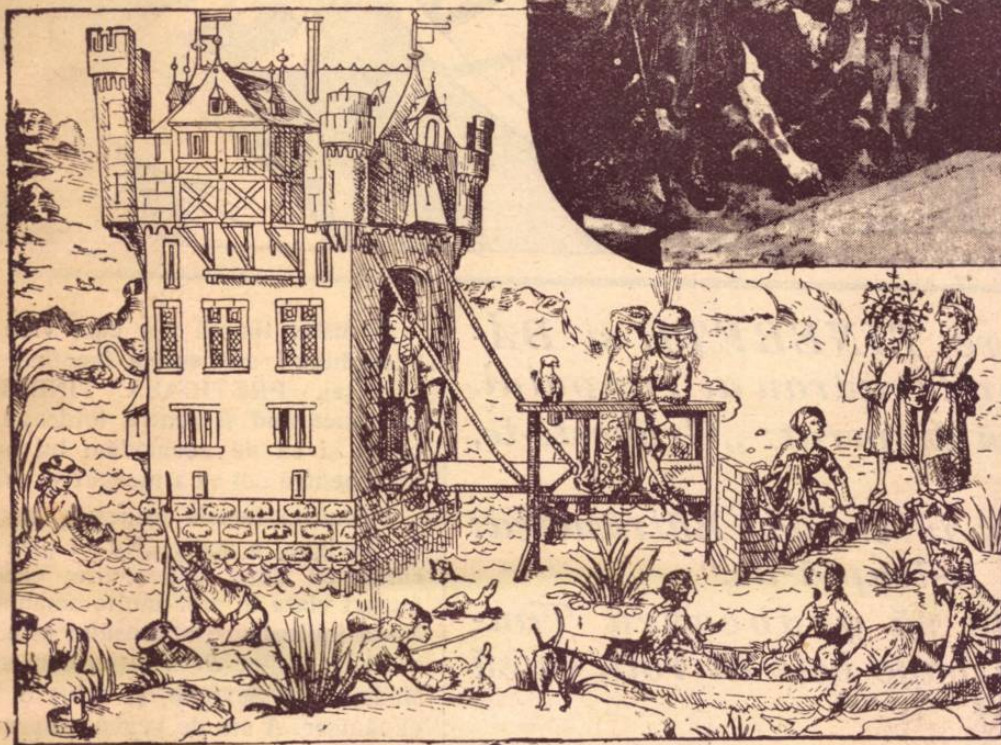
În 1980 — adică peste vre-o 50 de ani — vom putea avea mai mult de 30 milioane locuitori.

Anularea drepturilor feudale în Germania

Compensațiile cerute și plătite de guvernul german amintesc „drepturile primei nopți” și alte privilegii baronești din timpul Evului Mediu

Prinții germani aveau dreptul asupra tuturor peștilor din ținutul lor.

Dintre toate drepturile, „dreptul primei nopți” era cel mai barbar al sistemului feudal de nedreptăți și cruzimi. Termenul de „prima noapte” era dreptul domnitorului feudal asupra fiecărei mirese în prima noapte a noii căsătorite.

femeilor în cap și să le lege deasupra creștetului, în așa fel ca să nu li s-a vadă obrazul. Apoi a ordonat ca fiecare bărbat să-și recunoască femeia în această stare, iar acei care nu și-le-au putut recunoaște, au fost sbiciuiți până la sânge.

Revoluția Franceză nu se datorează atât de mult lipsei drepturilor politice, ci marelui număr de privilegii feudale, mai mult decât animale, a căror nedreptate striga până la cer, și de care nobilimea se bucura asupra țărănimii sărmene. Taine ne spune despre un nobil de rând, din Franța, care își avea propria închisoare și

Nobilimea poseda dreptul să impună și să execute tot felul de pedepse capitale și să-și tortureze victimele după plac. Unii prinți și nobili își aveau propria închisoare și spânzurătoare.

(Clișeu este luat din Cartea „Legile și pedepsele vechi Germanii” de F. Heinemann).

RETENȚIUNILE familiei imperiale și a altor prinți germani se aseamănă brutalului „drept al primei nopți” și altor privilegii baronești din timpurile medievale.

Ex-kaizerul Wilhelm și alte familii princiare și imperiale detronate ale Germaniei au cerut mai anul trecut, imense despăgubiri guvernului german pentru drepturile lor de proprietate stinse și pierdute prin revoluția din 1918. Cercetările făcute de către Reichstag (Parlamentul German) au descoperit existența unui mare număr de vechi drepturi feudale, care erau legale în Germania până către sfârșitul războiului mondial. Familiile imperiale și princiare se agită în privința anulării acestor drepturi. Radicalii și socialiștii s-au opus și se opun mereu compensării acestora și

sustin că sunt potrivnice civilizației moderne și instituțiilor democratice. Poporul german a fost chemat să voteze asupra acestei importante chestiuni, care este de altfel o chestiune internă a lor. Pe urma pronunțării poporului german, guvernul este obligat să plătească mari despăgubiri familiei imperiale germane. În schimb însă s-au anulat o mulțime de drepturi nedrepte.

De pildă, marele Duce de Mecklenburg Strelitz avea „dreptul” să ceară sau să ia cu forța două „păsări de casă” dela toți angajații de pe ferma sa, cu ocazia măritării vreuneia dintre fetele sale. Acest obicei de un caracter distinct feudal și care se aseamănă altor mii de obiceiuri la fel, cari predominau odinioară în Europa, a fost anulat cu ocazia revoluției din Germania. Marele Duce, cere acum o însemnată sumă, drept recompensă, pentru acest drept ciudat.

a dăruit în Franța până în secolul al XVIII-lea, și unii afirmă că el se practica în Prusia răsariteană până hăt încoace de timpul nostru.

Notorioșii „baroni bandiți ai Rinului” au susținut și forțat „dreptul primei nopți” în stăpânirile lor cu o brutalitate rușinoasă. Numiții baroni ocupau castele clădite pe coastele munților dealungul malurilor Rinului, și bogăția lor își are origina în tâlhăriile și omorurile pe care le săvârșeau asupra trecătorilor care treceau pe șoseaua de pe malul râului, una dintre șoselele principale ale Europei.

Nu s'au mulțumit însă numai cu îmbogățirea provenită în urma tâlhăriilor și omorurilor amintite, ci s'au pus stăpâni și au robii pe țărani cari trăiau în circumscripția castelelor lor, supunându-i la cele mai nedrepte și barbare hoții.

În anumite părți din Franța, „dreptul primei nopți” era vândut pentru o anumită sumă de bani. Domnul sau baronul cu „dreptul” în buzunar își vindea dreptul acesta pentru o sumă oarecare de bani, fie fiicăului țăran care se căsătorea, fie altuia cărui domnul consimțea să-i dea dreptul său asupra miresii.

H. A. Taine, o autoritate de mare însemnată asupra feudalismului din Franța, trasează origina „dreptului primei nopți” și ajunge la concluzia că se datorește stărilor teribile de barbarism care predominau Europa în Evul Mediu. Domnitorii feudali dela început, cu castelele și organizațiile lor, ofereau oarecare protecție vecinilor și acestora care atârnuau de dânsii împotriva bandelor tăietoare-degături, cari cutre erau Europa după căderea imperiului Roman.

Decât să fie victimele unei întregi bande de tâlhari, femeile erau mai bucuroase să-și cumpere protecția dela domnitorul feudal, sacrificând până și dreptul „primei nopți”.

Isaac Disraeli, în cartea sa: „Curiozitățile literaturii”, arată că unii dintre baronii francezi își lărgeau tirania domestică la „primele trei nopți”. În Scoția, regele Malcolm al III-lea, a anulat obiceiul și a ordonat o taxă, pe care mirele era obligat s'o plătească.

„Alți domitori”, spune Disraeli „pentru ași perpetua privilegiul urmașilor lor, atunci când ei nu mai erau stăpâni să se folosească de dânsul, în urma bătrâneții,

și așeza piciorul încălțat cu cizmă în patul noii mirese.

„În timp ce domnitorul făcea această ceremonie, și mireasa se afla în pat, el stătea cu lancea în mână și mirele nu avea voie să se apropie, decât după ce mărirea sa părăsea camera. În această ridicolă poziție el stătea lângă pat până la oboseală.

„În alte locuri domnitorii obligau pe supuși să petreacă noaptea nunței în vârful unui arbore, sau să steie într'un râu până în gât, sau să fie desbrăcați și legați de vreun stâlp sau alte năzdrăvănii care le treceau prin capul lor de feudali barbari”.

În unele ferme sau moșii feudale, supușii erau obligați să bată tăurile ca să oprească glasul broaștelor. Aceasta era o parte a sistemului de muncă forțată a țărănimii, numită „cervoadă”, și a avut o însemnată parte în grăbirea revoluției.

Disraeli aduce cazul unui baron german care în timpul său — a lui Disraeli — observase o mică petrecere cu joc a țărănilor. Baronul a ordonat servitorilor lui, să deosebească pe bărbați de femei, să ridice rochiile

spânzurătoare! El avea dreptul să moștenească proprietatea tuturor celor osândiți la moarte. Mai avea dreptul să-și însușească toate obiectele mișcătoare și nemișcătoare, ce se găseau în domeniul său. El pune impozit sau o anumită taxă, asupra fiecărui foc aprins în casă, și alte lucruri de această natură.

Unul din drepturile ciudate pe cari domnitorii feudali le exercitau asupra țăranilor, era de-a avea câteva mii de porumbi, cari se hrăneau din țărinile acestora și le făceau mari stricăciuni, fără ca cineva să fi avut dreptul să-i omoare sau să-i alunge. Nobilimea mai avea dreptul vânătorii asupra tuturor țăranilor și pădurilor supușilor lor, iar aceștia erau obligați să dăruie gardurile ca aristocrația să nu aibă nici-o piedecă cu ocazia vânătoarei.

Un vechi istoric spune: „Cetățeanul nu era liber să smulgă buruienile și scaii din țărina sa, care primejdiau sămânța semănată și recoltă”.

După legea franceză dela anul 1762, acei cari lucrau pământul de care domnitorul avea nevoie pentru vânat erau opriți de a-și face gard în jurul grădinei (Citiți urmarea pe pag. 6-a)

Dintre toate drepturile, „dreptul primei nopți” era cel mai brutal al sistemului feudal de nedreptăți și cruzimi. Termenul de „prima noapte” era dreptul domnitorului feudal asupra fiecărei mirese în prima noapte a noii căsătorite.

În vremile vechi, când Europa tocmai eșea din întunecimea barbarismului și se înfiripa sistemul feudal, acest obicei avea un caracter universal. În timpurile mai din urmă, el se mărginea la localități mai lăturale și primitive ale Continentului European. Istoria Franceză face aluzii la acest obicei, care

Cele mai noi știri de pe planeta Marte

Viața animalelor, insectelor și plantelor pe Marte

La 23 August 1924 Planeta Marte a făcut o scurtă vizită Pământului și după aceea și-a luat drumul în fugă vertiginoasă prin spațiu și s'a îndepărtat. În scurta-i vizită astronomii au căutat să-i fure toate secretele câte au putut. Oamenii de știință posed astăzi multe instrumente de urmărire a mișcării lumilor vecine din văzduh, pe care ochiul singur nu le vede.

Din lipsă de spațiu nu putem da aci decât un rezumat scurt asupra celor ce cred oamenii de știință despre această planetă. De altfel REALITATEA e o revistă ilustrată și cititorul se poate orienta din chipurile alăturate ce cred oamenii de știință despre viața de pe Marte. Iată câteva date:

Frigul pe Marte se coboară până la 94° sub zero (Fahrenheit). În cursul zilei, când soarele strălucește, temperatura variază între 40 și 60 grade Fahrenheit la Equator, care corespunde temperaturii într-o zi din Noemvrie la Cluj.

(Citiți urmarea pe pag. 6-a)

Marte în relația sa cu Pământul: Emisfera nordică a Pământului comparată cu emisfera celui mai aproape vecin planetar.

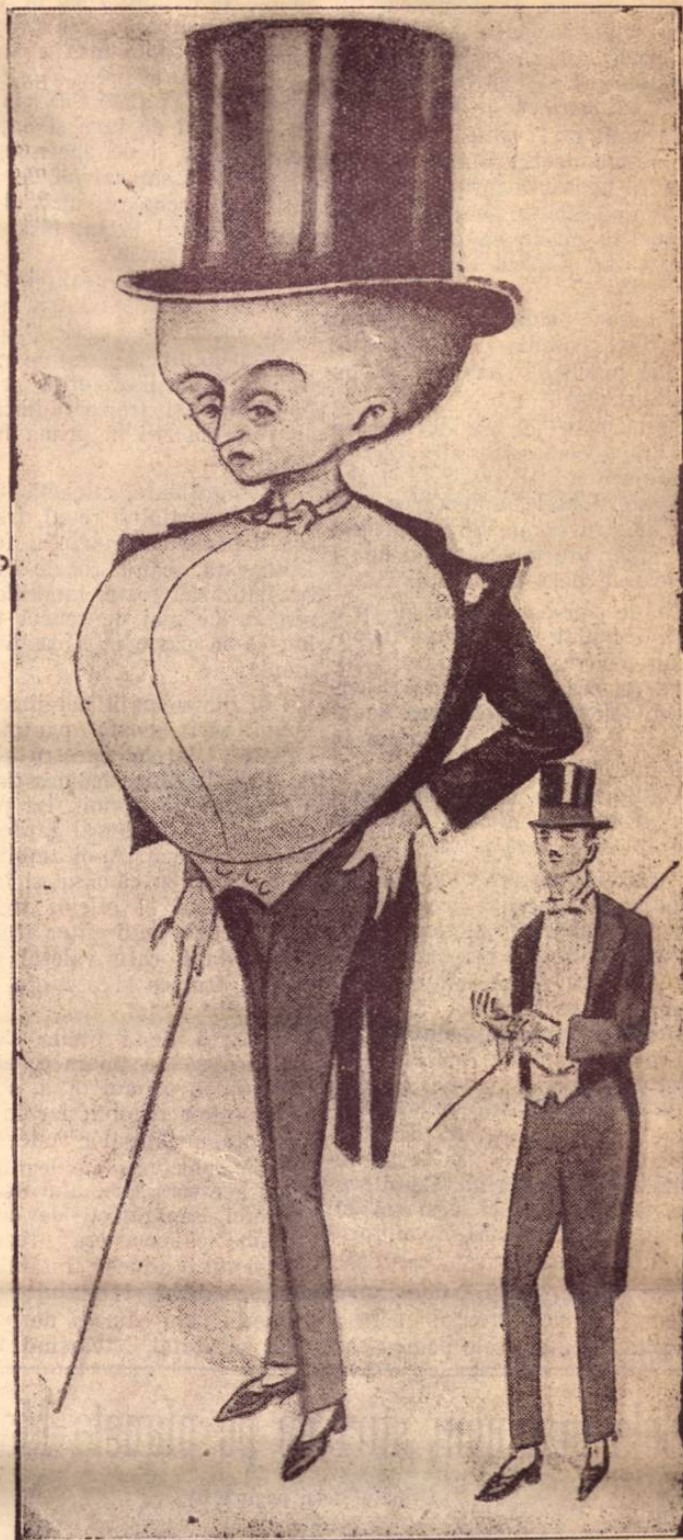
Dacă Pământul ar putea fi privit dela o distanță regiunile polare s'ar prezenta capete albe de zăpadă asemenea celor văzute pe Marte.

Apropierea lui Marte de Pământ. Emisfera nordică a lui Marte.

Desemnul e făcut de Abbe Moreux dela Observatorul din Bourges

Fășiile albe ce se văd pe planetă sunt părțile acoperite cu zăpadă și ghiață. Trăsăturile sau petele negre se spune că reprezintă mult discutatele canale ce ar exista pe Marte, cari își schimbă culoarea pe măsură ce ghiața și zăpada se topește. Se crede că schimbările se datoresc creșterii vegetației pe Marte.

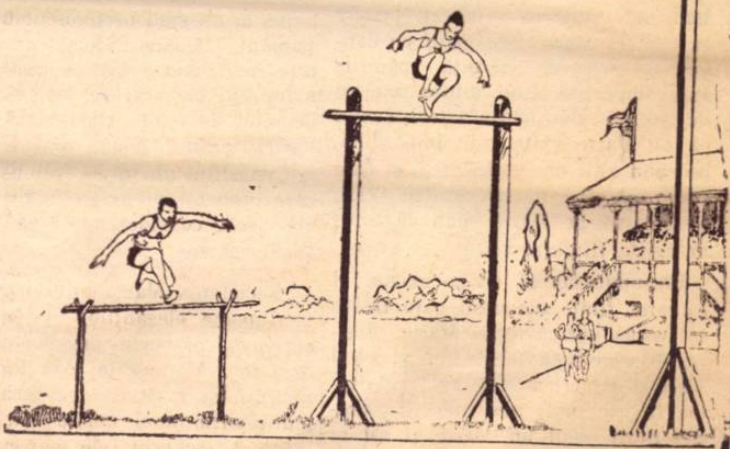
Omul de pe Marte în comparație cu omul de pe Pământ

Posibilitățile atletice pe Pământ, pe Marte și pe Lună.

Deoarece diametrul Pământului are 7916 mile engleze, un bun atletic poate să sară până la o înălțime de 2 metri.

Pe Marte, care are un diametru de 4230 mile engleze, atleticul bun va putea să sară până la cinci metri.

Pe Lună, a cărei diametru n'are decât 2160 mile, atleticul Lunar (dacă există) va putea să sară până la o înălțime de 12 metri.

PE PĂMÂNT

PE MARTE

PE LUNĂ

Anularea drepturilor feudale în Germania

(Urmare dela pagina 4)

să facă șanturi. Deasemenea nu avea voie să poarte nici un fel de armă sau instrument pentru vânatoare și nici să fie urmat de vr'un câine de vr'un fel.

Țăranul nu-și putea cosi țarina înainte de Sf. Petru; nici să intre în țarina sa între 1 Mai și 24 Iunie, sau să se apropie de Seine sau măcar să calce pășunile, chiar și dacă acestea erau ale sale.

Contele Simiane, domnitorul din Blet, poseda, pe lângă alte multe privilegii feudale, și pe următoarele:

Să ia 9 litri de vin din fiecare măsură a cetățenilor din Blet și împrejurimi.

Toate limbile animalelor, tăiate pentru carne din oraș, erau ale sale, precum și capurile și picioarele dela toți vieții.

99 de persoane și 22 de trăsură, trebuiau să lucreze încontinuu pentru dânsul gratuit. Nimeni nu era scutit de acest serviciu. Această slujbă avea denumirea de corvoadă, ce exista în toată Europa.

Cuptorul de pâine din oraș, era al său, și nimeni nu avea dreptul să-și facă altul.

Atât la naștere, moarte cât și căsătorie, țăranul avea să plătească o anumită amendă domnului său. Aceste trei întâmplări fericite, sau triste, erau „privilegiul” amenzilor, fie că ele se întâmplau în familia domnitorului sau a țăranului. Această stare dăinuia până aproape de revoluția Franceză. Când domnul muria, țăranul avea să plătească succesorului acestuia toată recolta sa de pe un an. Când muria țăranul, atunci urmașul lui trebuia să plătească domnitorului aceeași sumă sau cantitate.

Pe unele moșii domnitorul avea și deținea dreptul exclusiv de-a tăia toate vitele pentru car-

ne ale țăranilor și să le vândă acestora pentru contra preț.

Mulți din nobilimea Franceză, au găsit că e prea obositor și neplăcut să-și amărăscă viața cu atâtea feluri de taxe și impozite dela țărani, și de aceea își angajau spani sau un fel de advocați cari scoteau ultimul ban dela amărătul țăran, fără nici-o milă sau îndurare.

Până și regele Franței s'a folosit de acest privilegiu și colecta impozitele regale printr'un individ numit „general de moșii.” Generalii moșilor, erau groaza poporului, și treizeci dintre ei, au fost omorâți în prima fază a revoluției.

Extraordinara etichetă în vigoare la palatul regal francez, era o parte a sistemului feudal. Dimineața, când regele Franței se îmbrăca, toate familiile aristocratice mai de seamă trebuiau să ia parte la această ceremonie.

Doi dintre pajii nobilimei trebuiau să-i scoată pantofii de noaptea. Marele maestru al garderobei îi scotea mâneca dreaptă a cămașei de dormit, iar primul adjutant sau valet al garderobei, mâneca stângă. Apoi ambii, de-o dată, îi ridicu cămașa, și într'un mod formal și oficios trebuiau să o predea unui ofițer al garderobei, după care valetul o împătura frumos și o așeza într-o taftă albă.

Onoarea de-ai preda cămașa, cu care să se îmbrace, era rezervată, în primul rând, copiilor și nepoților regelui; iar în lipsa acestora, prințeselor rudei directe sau celor născute legitim; în lipsa acestora, primului domn al camerei împărătești de culcare. În fine cămașa era prezentată și valetul o aducea. Întâiul valet al garderobei și întâiul valet al camerei luau cămașa de pe mâinile prințului, săvârșind îmbră-

carea regelui, unul având să îmbrace mâna dreaptă, iar celălalt mâna stângă. În timpul acestei operații, alți doi valeti țineau un paravan în fața regelui, pentru a nu fi văzut.

În fine cămașa ajungea pe spatele regelui și se începea toaleta. Un valet de cameră purta oglinda în fața majestății sale, iar alți doi purtau două lumânări aprinse, una de-a dreapta și alta de-a stânga.

Valetii garderobei aduceau apoi restul îmbrăcămintei. Marele maestru al garderobei îl îmbrăca cu vesta și cu brâul și apoi îl încingea cu sabia. Un alt valet aducea un coș cu cravate, din care maiestatea să-și aleagă, și pe care maestrul i-o lega la gât.

Un alt valet, anume pus pentru aceasta, aducea trei batiste așezate pe un serviciu de argint și maestrul le prezenta regelui spre ași alege. Apoi maestrul garderobei îi întindea pălăria, mânușile și bastonul.

Tot asemenea se întâmpla și cămășilor reginei. Într-o bună zi de iarnă, Madam Campan, o femeie de onoare a reginei, și de un grad comparativ mai mic, tocmai când voia să ofere cămașa reginei, într-o damă de onoare mai mare în grad și care purta titlul de ducesă, își scoate mânușile apucă cămașa din mâinile primei doamne, în timp ce regina aștepta desbrăcată în odaia rece. Apoi intră Ducesa de Orleans, o prințesă de sânge împărătesc, care avea dreptul exclusiv de-a prezenta cămașa, își scoate repede mânușile, apucă cămașa vrând să o ducă reginei, dar n'apucă să pună bine mâinile bine pe ea, când tocmai atunci intră contesa d'Artois, soția fratelui mai bătrân a regelui, și deci mai mare în grad, ca ducesa, care smulge cămașa din mâinile celei de-a treia, pentru a o da reginei. În tot timpul acesta, regina tremura de frig, așteptând sosirea sărmanei cămăși care făcea obiectul unei neînțelegeri între patru femei.

să-și găsească calea de a părăsi planeta lor muritoare și să o ia prin spațiul întunecat și frigul extraordinar înspre alte planete sau lumi pentru a-și începe viața din nou și sub alte stări de viață. Unde ar putea însă să meargă? Uriășele planete Jupiter, Saturn, Neptun și Uranus nu-s decât o încălțură de mase și materiale și gaze au o căldură îngrozitoare. Pe Mercur, pe Lună sau pe oricare alt satelit mai mic stările sunt și mai rele decât pe planeta lor de jumătate înghețată. Mercur este expusă unor raze de o căldură orbitoare, care fac dintr'însa o lume veșnic uscată și arsă.

Pe Venus, care e poate la începutul vieții primitive, stările climatice sunt de nesuferit martianilor, în timp ce pe Pământ locuitorii planetei roșii n'ar putea, la nici un caz, să reziste marilor schimbări atmosferice, gravității și stărilor de viață în genere. Astfel se pare că martianii sunt osândiți să steie cu planeta lor până ce orice viață de pe dansa s'a stins și când planeta își va începe cursul ei veșnic de rotolare ca o lume înghețată.

ZIARUL REALITATEA

face cinste Presei Române din Ardeal și toată România și merită sprijinul fiecărui cititor român. Fiind o foaie independentă, ea trăește prin sine însăși și se sprijină numai pe cititorii săi.

Nu se cere nici o jertfă cititorilor. Foia se prezintă în așchiar, atât din punct de vedere tehnic, cât și al ilustrațiilor care le poartă, încât, vorbind individual, cititorul primește mai mult decât cât dă—5 lei.

Abonamentul pe un an 250 lei, pe o jumătate de an 130 lei, pe trei luni 70 de lei.

Buletin Săptămânal

Un lucru cu adevărat înălțător s'a întâmplat în săptămâna ce-a trecut.

E anul de când Măria Sa Vodă a implinit 60 de ani de viață. Cu acel prilej s'a statorit ca, pentru pomenirea viteazului nostru rege să se ridice un lăcaș pentru luminarea neamului, un institut care să se cheme „Fundatia Regele Ferdinand”.

Planul trece acum în fapt și Maiestatea Sa într-o scrisoare către d-l general Averescu arată cum vrea Dânsul anume să fie noua „Fundatie”, care urmează să se ridice la Iași, în semn de aducere aminte a timpurilor grele/trăite acolo, în vremea războiului.

„Un nebun aruncă o piatră în apă și apoi zece înțelepți se străduiesc și tot nu pot s'o scoată” zice poporul vorbind în pilde. Această zicală îți vine în minte când stai să te cugești la cele petrecute de curând la Paris, unde noi și ungurii ne-am înfățișat la o judecată de arbitri, adică judecatori aleși de împăcinați prin bună învoială, în fața unui „tribunal mixt, român-maghiar, cum i se mai zicea.

Grofii și magnaii unguri, nemulțumiți că românii li-au luat moșiile să le împartă la săteni, s'au plâns la „Liga Națiunilor”, sfatul cel mare al tuturor popoarelor. Liga Națiunilor a găsit cu drept că, dacă s'au luat moșiile dela boerii români, trebuiau luate și dela unguri, cu atât mai vărtos cu cât aceștia nici n'au mai rămas pe moșiile lor, ci au trecut în Ungaria.

Unii dintre acești nemeși unguri, nemulțumiți de hotărârea „Ligei Națiunilor”, au făcut propunere — mai mult în glumă — reprezentanților noștri la Paris, ca s'aducă pricina în fața unor oameni aleși judecatori și de noi și de ei.

Guvernul românesc, de pe atunci, s'a învoit.

Noi am ales un judecător și ungurii unul, iar deasupra amândurora a fost ales un suedez, d. Cederkranz, care să hotărască, când ceilalți doi nu s'ar împăca.

Gândul alor noștri era să s'arate tribunalului și ungurilor că, lucrul odată judecat de „Liga Națiunilor”, e bun judecat și nimeni nu mai are dreptul să ia procesul iară dela început. Nu știm cum vor fi făcut, doar atâta se știe că ungurii au câștigat de partea lor pe d-l Cederkranz și că degeaba au fost toate câte le-au susținut și arătat, la proces, avocații noștri, tribunalul, unde, fiindcă arbitru român s'a retras, n'au mai rămas decât doi judecatori, a hotărât că ungurii au dreptul după ce au pierdut procesul în fața „Ligei Națiunilor” să se plângă tribunalului mixt.

„Capul face, capul trage”. Nu era mai bine să nu ne fi învoit dela început la „tribunal mixt”?

Ca să dreagă ce s'a stricat, d. Titulescu, delegatul țării în Consiliul Ligei Națiunilor a cerut să se hotărască o zi în luna Martie, când s'arate adunării de ce România nu va mai ținea seama de „tribunalul mixt” dela Paris.

D. Titulescu e un om înțelept și de bună seamă va ști să ne scoată din încurcătură. Dar ungurii sunt din cale afară de mândri: li se strică socotelile.

În viața politică tot ceartă și desbinare.

După d-l Lupu care a plecat din partidul național-țărănesc, d. Victor Moldovan împreună cu vre-o cincisprezece, douăzeci de inși, a părăsit pe d-l Goldiș, și au trecut la averescani. A mâhnit mult pe unchiu această fap-

tă a nepotului. D. Goldiș ar fi hotărât — după câte se spune să lase de tot politica și să rămâie doar președinte al „Astrei”.

Fără îndoială că în aceste împrejurări guvernul va trebui să schimbe pe unii dintre miniștri.

Dacă domnii Lupaș și Lapedatu pleacă și ei cu d. Goldiș, s'ar putea ca în locul partidului poporului să vină alt partid la guvern.

Nu mai dacă — după cum se svonește — partidul d-lui general Averescu nu s'ar uni cu partidul național-țărănesc.

Și unul și celălalt cred că întâmplări grave va să vie și că deaceia e nevoie ca la guvern să fie un partid puternic, mai puternic decât poate fi partidul liberal.

Dealtminteri chiar d-l Ionel Brătianu, înclină tot mai mult — după cum se vede din foile liberale — ca să se facă o unire, nu a partidului național-țărănesc și averescan, dar a tuturor partidelor din țară.

Decât aceasta nu se poate, pentru că partidul național-țărănesc vrea tocmai ce nu vrea domnul Brătianu, pe când acesta din urmă dorește unirea partidelor ca astfel să se facă voia sa.

Ne amintesc aceste îndemnuri de unire, povestea lui „moș Ioan Roată”.

Intrat în divanul (parlamentul) dela 1859, când s'au unit cele două țări surori Moldova și Muntenia, boerii se căsniau să-l încredințeze de foloasele unirii.

„Ai înțeles moș Ioane? E mai bine când sunt doi, decât când e unul: „unirea face puterea”. Și ca să-l încredințeze despre aceasta, boerii i-au arătat un pietru mare ce se găsea prin curte și l-au poftit să încerce de l-o putea urui din loc.

Moș Ioan n'a putut. Boerii au chemat atunci flăcăi din ogrădă și împreună cu aceștia moș Ioan Roată ușor a ridicat piatra de jos și a adus-o în fața boerilor.

„Ei vezi? i-au spus dânsii, unde-i unul nu-i putere, unde-s mulți puterea crește. Te-ai dumirit moș Ioane că-i bine să se facă unirea?” — „Ba, a răspuns moș Ioan Roată, pentru că unirea — după cum văd eu, — va însemna că tot noi țăranii vom duce greutățile iar domniile voastre ne veți porunci. Când a fost la ridicat piatră, ați chemat flăcăii, dar n'ați venit singuri să puneți mâna pe piatră.”

Ca și lui moș Ioan Roată, partidelor politice li e frică că fiecare vrea să lase în sarcina celuilalt purtarea poverii și deaceia care mai de care se învârt la unire, dar de unit nu se unesc.

„A lovit cu sabia în apă” așa spun francezii despre d. Coolidge, președintele Statelor-Unite din America, fiindcă a găsit cu cale să propună țărilor mari o adunare în care să se cerceteze cum s'ar putea micșora armatele de apă.

Franța și Italia n'au primit să discute asupra aceste chestiuni.

Anglia și Japonia se vor întâlni însă cu Statele Unite spre a hotărî ce e de făcut pentruca, fără arme multe, pregătite în vreme de pace, statele să fie în siguranță că nu vor fi atacate de către acele țări care se pregătesc în taină.

Anglia vrea să se arate față de Statele Unite cât mai prietenoasă. Războiul din China o silește să-și țină câți mai mulți prieteni.

Pentru că în China lucrurile nu s'au potolit încă. Anglia trimete mereu armată. Răsculații sunt gata totuși să intre în Shanghai.

N. C.

Cele mai noi știri de pe planeta Marte

(Urmare dela pagina 5)

Deosebirea temperaturii de pe Marte și Pământ mai are și această izbitoare curiozitate, că în timp ce după masă pe Marte te poți plimba în haine de primăvară, seara, dacă instinctul te îndeamnă să mergi la teatru trebuie să îmbraci cele mai călduroase haine de lână și blănuri, căci temperatura e foarte jos sub 0.

Ziua și noaptea Martiană sunt mai tot aceleași ca pe Pământ, având 24 ore 37 m. și 22 secunde. Anotimpurile sunt mai lungi decum sunt pe Pământ. Vara nu e prea călduroasă, iar în schimb iarna este atât de friguroasă încât nu se poate asemăna cu nimic din frigul Pământului.

Marte are două Luni—Phobos și Deimos — cari se învârt în jurul Planetei cu o înălțime de tot mare. Astfel Phobos răsare și apune de 3 ori în cursul unei singure zi Martiane.

Ceea ce interesează pe pământeni mai mult ca orice cu privire la planeta Marte este viața pe dânsul. În această privință păreri sunt împărțite. Unii dintre oameni de știință mai conservatori susțin că pe Marte viața este imposibilă, pe când alții mai îndrăzneți, și care când vor muri de pe pământ vreau să meargă pe Marte spun că totuși ar exista ființe și viață.

Presupunând că viața există, și că sunt ființe omeneste care trăesc în lumea vecină a lui Marte, și ținând seamă că diametrul planetei n'are decât circa 7000 km., gravitația îi este mult mai mică deosebierea între omul lui Marte și cel al Pământului este de tot mare. Astfel un om care calcă 100 kgr. pe pământ, n'ar avea decât 35 de kgr. pe

Marte. Pe de altă parte, înălțimea i-ar fi dela 2 și jum. metri până la 3, și ar poseda o putere fizică superioară nouă pământenilor.

Continuând cu închipuirile despre vecinii de pe Marte, putem deduce că deoarece atmosfera e mult mai rară ca a pământului, și oamenii vor trebui să aibă niște piepturi mari, precum și organe respiratorii de mărime colosale, după cum se poate vedea și din ilustrație. Nasul lor încă trebuie să fie mare precum și toate alte părți ale ființei să corespundă atmosferei și climatei lor.

Să spunem că locuitorii lui Marte țin la un strict vegetarianism.

„Ne putem forma o idee și despre locuitorii-oameni.

Presiunea atmosferică foarte lăsată produce o dezvoltare neobișnuită a aparatelor pulmonare, și dezvoltarea fizică a martianilor a ajuns la un grad necunoscut încă pe pământ. Deoarece forța gravității este mult mai mică ca cea a pământului, oamenii pe Marte vor fi deosebit de înalți. Ochi mari și albaștri, nasuri lungi, urechi mari, vor constitui un tip de frumusețe pe care probabil nu le-am putea aprecia decât considerându-i ca niște supra-oameni.

„Societatea Martianului n'ar conveni poate eleganților pedestri ce cutreieră corzourile orașelor noastre moderne. Marte este însă țara frumuseții, și martianii se bucură de mulțumirile unei nobile intelectualetăți și trec prin cele mai supreme emoții.”

Se poate ca cu timpul martianii

Invențiunile pe care Edison nădăjduiește încă să le facă

Implinind 80 de ani a trebuit să-și reducă orele de lucru dela 20 la 18, având nevoie de mai multă odihnă. — Cel mai mare binefăcător al omenirii din secolul al XX-lea, mai mare decât Kaiser, Ţarul și toți politicianii Europei și ai lumii puși la olaltă.

Thomas Edison a împlinit 80 de ani, și nu regretă. Timpul vieții i-a fost bine folosit, în spre folosul omenirii. Edison a privit în totdeauna la indicatorul al doilea de pe marele ceas al Timpului, după cum arată ilustrația din pag. 3 a acestui număr, și de aceea nu l'a prădat. El l'a folosit în folosul omenirii.

Când era mai tânăr—și Edison își considera tinerețea până la vârsta de 70 de ani—trei sau patru ceasuri de somn erau socotite de către omul științei aplicate, un prios de timp pentru odihnă. El pornește un atac cruciad împotriva obiceiului păcătos al somnolenței omenestii. Dar natura l'a învins și pe dânsul. N'ai putea spune că Edison suferă de boala somnolenței, cu toate acestea timpul său de lucru este astăzi numai cam de două ori mai lung decât al celorlalți oameni. La vârsta de 80 ani, unchiul Edison nu poate lucra decât două zile într-una, în loc de trei, ca înainte. Astăzi el trebuie să se mulțumească cu o muncă de 16 până la 18 ore pe zi, spunând că are nevoie de mai multă odihnă.

După o viață bine petrecută și după un timp de 80 de ani bine cheltuit, Edison ar putea renunța la orice muncă, după cum au făcut alți milionari, cum e Rockefeller și alții, și să-și petreacă restul vieții sale dând sfaturi omenirii în domeniul invențiilor. Mulți dintre noi ar face-o. Nu însă Edison. Pentru dânsul aplicarea practică a științei înseamnă mai mult decât toate sfaturile tuturor învățaților din lume puse la olaltă. De aceea Edison regretă că poate astăzi munci numai 16 sau 18 ore pe zi. El este părintele a jumătate din minunile care formează civilizația secolului nostru.

Edison n'a făcut politică—nici o boabă. N'a aparținut nici unui partid, nu s'a interesat de nici o alegere prezidențială sau parlamentară. El nu s'a mișcat din laboratoarele sale din Orange, N. J., decât pentru a petrece câteva zile de vacanță vara într'un loc ascuns între răchiți, unde prindea pești în liniște, rupând orice contact cu lumea. Prietenii săi erau foarte reduși. Iubit de toată lumea, oamenii buni și răi, pentru binefacerile care le-a adus lor, el a crezut că le poate face mai mult bine prin aceea că stă departe de ei.

Se spune că odată un călător ar fi întrebat pe un Eschimos și apoi pe un Irlandez al Mării Sudice cine este președintele Statelor Unite? Amândoi au răspuns că „Edison.” Când aceeași întrebare a fost pusă regelui unui trib African, maiestrea sa era la îndoielă pe care să-l numească ca președintele Statelor Unite, pe Edison care vorbea din Gramofon, sau pe comediantul din filmele Cinematografului. (Ambele inventate de Edison).

Edison a inventat și patentat peste 1000 de invențiuni, iar câteva din acestea sunt temelia lumii și civilizației de azi.

Becul electric, cum și electricitatea, sunt invențiunile sa, un dar neprețuit pentru omenire. Electricitatea este astăzi cel mai mare binefăcător al omenirii. Fără electricitate, alte invențiuni n'ar fi cu putință. Automobilul fără schinteițele sfinte ale lui Edison, care se aprindă benzina, ar fi o căruță la care ar trebui să pui boi. Tot la fel cu mașina de zburat și mii și mii de alte mașini de cari oamenii astăzi se bucură.

Câteva din invențiunile lui Edi-

son sunt becul electric, gramafonul, cinematograful, și a contribuit enorm la radiofonie și alte lucruri mai mărunte.

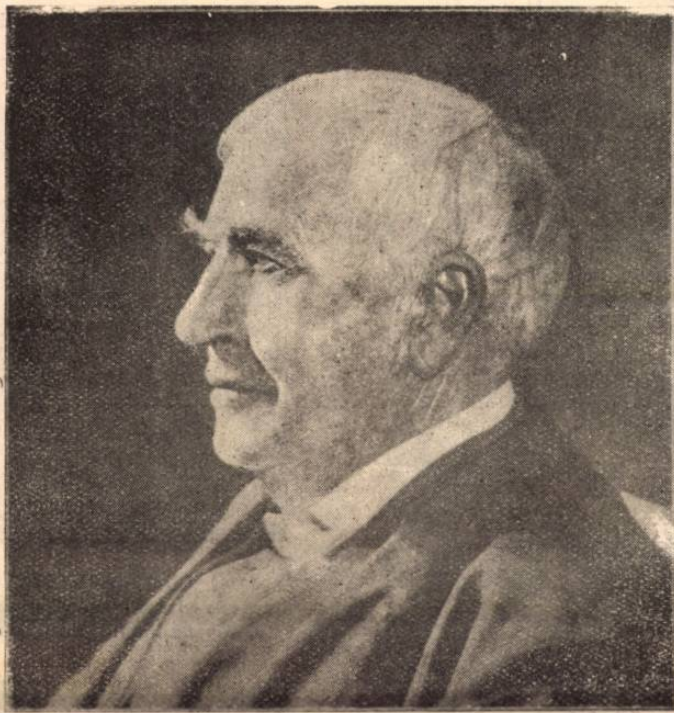
Marea întrebare care se impune astăzi acelor cari sunt interesați în omenire, este: „Mai are Edison vre-o invențiune în ghiozdanul său care să surprindă omenirea înainte de a-și scurta ziua de muncă cu totul?”

Edison nu prea vrea să spună. El nu mai primește nici reporteri, spunând că nu-și poate cheltui pre-

1900 când lumea nici nu visa de chipurile mișcătoare pe panza albă, care astăzi în fiecare seară amuză trei sferturi din omenire.

La întrebarea: „Pentru ce preferă gramafonul și cinematograful?” Edison a răspuns că îi place gramafonul pentru că îi place muzica, și în gramafon se ascund multe posibilități ale viitorului. Imi place cinematograful, fiind singura mea distracție teatrală din pricina extremei mele asurzimi.

Inventatorul gramafonului iubește muzica atât de mult, încât își

„Un om uman” — Thomas Edison în vârstă de 80 ani

CE SPUNE EDISON

„Invențiunile în direcția mașinelor complet automate, n'au sfârșit. Omul va lucra de ce în ce mai puțin.”

„Mașina care își va extrage forța dela soare, va fi inventată atunci când prețul combustibilului va trece peste puțină de a suporta.”

„Există posibilitatea de a clădi o casă în câteva ceasuri. Nu s'a ivit însă omul care să comercializeze această invențiune.”

„Lumea nu are tocmai acum nevoie de mai multe invențiuni. Inteligența și cunoștința tehnică și mecanică trebuie generalizată și înmulțită pentru a putea întrebuința pe acele pe care deja le avem.”

„Care sunt liniile de cercetări în care actualmente sunt angajat? Multe. Așteaptă până voi prinde peștele.”

„Cele mai favorite invențiuni ale mele sunt—gramafonul, cinematograful. Imi place gramafonul pentru că imi place muzica. Cinematograful este singura mea distracție teatrală, datorită extremei mele asurziri.”

„Actualmente dorm câte 5 și 6 ceasuri pe zi. Calitatea somnului este tot așa de bună ca și când eram tânăr.”

„Mănânc foarte puțin. Puterea ce se găsește într-o bucată de toast este de minune.”

„Numărul de oameni în fiecare națiune care sunt onești, cinstiți, umani și care posed o inteligență superioară, crește pe fiecare zi. Această creștere este barometrul civilizației noastre. Invederat, Domnul nu se grăbește.”

țiosul timp cu interviewuri. O veche cunoștință și intimă care era totodată și reporter pentru marea revistă americană „Știința populară” i-a luat totuși un interview. La întrebarea acestuia: „Care este cea mai favorită invențiune a sa?”

„Gramafonul, cinematograful”, a răspuns Edison. Edison face economie până și în cuvinte, lăsând afară pe „și” dintre gramafon și cinematograful.

Edison a muncit mult în direcția cinematografului între anii 1887 și

alege singur pe toți artiștii și compozitorii care să facă plăcile mașinilor sale. Odinioară avea o adevărată turmă de prima-done și compozitori în laboratoarele sale, care chiau și cântau în fel și chip, sub direcția sa personală. Este curios că același om să inventeze, să manufactureze și să servească totodată și ca capel-maistru pentru „păsările” sale cântătoare. În ce privește „extrema sa asurzime” nu e decât o mică și neînsemnată piedică pentru dânsul, de pe urma

căreia a avut de suferit mult sau mai puțin în anii din urmă. Beethoven a fost surd mai toată viața sa.

Apoi reporterul l'a întrebat: „Spune-ne ceva, Domnule Edison, despre mașina care va umbla mișcată de razele soarelui.” Se știe că Edison lucrează la o atare invențiune care să-și tragă puterea dela razele soarelui.

Răspunsul inventatorului a fost: „Ea va sosi atunci când prețul combustibilului va fi cu neputință să fie suportat.” Umoristul vulgar ar putea să comenteze că datorită scumpirii lemnului de foc, mașini care să-și tragă căldura și energia dela razele soarelui, i-a sosi timpul.

D-l Edison lucrează de mai mulți ani la perfecționarea unui acumulator alcalin care să înlocuiască acumulatorul de metal și acid sulfuric. Întrebat căror invențiuni își devotează actualmente timpul, Edison a răspuns: „Gramafonului, Acumulatorului”, iarăși economie de cuvinte. Celulele acumulatorului alcalin sunt veșnice comparate cu cele de astăzi, de metal și acid sulfuric.

Întrebat mai asupra direcțiilor în care face cercetări, răspunsul a fost: „Multe. Așteaptă până voi prinde peștele.”

„Dacă ar trebui să-ți începi cariera din nou, ai începe pe o altă cale de cea de azi și pe care ai urmat-o toată viața?” Răspunsul la aceasta indiscretă și aparent neînțeleaptă întrebare a fost: „Nu.”

„De ce alte invențiuni mai are astăzi lumea nevoie?”

„Actualmente lumea n'are nevoie de mai multe invențiuni. Lumea trebuie să aibă timp să-și desvolte inteligența și capacitatea de a ști cum să le întrebuințeze pe cele de azi.”

Capacitatea lui Edison de muncă poate fi ilustrată prin cele ce s'au întâmplat acum câțiva ani în laboratoarele sale. Problema mare de descurcat era înlocuirea cilindrului recordator al gramafonului cu un nou tip în formă de disc (placă). Timp de trei săptămâni unchișul Edison s'a închis în laboratorul său cu cei câțiva specialiști ai săi, de unde nu s'au mișcat zi și noapte. Masa—care consta din câțiva bescuiți, portocale și banane, un ceai ocazional—i-se servea înăuntru. În locul somnului obișnuit, ațipea din când în când câteva minute și doar aceste erau scrise pe hârtie pentru a trece trei ore din cele 24.

Cu mașina sa confortabilă el putea să părăsească laboratoarele și să sboare în 2 sau 3 minute până acasă, să ia masa și 2 sau 3 ore de culcare. Dar aceasta nu se potrivea cu mintea inventatorului pentru atac asupra unei probleme atât de importante. Dușmanul trebuia înfrânt, și terenul de muncă nu putea fi părăsit. Adjutanții săi aveau voie să se retragă acasă pentru câteva ore după fiecare 36 de ore de luptă în tranșee. Ore suplimentare? Edison nu plătește la nimeni ore suplimentare. În schimb le ține istorisirii nesfârșite și curioase.

Oamenii mari sunt totdeauna și curioși. Astfel în laboratoarele sale lucrează 10 mii muncitori. Făcându-și vizitele sale obișnuite în laboratoarele Edison într-o Luni dimineața a observat o greutate care ușora deschiderea ușei. A scris obișnuita sa notă și a trimis-o celui în drept, cu următoarele cuvinte: „Greutatea pusă la ușa aceea nu e bună. Ridicați-o.” Ea a fost ridicată. Marți a trimis altă notă: „Unde este greutatea aceea?” Greutatea a fost așezată din nou la loc. Miercuri șeful a trimis altă notă: „Pentru ce nu s'a luat în considerare avizul de mai înainte, și greutatea se află tot la ușa?” Pentru ce nu dați atențiune lucrului avizat? Potrivitorul greutății a luat nota și a dus-o superiorului

său cu plângerea: „Eu nu pot răspunde acestei note.” Superiorul i-a luat-o, trimținând lui Edison altă notă cu următoarele însemnări:

„Sus cu ea, jos cu ea, sus cu ea.”
„Luni, Marți, Miercuri,”
„Joi vom da-o jos,”
„Vineri o vom pune iarăși sus,”
„Sâmbătă iarăși jos.”
„Dar ce dracul ne vom face Duminecă?”

Fără îndoială, șeful s'o scărpinat în ceafă, dar în loc să se năcăjască, a răs una cu suflul. Lui Edison îi plac mult glumele.

În ce privește luarea și punerea greutăților la ușa, n'a fost decât un experiment psihologic asupra unui păzitor leneș pe care Edison vroia să-l pună în mișcare.

Reporterul la întrebat apoi asupra dietei pe care o urmează. Răspunsul a fost:

„Mănânc foarte puțin. Puterea primită dintr-o bucată de toast este de minune. Meniul? Un pahar și jumătate cu lapte, o linguriță de orz prăjit, și o bucată de sardină la fiecare masă.

Acest Meniu este același, săptămâni de-a rândul, la toate mesele.

„Care sunt vederile Dvs. despre școlile superioare de educație?” a fost întrebarea următoare a reporterului.

„Nepractice”, a venit răspunsul prompt și hotărât.

Este încă proaspătă amintirea cruciadei Edisoniane împotriva școlilor superioare de acum câțiva ani. Sub formă de questionare Edison a pus învățătura superioară la o foarte încercată probă. Războiul dintre Edison și școlile superioare a fost și mai amărită prin faptul că din cei 10,000 de muncitori în laboratoarele sale, majoritatea erau absolvenți ai acestor școli, angajați în laboratoarele de experimentare. Toți erau suavi, spune Edison, tineri și cu mari nădejdi despre viitor. Întrebați asupra progreselor care le fac, răspunsul obișnuit era că sunt cât pe ceea să prindă peștele care nu era niciodată prins. Experimentele acestora erau puse la proba de foc a șefului, și la cercetări minuțioase se prăbuseau. Edison s'a convins apoi că școlile superioare absolvează numai optimiști, și nu oameni serioși pentru problemele care susțin că le învață.

Pe de altă parte, membrii de sine formați ai laboratoarelor sale, de sine învățați, prin grele și amare experiențe, și cari la înfățișare erau prostolani față de păsările inteligente dela școlile superioare, erau în totdeauna conservatori și de cele mai multe ori pesimiști în privința progreselor lor. Totuși, când venia proba, invențiunile lor rezervau surprinderi neașteptate pentru Edison.

La propunerea reporterului și întrebarea „dacă Edison n'ar fi dispus să deie puține sfaturi tinerilor în privința dezvoltării talentului creativ?”

Răspunsul său a fost: „tinerii nu primesc sfaturi”, clipind din ochi și cu o față gravă. „Talentul creativ, de altfel, nici nu poate fi câștigat”, a adăos inventatorul.

Reporterul și-a sfârșit interviewul cu această întrebare: „A făcut omul vre-un progres mental în cursul celor 50 sau 5000 de ani?”

„Da” a fost răspunsul. „Numărul oamenilor onești, cinstiți, umani și care posed o inteligență superioară, crește din fiecare națiune, pe fiecare zi. Această creștere este barometrul civilizației noastre. Invederat, Domnul nu se grăbește.”

O altă întrebare de despărțire pusă inventatorului a fost: „V'a ajunge omul vre-odată să trăiască într-o lume fără oboseală și sudoarea feței prin ajutorul mașinelor sau prin capturarea puterii soarelui, a valului sau a atomului?”

„Invențiunile în direcția mașinelor complet automate n'au sfârșit”, a răspuns Edison. „Omul va lucra de ce în ce mai puțin.”

Viata în lumea animalelor

PISICA IMPESTRITĂ

(cu mustațele albe), o creatură maternă, care îndeplinește rolul de mamă îngrijitoare pentru cei doi copii-vulpoi.

O pasere NEZburătoare, numită „Kiwi”, din Noua Zelandă. Paserea nu poate zbura și din nefericire devine din ce în ce tot mai rară. Paserea e sortită să dispară cu totul.

VIITOAREA MODĂ A CARNAVALELOR

Carnavalale sezonului de iarnă s'au distins prin atențiunea care s'a dat capului, împodobit (?) în fel și chip—pe din afară. Moda de mai sus, portul de fiecare zi al pielor roșii, poate să servească ca modă a carnavalului viitorului sezon.

Doi dudu din Africa—ultima modă.

Frizura duduiilor în Abisinia. Această ciudată frizură se obține prin ungerea cu untură grea a părului și nu se spală niciodată.

DE VÂNZARE MOTOR DE VÂNZARE
UN MOTOR ELECTRIC

Fabricat
Garbe Lahmeyer & Co. A. G. 220 Volt, 60 Amp. 25 Hp.
Informațiuni la Tipografia „Viața” Cluj

CURSUL RĂZBOIULUI ÎN CHINA

Scenă de pe câmpul de luptă. Artileria de câmp în acțiune.

CUM AȘTEAPTĂ SANGHAI SĂ FIE ATACAT
Una din străzile orașului Sanghai, aparținând Concesiunii Internaționale, baricadată cu sârmă grea ghimpată.

EXECUȚIILE ÎN CHINA

În urma înaintării armatelor sudice (Naționaliștilor) și retragerii armatelor nordice (aliaților), s'a ordonat executarea en masse a nespunșilor și dezertorilor din armata nordică. Mai sus se vede un grup care este scos la câmp și executat.

O BISERICĂ PE ROȚI

Când oamenii nu vor să se meargă la biserică... preotul Branford Clarke (din America) le aduce biserica acasă. În Biserica de mai sus se găsește un pian, la care d-na Clarke cântă, un altar și câteva scaune cu care preotul Clarke merge de la casă la casă.

REALITATEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATĂ

PREȚUL ABONAMENTULUI	PENTRU STRĂINĂTATE	Apare totdeauna Duminica	Redacția și Administrația:	Anunțuri se primesc la Administrația
Pe trei luni . . . . . Lei 70	Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 300	—	Cluj, Str. Regina Maria 36.	foaiei cu prețuri convenabile
Pe o jumătate de an . . . Lei 130	Pentru America \$2	Editor și Redactor: J. B. Sima		
Pe un an întreg . . . . . Lei 250				

OAMENI DE ERI ȘI DE AZI

MAXIMILIAN

1. Maximilian—împușcat de o gardă executoare mexicană la 19 Iunie, 1867, la Guadalupe, Mexic.
2. Charlotte—fiica lui Leopold I. al Belgiei, sora lui Leopold al II-lea, căsătorită cu arhiducele Austriei, Maximilian, fratele lui Francisc Iosef, care fu făcut împărat al Mexicului cu ajutorul baionetelor francezilor lui Napoleon.

CHARLOTTE

MINISTRUL DE EXTERNE
CANTONEZ

Ministrul de externe al guvernului Cantonez în drum spre Minister.

YOSHIHITO

Împăratul Japoniei dela 1912 până la 1921, ultimul din vechiul tip al Mikazilor, mort la 25 Dec. 1926.

HIROHITO

Fiul cel mai mare al fostului împărat, regentul imperiului dela 1921 și actualmente împărat al Japoniei.

CEL MAI MIC HORNAR DIN LUME

Cel mai mic hornar din lume să afle la Berlin, care a fost fotografiat însoțind pe tatăl său la lucru. Micul hornar n'are încă trei ani.

REGELE
și
REGINA
Belgiei îmbrăcați civil în vizita pe care au făcut-o decurând la Londra

Un grup fericit la grădina Zoologică din Londra, care habar n'are de războiul englezilor în China.

La dreapta.—COMISIA MORALIZATOARE A TEATRELOR DIN NEW-YORK. Nici în America nu sunt permise toate. Acest „toate“ înseamnă deocamdată o comisie ale cărei cercetări a pus pe câțiva directori de teatru din acel oraș la răcoare. Comisia se compune din trei autori, trei regisori și trei actori.

La stânga.—Lumea înaintea Catedralei din Leningrad (Petrograd). Cu toată stăruința depusă de soviete să distrugă credința religioasă a fostei Rusii „sfinte“, poporul nu vrea să se lapede de religie.

REALITATEA

FOAIE SĂPTĂMĂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Cluj, strada Regina Maria Nr. 36.

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an întreg . . . . . Lei 250
Pe o jumătate de an . . . . . „ 130
Pe trei luni . . . . . „ 70

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America \$2
Iugoslavia și Cehoslovacia . Lei 300

Editor și Redactor: J. B. Sima

DUMINICĂ, 13 MARTIE 1927

AGONIA

Având libertatea, sau mai bine zis independența, de a privi și aprecia evenimentele politice ca simpli spectatori neincadrați în vre-o grupare care, potrivit așa numitei discipline politice, să ne silească a privi aceste evenimente prin prizma interesului de partid, vom analiza concis ultimul eveniment, în urma căruia spiritele sunt încă agitate.

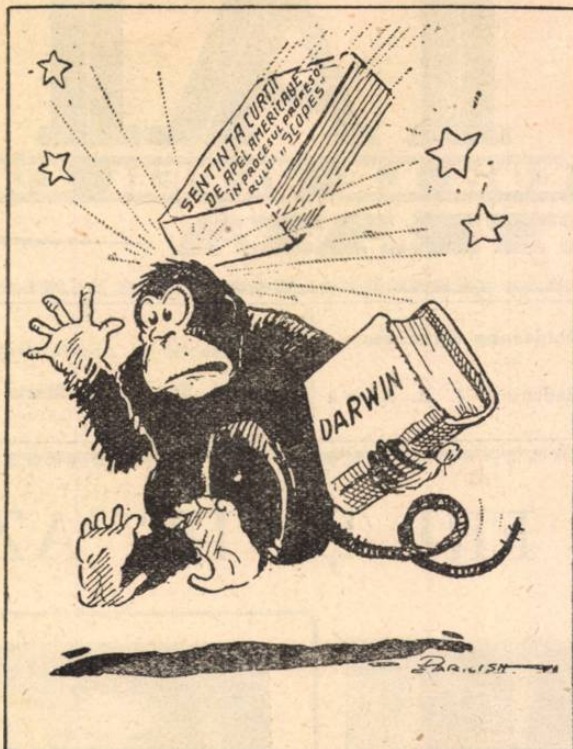
Aceasta agitație va dăinui multă vreme, cu încriminări reciproce, cu scrâșniri de furie, cu discuțiuni inutile, pentru că nici o ocupație omenească nu dă prilej de mai multă vorbărie ca politica, și mai ales politica din țara noastră.

Repetatele spărturi din partidul național au culminat cu ultima, făcută de d. Dr. Lupu și tovarășii săi. Și de unde partidul național-țărănesc, — cu șefi multiplicați în urma fuziunilor și confuziunilor efectuate, — ridică plin de mândrie drapelul democratismului integral, democratism care nu era aportul d-lui Maniu și a celebrei sute, ci a partidului țărănesc, se vede acum ajuns la o urită cotitură din drumul său politic. Drapelul democratismului integral, sfârticat de spărturile cari s'au precipitat violent, ajunsese în fine o zdreanță fără valoare. Era aceasta o urmare fatală, pe cari mulți au prevăzut-o pentru că împreunarea forțată între d-l Maniu, oscilator și târziu în hotărâri, cu d-nu Lupu—Stere—Mihalache mobili, agitați și doctrinari până la fuziune, nu putea să fie multă vreme.

Fuziunea s'a făcut cu multe călcări pe inimă din partea ambelor tabere. D-l Maniu, cu suta sa, după ce a ciocănit la toate ușile politice, s'a întovărit cu fracțiunea takistă, care numai de sincer democratism nu putea fi acuzată. Această colindă politică și căldășia takistă, dovedeau cu prisosință lipsa unei doctrine politice și a unor principii de guvernământ bine fixate. Țărăniștii, până la fuziune, marcan democrația de extrema stângă, având un program care, — horibile dictu, — vorbea despre lupta de clasă. Cum s'au putut amesteca aceste elemente componente pentru a da un partid omogen, cimentat prin doctrină și principii, numai naivii politici o pot explica.

Democrația, — multă, puțină, sinceră sau interesată, cât o fi

Data afară din școală

Comedia cu faimosul „Proces al Maimuței”, care a avut loc vara trecută în Dayton (America), și în care era implicat un profesor secundar de biologie, s'a terminat cu excluderea maimuței dela catedra școlilor secundare și superioare ale Statului Tennessean, fiind alungată în deșeurile Africii.

Profesorul ținuse elevilor săi cursuri de biologie, anume că omul se coboară dela maimuță și nu este creat așa cum ar învăța Biblia. Statul l'a dat în judecată, și procesul a făcut senzație, nu numai în America, ci a pus în mișcare toată lumea împărțind în două tabere atât presa americană cât și cea europeană, pe autori, scriitori și pe toți oamenii de seamă, unii susținând partea unuia și alții partea celuilalt. Procesul a durat mai multe zile și profesorul Scopes fu condamnat de către curtea cu jurați la 100 dolari amendă în bani și eliminarea sa din învățământ în școlile Statului.

Profesorul a făcut apel, și mai deunăzi apelul a ajuns înaintea Curții de Apel Americane, care a susținut sentința tribunalului inferior, achitându-l numai de amenda în bani.

Unul din autorii legii anti-evoluționiste, senatorul Butler, a dat presei următorul interviu:

„Nu putem sta indiferenți față de stupeficia Darwiniană, care răpește copiilor noștri speranța despre viitor. Credința majorității acestui popor este credința că omul a fost creat în chipul lui Dumnezeu, și nu se trage dela cine știe ce insectă, târâtoare sau reptilă sau alt viermușor din pământ, desbrăcându-se din când în când de diferite părți și însușiri pe care le are animalul inferior. Nu sunt astăzi nici zece mii de oameni din cele șasesprezece sute de milioane care să fie ei însăși convinși despre coborârea omului dela maimuță. Nici nu pot aduce dovezi serioase. Sub frumosul nume de „știință”, aceștia prezintă lumii o mulțime de halucinații, răpind oamenilor încrederea și speranța în viitor.

„Bine înțeles, aceia cari privesc la grădinile zoologice ca să-și vadă strămoșii lor cum se acață de creangă, s'au supărat foc împotriva acestei legi; când pe de altă parte, acei cari privesc la Grădina Edenului și strămoșul lor creat în chipul lui Dumnezeu, sunt fericiți că Tribunalul Superior a susținut o lege care exprimă credința și voința majorității acestui Stat”.

fost, — a eșit compromisă chiar de la fuziune.

Astăzi d-l Dr. Lupu, autorul rupturii ridică mărul, din nou, drapelul țărănismului, arătând cu energie că la el este adevăratul țărănism. D-l Mihalache și Stere susțin contrarul, iar d-l Maniu privește nedumerit la sfârșirea partidului înjghebat cu atâta trudă.

Că partidul nu va muri, asta e sigur. Doar numai ramele se pot multiplica tot atât de lesne și rapid.

Dar că sănătatea îi este serios zdruncinată, e tot așa de limpede.

O întrebare se impune: din aceste meșteșugite combinații de laborator politic cu ce s'a ales anemica noastră democrație? Cu o compromitere care a dus-o la agonie.

Prima compromitere, fuziunea, ne-a dovedit că nu poate fi vorbă despre a sinceră democrație într'un partid scos dintr'o eprubetă politică, partid în care noii veniți, nu acceptau

cu o zi mai înainte vederile tovarășilor de azi.

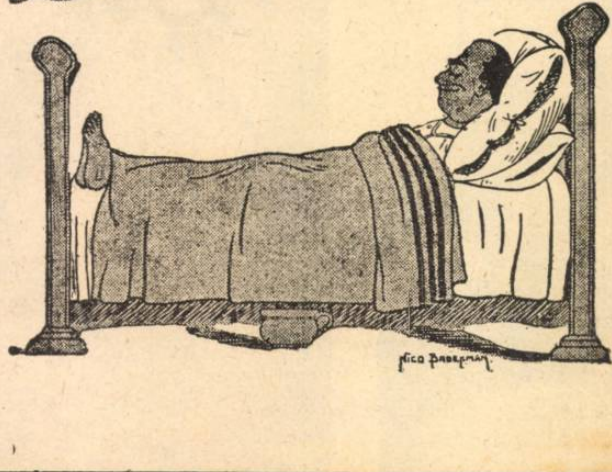
D-l Dr. Lupu prin gestul său energic, a readus un surâs de speranță pe figura celor entuziaști, dar totodată naivi. Când d-l Dr. Lupu a acceptat fuziunea era tot atât de țărănist ca și azi? Atunci pentru ce a primit-o?

Gurile rele șoptesc, — și noi am ajuns să nu ne mai mirăm de nimic, — că d-sa gravitează spre liberali. Au înghițit liberalii democrați mult mai roșii și i-au mistuit lesne în stomahul lor de struț, așa că această pilulă democratică n'o să le strice digestia.

Făcând bilanțul acestor evenimente, — și chiar dacă d. Dr. Lupu n'ar gravita spre liberali, — reesă totuși destul de clar că democrația agonizează. Țandura țărănistă nu mai poate însemna aproape nimic în mișcarea politică de la noi.

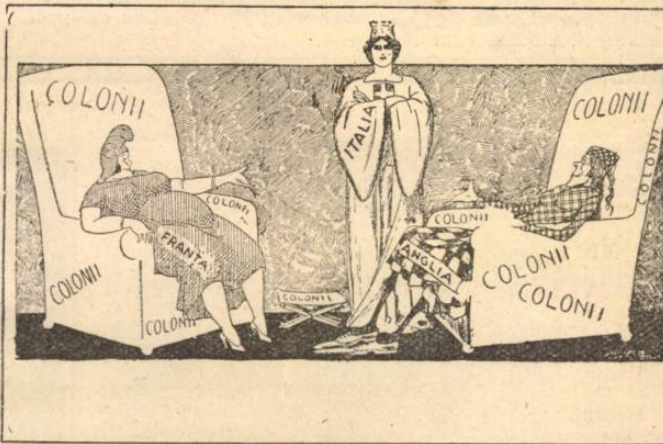
Și totuși credem că fracțiunea Lupu se va alipi cu seninătate la alt partid.

»Realitatea« politică

„VISUL LUI MUSSOLINI”

— Notenkraker (Amsterdam)

Anglia și Franța: „Așază-te pe scaun, scumpă surioară, și să vorbim de desarmare”.

Italia: „Scuzați-mă, nu pot acum — așteptați până voi avea și eu fotolii tot atât de confortabile ca ale voastre”

— Il 420 (Florența—Italia)

PROBLEMA DESARMĂRII NAVALE

Chinezul: „Privește frate, această Mare se numește Oceanul „Pacific”

Intrebați-l pe omul în datorii

NIMIC nu-l plictisește pe tânăr mai mult ca sfaturile: să nu să îndatoreze, să nu facă datorii, să muncească și să fie independent. Adeseori sfaturile date împotriva datoriilor plictisesc și pe cei bătrâni. Datoria este ca o piatră de moară, atârnată de gât, pe care ți-o atârni singur și trebuie să o porți pe lângă alte greutăți și sarcini ale vieții.

Shakespeare a scris, cu privire la datorii, aceste rânduri:

„Să nu fii dator nici să nu împrumuți; căci împrumutul adesea te face să te pierzi atât pe tine cât și prietenii“.

Este ușor să convingi pe cineva să nu ÎMPRUMUTE pe alții. Egoismul întotdeauna îți spune: „NU ÎMPRUMUTA“, și împrumutătorul descoperă prin amară experiență că a ÎMPRUMUTA bani, înseamnă a-ți PIERDE atât banii cât și PRIETENII.

Este ușor să convingi pe oameni să nu împrumute, să nu gireze polițe, să nu garanteze pentru ceea ce vor și pot să facă alții la anumite timpuri, datorită unor împrejurări sau întâmplări.

Este însă greu să-i convingi să nu se ÎNDATOREASCĂ. Datoriile, atunci când le faci, sunt bani comozi, fiindcă nu te-au costat nimic și tocmai de aceea nu sunt apreciați.

Nu s'a spus însă un adevăr mai mare și mai cuprinzător ca cel cuprins în cele două rânduri citate ale lui Shakespeare. A împrumuta bani înseamnă ai pierde atât BANII cât și PRIETENUL căruia i-ai împrumutat.

A lua bani împrumut este cel mai mare rău săvârșit împotriva economiei și cultivă spiritul leneviei. Pentru ce să MUNCESȚI când poți să te împrumuți și să ai toate cele trebuincioase?

Împrumuturile transformă economia în plictiseală.

Împrumuturile sunt pentru omul cinstit otrava sufletului. Omul dator n'are pace, liniște sau viață bună. El muncește pentru alții până se descurajează și adeseori sfârșește cu ștreangul în gât sau cu revolverul sau cu pistolul în mână.

Un alt învățat a spus: „Cel ce se obișnuiește cu împrumuturile, a început să alunece pe drumul sărăciei și întristării“. Cine se indoiește de adevărul acestor cuvinte n'are decât să observe privirea omului dator, care traversează strada pentru a nu se întâlni cu creditorul său.

Omul în datorii îți va spune însemnătatea acestei ilustrații. Nu există animal mai dragălaș cu care să te joci ca „Comoditatea banilor împrumutați“ până animalul e TINĂR. Când îmbătrânește, puiul care era atât de plăcut și agreabil odinioară devine o sălbătăcie care îți mărăie în nas, care te înțeapă cu ghiarele și de care nu îndrăsnești să te apropii. Până e pui, e plăcut și draguț. Când crește, el te rupe și distruge.

Un alt învățat a spus: „Acela care nu știe să facă economie din ceea ce câștigă, își poate, tot așa de bine, ținea nasul pe tocilă“.

Dacă vrei să știi ce înseamnă „ținea nasul pe tocilă“, întreabă pe „omul care e veșnic DATOR“, care se obișnuiește cu datoriile și care veșnic face datorii.

A fi dator înseamnă a fi robul altuia. Datoriile sunt iadul mental pe pământ. Datoria alungă somnul, nimicește orice plăcere și distruge sănătatea.

Nouă zecimi a oricărei plăceri care provine din cele ce agonisești, provin în primul rând din conștiința că ai MUNCIT.

Datoria distruge independența, distruge respectul de sine. Dacă ai propune unuia care se obișnuiește cu datoriile să se facă robul altuia, să se supune ordinelor acestuia, să i-se plece oridecâteori îl vede sau întâlnește, ce credeți că ar spune? Cu toată siguranța s'ar împotrivi și și-ar manifesta o adâncă INDIGNARE împotriva unei astfel de propuneri de a-l face robul altuia.

Și tocmai aceasta se întâmplă celor care se îndatorează. Cea mai înțeleaptă carte spune:

„Cel ce se împrumută se face SERVUL creditorului său“.

În momentul când te-ai împrumutat cu BANI, nu mai ești AL TĂU. Omul care te-a împrumutat, și-a înscris ipoteca asupra capului tău. De aci înainte ești al său cu trup și suflet. Nu mai muncești pentru tine, ci pentru el.

Datoriile cresc încet, dar sigur, pe nesimțite, până ce în urmă ele devin ca leopardul crescut din ilustrația de mai sus. Lucrul cu care la început te-ai JUCAT, devine mai târziu un monstru, care te distruge.

Milioane de oameni au nevoie să

vadă această ilustrație, și mai ales cei tineri. Trimite această ilustrație unui prieten al tău care are nevoie de dânsa.

Majoritatea oamenilor trăesc și cheltuiesc tot ce câștigă, și încă și mai mult. Acest mai mult îl împrumută sau cumpără pe credit, se îndatorează și rare au fost cazurile când un om care s'a adâncit în datorii, a eșit cu bine dintr'insele. Bani luați împrumut sunt bani ușor câștigați, și tot ușor se și duc.

Beecher a spus: „Datoria unei biserici este salariul diavolului“. Altul a scris: „Datoria este cea mai rea sărăcie“. Aceste cuvinte cuprind mari adevăruri. Căci sărăcia fără datorii este cel puțin o sărăcie liberă și fără frică. Datoriile ADAUSE sărăciei, sunt tot așa cum ai adăuga la greutatea sărăciei, frica, neliniștea și umilirea.

Un învățat vechiu, scria: „O datorie mică te face dator; o datorie mare te face vrăjmaș“. Franklin, care în tine rețea sa, a gustat bobitele amare ale sărăciei, a spus: „Munca și economia plătesc toate datoriile și aduc prisos. Desperarea, lenea și risipa, le înmulțesc“. Tot acest mare om, a mai spus: „Mai bine să te culci fără cină, decât să te trezești dimineața în datorii“.

Ferice de omul care poate să se ferească de datorii.

„Datoria“, scrie Emerson, „este piatra de tocilă care îți tocește viața. Îți lasă soția văduvă și copii orfani; ruinează sufletele nobile și distruge energiile, prerogativele și inițiativa. Datoria îți consumă timpul cum consumă pământul insetat ploaia. Datoria descumbră și ingenuche spiritele mari, le umple cu frică și le scoate în pustiu.“

Datoria este perceptorul care te vinde fără milă, prin faptul că ești dator“.

Cititorul ar putea să întrebe: „Care este folosul argumentelor împotriva datoriilor? S'ar putea tot așa de bine argumenta împotriva prostiei de-ași rupe cineva piciorul cu voința. Unor oameni li-e sortit să li-se întâmple accidentul și să-și rupă piciorul, și tot așa altora, să ajungă datori. După ce și-a rupt piciorul, omul este mai cu grijă cum să umble“.

„Omul care a trecut odată prin chinurile datoriilor, pune mai mare băgare de seamă pe ceea ce câștigă și cum cheltuiește ceea ce a agonisit“.

Datoria, asemenea rachiului și a altor beuturi narcotice, începe cu măguliri, puțin acum, puțin apoi, până ce bietul om nu mai poate să scape din ghiarele ei.

Adeseori datoriile nu se fac în urma unei lipse oarecare.

Sunt și datorii „înțelepte“, dacă se pot numi ca atare, datorii care îmbunătățesc starea materială a familiei, cum sunt de pildă investițiile în afaceri rentabile.

Dar morala acestui articol și ilustrației este: FERESȚE-TE DE ORICE FEL DE DATORIE. Întipărește în mintea copiilor tăi, fraților tăi și surorilor tale, prietenilor și tuturor aceluia asupra cărora ai vr'o influență, să steie departe de datorii. Cel mai mare dușman al datoriei este ECONOMIA. Citește articolul din No. 4, apărut pe această pagină, și vei scăpa de datorii.

Citiți și abonați

REALITATEA

cel mai mare ziar ilustrat din România

Abonamentul pe un an — 250 lei

Pe un jumătate — 130 lei

Pe trei luni — 70 lei

Umpleți rubrica de mai jos și o trimiteți nouă.

REALITATEA

ziar săptămânal ilustrat

Clinj

Domnilor: Vă rog să-mi trimiteți REALITATEA la care mă abonez pe timp

an — luni.

Numele _____

Orașul _____

(sau comuna)

Str. _____ No. _____

(sau p. u.)

Jud. _____

Tesaurile găsite în Fântâna Sfântă

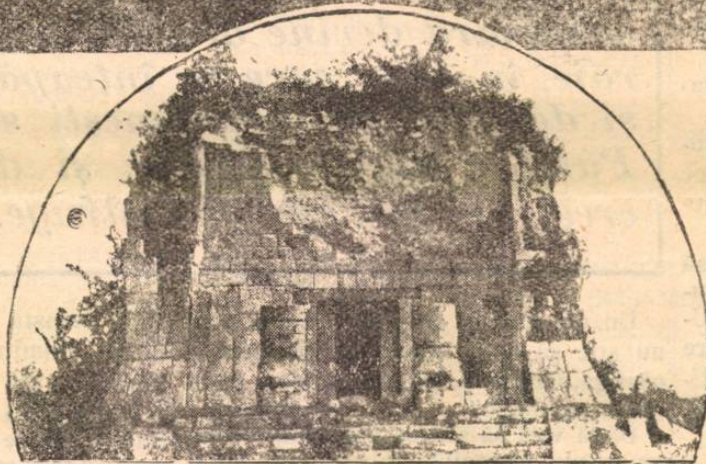
Unul dintre preoții însărcinat cu aruncarea fecioarelor tinere în Fântâna Sfântă

Templul lui Kukulcan, Dumnezeul Ploii, din Chichen-Itza, unde fecioarele treceau prin o anumită ceremonie înainte de a fi sacrificate Șarpelui cu Pene, care și aruncate în Fântână.

Sacrificarea unei fecioare Dumnezeului Ploii prin aruncarea ei în Fântâna Sfântă din Chichen-Itza.

Fântâna Sfântă (Chichen-Itza, Yucatan) în care erau aruncate fecioarele tinere și cele mai frumoase Impărații Nobililor Imperiului Maian, drept jertfă adusă Șarpelui cu Pene, care și aruncate în fântână și putere asupra Fântâna este cu schelete neștiți și mari tăți de aur și lucruri de valoare

Templul Tigrilor din Chichen-Itza, unde se făceau alte jertfe. Victimelor — fecioare tinere și nenorocite — li se scotea inima din corpul încă viu și apoi oferite zeilor.

TESAURE de rară valoare s-au găsit în fântâna din Chichen-Itza, Yucatan, una din țările Americii Centrale, în care vechii Maiani, o rasă misterioasă, își aruncau fetele lor mai frumoase, precum și mari cantități de obiecte de aur și alte lucruri de mare valoare.

An de an timp de aproape opt veacuri această adâncă baltă sau fântână unde se presupunea că trăiește Kukulcan, „Șarpele cu Pene” — Dumnezeul Ploii Maianilor — primea aceste jertfe nevinovate. Ingropate în nămolul din fundul acestei fântâni s-au găsit schelete de fete și prețioase lucruri de aur cari au stat neconturbate timp de 400 de ani, dela marea cucerire Spaniolă.

Cu ajutorul aparatelor moderne de scufundare, o parte a acestor tesauri au fost acum descoperite și scoase și așezate în Muzeul Peabody dela Universitatea Harvard. Valoarea obiectelor de aur extrase din nămolul „fântânei sfinte” se evaluează la câteva sute de milioane lei. Valoarea lor pentru arheologie și etnologie nu poate fi însă pretuită în bani.

Această găsimă se datorește unui consul american cu numele Thompson, mai mulți ani consul general al Americii la Yucatan, iar d-l T. A. Willard a publicat de curând o carte sub titlul de „Orașul Fântânei Sfinte”, din care este luat conținutul acestui articol.

Se spune ca nici a zecea parte

din valoarea ce se găsește în nămolul acestei fântâni sfinte n-au fost încă scoase, fântâna în care se găsește tot ce a avut mai de preț o civilizație dispărută tot atât de mare și puternică ca și a Egiptului.

Fântâna Sfântă este în orașul Chichen-Itza, odinioară orașul sfânt al imperiului Maian, situat la vre-o 80 de km. spre răsărit dela Merida, capitala Yucatanului. Chichen-Itza era Mecca imperiului, și tocmai această fântână îi dădea importanța pe care o avea, și la care mii și mii de Maiani devotați călătoriau în fiecare an să aducă jertfe Dumnezeului Ploii.

Fântâna are o lățime de 50 de metri, în formă de cerc, iar pereții de piatră văroasă se coboară perpendicular, având o adâncime de 20 de metri până la suprafața apei. Apa are o adâncime de alți 20 de m. până la nămol, iar nămolul însuși nu se știe încă cât este de adânc. Apa fântânei provine dela un izvor din pământ în peretele fântânei. Fundul fântânei este compus din mai multe creste de stâncă, și adâncimea între aceste creste nu s-a putut încă stabili. Între aceste creste se află cea mai mare parte a lucrurilor de valoare și tesaurile preoției Maienilor.

Nu se știe origina acestor Maieni și cum au ajuns să se stabilească în Yucatan. Dar la intrarea lor în acelea părți, lucrul care le-a părut mai curios, spune legenda, a fost această fântână extraordinară. Forma ei simetrică în formă de cerc, pereții ei drept în jos precum și apa negrie și liniștită le indica

că fântâna trebuie să fie locuința vreunui Zeu. N'a trecut mult până preoții lor au și primit o „descoperire” cum că în adevăr fântâna este locuința unui dumnezeu cu nimic mai prejos de Kukulcan, care trimetea sau opria ploaia Maienilor. Credința în această descoperire a devenit de ce în ce mai hotărâtă și în curând au început să se adune jertfele cu care să molcomească și să obțină bunavoința Șarpelui cu Pene.

Orașul Chichen-Itza are un trecut de 14 veacuri, a cărui fondare a început pe la mijlocul secolului al V-lea. Într'un timp orașul avea o populație de 300.000 locuitori.

În primăvara fiecărui an se ținea ospățul sfânt anual, când mai multe fecioare erau sacrificate Dumnezeului Ploii. Multime de lucruri prețioase aduse de popor încă erau aruncate în fântână în semn de recunoștință și de a obține favoare zeului. În scurtă vreme legenda sau credința cu Fântâna Sfântă s'a răspândit în toate orașele imperiului, care, la rândul lor, își trimeteau fecioarele și lucrurile prețioase pentru a fi sacrificate Dumnezeului Ploii și aruncate în fântână. Cum erau și vremuri de secetă, pentru care trebuiau

să se facă jertfe deosebite, fiecare oraș trimetea o anumită cotă de fecioare și tesauri de mare preț, ca se fie aruncate în fântână.

Dr. Gann, un distins explorator englez a descoperit nu de mult ruinele orașului de mult dispărut Coba, un alt oraș mare al Maianilor, acoperit în desigururile Yucatanului cam la vre-o 80 de km. dela Chichen-Itza. Făcând săpături în aceste localități, s'a găsit un drum ridicat, un fel de șosea specială, care făcea legătura între cele două orașe. Drumul avea o lățime de 10 metri, era făcut din pietre mari cioplite și bine potrivite la olăță, și care se sfârșia la porțile imensului templu a lui Kukulcan din Chichen-Itza. La Coba drumul se sfârșia tot la porțile templului lui Kukulcan.

Acest drum făcea legătura între cele două temple, întrebuintat exclusiv de către preoți pentru aducerea jertfelor de fete și tesauri la fântâna sfântă. Întâi, preoții se opreau la templul din Chichen-Itza, iar după anumite ceremonii, nevinovatele jertfe erau scoase și aruncate în fântână.

Ținând seama de faptul că aceste serbări se țineau an de

an, precum și serbări speciale pentru vremuri de secetă sau prea multă ploaie, când multime de tinere și tesauri erau aruncate în fântână, ne putem închipui ce de schelete și tesauri trebuie să se găsească în această fântână.

Cam la 100 de ani înainte de venirea Spaniolilor, imperiul Maian a început să se dărâme. Cauza căderii și dărâmării acestui imperiu este un mister până în ziua de azi. După legendele Maienilor, de altfel o rasă aproape dispărută și cufundată în barbarism, se spune ca începutul căderii imperiului lor se datorește unei ciumi care a ținut șapte ani, urmați apoi de alți șapte ani de foamă, în cursul cărora sute de mii de oameni, femei și copii au murit.

Se pare însă că legenda Elenii din Troy are mai multă autoritate și merită mai multă crezare decât altele. După această legendă trei din orașele mai de seamă ale Maianilor — Chichen-Itza, Mayapan și Uxmal formară o confederație și timp de mai mulți ani regii celor trei orașe au cărmuit cu bine și înțelepțește. Apoi regele Chichen-Itzei și-a luat de mireasă pe Prințesa iubită și de Regele Maiapanului. Invitat la nuntă, acesta a venit cu 20 din cei mai aleși sfetnici și nobili ai săi. Obiceiul acestor nunți imperiale era să se îmbete tun. Regele Maiapanului și nobilii săi nu s'au îmbetat, ci s'au făcut numai că sunt beți, și când nobilii Itzanului începură se cază de pe scaunele lor în urma intoxicației multei beuturi, regele Maiapanului s'a strecurat în camera miresei, furându-o. Când regele Chichen-Itzei s'a trezit, el s'a trezit cu o durere de cap și fără împărăteasă. A declarat război Maiapanilor, cerând ajutorul regelui Uxmal, care a refuzat, rămânând neutru. Itzanii au impresurat Maiapanul și tocmai când prădau avutul oaspetului perfid la nunta regelui lor, acesta a trimis soli la Mexic cerând ajutorul Tolcilor, care n'a întârziat. Cu ajutorul Tolcilor, Itzanii fură cuceriti, masacrați și înslăviți.

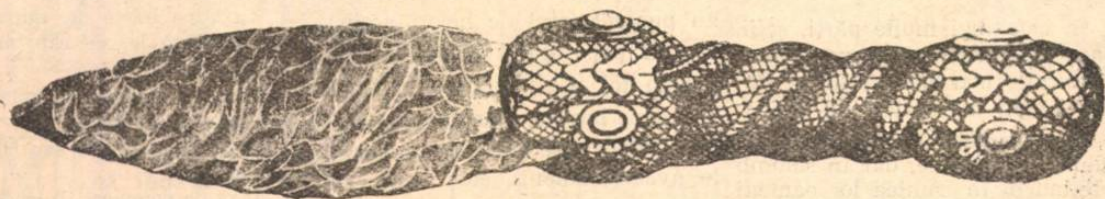
Tolcii au pus apoi stăpânire pe

a preoților Maieni din Yucatan

La dreapta o fotografie a locului unde s-a găsit fântâna cu valori necunoscute.

O medalie de aur solid sau bătut de opt folii în diametru găsită împreună cu alte lucruri de aur în Fântâna Sfântă.

Cuțitul cu care se scotea inima jertfelor vii, având custură de sticlă și mânere de aur în formă de șarpe găsit în Fântâna.

Chichen-Itza, făcându-i orașul lor. În timpul ocupării orașului preoții Fântanei Sfinte au aruncat tot ce au avut în fântână: tezaurele templului, fetele alese și pe nobilii cetății. Confederația fu astfel înfrântă și pe timpul venirii Spaniolilor civilizația Maianilor era în declin, și multe din orașele lor erau deja părăsite și însălbătăcite.

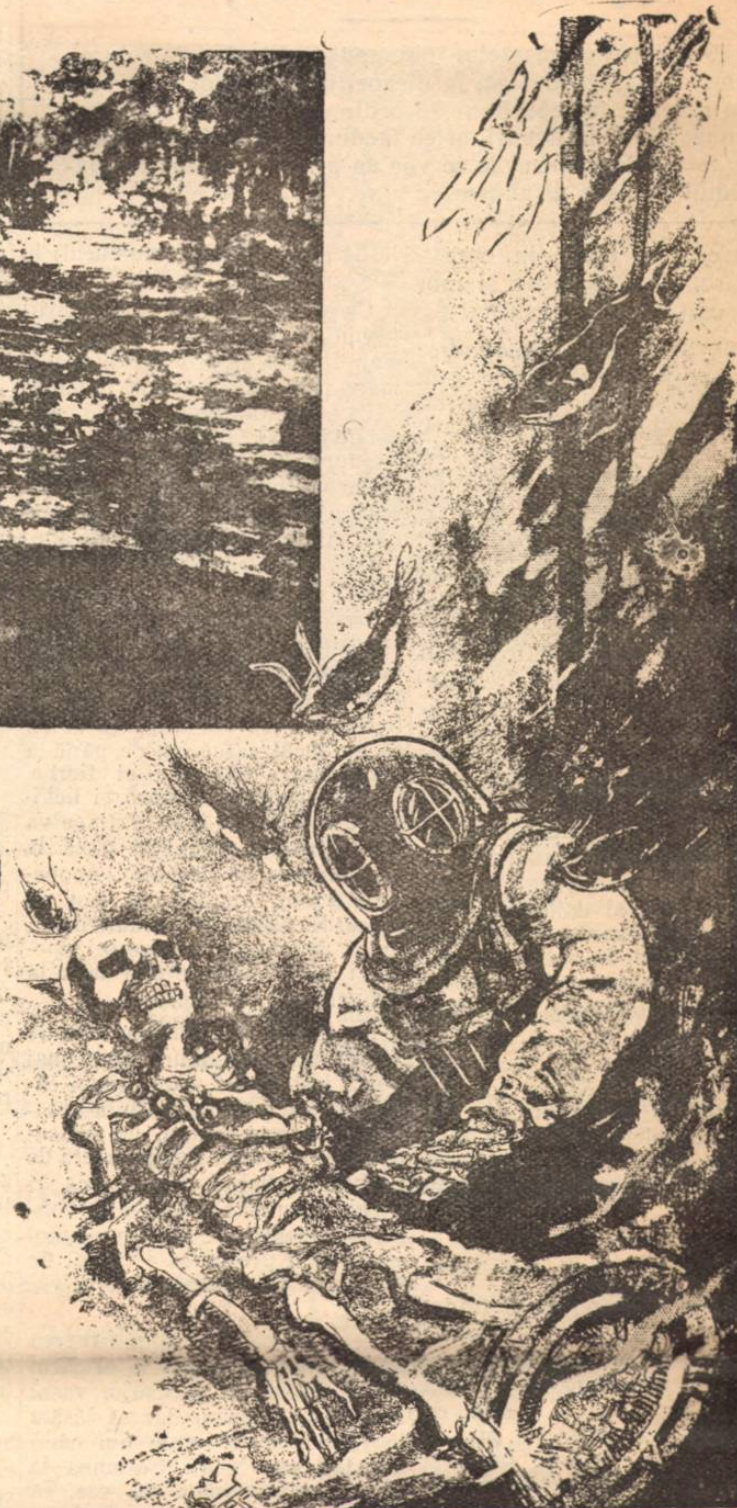
Fecioarele erau aruncate de pe pragul unui templu zidit anume pe marginea Fântanei Sfinte. Trimișii preoților lui Kukulcan cutreerău Maia, căutând și alegând fecioarele frumoase. Numai fecioarele plăcute și dragălașe erau considerate ca merituose să devie miresele. Șarpele cu Pene. De obicei fetele

acestea se găseau mai ales la familiile imperiale și ale nobililor Maieni. Unele din ele erau alese dela vârsta de 7 ani, crescute în mod special, și aruncate în fântână între vârsta de 14-20 ani.

Aruncarea se făcea de către doi preoți instruiți anume pentru acest scop. În momentul când trupul nefericitei jertfe părăsea brațele acelor, aceștia îi mai dădeau o trântitură care adesea îi turtea gâtul sau spatele, ca un ultim rămas bun. Altfel, data jertfa era asvârlită în așa fel în cât să facă o întorsătură în aer și să cadă pe față sau pe spate în apă cu o putere atât de mare în cât fecioara devenea inconștientă, se scufunda și îneca momentan. Dar dacă preoții

voiau să o primească înapoi, fecioara era aruncată să cadă pe picioare, scufundându-se la o oarecare adâncime a apei și apoi eșia din nou la suprafață, încă vie. Preoții îi întindeau apoi un fel de scară de sfoară, groasă și o scoteau afară. Fericita jertfă era onorată ca una din trimisele Dumnezeuului Ploii cu vești speciale pentru Maiani.

Cu venirea Spaniolilor sacrificiile fântanei au încetat, și n-au rămas decât amintirile lor formate în legende Maianilor.

Dr. Thompson, scufundat în adâncul Fântanei a dat preste un schelet cu șgarzi și lanțuri de aur și alte pietre prețioase. Era scheletul unei nefericite fecioare, poate fată de Impărat, care fu sacrificată Șarpelui cu Pene și aruncată în Fântâna Zeului Ploii.

Bogatul la Ușa Raiului

„Mai ușor va intra cămila prin urechea acului decât bogatul în împărăția cerurilor.”

CÂT E DE MARE CERUL

Un preot din America cu numele George S. Hawes s'a pus să studieze mărimea cerului, adică locul celor sfinți și a ajuns la următoarele rezultate:

Cerul este un oraș de 1500 mile pătrate sau 6000 mile în diametru.

Cetatea este pătrată și nu ar încapa pe continentul American.

Zidurile care înconjoară Cerul au o înălțime de 250 mile sau circa 500 km. fiind de 30 de ori mai înalte decât înălțimea la care s'a ridicat vre-un aviator cu aeroplanul.

Pereți sunt de 316,500 de ori mai înalți decât faimosul zid chinez, și de 8 ori mai groși.

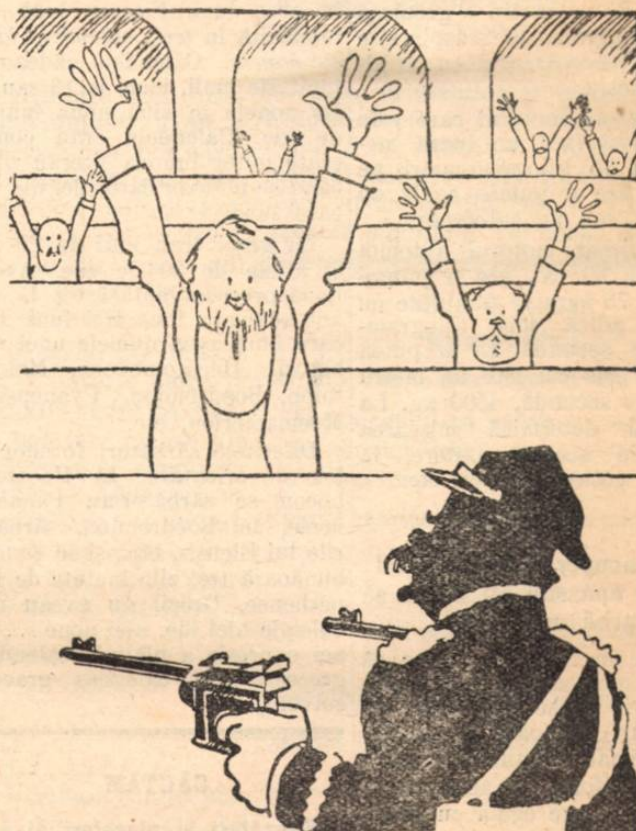
Trebue 50 de ore, sau mai mult decât 2 zile, ca să treci deacurmezișul cerului cu expresul cel mai repede.

De fiecare parte a cerului, să găsească 3 uși sau porți de intrare, 12 în total.

Este loc pentru 100 miliarde de suflete, ocupând un spațiu pe care-l ocupă astăzi un locuitor al Londrei.

Cetatea este zidită din „diamant”, și străzile sunt pavate cu aur.

Locuitorii sunt cinstiți și n'au nevoie de încuieri și lacăte, de tribunale sau de poliție.

„Democrația în Parlametele Polon și Litvania.”

—Isvestia (Moscova).

Aș vrea să știu

După pilda gazetelor din apus înființăm o rubrică nouă în foaia noastră, la dispoziția cititorilor. Aci vom da răspuns întrebărilor de ordin general, ce ni-se vor pune, și vom lămurii orice nedumerire științifică sau practică. Răspunsurile se vor da pe rând, în limita spațiului de care dispunem.

Care sunt țările în care se nasc, se căsătoresc și mor mai mulți oameni?

După statisticele demografice cele mai noi, țara unde sunt mai multe nașteri e a noastră. La 10.000 locuitori în România, se nasc 367 de prunci, pe an. Urmează Japonia, cu 338 la 10 mii locuitori. Italia și Spania 294; Ungaria 277; Olanda 243; Austria 216; Germania 205; Franța și Belgia 196; Anglia 186; Cehoslovacia 154. Căsătoriile cele mai numeroase se fac în Belgia, 100 până la 110 însoțiri la 10.000 de locuitori; Cehoslovacia urmează cu 95; apoi Franța 90; România 90; Ungaria 88; Japonia 87; Italia și Austria 80; Spania și Olanda 74; Germania 72.

Cehoslovacia e țara unde sunt mai multe decese, anual 261 la 10.000 locuitori. Țara noastră ocupă rândul al doilea cu 233; Japonia 212; Spania 197; Franța 181; Italia 172; În Belgia nu mor decât 127 oameni din 10.000; Anglia 123; Germania 118; Olanda 98.

E adevărat că în fiecare an populația țării noastre sporește cu 170—180 mii locuitori. Dar eliminând relele condițiuni igienice în care trăiesc oamenii, această cifră ar putea spori mult.

Ce este un H. P.?

H. P. sau horse-power e traducerea pe englezește a expresiei: cal-vapor. Se spune despre puterea unei mașini motrice sau a unui motor că este egală cu unul, doi, zece, șaptezeci, etc. de H. P., sau cai vapor, sau mai simplu, cai... Un automobil de 60 de cai bunăoară, înseamnă că are un motor de o putere egală cu 60 H. P. Să nu se creadă cumva că este vre-o legătură între puterea de un cal și forța animalului cu același nume.

Pterea unui motor sau a unei mașini motrice este cantitatea de lucru mecanic pe care poate să ne-o dea într-o secundă.

Ridicând drept în sus, la o înălțime de un metru o greutate de un kilogram, se îndeplinește un lucru mecanic egal cu un kilogram-metru.

Mașina sau motorul care este în stare să facă un lucru mecanic de 75 kilogram-metri pe secundă are o putere egală cu un H. P. sau un cal-vapor.

Prim urmar motorul automobilului de 60 cai, are o putere egală cu 75 kgrame înmulțite cu 60, are adică 4500 kilogram-metri pe secundă. El ar putea ridica în sus cu câte un metru pe fiecare secundă, 4500 kg. La automobil determină mișcarea roților cu această putere, la aeroplan rotirea elicei, etc.

De ce acoperim vasul când vrem ca apa sau alt lichid să fiarbă mai iute?

Despre un lichid se spune că fierbe atunci când a fost încălzit atât încât se formează vapori (aburi) în toată masa lui, sau exprimat științific, când tensiunea (forța de apăsare) a vaporilor ajunge egală cu presiunea exterioară (a atmosferei).

Apa curată fierbe la 100 grade centigrade, dacă ținutul nu e șes apa fierbe mai ușor, presiunea atmosferică fiind mai mică. La Cluj, apa fierbe la 99 grade, alcoolul (spirtul) la 78 grade, benzina la 80 grade, eterul etilic

la 34°, argintul viu (mercurul) la 358 grade, etc.

Ca să formeze vaporii (aburii) trebuie să dăm lichidului căldură. Vaporii care se produc, duc cu ei mare parte din această căldură. La suprafața unui lichid, oricât de joasă ar fi temperatura lui, se formează totdeauna vapori. (Deaceia în timpul verii apa lăsată afară în străchini sau apa din mlaștini se duce, evaporază cum se spune științificește).

Lăsând vaporii să plece dela suprafața unui lichid pe care l-am pus la foc să fiarbă, aceștia vor lua mereu căldură din masa lichidului și-l vor împinge astfel să se încălzească repede, până la temperatura la care el fierbe. (Dacă suprafața e mare și lichidul e încălzit cu încetul nu se va putea încălzi niciodată până la temperatura de fierbere). Acoperind vasul, vaporii nu pot să plece. Ei păstrează căldura lichidului, acesta se încălzește repede și astfel ajunge mai ușor la temperatura de fierbere.

Nu trebuie să închidem ermetic vasul; așa încât aburii să nu mai poată ieși de fel, căci atunci cădem în alt păcat; presiunea vaporilor crește mereu, cu ridicarea temperaturii, temperatura de fierbere a lichidului se urcă și (lichidul nu mai fierbe) și de continuăm încălzirea, ajunge un moment când presiunea e destul de mare ca să spargă pereții vasului.

Deaceia, ca să grăbim fierberea apei, a laptei, sau a oricărui lichid, trebuie să acoperim vasul în care-l încălzim, dar să lăsăm loc aburilor să scape din când în când așa încât presiunea la suprafața lichidului din vas, să rămâie mereu aproape egală cu cea atmosferică.

De unde vine expresiunea „a plăti la calendele grecești“?

Calendarul roman împărțea timpul în zile, luni și ani, aproape ca noi. Anul romanilor avea la început 300 de zile, împărțite în zece luni. Fiecare lună era împărțită în trei: *calendele, idele și nonele*. Calendele cădeau la întâi ale lunii, idele la 13 sau 15 iar nonele în ziua nouă înainte de ide. Calendele erau consacrate zeiței Junona și erau zilele când se plăteau datoriile, din fiecare lună.

La greci erau luni de 29 zile și altele de 30 de zile. Aveau douăsprezece luni și tot la opt ani adăugau încă trei luni. Fiecare lună avea numele unei sărbători: Hecatombocon, Metaginion, Boedromion, Pyanepsion, Moemacterion, etc.

Diferitele sărbători formau zilele de orientare. În Hecatombocon se sărbătoreau Panathenee, în Boedromion, sărbătorile lui Eleusis, etc., și se spunea bunăoară trei zile înainte de Panathenee. Grecii nu aveau nici calendele nici ide, nici none... De aci expresie a plăti la calendele grecești. (ad calendas graecas solve).

CAUTĂM

Vanzatori și plasatori ai ziarului nostru precum și achiziitori de abonamente în toate orașele și satele din țară pe lângă un bun rabat.

Cei interesați să ne scrie și le trimitem condițiunile.

Regiuni culturale

Anul 1927 ne-a adus mai multe bazaconii, cari n'au existat până astăzi. Intre acestea bate recordul, împărțirea țării pe așa numitele regiuni culturale, cari sunt conduse de „inspectori culturali“.

Să ne ierte lumea, dar dacă nimenea nu protestează, noi cel puțin vom scrie câteva șire despre regiunile culturale, pentru a le prezenta în fața publicului în adevărata lor lumină.

Aceste regiuni culturale în felul cum sunt create și după cum au început să funcționeze nu servesc de loc interes public, ci sunt adevărate posturi de sinecură pentru căpătuirea celor câțiva corifei averescani, cari au început să facă obstrucție pe motivul că nu și-au uns și ei buzele cu nițică untură de pe spatele țării, sau nu și-au umplut în deajuns sacul fără fund.

Noi facem politică românească și nu de partid, de aceea condamnăm sus și tare faptele cari nu servesc interesul general al țării.

În cele mai multe părți, șefii, sau inspectorii acestor regiuni culturale, n'ar merita să fie decât simpli măturători de stradă.

Suntem pentru menținerea regiunilor culturale, dar în schimb pretindem în fruntea lor oameni merituosi, oameni capabili a împărtăși lumină celor lipsit de ea, oameni cu suflet mare și nu niște simpli păpucari lipsiți nu numai de valoare intelectuală, ci și morală.

Inspectorii culturali au de sigur menirea de a ține conferințe zi de zi pe sate, de a arăta țaranului nostru calea adevărului, a științei, a iubirii desinteresate de țară, de a propaga raționala cultură a pământului și igiena și de a căuta a îmbogăți sufletul țaranului cu tot felul de cunoștințe.

Această menire este nobilă și sfântă, dar n'o pot înțelege decât oameni cu căpătâi și cu pricepere și nu toate calfele.

Măsuri de disciplină pentru femei

În timpul din urmă o parte din personalul feminin al căilor ferate române a lăsat foarte mult de dorit atât în ce privește îmbrăcămintea decoltată cât și purtarea în afară de serviciu.

Aducându-se astfel mai multe cazuri de această natură la cunoștința direcției generale cfr., aceasta a luat întinse măsuri pentru a se pune capăt odată pentru totdeauna acestei stări de lucruri îngrijorătoare.

În conformitate cu măsurile de disciplină amintim că până la 15 Martie toate femeile din serviciul cfr. sunt obligate să poarte șorturi de serviciu, în culoare neagră.

Dela această dată nici o funcționară nu va mai putea fi primită în serviciu fără șort.

Se interzic cu desăvârșire fardurile strigătoare, cofurile extravagante și toaletele decoltate, sau prea scurte.

Pedeapsa pentru aceste contraveniente va fi reținerea salariului și accesoriilor pe timp limitat, iar în caz de recidivă vor fi mutate disciplinar sau chiar licențiate din serviciu.

Funcționarele cari vor avea o purtare imorală în timpul sau în afară de serviciu, fie cu situația socială neregulată, fie prin frecventarea localurilor imorale, sau dându-se la fapte nepermise vor fi pedepsite cu mutarea pe cale disciplinară, iar în caz de recidivă cu destituirea.

Câte feluri de impozite plătim

Sunt vre-o două sute de ani, principatul românesci de atunci Moldova și Muntenia gemeau sub jugul turcesc. Sultanul din Constantinopol vindea la mezat, pe câte un an, cui plătia mai mult, tronurile celor două țări, și astfel domnia a început pe mâinile „fanarioților“, niște greci bogați cari locuiau într-o mahala a Bizanțului căreia îi zice Fanar.

Vreme de un veac și mai bine Moldova și Muntenia n'au avut domni pământeni. Fanarioții cât timp erau la domnie căutau să adune din țară cât mai multă avere: întâi ca să-și scoată cele plătite Sultanului și dregătorilor turci din Constantinopol, apoi ca să aibe dânsii să mai poată cumpăra tronul când se împlinia vremea și trebuiau să lase locul.

Ca să scoată bani, fanarioții au pus tot felul de biruri grele asupra poporului, biruri care purtau tot felul de numiri: dijmă, depe bucate, vierit după vin, oerit după capetele oilor pe care le aveau oamenii, etc.

Dar oricât de dibaci vor fi fost fanarioții, ei n'au știut născoci atâtea feluri de dări și taxe câte sunt azi de plătit în blagoslovita noastră țară.

Pomelnicul de mai jos, înșiră numele dărilor și taxelor cuprinse sub denumirea de impozite directe și o parte din cele care alcătuiesc impozitele indirecte. Nu sunt luate în listă taxele vamale, taxele de timbru, tutun, și altele, dar dupăcum se vede și fără de acestea, rămân încă destule:

1. Impozitul agricol 20,5%.
2. Impozitul pe clădiri 20%.
3. Impozitul mobilier 13—18%.
4. Impozitul comercial și industrial 14—18%.
5. Impozitul complementar 0,5—27%.
6. Impozitul pe salarii 4,5%—8,5%.
7. Impozitul profesional 12,5%.
8. Impozitul global 1—30%.
9. Taxa de tăiere a vitelor, vite cornute mari 25 lei de cap, vite 10 lei de cap, oi și capre 6 lei de cap. Porci 15 lei de cap.
10. Taxa pe localuri 20—30% din valoarea locativă.
11. Taxa pe teacuri mari 500 lei anual, mici 300 lei anual.
12. Taxa pe cazanul de rachiu 200 lei anual.
13. Taxa pe alambie 200 lei anual.
14. Taxa pe vânzătorii ambulanti 500 lei anual.
15. Taxa buletinelor de înscriere la biroul populației 10 lei fiecare.
16. Duplicatul buletinelor 5 lei fiecare.
17. Taxa pe clădiri noi, după fiecare etaj 4 lei metrul pătrat.
18. Taxa pe separațiuni radicale de fiecare etaj 200—5000 lei
19. Taxa pe reparațiuni de simplă întreținere de fiecare etaj 25—400 lei.
20. Taxele pe materiale de construcție la clădiri noi 2 lei metrul pătrat.
21. Taxa pe material de împrejmuire 5 lei metrul lungime.
22. Taxa pentru stradele prevăzute cu canal 0,10—0,50 lei de fiecare metrul pătrat de proprietate.
23. Taxa pentru stradele îngrijite 4—20 lei de fiecare metrul lungime de fațadă.
24. Taxa pe firmă 500 și 8000 lei fiecare anual.

25. Taxa pe trăsuri de piață 10 și 15 lei pe zi.
26. Taxa pe automobile de piață 30 lei pe zi.
27. Taxa pe trăsuri particulare 600 lei anual.
28. Taxa pe căruță particulară 200 lei anual.
29. Taxa pe camioane 20—30 lei pe zi.
30. Taxa pe camioane automobile 20—30 lei pe zi.
31. Taxa pe autobuse 40 lei pe zi.
32. Taxa pe vagonul de tramvai 100 de lei pe zi.
33. Taxa pe automobile și motociclete particulare 200—12.000 lei anual.
34. Taxa pe biciclete 100 lei anual
35. Taxa pe cai la particulari 600 lei anual de cal.
36. Taxa pe cai întrebunțați în comerț și industrie 100 lei anual de cal.
37. Taxa pe servitorii de casă, 40, 80, 160, 320 și 640 lei anual.
38. Taxa pe vânzarea vitelor mari 100 lei de cap, mici 20 lei de cap, porci 50 lei de cap.
39. Taxa pe bilete de vânzare a vitelor mari 15 lei de cap, mici 5 lei de cap.
40. Taxa pe călătorii la hotel sau la han. 5, 8 și 10 lei pe zi.
41. Taxa pe câini. 30 sau 500 lei de cap anual.
42. Taxa de pompieri 10 lei pe an.
43. Taxa pe valoarea mărfurilor cărate în oraș 0,5%.
44. Taxa pe ferestre mecanice 300 lei anual de ferestru.
45. Impozitul pe cheltuielile somptuare (de lux): bijuterii, automobile, mătăsuri, dantele, covoare, tablouri, blănuri, rochii scumpe, aparate fotografice, etc. 10—15% din valoare.
46. Impozitul pe camerele din hotelurile de lux 10%.
47. Impozitul pe consumație în localuri publice 3—10%.
48. Impozitul pe cifra de afaceri 1%.
49. Impozitul pe spectacole 10—32% din valoarea biletelor.
50. Cotizația de boală a salariaților 1—4 lei.
51. Cotizația de accidente 1%.
52. Taxele pentru înveștile de ucenicie, pentru cărțile de calfă, brevete de industrie 30—500 lei.
53. Taxe și impozite miniere 0,25—2% din valoarea produsului.
54. Taxa de încărcare și descărcare mărfurilor (C. F. R.) 4—5 lei suta de kgr.
55. Taxa de cântărire și recântărire la C. F. R. 100—300 lei vagonul.
56. Taxa de locațiune și staționare a vagoanelor C. F. R. 15—25 lei pe oră.
57. Taxa de magazinaj la C. F. R. 3—5 lei 100 kg.
58. Taxe veterinare (medicul de vite) 65 lei vizita. 400 lei de vagon.
59. Taxa de curățire și desinfecție a vagoanelor de transport 300—450 lei de vagon.
60. Taxa de consumație: 1) Alcool 80 lei de hectolitru grad și 20% din valoare. 2) Alcoolul denaturat 0,30 lei hectolitru grad.
- 3) Berea 150 lei hectolitru.
- 4) Vinul 0,75 lei litru.
- 5) Drojdiile 3 lei kg.
- 6) Petrolul 1 leu kg.
- 7) Benzina grea 0,40 lei kg.
- 8) Benzina ușoară 4 lei kg.
- 9) Zahărul 4 lei kg.
- 10) Soda caustică 3 lei kg.
- 11) Curentul electric 0,50 lei kilovatul oră.
- 12) Gazul de luminat 0,25 lei m. c.
61. Dupăcum se vede mai nimic nu poate face omul fără să n'aibe de plătit taxe la stat, la comună, la județ și la toate instituțiile publice.

Nu e nici o mirare că viața nu se poate ieftini.

Buletin Săptămânal

„Mai bine mai târziu decât niciodată.”

Un eveniment de mare importanță pentru noi, înseamnă că o sărbătoare, săptămâna care a trecut:

Italia a ratificat tratatul prin care Basarabia se alipește la România.

La 28 Octombrie 1920 miniștrii principalelor puteri aliate: Anglia, Franța, Italia și Japonia au încheiat un act cu România, prin care recunosc drepturile noastre asupra Basarabiei, impunându-ne la anumite obligațiuni. Actul acesta a fost astfel făcut ca să aibe valoare numai după ce parlamentele statelor, în numele cărora a fost încheiat, îl vor fi întărit, îl vor fi ratificat, cum se spune cu o vorbă anumită.

Anglia și Franța au întărit actul curând după ce a fost făcut. Italia, ca să nu se puie rău cu Rusia sovietică, a tot lăsat ratificarea actului, care pentru noi avea atâta însemnătate.

Japonia — pe bună dreptate — spunea: „Întâi să ratifice tratatul sora noastră latină, și apoi îl vom ratifica și noi.”

Și astfel noi rămâneam într-o stare de tot grea: Basarabia era și nu era a noastră. Era căci hotărâse astfel toată suflarea românească. Nu era, căci nu recunoscuseră acest lucru țările mari din Apus. Dacă într-o bună zi Rusia se împacă cu Anglia, Franța, America, Italia și Japonia, putea să ne ceară Basarabia înapoi pe temeiul că nu ne-a încuviințat nimeni s'o alipim la România.

În anul trecut, d-l general Averescu a fost în Italia, a încheiat cu d-l Mussolini un tratat de alianță, dar tot n'a putut obține imediat, din partea acestei țări, ratificarea tratatului de recunoaștere a Basarabiei. Săptămâna trecută d-l Mussolini s'a hotărât să întărească actul nostru.

Este — fără îndoială — mare fericire pentru țară și mare merit pentru guvern.

Decât acum, după ce stăpânirea noastră asupra tuturor țărilor locuite de români s'a statorit pe deplin, este de datoria și a guvernului de acum și a celor viitoare, să caute a îndrepta greșelile ce s'au făcut față de frații dintre Prut și Nistru.

În Basarabia — după cum s'a arătat de multe ori prin ziare și dela tribuna parlamentului — s'au făcut multe nedreptăți, s'au comis multe nelegiuiri, de către oameni fără suflet, și poporul bătut de Dumnezeu cu revoluția rusească, a mai fost amărît și mahnit apoi de câțiva netrebniți cari în loc să-și facă datoria, au căutat să se îmbogățească pe cei neîngăduite.

Poate că Italia mai amâna ratificarea tratatului de recunoaștere a Basarabiei, „împlinirea angajamentului luat în 1920”, dacă nu era războiul din China.

Așa e politica internațională: ca la jocul de biliard: trănestești bila într-o margine, cu gândul să nimeriști cine știe ce altă țintă.

Legăturile dintre Italia și Anglia se strâng din ce în ce.

Ca să-și dovedească prietenia față de Marea Britanie, Italia trebuie să slăbească amicitia cu Sovietele. Ratificarea tratatului nostru este prima dovadă că e gata la acest sacrificiu.

Cicerin, puternicul Sovietelor de azi, trebuie să fie tare necăjit. Unul câte unul statele Europei se îndepărtează de Rusia, care rămâne în bune legături numai cu revoluționarii chinezi.

Japonezii încă sunt gata să dea ajutor englezilor în China, așa încât în cele din urmă, sovietele rușesti vor înțelege că trebuie să-și schimbe politica de taler cu două fețe.

Am spus mai sus că ratificarea tratatului de recunoaștere a Basarabiei a întărit mult situația guvernului. Până în săptămâna trecută, miniștrii Goldiș, Lupas și Ion Lapadatu, împreună cu toți acei cari alcătuiesc „partidul național goldist” hotărându-se să nu primească întoarcerea d-lui general Averescu, de-a se înscrie în partidul poporului, și de-a înceta să mai existe ca grupare aparte, au produs oarecare încurcături.

Președintele Consiliului trebuia sau să se împace cu refuzul goldiștilor, sau să le ceară dimisiile. Dar plecarea celor trei miniștri ar fi pus în primejdie întreg guvernul. — Astăzi însă d. general Averescu poate să ia ce măsură va voi, guvernul rămâne tare.

Procesul ungarilor expropriați în România, după ce a fost în fața tribunalului mixt român-ungar, dela Paris, a ajuns la **Liga Națiunilor**, de unde n'ar fi trebuit să plece nici odată.

Încă din săptămâna trecută, am arătat că ungurii au cerut să ne supunem hotărârilor unor arbitrii și că, la Paris, sa instituit un tribunal cu d-l Cederkranz, un suedez, președinte.

Avocații noștri au arătat tribunalului că el nu poate să judece o lege, făcută într-o țară liberă și care se aplică deopotrivă pentru români ca și pentru unguri, — cu atât mai mult pentru unguri cari au plecat din România. D-l Cederkranz împreună cu judecătorul ungar, — al nostru s'a retras — au hotărât că sunt în drept să hotărască, chiar dacă lucrurile stau astfel, și au pretins să se înceapă desbaterile pentru fiecare caz.

D-l Titulescu delegatul nostru la **Liga Națiunilor**, a adus în fața „sfatului de popoare”, care este această instituție, chestia tribunalului mixt român-ungar dela Paris.

Cu multă dibăcie a vorbit d-l Titulescu și „Liga Națiunilor” gândind că are dreptate, în cele ce spune, a ales din sânul ei trei inși: pe d-l **Chamberlain** delegatul Angliei, împreună cu delegatul Japoniei și al Chinei, cari să cerceteze chestiunea și s'o aducă iară în desbatere la Iunie.

Un grup tot mai numeros de tineri din partidul național-țărănesc, au înființat la Cluj o organizație „**Tinerimea dela Chemarea**”.

Acești „chemăriști”, cum li se spune, au aranjat pe fiecare Duminecă câte o conferință. La cea din Dumineca trecută a vorbit d-l deputat **Voicu Nițescu** despre „**foștii voluntari**”, românii ardeleni cari, în vremea războiului, prizonieri prin Rusia, Italia sau Franța, s'au adunat și au cerut să fie lăsați să plece în România să lupte alături de frați.

Pentru aceștia foști voluntari, pentru care statul până acum n'a prea făcut mult, d-l Dr. Voicu Nițescu vrea să lupte, să li se dea ce-i dreptul lor, să fie împroprietăriți și făcuți grăniceri la marginile țării. Ei vor fi straja cea mai necăjită a hotarelor noastre.

O serie de fapte diverse de oarecare însemnătate, s'au petrecut săptămâna trecută: ceferiștii Petru St. Gheorghe, Enache Ștefan, Soția M. Gheorghe și Gheorghe Nica au fost omorâți, iar frații Stelian și Ioan Take grav răniți, într-o ciocnire a două trenuri de marfă, în stația Crivina, între Chitila și Ploiești.

Ceața și, în bună parte, nepăsarea au produs această nenorocire.

La Sibiu s'a găsit că niște spioni unguri au intrat în legătură cu plutonierul Taflan ca să puie mâna pe niște acte, militare. Spionii și Taflan au fost arestați.

Vaporul împăratul Traian, care a

Intâmplări din Paris

Multe lucruri se întâmplă în orașele mari ale lumii, dar ca în Paris, cetatea așa zisă a luminii, totuși nu se întâmplă.

În Parisul tuturor fericirilor și nenorocirilor, înălțărilor și scăderilor, bogățiilor și celor mai lucioase săracii, statisticianul are în continuu destul material de utilizat, oferit de întâmplările cotidiene.

Extragem câteva date interesante dintr-o statistică recentă:

În ultimul an au sosit la Paris 70.798 de străini și anume: Italiani 13.522; Ruși 6.444; Polonezi 6.371 și alte naționalități într-un număr mai mic.

Dintre aceștia 4000 au înaintat cererile de naturalizare, cerând încetățenirea franceză.

Tot în cursul trecutului an, la Paris s'au produs 3.941 sinucideri, în lumea din toate rangurile sociale și din motive diferite. Serviciul de ecarisaj a cules dupe străzi 10.000 de câini vagabonzi, dintre cari numai 900 au fost ceruți de stăpânii lor.

Accidente de stradă, cu urmări mortale au fost 429.

Numărul obiectelor găsite se urcă la 159.898, dintre cari sunt 30.000 de umbrele.

Deasemeni s'au comis 164 de crime, 308 lovituri de cuțit și alte răni grave.

În total s'au furat 944 de automobile.

Din cifrele de mai sus cetitorii noștri își pot face o iconă curată despre starea faptică din capitala Franței.

Un adevărat iad peste care demonii plutesc cu ghiare de desfrâu.

S'au furat într'un an 944 automobile. Splendid! La noi nu s'au furat nici în întreaga țara 944 de cai.

Și totuși se plânge lumea că la noi se fură mai mult decât în alte părți. Minciună sfruntată! Dovadă ne servește statistica Parisului. Sunt și țări cari ne-o iau înainte.

Soarele

D-l profesor universitar I. Maior a ținut de curând o conferință în cadrele Extensiunii Universitare, din care reținem următoarele părți interesante:

Sunt nenumărate teoriile cari au cercat să explice viața soarelui. Gilman, cel dintâi, a formulat o teorie, cu privire la această teză susținând că soarele își menține căldura prin cometele, cari cad neîncetat în focul imens, atrase de puterea lui uriașă. Această teorie a trebuit să fie abandonată. Helmholtz susține că soarele se contractează veșnic și astfel își menține căldura până când va pieri.

În timpul din urmă sa formulat teoria după care un kgr. din soare conține 1 miligram de radio, care ne dă căldura și lumina cu aceeași putere.

Adevărul a fost formulat numai cu câțiva ani înainte. Orice atom e un sistem planetar. Având un nucleu, în jurul căruia rotesc electronii, s'aseamănă într-o parte sistemelor solare.

La o temperatură de peste 7000 milioane grade și soarele are o temperatură de 31 milioane grade, armonia din atom dispare, electronii nu se mai învârtesc în jurul nucleului, ci se mișcă, în toate direcțiile. Nucleii se întâlnesc și se ciocnesc la fel cu electronii. Din această ciocnire se nasc raze scurte asemenea razelor röntgen cari înspre suprafața soarelui cresc și devin raze de căldură și lumină. O parte din materie în soare se nimicește în sensul că își pierde felul de a fi a materiei soarelui. Din aceasta se nasc mai târziu planetele cu viață pe ele.

Nimicirea materiei în acest sens în soare va decurge în 30 milioane de ani. Până atunci razele röntgen, produse în urma legii de desociare arătată, vor produce aceeași căldură și lumină.

Conferențiarul a încheiat prin a arăta că sunt învățați cari au mers până au admis viața și în soare.

I s'a urât de viață

Daniel Timuc, un copil de zece ani din comuna Popușoi județul Cetatea Albă, pentru că viața îi era chinuită și amărâtă de mai-căsa vitregă, zilele trecute s'a ascuns într'un coșar și s'a spânzurat cu o funie de o grindă.

Ioan Timuc tatăl copilului e un om bogat. Nu de mult murindu-i soția s'a însurat cu o fată tânără Elena Barbu.

Aceasta a tot necăjit atâta pe bietul Daniel, l-a bătut, l-a lăsat gol și flămând încât bietul copil a căutat în moarte scăparea.

Iar tatăl său orbit de dragoste nu vedea nici nu-i păsa cât suferă băiatul.

Acum poate își va fi dând seama de ce-i în stare c femeie rea și păcătoasă. Dar e prea târziu.

fost aruncat pe o coastă de nisip, nu va mai putea fi salvat și rămâne pierdut. Vor trebui cam 250 milioane lei ca să cumpărăm un altul în loc.

În Japonia un cutremur puternic de pământ a dărâmat cinci comune. Cutremurul a durat trei ore.

La bucurești casele de rugăciuni ale adventiștilor au fost închise și un predicator, Johan Bauer, adus în fața consiliului de război, pentru că a arătat credincioșilor un film în care se văd preoți ortodocși la ospățuri

Serviciul aerean

Conferința dela Viena.

În sesiunea finală a Conferinței Internațional Aeriene s'a discutat serviciul postal și de colete aerian. De mai multă vreme conferința intrase în legături cu oficiile postale ale țărilor care ar beneficia de pe urma popularizării serviciului postal aerian, expedierea și înmanuarea scrisorilor, precum și introducerea de metode uniforme în ce privește timbrarea.

Pasagerul va putea să ia cu sine un bagaj până la 10 kgr.

În fine s'a anunțat următoarele trei linii aeriene care pot fi socotite ca stabile și de mare însemnătate în traficul aerian. Acestea sunt: 1) Malmö (Suedia) — Berlin — Viena — Veneția — Roma; 2) Paris — Berlin — Moscova; și 3) Geneva — München — Viena — Budapesta — Belgrad — București — Constantinopol. Conferința a hotărât că serviciul pe aceste linii să se înceapă numai decât.

Rubrica umoristică

Când își amintesc tinerii de azi de mamă...

Doi tineri de pe sate Vasile și Crișan au venit as'vară la Cluj, întâia oară.

După ce s'au minunat de frumusețile orașului s'au așezat la o masă afară, la Cafeneaua New-York.

— Ai băut vreodată turcească? — întreabă Crișan.

— Ba. Da tu? răspunde Vasile.

— Nici eu.

— Apoi să ne aduci câte o turcească s'adresează chelnărului.

Când le-a adus chelnarul turceștile, Vasile a apucat ceașca și socotind că e vre-un rachiu sau altă băutură spirtoasă a ridicat-o în dreptul ochilor, a urât tovarășilor noroc și a dat-o peste gât.

Băutura fierbinte l-a fript de i-au dat lacrimile.

— Ce plângi? l-a întrebat Crișan, văzându-l cu lacrimile în ochi.

Vrând să-l lase să se păcăliască și dânsul, Vasile i-a răspuns cu un oftat:

— Apoi mă gândesc la bîta mama, răposată.

— Hai lasă gândurile triste măi frate.

Noroc să dea Dumnezeu, a zis Crișan, dând dușcă și el cafeaua.

Vasile bucuros că n'a rămas singur păcălit îl întreabă răsând acum:

— Da ce plângi și tu?...

— Păi mă gândesc și eu la...măta, i-a răspuns Crișan înfuriat.

BANI SAU POEZII

O știre din America spune că Rockefeller s'a pus să scrie poezii (Rockefeller a trecut de 80 de ani).

Poezii noștri să fie precauți: Rockefeller și-a adunat milioanele INTĂI.

GENTILOMUL ȘI CROITORUL

Gentilomul — „Cum se poate domnule croitor, că nu mi-ai cerut să-ți achit datoria pentru costumul ce mi-l'ai făcut luna trecută?”

Croitorul — „Ah, n'am avut nici-când obiceiul să cer bani unui gentilom.”

Gentilomul — „Se poate asta? Și în cazul că uită să-ți achite datoria, cum-l încasezi?”

Croitorul — „Hm”, după ce trece printr-o minută de pauză, „după o anumită vreme ajung la convingerea că NU ESTE gentilom, și atunci merg la dânsul și-i cer banii.”

MODA PE STRADĂ

Ioana — „Crezi că fustele scurte și moda decoltată de azi sunt primejdioase?”

Ionel — „Da, din tot sufletul.”

Ioana — „Sănătății duduiei?”

Ionel — „Nu, sănătății mele. Eri m'am izbit cu fața de un stâlp de lampă întorcându-mă să mă uit după dânsule, și azi am intrat cu mașina într-o prăvălie!” — A. R.

RUGĂCIUNEA PENTRU PĂGĂNI

Mama — „Lenuțo, te-ai rugat tu astăzi dimineață?”

Lenuța — „Da, mămică.”

Mama — „Te-ai rugat pentru cei vii și pentru cei morți, pentru bunici și pentru bunica, pentru încreștinarea lumii și pentru misionarii noștri?”

Lenuța — „Da, mămică, m'am rugat pentru toți.”

Mama — „Te-ai rugat și pentru păgăni? Pentru păgăni din Asia și Africa?”

Lenuța — „Da mămică, pentru toți afară de păgăni de-alături care mi-au aruncat ieri cu praf în ochi!”

Citiți și abonați

REALITATEA

ziar săptămânal ilustrat Cluj.

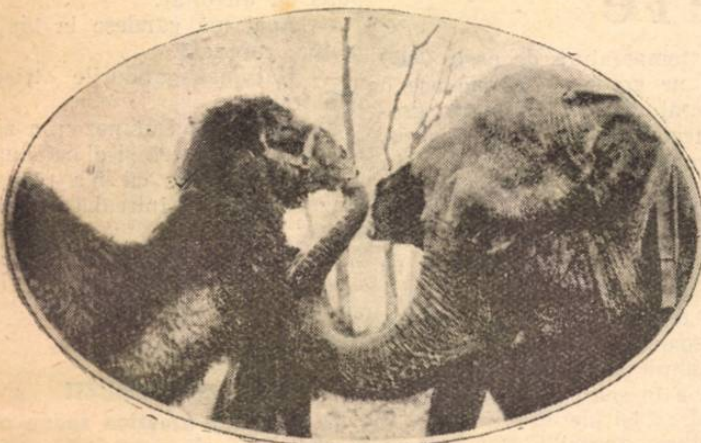

Viata în lumea animalelor

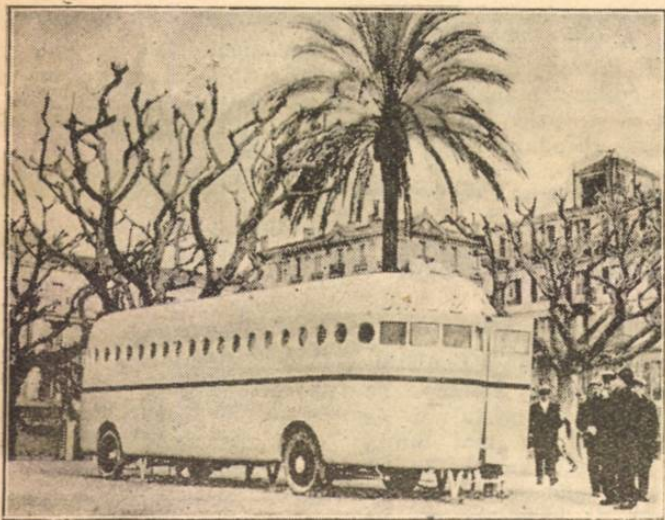
VIATA IN FAMILIE: NICU SI NICA!

DRAGOSTE INTRE ELEFANT SI CAMILA

Imita și ei pe „frații” lor mai civilizați

PENTRU MILIONARI ROMANI

Automobilul de mai sus este „hotelul pe roți” al milionarilor americani, o invenție nouă, care are tot confortul unui mare hotel de lux și cu care fii ingerului cu sacul de bani călătoresc din loc în loc ca să-și mai astâmpere neazurile vieții. Automobilul este aranjat cu tot ce poate pofți și dori un om.

CATEDRALA DIN MILANO

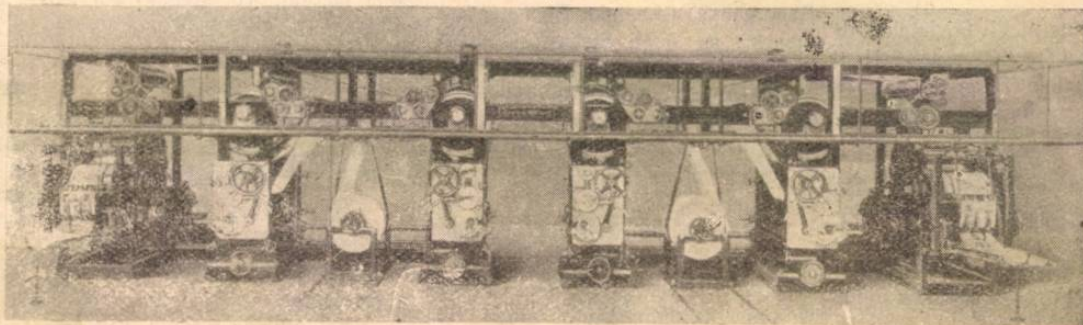
PROBLEMA POLITISTA

Păgubașul: „Sergent, mi-a scăpat maimuța în labirintul ăsta și nu știu cum să pun laba pe ea.”
Sergentul: „N'ai decât să pornești pe urma ei. Intră pe aci.”

(„Joke and Puzzle“)

VIATA IN AFRICA.

PROGRESSELE TIPARULUI. — Mașină rotativă numită „Tiefdruck”, care revoluționează arta grafică, înlocuind rotativele de azi, înlăturând trebuința matrișerii și stereotipiei care dau atâta de lucru și de furcă la pregătirea ziarelor. Mașina tipărește dela 1 până 4 culori, prin o singură rulare.

REALITATEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATĂ

PREȚUL ABONAMENTULUI	PENTRU STRĂINĂTATE	Apare totdeauna Duminică	Redacția și Administrația:	Anunțuri se primesc la Administrația
Pe trei luni . . . . . Lei 70	Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 300	Editor și Redactor: J. B. Sima	Cluj, Str. Regina Maria 36.	foaiei cu prețuri convenabile
Pe o jumătate de an . . . Lei 130	Pentru America \$2			
Pe un an întreg . . . . . Lei 250				

SERBĂRILE NAȚIONALE DELA CLUJ

CUM A FOST SĂRBĂTORITĂ RATIFICAREA TRATATULUI ALIPIRII BASARABIEI LA CLUJ

VEDERI DIN ITALIA

Palermo, capitala Siciliei, oraș port, având universitate și multe monumente frumoase și istorice.

Să svonește că M. S. Regele însoțit de M. S. Regina, va pleca la Palermo unde va sta mai mult timp.

În fotografia de mai sus să vede o parte a orașului și muntele Pelerinilor.

Un nou sgârie nori la New-York, care va întrece tot ce s'a construit până acum. Edificiul va fi construit în centrul orașului având 110 etaje, cu 40 de mii de biurouri.

Fotografia alăturată a fost luată la ieșirea dela Teatrul Național, de unde mulțimea s'a îndreptat spre Piața UNIRII.

Sus la stânga prefectul județului Dr. Marțian Căluțin, iar la dreapta d-l Vasile Osvadă, primarul orașului. Domnișoara fiind absent Primăria a fost reprezentată prin d-l Gh. Moga, secretarul primăriei.

Fotografiile din mijloc au fost luate în cursul vorbirilor ținute în Piața Unirii în fața „Lupoacei”. Au vorbit: D-l prof. universitar Bratu, d-l Noveanu, reprezentantul studenției universitare, consulul Italian la Cluj, d-l Cavaler Avr. Ettore de Pompeis, precum și un reprezentant al studenției dela Roma.

Jos la dreapta d-l general Dănilă Papp, comandantul C. V. I. A. și la stânga Consulul Italian la Cluj.

REALITATEA

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Cluj, strada Regina Maria Nr. 36.

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an întreg . . . . . Lei 250
Pe o jumătate de an . . . . . „ 130
Pe trei luni . . . . . „ 70

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America \$2
Iugoslavia și Cehoslovacia . Lei 300

Editor și Redactor: J. B. Sima

DUMINICĂ, 20 MARTIE 1927

CULISELE

Contele cu peruca pudrată ia, lângă lumina rampei în scena decorată fastuos, atitudinilor de-o veritabilă noblete, vorbind, — așa cum scrie în melodrama lacrimogenă, — elegant, cu vorbe alese și gesturi catifelte. Când trece între culise, își zmucesc peruca violent, aruncă mânușile de cârpă, scoate din buzunar o „funcționară” fleșcăită și dă drumul bârfelilor inerente culiselor. Și-a isprăvit rolul și devine omul frământat de nevoi, pasiuni și patimi.

Ca să nu-ți spulberi iluzia ce ți-o dă salonul elegant de pe scenă, să nu treci niciodată între culise, ba mai mult să nu privești de aproape nici mobila aurită. Salonul are pereți de hârtie zugrăvită frumos numai pentru public. În dos vei găsi petece murdare, lefuri nodoroase care fixează acești pereți, iar mobila din scena ce bălăie din toate încheieturile, când te așezi pe ea.

În viața politică același lucru.

Ca să nu te scârbești de intrigi de mahala atât de frecvente între culisele politice, păstrează distanța, nu te apropia mult de scenă, ascultă de departe vorbele debitate frumos, fără să auzi suflorul, încălzește-te de accentele patriotice fulminante al oameșilor politici intrați în scenă, admiră noblețea sentimentelor exteriorizate în gest și vorbă, dar nu face imprudența să-ți urmărești între culise.

Din nefericire aceasta nu se poate totdeauna. Dacă la teatru spectatorul prudent, pentru ași păstra iluziile are puțința să rămână departe de culise, în viața publică nu poate face aceasta, de oarece, foarte adesea ori, culisele politice vin la el, i se vâra sub ochii scârbiți de vedeniile murdare, și asistă fără voie la bârfelile pătimase dezlănțuite cu furia caracteristică a celor chivute de mahala, care în căldura discuțiilor își lovesc violent anumite organe ce n-au nici o legătură cu inteligența.

Ne aducem aminte cu toții atacul violent îndreptat contra d-lui general Averescu întors din Italia fără ratificarea Basarabiei. Cuvântul trădare nu s'a rostit, dar plutea în aer. Partidele din opoziție ahtiate după guvernare credeau că vor face o armă de răsturnare din această tergiversare a ratificării, pe care, cel mai puternic partid politic de la noi, — e vorba de liberali, — n'a putut-o obține în patru ani de guvernare.

Acum ratificarea ne-a venit. Actul diplomatic de-o necontestată valoare a stârnit entuziasmul cetățenilor cinstiți și sinceri. El a fost însă o bombă neașteptată pentru partidele de opoziție. Valoarea acestui act nu poate fi tăgăduită de nimeni. Iată pentru ce în scena politică avem ploaie de felicitări, sedinți solemne în parlament, discursuri patriotice, articole elogioase, serbări generale. Asta-i fațada.

Acest succes diplomatic al d-lui general Averescu mai constituie însă și o serioasă consoli-

dare a guvernului. Și vezi, asta nu convine opoziției, de aceea actorii politici între culise, și alții mai imprudenți și veninoși în chiar plină scenă, se trudesă să deprecieze importanța lui.

Între culisele liberale circulă șoapta lansată cu perfidie și lașitate: „bine, bine avem ratificarea dar... cu ce sacrificii?” D-l Vaida-Voevod, în parlament i-a amintit d-lui general Averescu să nu se bucure, căci d-sa după un succes diplomatic a fost răsturnat de la putere, iar ziarele partidului respectiv ar avea aerul să afirme că acest succes diplomatic s'ar cuveni d-lui Vaida-Voevod.

Departă de noi gândul de a tăia guvernul d-lui general Averescu, dar cinstea profesională nu ne îngăduie a tolera acest joc perfid aranjat între culisele politice.

Ne scârbește duplicitatea acestuia. În scenă laude și felicitări. Între culise bârfeli și deprecieri.

Dacă privim deaproape viața politică așa cum se prezintă între culise, ajungem la concluzia că politica nu este știința de guvernare a popoarelor, ci o cocotă slută și zbârcită, care se trudește zadarnic să ascundă sub farduri și haine pompoase hoitul măcinat de patimi și excese.

Ratificarea Basarabiei

Principiul autodeterminării fixat la sfârșitul marelui război, a permis țărilor sfâșiate în trecut de expansiunea teritorială atât de cotropitoare, — exercitată de marile împărății, — să se refacă în vechile fruntarii, realipind provinciile ce le aparțineau și pentru care argumentele istorice și etnice pledau c'o elocvență convingătoare.

În virtutea acestui principiu și sprijinit pe dovezi istorice și etnice, România a primit Basarabia, ruptă de la Moldova de către nedreptatea țaristă, care visa stăpânirea Constantinopolului. O sută de ani de apăsătoare și dure roase lovituri date de cnuțul moscovit, n'a schimbat graiul, obiceiurile, credințele și idealul moldovenilor dintre Prut și Nistru, cari, la destrămarea imperiului țarist, au întins brațele peste Prut c'o bucurie frenetică.

Concertul marilor puteri, pe baza principiului anunțat de ele și apreciind în justa lor valoare, argumentele noastre istorice și etnice, au consfințit alipirea provinciilor rupte din trupul țării noastre și potrivit hotărârilor luate, au ratificat tratatul în chestiune.

Italia, sora și aliata noastră, care dela început a recunoscut dreptul nostru asupra Basarabiei, nu ratificase încă tratatul din motive diplomatice, ce nu pot fi discutate într'un mic articol.

Ratificarea s'a făcut acum într'o atmosferă de caldă frăție și cu un elan deopotrivă de înălțător în ambele țări surori.

Este această ratificare o simplă formalitate de drept internațional, dar importanța actului constă numai în faptul că toată țesătura de intrigi și aberații sovietice este curmată brusc prin gestul Italiei.

Nu este acum nici o țară în Europa, — între cele cu care am fost aliați în marele război, — care să nu fi ratificat, și deci recunoscut în fapt și în drept, alipirea Basarabiei.

Sângeroasele sacrificii suportate de țara noastră au dat rezultatul dorit și toate puterile apusului recunosc necesitatea unei Românii întregite și întărite, care să continue a fi pion al civilizației latine în orient și un străjer neadormit al ordinii sociale în fața zăpăcelei ntopice de peste Nistru.

Bucuria generală care s'a manifestat atât de mare în întreaga țară, dovedește că sentințele de frăție și recunoștință pentru sora noastră mai mare, au rămas și vor fi nealterate dealungul veacurilor.

Din gura lumii

Guvernele Belgian și Suedez au iscălit mai deunăzi un tratat prin care cele două țări se obligă să nu să războiască niciodată. Alte țări fac pacturi de „neagresiune” pe timp de 5 sau de 10 ani, și abea așteaptă să EXPIRE termenul, și unele nici nu pot aștepta să expire, ca să-și sară una altele iarăși în grumazi.

Italia refuză invitațiunea președintelui Coolidge să participe la conferința desarmării navale—și pe dreptate. Lumea nu poate renunța la obișnuitele „sardele”.

Unde'mi e pălăria: „Cel dintâi care va mai intrerupe desbaterele va fi imediat trimis acasă”, decide rituos președintele care judeca pe un criminal.

„Hura!” strigă criminalul, căutându-și pălăria și luând-o pe uș.

„Ași dori să fi trăit în timpul lui Metushalem” răspunde studentul care căzuse la examen pentru că nu-și putea aminti dacă Budha sau Mohamed a trăit întâi.

Profesorul (mirat): „Și pentru ce?”

Studentul: „N'as fi avut să învăț atâta istorie.”

„Bani sunt PUTERE”, remarcă Tilică către Tilincă, întorcându-și nervos mânele în buzunarele goale.

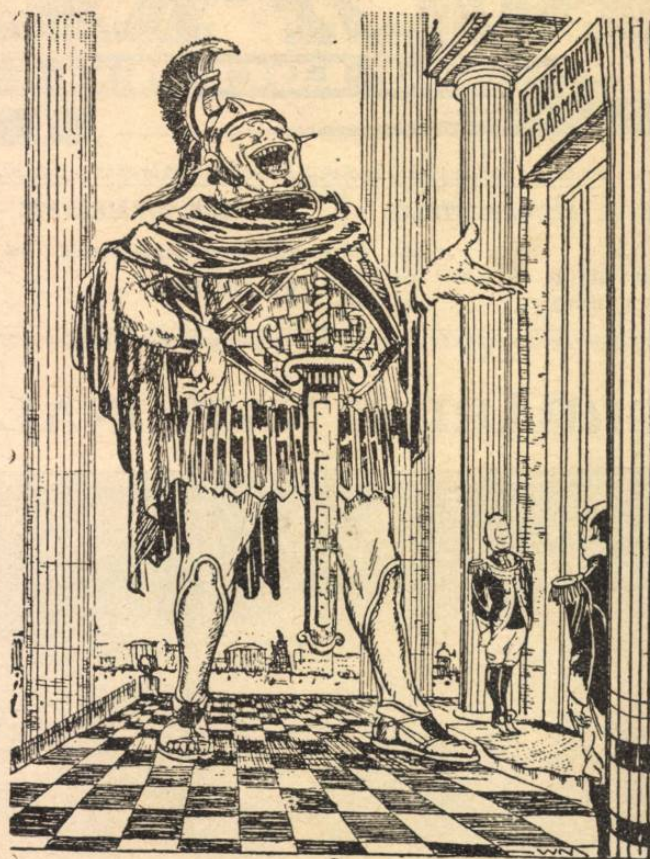
„Da, dar pe noi ne-a părăsit de mult puterea”, răspunde Tilincă uitându-se la vreme.

„Bani vorbesc” să zice despre omul care are mulți bani și exercită influență comandatoare asupra altora.

„Da, dar multora le vorbesc numai atunci când bani își i-au rămas bun dela dâșii”, răspunde cinicul cu buzunarele nedresate, năcăjit că banul caută în față și lui nu i-a scos o vorbă în ultimele trei luni.

«Realitatea» politică

Marts la toate Conferințele desarmării

Marte: „Ce conferință?”

Marte: „Cine e înăuntru și ce fac?”

Portarii: „Diplomații Europei, nu-i cunoști?”

Marte: „Cum să nu? Doar sunt clienții mei! Li cunosc de-atâta vreme. Și ce fac?”

Portarii: „Discută desarmarea!”

Marte: „Ha... ha, ha, ha, ha!”

MODA

„Vino, surioară; ești a noastră dintr'ale noastre”

Cum privesc
chinezii pe
„albi”

„Demascarea civilizației creștine din Apus”

(„Commercial Press”, Shanghai—China)

EI FII AI SULTANULUI MAROCAN

Miresele celor trei prinți ai Sultanului Marocan „îngrășate” luni de zile ca să facă dintr’însele mirese dezirabile

MUL MAROCAN

i, nu există Cluburi, Cafenele, cinematografe, astfel că femeile n’au nească să asculte veșnic aceeași ului.

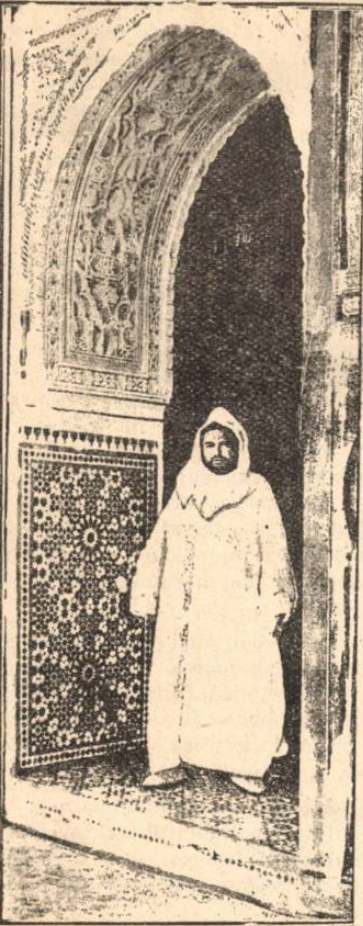
nate sub zidurile sfinte ale palatului vicarului pământesc al lui Sidna. De sigur aceștia sunt vrednici de cele mai bune supeuri, borșuri, prăjituri și compoturi ale nunților regale din Maroc. Ei au venit flămânzi săracii, și au plecat cu toții sătui. Păcat că reprezentantul lui Allah nu face câte o nuntă regală în fiecare an.

CEREMONIA CĂSĂTORIEI

În a doua zi a ceremoniei după ce mirii și-au început săptămâna lor de miere, începe ceremonia fructificării. Afacerea e serioasă. Cei trei fii ai Sultanului au trecut de multe ori Mediterana, petrecând multă vreme în Deauville, și Biaritz, două din faimoasele resorturi franceze unde viața este ușoară și plăcută pentru acei cari n’au altă chemare la viață decât să aleagă între plăceri și plăceri. Acum însă când era vorba să se căsătorească, prinții au trebuit să se desbrace de orice cinism apusean, să desbrace hainele moderne ale creștinilor, și să se îmbrace în vestmintele rituoase ale credinței lor Musulmane. În prezenta nunții cei trei tineri au trebuit să se îmbrace în haine albe și să facă înconjurul cetății, fiind că așa este obiceiul credinței musulmane. Simbolul acestui uz al tăpâncilor imperiale este făgăduința de a dăruii familia și pe femeia sa câte cu un copil, și că femeia sa va fi după aceea veșnic fructiferă.

* * *

În ziua următoare, des de dimineață, încep să sosească ambasadorii și miniștrii străini pentru a-și aduce darurile și gratulările lor curții regale. Ambasadorii și miniștrii n’au însă voie să intre în palat, permițându-le lor în curtea palatului este o favoare acordată numai în zilele din urmă diplomaților străini. Sosirea ambasadorilor sau miniștrilor este însoțită de o fantazie și un strigăt asurzitor de sub zidurile palatului, cari se pot auzi dela zeci de

Sultanul Marocului, Mulay Youseff, în poarta palatului a reședinței de iarnă.

kilometri. E vorba de vocile unite ale o sută mii de oameni.

În timp ce toată lumea este ocupată cu ceremoniile și primirea ambasadorilor, miniștrilor și diplomaților străini, băeții se plimbă princiar în palatul de sus. Nu și-au putut însă ținea multă vreme ținuta de prinți, și de aceea s’au coborât în curte, au apucat trei motociclete pe care le-au pus în mișcare și au făcut înconjurul curții regale, atât pentru a impresiona pe diplomații străini că ei nu sunt cine știe ce ignoranți, cât și pentru a umplea cu groază și frică pe aceia a căror scop și prezență la nuntă erau doar mâncările pe care nu le gustaseră de un veac. Mașinile dracului care tortură pe occidentali, cum le spuneau oaspeții deșertului, au fost aduse tocmai pentru acest scop.

Înainte de a se întâmpla ceremonia proprie a căsătoriei, ospățul de beuturi și mâncări ajunge la culme. Ce a mai rămas din cele două sute de milioane ale Sultanului trebuie să fie consumate în timp de 24 de ore. Îndată după prânz apar dansatoarele „djema”, pentru a începe fastul. Aceste dansatoare sunt comediantele deșertului. Acestea le urmează dansatorii „chlleu”, creații enigmatice de sex masculin, vopsite și pudrate ca ori care actriță dela cel mai bun sau mai picant teatru sau cabaret din Paris, Londra, Viena sau Cluj, dar cu un accent și mai feminin.

Dar în timp ce ilustrile dansatoare și dansatori dansează dansuri ilustrative ale mireselor Marocane, cele câteva femei și doamne Europene care sunt obligate să ia parte din pricina că soarta le-a făcut să fie soțiile diplomaților obligați și ei să fie de față, trebuie să-și întoarcă privirea în alte părți și să experimenteze simptome de amețeală.

Oaspeții din mari depărtări venind la nuntă.

Dar nici bărbății lor nu se simt mai bine când trebuie să privească de aproape pe mâncătorii de sticlă, porțelane, de serpi și vipere, sau să privească pe fakirii care se sfășie cu cuțitele și cu lăncile pentru distrarea și amuzarea spectatorilor încrămeniți.

* * *

În timp ce decurg aceste formalități, adevărate scene orientale, mulțimea crește și întrece sute de mii, venind la nuntă dela cerșitor până la caid, și care se ospătează din gros cu mâncări și beuturi din prisos. Milioanele lui Youseff se duc repede pe gât-lej în jos. Dar ceea ce e trist pentru o inimă apuseană, admițând chiar aceste barbarii și cruzimi, și probabil trist și pentru inimile celor trei mirese cari la sfârșitul zilei trebuiau să devină

femeile celor trei prinți ai Marocului, este faptul că maiestatele lor n’au nici o parte în toată această veselie care se petrece dincolo de zid. Închise în apartamente separate și îngrădite de orice atingere cu lumea, ele n’au altă parte decât să audă din când în când ecourile de frenezie ale mulțimii adunate să se ospăteze și să se veselească. În aceste închisori forțate de filosofia orientală ele trebuie să aștepte ceasul hotărât de seară. Dacă au vre-o curiozitate cu privire la viitorii lor bărbai, care le tortură în aceeași zi, acestea numai ele o știu.

Pregătirile miresei încep dis de dimineață în prima zi a nunței. În zori de zi vine un Matcha (specialist de frumusețe) și un Neffaga (parfumat specialist), iar duduele sunt desbrăcate și supuse tratamentului acestora. Întai de toate se începe o spălare cu săpun a întreg corpului, urmată de un masaj care numai persoane bine dezvoltate îl pot supraviețui. Apoi corpul fiecăreia este scăldat într-o baie plină cu parfumuri, și apoi fiecare parte a corpului este scăldată în altfel de parfum, care să deie un amestec de mirosuri ce se simt la o depărtare de kilometri.

După aceasta ceremonie, pe care nici o fată modernă din Europa n’ar refuza-o, în ce privește scăldarea în baia cu parfum, cele trei mirese sunt duse pe sus și așezate în cușca sau căsulia care le așteaptă la ușa palatului Haremului, luându-se dinainte toată precauțiunea ca ele să fie bine acoperite în cât să nu străbată vr’o lumină la dănele sau ele să vadă vre-o lumină. Această căsulia este așezată apoi pe capurile servitorilor, și procesiunea începe.

În acest fel, adevărată căsulia cu mireasa dusă pe capetele servitorilor, se face de trei ori înconjurul palatului, afară de ziduri. Această parte a ceremoniei îl privește mai mult pe augustul Sultan Moulay Youseff, care așteaptă ca în mai puțin de un an fiecare să-l dăruiască cu câte un nepot.

De fapt toată ceremonia care se face în legătură atât cu prinții cât și cu prințesele este atingerea acestui scop — asigurarea unei fructificări abundante.

Ceremonia căsătoriei însă este prea sfântă și prea tainică ca să se poată spune. Nici un European n’a putut să vadă vre-odată căsătoria „aleșilor” lui Allah. După cât se spune, ceremonia este scurtă și strict privată, înfățișând șase figuri complet îmbalsamate și acoperite în haine albe, ca să nu se poată vedea unul pe altul. Șase duhuri albe își schimbă cuvintele sub formă de obligație și devotament. Mirii sunt tot așa de acoperiți și ascunși ca și miresele. Este absolut interzis ca mirele să-și poată vedea mireasa sau mireasa mirele în timpul acestei ceremonii, sau în cele opt zile ale săptămânei de miere. Cele trei fete devin femeile alor trei oameni, care, și pentru unii și pentru alții, nu sunt decât trei voci venite din pustiu.

Mirii trebuie să-și radă complet capul. Prin aceasta ceremonia actuală notarial se sfârșește. Urmează curtenia nupțială și prima întâlnire a celor trei perechi.

La sfârșitul acestei scurte ceremonii, și numai Allah știe în ce cameră a palatului, se face, afară răsună

focuri de arme, salve, și tot felul de chiuituri și strigăte de care sunt capabile o sută de mii de voci întrunite. După această scurtă frenezie a mulțimei adunată sub zidurile palatului, perechile sunt conduse în șase diferite direcții și camere secrete, pentru a fi preparate pentru întâlnirea nupțială în camera întunecată. Prințesele sunt conduse în apartamente speciale din secția Haremului, care sunt despărțite de apartamentele bărbatilor prin un zid gros și fără treceri. Dela aceste apartamente, fiecare complet și separat în sine însuși, câte o ușă mică de tot conduce în camera nupțială.

(Urmare pe pagina 6).

Somează lumea la nuntă.

Idriss, Prințul de Coroană Marocan, învălit, în fruntea procesiunii de nuntă înconjoară de trei ori cetatea simbolul că va fi „roditor”.

Un grup de copii a familiilor nobile Marocane, așteaptă să fie serviți ca oaspeți la nuntă.

pline cu mâncări la care hiopii și orbii deșertului.

Barbara căsătorie a celor trei fii ai Sultanului marocan

(Urmare de pe pagina 5.)

Această cameră n'are ferestre și razele soarelui sau luminei n'au cum să intre într'nsa. Câteva minute înainte de intrarea miresei într'nsa, preoții lui Allah le examinează amănunțit pentru a se asigura că nu este nici o posibilitate sau alt mijloc de vr'o lumină artificială ascunsă în aceste camere. „Inspectorii” lui Allah se retrag.

Tremurând și singure, tinerile mirese ies din apartamentele lor, intrând fiecare în camera în care i-se deschide ușa dela apartamentul pe care îl ocupă, care nu-i decât o simplă cameră întunecată ca noaptea. Dinapoi ei ușa se închide în mod automat și se încuie. În întunericul acestei nopți, ea trebuie să-și găsească patul, care e singura mobilă în cameră. Pipăind de jur împrejurul camerei ea ajunge la fatala mobilă unde trebuie să aștepte cu gânduri pe care numai ea și Allah le știe. La timpul și momentul potrivit, pe altă ușiță, din apartamentul bărbaților, intră viitorul ei soț.

Timp de șapte zile ei trebuie să petreacă în această cameră întunecată, sau mai bine zis să se întâlnească numai aci. Prințesa are un bărbat care nu e decât prezență și căldură, fără față, fără formă, și gol. Prințul are o femeie care nu e decât un sunet blând și o voce timidă și un odor amestecat al parfumurilor arabe.

În a opta zi („când e prea târziu ca să regreți” cum a spus diplomatul europeanizat, Si'Khaddour Ben Chabridt, femeile își întâlnesc pe soții lor și bărbații pe soțiile lor, la lumină.

Ce se întâmplă în a opta zi nu vă putem spune din lipsă de spațiu. Ceremonia este tot atât de minuoasă și curioasă ca cea pe care am istorisit-o până aci. Astfel, de pildă, mirele se urcă pe un cal și, însoțit de suita sa, aleargă la casa părinților sau socrilor. Mirele ia cu sine tot felul de fructe, prăjituri și tot felul de delicatise. La sosire îi sârut pe toți din familie pe vârful capului și petrece noaptea cu danșii.

În ziua următoare, împreună cu socrii, se întorc la locuința mirelui. Tinerii, feciorii și fetele, care sunt rude ale fetei căsătorite, îl însoțesc, care simbolizează norocul că se vor căsători și ei odată și odată. La sosirea în casa mirelui, unde mireasa se află încă tot în camera întunecată, fata sărută pe mamă, mai de multe ori pe vârful capului, obrazii și mâinile, implorând-o să o binecuvinteze—cu copii. Dar deoarece în cazul nunții de față socrii locuiesc prea departe în deșerturile Saharei, ceremonia a fost modificată să se potrivească împrejurărilor.

Cea mai importantă ceremonie în legătură cu esirea miresei din camera întunecată se numește „în-cinsul.” Mama mirelui aduce miresei un buchet de palmieri, friptură de pasăre și fructe aduse dela mama miresei precum și opt lumânări de ale ei. Apoi soacra așează o pâine mare pe capul norei, și alta i-o leagă în spate, simbolul că va avea pâine toată viața și nu va duce lipsă. Se aduce o tavă cu tot felul de mâncări, și mireasa trebuie să steie cu picioarele pe tavă în mijlocul mâncărilor, încleștându-și mâinile deasupra capului și cere ca să fie încinsă, peste talie, care se face de către un băiat din familia bărbatului, în timp ce alți copii o înconjură cu lumânările aprinse.

Apoi mireasa își încrucișează mâinile peste sâni și în această stare mănâncă din pâinea și „rgaifiile” pe care i-le dau băieții care au încins-o.

O prințesă Marocană, cu numele Shereefa din Wazam, a dat următoarea descriere ceremoniei de încingere a miresei Tangiene:

„Mireasa stă în pat întinsă asupra unei tave încărcată cu fructe uscate și mâncări dulci. Apoi doi băieți o încing peste talie, cu aju-

torul unui arnjur profesionist, care indică copiilor cum să o îmbrace.

„După ce toaleta și încingerea s'a terminat, mireasa este ridicată din pat, și este invitată să-și deschidă ochii. Camera este luminată cu lumânări, și înconjurată de muzica „zahritșilor” și cu tămâieri precum și stropiri de parfumuri înainte și înapoi, ceremonia inspecției palatului începe.

„La ușa fiecărei camere mireasa se oprește un moment, iar când sosește la ușa bucătăriei, i-se aduce un pește care i-se aruncă la picioare și pe care mireasa îl împoacă—simbolul prisosului la bucătărie...”

Mai sunt și alte ceremonii și sporturi Marocane. De pildă mireasa ese în curte, apucă o oaie, adusă anume pentru acest scop, iar mirele sare și-i taie gâtul și cuțitul plin de sânge îl șterge de hainele miresei.

După aceea aleargă la fântână. Mireasa umple șapte sticle de apă, cu speranța că va da naștere la șapte copii.

Islamul nu privește femeia cu ochi buni. Musulmanii susțin că depravarea femeii este cu mult mai mare ca a bărbatului. Se spune, în tradiția mohamedană, că profetul ar fi zis: „N'am lăsat alt blestem mai mare asupra bărbatului decât pe femeie.”

Maurii spun că femeile sunt amicale diavolului, și posed „djinnis” care le ajută să practice vrăjitoria, și de fapt multe din femei sunt draci în formă de femeie.

Se spune că atunci când a murit Shem Harush, Sultanul Djinnilor, a rămas de dansul o fată care încă trăiește și ajută sexului său să facă rele. De aici credința maurilor că toate femeile sunt rele și sunt instrumente magice.

Privirea femeilor este primejdioasă, spun maurii. La ospețe ele mănâncă separat și întâi, pentru ca să nu deoache pe bărbați cu viclenii și drăceștii lor ochi.

Femeile, spun maurii, au mare putere asupra blestemelor. Blestemul unei femei este mai de temut decât blestemul profetului însuși.

În fine să pune întrebarea: Cât îndură fericirea unei mirese din Maroc după ce a trecut prin toată sălbătăcia acestei ceremonii? Bărbatul se poate desprăgi de dansa ori când vrea, fără nici un tribunal, fără de nici o vorbă, decât prin singurul cuvânt că e divorțată. Juriștii Marocani au o mulțime de formule legale prin care se efectuează divorțarea unei perechi, dacă se poate numi pereche. Iată câteva din „legile” cari prescriu divorțurile, și frazele tipice de care se pot folosi bărbații și care sunt legale:

„Sunt oprit ție” (prin care se înțelege de către Profet), „ești tăiată de către mine”, fraul a căzut asupra grumazului tău”, „fugi”, „acopere-te”, „caută-ți soț”, ș. a. Gelosie nu există în familiile marocane. Bărbatul, dacă este prinț, poate să-și ia câte femei vrea. Coranul limitează femeile pentru mohamedanii simpli la 4, dar coborâtorii lui Mohamed și ai Sultanilor fiecare poate să-și ia câte vrea, prin faptul că aduc o binecuvântare lumii prin mulțimea copiilor născuți de către danșii.

Pe lângă femeile legale, prințul Marocan își poate lua și „ajutoare” pentru împodobirea Haremului. Ori de câte ori prințul aduce vre-o nouă femeie, femeile vechi trebuie să se prostearnă și să recunoască prințului gustul admirabil pe care l'a avut în selecționarea noiei lor camarade.

Si'Khaddour Ben Ghabridt, care a fost aranjatorul triplei căsătorii, este un mare bărbat de stat al Marocului, un musulman între musulmani, un bulevardier la Paris. Parisul îl cunoaște mai bine pe dansul ca pe Sultan sau pe cei trei fii ai săi. El este puterea dinapoiă tro-

Aș vrea să știu...

De ce fumatul strică?

În tutun există un alcooloid, o substanță otrăvitoare numită nicotină. Diferitele feluri de tutun conțin cantități variabile de nicotină, între 2 și 8 grame la sută. Tutunul ordinar (de pipă) e mai bogat în nicotină decât cel fin. Foile de tutun „Havana” conțin 2 grame la sută.

Se poate scoate nicotina din tutun (tutun denicotinizat) lăsând să dospiască mai mult timp în apă foi de tutun, tăiate în bucăți.

Se fierbe apoi apa aceasta ca să scadă mult, se adaugă lapte de var și se distilă într'un curent de vapori de apă. Deasemenea se poate întrebuința esența de tutun din comerț, spre a obține nicotină: se distolvă până la saturație sare de bucătărie în această esență, se adaugă sodă caustică și se distilă într'un curent de vapori de apă.

Nicotina e un ulei galben foarte toxic.

O picătură omorâ un câine. Cantități mici produc asupra omului sufocație, palpitații, amețeli, dureri de pânțe și greață.

Contra otrăvii se dă o soluție de tanin, sau, când această substanță nu e la îndemână, fiertura de coaje de stejar, sau de frunze de ceai.

În tutun găsindu-se această nicotină, o parte din ea trece cu fumul de țigară, sau de pipă, în trupul nostru, și în cantitate mare provoacă un început de otrăvire.

În afară de nicotină, în fumul de tutun, — mai ales în fumul țigaretelor, unde pe lângă tutun arde și hârtie, — se găsește o altă substanță toxică: oxidul de cărbune, un gaz identic cu cel care se produce când se arde mangal (cărbune de lemn). Și acesta în cantități mai mari produce amețeli, dureri de cap, sufocație și moartea.

Ce sunt cutremurele de pământ?

DACĂ săpăm o groapă adâncă în pământ, vom observa, dela o anumită adâncime, că e tot mai cald, pe măsură ce ne coborim în fundul pământului.

Temperatura tot la 33 metri se mărește cu un grad centigrad. În minele de cărbuni, la 500—600 de metri sub pământ, omul deabia mai poate lucra de căldură, chiar în mijlocul iernii.

S'a făcut socoteală că în mijlocul

nului Marocan. În orele libere el scrie piese teatrele în limba franceză.

Una dintre piesele sale este: „Cei patru Califi, sau Poligamia Sentimentală”, care s'a produs iarna aceasta la Paris. În piesa sa, Ghabridt încearcă să dovedească minței apusene legătura dintre bărbatul și femeia orientală. Dansul este un înfocat apărător al poligamiei orientale.

Iată ce spune el: „Credeti că obiceiul nostru dintre bărbat și femeie este necivilizat și revoltător?” „Bine, al vostru e tot așa de intolerabil. Voi, apusenii și creștinii, sunteți victimele poligamiei sentimentale, pe care o descrie piesa mea. Toți sunteți victimele acestei poligamii. Vi-e rușine de poligamia cinstită, decentă. Cu toate acestea poligamia sentimentală este preocuparea voastră de fiecare zi.

Întrebat de către un indiscret: „Când călătorești, presupun că ieși și Haremul cu d-ta.”

„Care Harem?” a întrebat Ghabridt.

„Haremul din Maroc”, a răspuns ziaristul.

„Am numai o singură femeie în Fez”, a răspuns Ghabridt, „și n'am adus-o încă la Paris. Dar dacă ar fi să-mi alcătuiesc un Harem la Fez, prin o simplă ridicare de mâni mi-ași găsi atâtea hareme la Paris, încât ași putea umplea un întreg vapor cu ele.”

„Batjocură” pe care „apusenii” trebuie să o înghită fără murmur.

pământului, la 6570 km: dela suprafață temperatura e de aproape 200 mii de grade, o cifră neînchipuit de mare, și că depela 100 km., toate substanțele, câte le cunoaștem, sunt topite. Pământul prin urmare se poate asemui cu un pepene galben scortșot rotund: miezul e de foc, sunt gaze, pietre și metale topite, iar coaja e scoarța pământului. Încrêțiturile sunt munții, văile și dealurile.

Vulcanii și izvoarele de apă caldă dovedesc adevărul acestor teorii prin vulcanii izbucnind din când în când, din fundul pământului materii topite: lavă; geyserele (izvoarele de apă caldă) se formează când printr'o crăpătură, apa vre-unui isvor sau lac pătrunde adânc în pământ.

Ordecăteori materia topită din interiorul pământului se mai strânge, în vre-un loc, sau când erupe un vulcan, scoarță, pe care trăim noi, câtă să se așeze după miezul dinăuntru și simțim cutremurele de pământ.

La început, când pământul era mai tânăr, cutremurele și erupțiunile vulcanice erau foarte dese. Scoarța pământului se încrêța și se rupea din loc în loc: așa s'au format munții și oceanele.

Azi cutremurele sunt mai rare.

Totuș în ținuturile vulcanice: sudul Italiei, Japonia, cutremurele sunt destul de dese și pricinuitoare de pagube.

Lumea își mai amintește de cutremurul din Messina și nu sunt două săptămâni decând Japonia a fost încercată de o mare nenorocire din pricina unui cutremur de pământ puternic, care a făcut mii de victime omenești.

Se poate vindeca tuberculoza (oftica)?

DA se poate! Nu s'a găsit din păcate până azi un leac împotriva tuberculozei, nu s'a găsit încă un ser cu un vaccin împotriva acestei boale triste, dar se știe că oamenii tuberculoși (ofticoși) — mai ales dacă iau lucrurile din pripă — se pot vindeca, hrănindu-se bine, trăind într'un ținut care să fie lipsit de umezeală, dormind în aer curat, respirând aer din preajma pădurilor de brad, ferindu-se de răceală și mai ales ducând o viață tihnită.

Cercetându-se plămânii cadavrelor găsite și necunoscute, s'a putut constata că din 100 de oameni, 60 aveau rani de tuberculoză vindecate.

Grija cea mai mare trebuie să avem să nu luăm tuberculoza (oftica). Tuberculoza nu se moștenește, nimeni nu se naște tuberculos. Tuberculoza se ia. Copilul o poate lua din laptele mamei sau doicei bolnave, omul matur o poate lua din aer, din praf, prin sărutat și trebuie să știm că boala o capătă numai cel ca-

re trăiește ascuns de soare într'odaie umedă sau întunecoasă, cel care bea peste măsură, cel care nu se hrănește cum trebuie.

Pentru noii născuți și copii s'a găsit de curând un vaccin, care injectat în sânge face ca boala să nu se mai lipească de aceștia.

Profesorii cei mari se căsnesc să nascociască un leac împotriva tuberculozei.

De ce se oțetește vinul lăsat să stea în sticlă deschisă și nu se oțetește când e în butoi sau infundat?

OTETIREA vinului e un proces de fermentație: un soi de ciupercă: „mycoderma” acetii, ai cărei spori, foarte fini, se găsesc în aer, crește și se înmulțește pe spirital din vin. Mycoderma acetii produce, în timpul vieții ei, o substanță, enzimă, care prefacă spirital în acid acetic (oțet). Dar ca să trăiască și să se înmulțească, mycoderma acetii are nevoie de aer, de aceea ea nu se poate desvolta decât pe vinul din vasele neînfundate și ținute la căldură. Când vrem ca vinul să se prefacă mai repede în oțet, trebuie să punem în vin puțin ciub de oțet, care nu este altceva decât o cultură de ciupercile „mycoderma acetii”.

Nu s'ar putea întrebuința căldura soarelui în industrie?

DE MULTE ori s'au străduit oamenii să întrebuințeze razele soarelui cu mai mult sau mai puțin succes. Archimede a reușit să aprindă corăbiile Persilor, concentrând razele soarelui, cu ajutorul unor oglinzi parabolice. La fel copii, în timpul verei, reușesc uneori, cu un ciob de oglindă curbă, sau cu o lentilă, să aprindă o bucată de hârtie. S'a încercat concentrarea razelor solare, cu un aparat special, asupra unui cazan cu apă, spre a aduce apă la fierbere. Experimentele n'au fost concludente.

Într'o altă încercare căldura soarelui era absorbită de un recipient negru, în fața căruia două oglinzi trimiteau razele de amiază perpendicular. S'a putut astfel obține un cal-vapor pentru 28 metri pătrați de suprafață, ceace e prea puțin.

Rezultate mai bune s'au obținut în Sahara prin sistemul filelor termoelectrice. Aceste file sunt formate din nouă metale deosebite, lipte între ele. Se lasă lipitura în bătaia soarelui și se ține rece, îngropându-se în nisip, restul filei. Diferența de temperatură produce un curent electric. Și aci însă instalația a fost prea costisitoare pentru câtă energie s'a obținut.

Încercări cu rezultate practice se fac actualmente, de către doi învățați din Paris. Aceștia nu întrebuințază deadreptul razele soarelui, ci căldura pe care o înmagazinează oceanele și mările din bătaia soarelui.

Care este vârsta pământului

D-l profesor universitar Popescu Voitești, dela facultatea de științe a Universității din Cluj, a ținut de curând o conferință despre vârsta pământului. Extragem din această conferință unele părți mai interesante.

Sedimentarea, cea mai veche formă utilizată la calcul, a stabilit vârsta scoarței sedimentate între 30.000 și 100.000 ani.

Calculul s'a făcut în modul următor. S'a constatat că la o depărtare oarecare de țărmul mării, într'o sută de ani, abea se depun câțiva cm. Calculându-se grosimea scoarței, divizată cu grosimea sedimentului depusă într'un an, s'a ajuns la rezultatul arătat.

Diluviul, epoca ghețarului întins peste Scandinavia, Anglia, Germania, până la nordul Carpaților, în Rusia până la Kiev, a fost folosit de o mare parte a savanților drept bază a calculului, dela existența lui până în zilele noastre. Rezultatul s'a stabilit între 12 mii și 580 mii de ani.

Din mineralogie sarea a fost folosită cu succes la calcularea vârstei scoarței pământului.

La începutul, după cum se crede, apele oceanelor au fost dulci și râurile purtau sarea. Calculându-se cantitatea de sare ce o poartă râurile în mare, într'un timp determinat și divizând acest număr cu cantitatea sării existente în oceane, s'a ajuns la rezultatul de 175—400 milioane ani.

Tot la baza calculului s'a luat și radioactivitatea, și s'a ajuns la concluzia că vârsta pământului ar fi de 1 miliard și jumătate ani.

Acest calcul e admis de majoritatea oamenilor de știință.

În baza teoriilor lui Kant și Laplace, după cari pământul s'a desfăcut din soare, o seamă de savanți au cercat să calculeze numărul anilor, cât i-ar trebui unei sfere de mărimea pământului pentru a se răci. Rezultatul calculului a fost de 1 miliard și jumătate de ani.

ȘATRELE DIN CAPITALA ARDEALULUI

Ați văzut caraghiosii la circ: Uneori vin în fața publicului cu cilindru pe cap și redingotă; dar pantalonii sunt numai petice și picioarele desculțe.

Cam așa apare îmbrăcat Clujul când în mijlocul lui, dealun-

gul trotoarelor din Piața Unirii, alături de catedrala monumentală, în fața magazinelor elegante, se ridică mai în fiecare lună odată, șatrele din lețuri și pânză.

Târgurile de țară: bune erau pe vremuri când schimbul de

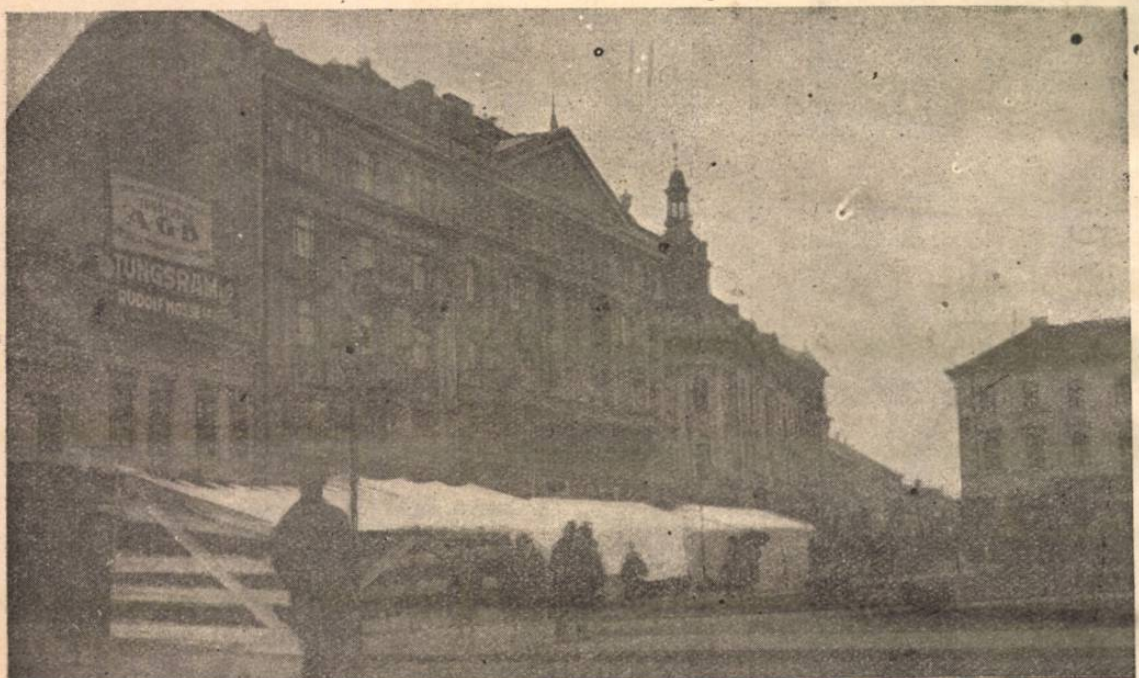
mărfuri dela un loc la altul se făcea anevoie, cu căruțe trase de cai sau de boi, venite de zile, parte, săptămâni și luni de zile, când omul nu putea să se ducă după sare la Uioara, după fier de plug la Arad, după bumbac

Priveliștea din Piața Unirii, la întrunirea străzilor Calea Regele Ferdinand și Calea Victoriei.

Fotografie luată din balconul hotelului Central: privire spre Calea Moților.

Șatrele în fața palatelor, istorice și llegendare, „Lupoaiice” și statuia lui Matei Corvinul.

și tot felul de scule la Brașov și așa mai departe. Dar azi, când drumul de fer și automobilele cară dintr'un loc într'altul mărfurile, așa încât să fie pretutindeni tot ce-i de lipsă, când în cel mai apropiat orașel săteanul găsește orice îi este de trebuință, în orice zi, pe alese, ce rost mai au târgurile de țară?

Și încă în orașele mai mici, la sate, du-te vino, se mai poartă: mai saltă negoțul.

Dar la Cluj! În capitala Ardealului! în orașul unde e universitate, sunt clinici, monumente, sute și sute de magazine cu tot soiul de mărfuri nu numai pentru populația băstinașă, dar pentru trei județe târgurile sunt cu totul

lipsite de înțeles. Priviți fotografiile pe care le reproducem în foaia noastră! Cât de rău îi stă orașului cu șatrele înșirate dealungul străzii, șatrele care împiedică circulația și produc pagube negustorilor stabili. Ce va fi zicând străinul care s'ar întâmpla într'o zi de târg la noi în Cluj? Desigur, va socoti

Buletin Săptămânal

Vremurile de după război se pot asemui talazurilor oceanelor care se frământă vreme îndelungată după ce s'a înșeninat cerul. E pace, dar nu-i liniște!

La Geneva, consiliul societății Națiunilor, sfatul celor mai luminați aleși ai tuturor neamurilor, — rază de soare printre nouii grei cari plutesc deasupra omenirii — se străduiește să împace pe toată lumea. Muncă de tot grea, căci fiecare vrea de partea lui dreptatea și interesele diferitelor state se bat adesea în cap. Iată Germania și Polonia de pildă. În 1919 orașul Danzig a fost declarat de sine stătător, deși polonezii l-ar fi voit pe seama lor. Dar orașul Danzig se manifestă împotriva Poloniei și de aceste manifestări Germania n'ar fi străină. De asemenea în Silezia poloneză se pare că nemții silesc pe lucrători să se declare germani și să-și trimită copii la școalele pentru minoritari pe care statul polonez e dator să le susție.

Apoi între Franța și Germania au fost neînțelegeri referitoare la administrarea ținutului Saare.

Mai este războiul din China, ca să nu vorbim decât de cele mai importante chestiuni.

Consiliul Societății Națiunilor în adunările pe care le-a ținut, până în săptămâna trecută, a isbutit să împace lucrurile. Dar până când și ce alte neînțelegeri se vor ivi mâine?

Dar urmările nefaste ale războiului se mai simt încă nu numai în relațiile dintre popoare, dar și în psihologia indivizilor, în chipul cum gândesc și cum simt oamenii.

Tot mai multe crime, tot mai puțin respect pentru viața și avutul altuia, tot mai mare nepăsare de Dumnezeu și iubire de zădărniciii lumesti. În toată ziua aflăm despre copii care-șiucid părinții, frați cari se omoară unul pe altul, de tot soiul de prădăciuni și de jafuri.

În Cehoslovacia o bandă de țigani vreme de opt ani s'a ospătat cu carne de om. Pân-deau bărbații și femeile, străine din partea locului, îi omorau și după ce ciopărtiau leșurile, făceau mâncare din ele.

Dacă mai ținem socoteală și de alet fapt — că pentru locul de călău la Praga, s'au dat 250 de cereri, adică s'au găsit două sute cincizeci de oameni, cari să fie gata să ucidă la poruncă, pentru o leafă cam de două mii de lei pe lună, trebuie să tragem încheerea că sufletul omenesc s'a sălbăticit în mare măsură.

Și se întâmplă acestea în vreme ce mintea omenească se ridică tot mai sus în cucerirea pământului și a forțelor naturale! Oamenii de știință zi de zi, fac noi descoperiri, invenții, mașini nouă ca să facă viața tot mai ușoară, tot mai plăcută.

Invențiile cele vechi sunt

că în totdeauna înfățișarea orașului e cea pe care o vede și va crede despre noi că suntem o țară de tot înăpăiată.

Dacă primăria, care are câșig din târgurile acestea, — pentru că de fiecare sătră se plătește o taxă destul de mare, — nu vrea să desființeze bălciurile, să le mute barem undeva la marginea orașului.

Oborul de vite de lângă abator, locul unde a fost expoziția de animale, s'ar potrivea foarte bine pentru târguri și n'am mai proba la toată lumea că Clujul, îmbrăcându-se în aceste haine pocite, n'a făcut nici un progres în cei din urmă 100 de ani.

Primăria noastră are cuvântul.

mereu perfecționate. Aviatorii au pus stăpânire pe aer și se silesc acum nu numai să aducă siguranța în sbor, dar să stea cât mai mult în aer, să se îndrepte ușor, să mărească viteza și să scurteze căile.

Italianul De Pindo a plecat cu avionul din San Remo la Gibraltar, a trecut apoi oceanul Atlantic la Rio de Janeiro (America de Sud) va sbura până la Buenos Aires, apoi prin America Centrală la New-York de aci în Azore la Gibraltar și la Roma. În total 45.000 km. prin aer. Pământul se face astfel tot mai mic. Pe de altă parte din Londra oricine poate vorbi prin telefonul fără fir cu New-York, cu orașele din Canada sau cu cele din Australia dela un capăt la celălalt al pământului... Cât de măreț e geniul omenesc.

Nu-i vorbă că în ceea ce ne privește pe noi, nu prea ne putem lăuda că ținem pasul cu progresele civilizației. Avem, slavă Domnului, multe minți luminate, dar sunt prea puțini cei cari înțeleg să lucreze cu dragoste pentru propășirea mulțimii.

Cât de frumos și de bine ar fi fost, să se fi introdus și la noi, prin sate mai ales, această invenție minunată care se cheamă radiofonia.

Există un plan pe vremuri, — nimeni nu ne întreacă când e vorba de făurit planuri — ca în câteva orașe din țară: București, Iași, Cluj, Craiova, Timișoara, să se ridice câte un post de transmisiune. Pe o anumită rază în jurul fiecărui centru de acesta, satele ar fi fost prevăzute cu aparate de recepție, simple și ieftine (aparate numite cu galenă) și sătenii în toată Duminică s'ar fi adunat la primărie sau la Școală și ar fi ascultat conferințe, prelegeri morale, muzică. Li s'ar fi spus cum să se ferească de anumite boale, cum să lucreze mai bine pământul, care e prețul bucatelor, ce se mai petrece în lume.

Cărciumile ar fi pierdut poate din oaspeți, doar pătrundea mai multă lumină la sate.

La noi se face însă prea multă politică. Lumea nu se gândește decât dacă „mai stă sau pleacă guvernul”? — „Se face sau nu se face remaniere (schimbarea ministrilor)?”. „Fuzionează cu cutare sau cu cutare”? Și apoi o mie de svonuri de tot soiul de mărunțisuri de nu mai știe omul cui să creadă mai întâi. Puține se pot desprinde din haosul acesta: „Adevăratul partid național a fost desființat”. D. Goldiș a trecut cu toți credincioșii săi la averescani.

Neînțelegerile dintre diferiții membrii ai guvernului (D. Lăpădatu și Manoilescu; d. Petrovici și Negulescu; d. Octavian Goga și Goldiș; etc.) au fost săptămâna trecută mai adânci decât până acum și domnul general Averescu va trebui să intervină. Curând se vor face schimbări care să mulțumească pe toată lumea.

Liberalii s'au supărat pe guvern. Tot mai aprig zărele liberale critică acțiunile averescanilor. Pare că se tem de puterea tot mai mare pe care o capătă d. general Averescu. Lucrurile au ajuns până acolo încât un fruntaș liberal a spus destul de limpede în parlament, d-lui Mihalache, la ce trebuie să se aștepte țara dela actualul guvern: la instituirea dictaturii.

Citiți și abonați

REALITATEA

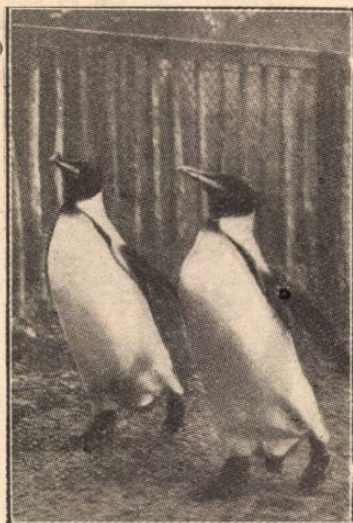
ziar săptămânal ilustrat
Cluj.

Viața în lumea Păsărilor

Struțul când ese din ou

Elegante ca oricare „bulevardiere” din Paris.

La grădina zoologică din Berlin.

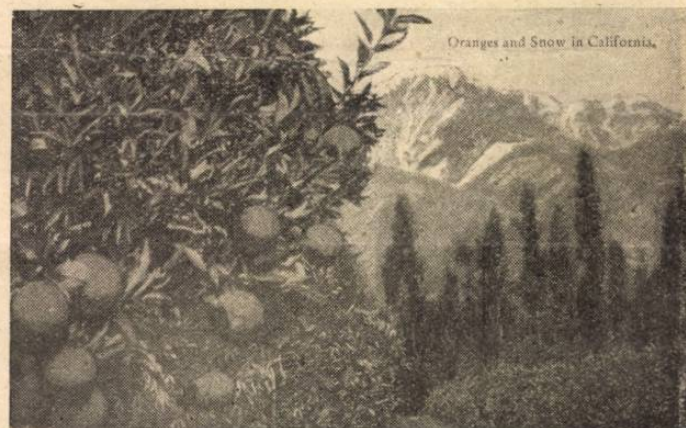

Iși imitează posteritatea.

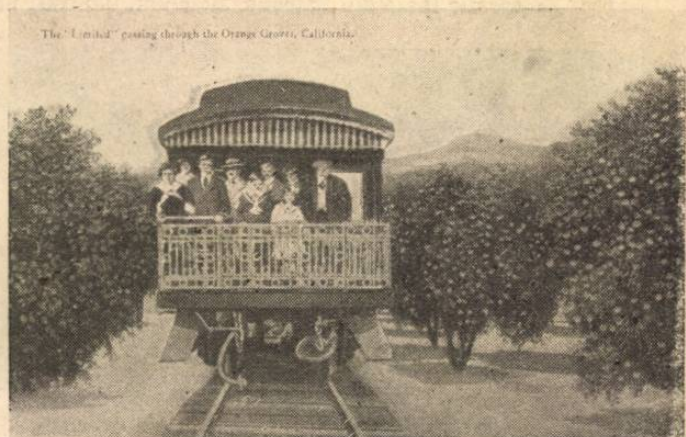
Din Raiul Californian

CULESUL PORTOCALELOR IN CALIFORNIA
Văzându-i îți lasă gura apă și te face să înghiți—sec!

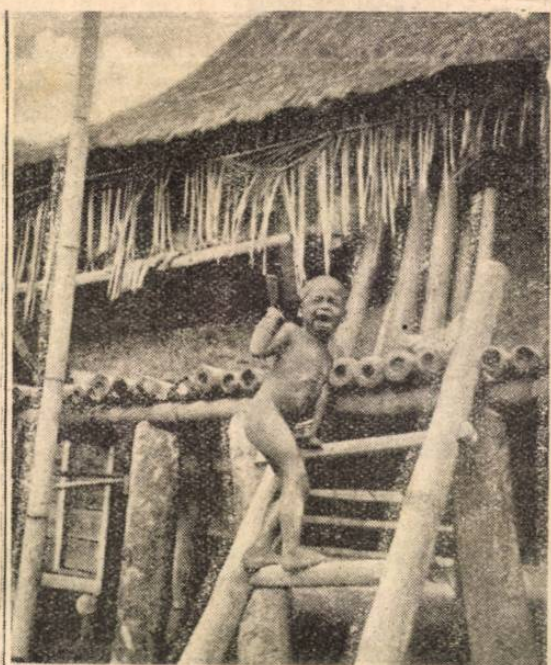
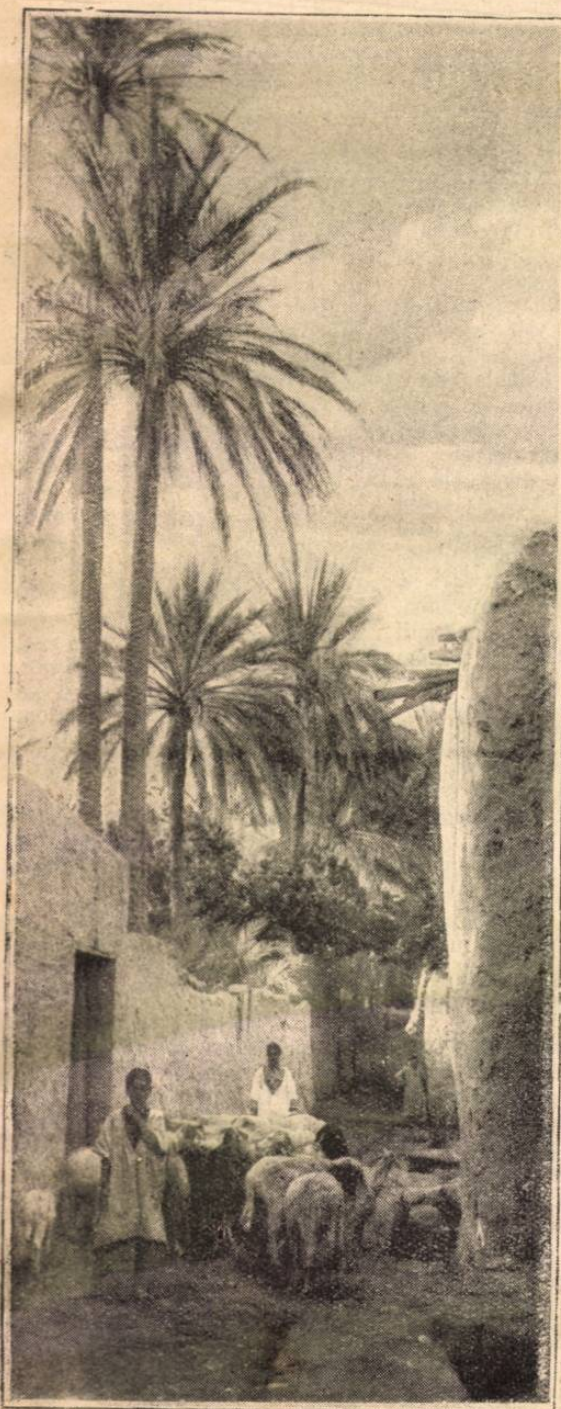
Portocalele cresc la poalele munților acoperiți cu zăpadă în California.

Tramvaiul Express prin grădinele Portocalelor în California.

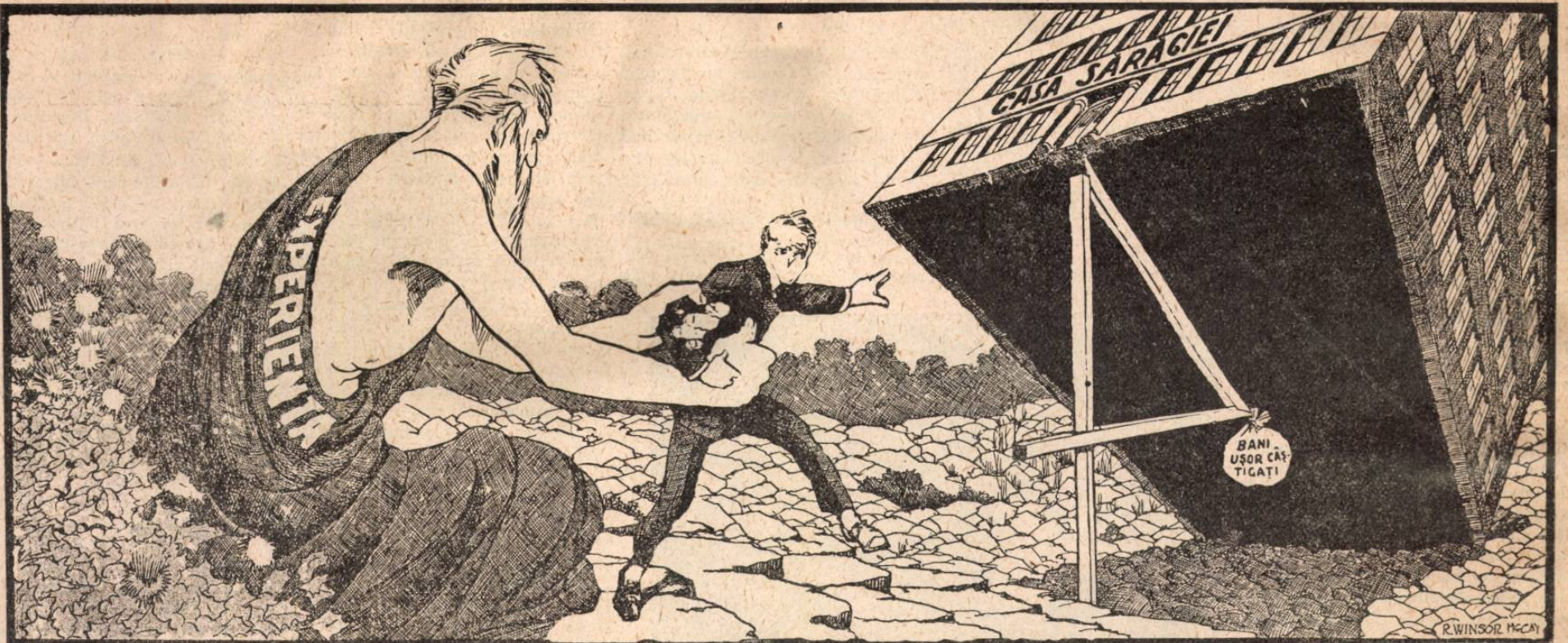
Viața pe ferma de Aligatori din California.

Viața în Africa

Nu alerga după îmbogățire grabnică!

RICE încerca de „GRABNICĂ ÎMBOGĂȚIRE”, visul de a găsi bani UȘOR, fără nici o oboseală, fără MUNCĂ, este o nebunie, o închipuire bolnavă a creierului, este lenevia minții.

Ilustrația noastră arată în mod sugestiv tendința pe care o are tinerețea svăpăiată de a nu ține seama de bătrâna „EXPERIENȚĂ” și de a trece peste sfaturile ei spre a pune mâna pe comoara visată. Fiecare își spune: „E adevărat că mulți au căzut în cursă, dar aceia au fost proști, EU SUNT MAI ISTET. Eu voi apuca sacul și voi alerga apoi cu el afară, mult mai repede, decât va cădea capacul capcanei.” Și atunci se apucă omul de încercare. Ce urmează e lucru știut. Casa sărăciei cade asupra sa. Și chiar de nu-i cade în cap de îndată, e sigur că într-acolo merge, spre sărăcie, cu toate urmările ei: pierderea independenței, îmbătrânirea înainte de vreme, descurajarea.

* * *

Nu există BANI CĂȘTIGAȚI UȘOR, căci banii ușor câștigați — întâmplare rară de tot — cu aceeași ușurință sunt risipiți. Căci dacă odată, unul la un milion dintre oameni, întâmplător a ajuns fără de veste bogat, în nici un caz banii pe cari îi are nu-i vor fi de folos, nu vor rămânea mult timp la dânsul și nu vor fi decât o pildă rea, o ispită, care să îndemne pe mulți pe căi greșite.

Omul care câștigă banul cu ușurință nu are multă plăcere de dânsul și nu-l PĂSTREAZĂ vreme îndelungată.

Citim uneori despre jucătorii, cari fac „averi” la cursurile de cai, la jocul de bursă, sau la masa verde din Monte-Carlo. Nimeni nu mai povestește ce s'a întâmplat cu aceștia „DUPĂ ACEEA”, sau cel mult vei afla câte o notiță în felul următor: „N. N. multimilionarul dela Monte-Carlo, a fost găsit la marginea unei prăpastii, cu revolverul în mână, zăcând într-un lac de sânge”; sau „Cutare milionar bine cunoscut la bursă, s'a aruncat jos dela etajul al III-lea, fiindcă a pierdut într-o singură zi toată averea sa.”

„Cel ce iubește argintul, de argint nu se mai satură; nici cel ce iubește averea, de venituri”, spunea un vechin înțelept. Și tot acela mai spunea: „Când se înmulțesc bunurile, înmulțescu-se și cei ce le mănâncă; și ce folos are stăpânul lor, decât că le privește cu ochii săi. Dulce este somnul lucrătorului, de mănâncă mult sau puțin; DAR PE CEL AVUT NU-L LASĂ SĂ DOARMĂ ÎMBELȘUGAREA SA.”

Nu s'a găsit încă omul care să aibă mulți bani, și să zică: „Am destul; nu mai vreau să câștig.” Sau omul care să aibă averii

Tineri și bătrâni, femei și bărbați, stați departe de această ispită.

Nu zice în mintea ta: „SUNT MAI ISTET DECÂT ALȚII; N'AM SĂ FIU PRINS DE ACEASTĂ CAPCANĂ”.

Nu crede că dacă unul dintr'un milion a scăpat, vei scăpa și tu.

Ia această hotărâre: „Hotărâsc că voi munci din greu și voi sta departe de orice îndemn și plan de-a mă îmbogăți ușor și fără muncă”.

multe, și să zică: „Nu mai am nevoie de tine.” Toată viața aleargă după mai mult și SĂDE în groapa MORȚII, cu gândul la ultimul milion pe care mai are să-l adune.

Nu-i pare deloc rău că rămân cele adunate, când moare, ci-i pare rău CĂ TREBUIE SĂ MĂCARĂ ȘI NU MAI POATE ADUNA. Unul ce acesta trăiește și moare fără să știe ce a fost viața.

De sigur „dulce este somnul lucrătorului” fiindcă „de mănâncă mult, sau de mănâncă puțin” când se culcă nu-l mai frământă nici o GRIJĂ. El știe că, muncind, va avea totdeauna cele de trebuință pentru dânsul, femeie și copii săi.

Fentru cel bogat nu există nici femeie, nici copii, nici frumusețe în viață și nici vre-o plăcere. El stă veșnic ploconit înaintea altarului, în vârful cărnia se află idolul banului. Fiindu-i devotat cu trup și suflet, el nu vede înaintea ochilor săi decât aur, aur, și numai aur.

Învățățul zice: „Aceasta iarăși este o desertațiune” și de sigur e, căci adaugă un altul: „este un mare rău, pe care văzutu-l-am sub soare: AVUȚIE păstrată chiar spre răul celui ce o stăpânește.” Fiind stăpânit de sgarce-nie, egoism, și spirit hrăpareț, el este surd la orice emoție naturală, la orice simțământ omenească și trăiește în colivia propriei sale închipuiri și se închină la altarul lui Moloch.

* * *

Stai departe de orice fel de joc, nu te lăsa ispitit de ademenirea „fă-te bogat peste noapte.”

Sunt rare cazurile când, unul dintr'un milion sau zece milioane, se îmbogățește în acest fel; și se îmbogățește pe spinarea altor sute de mii, cari au risipit ce au agonisit toată viața, ei cu părinții lor, pentru ca să facă pe acesta unul milionar. Nu juca la bursă, nu lua în seamă îndemnurile de-a subscrie acțiuni la sondele pline de petrol, căci proprietarul unei bune sonde n'are nevoie să-și

scrie scrisori personale, fie pe care nu te curcăște, pentru a spune cât de mult dorește el să te îmbogățească.

Nu te lăsa atras de oferte „cu afaceri rentabile” căci dacă afacerea ar fi rentabilă, de sigur el nu ar avea nevoie de tine.

Dacă cunoști pe vre-un tânăr dedat jocurilor de noroc, sau vre-un bătrân nebun care vânează îmbogățirea lesnicioasă, înmânează-i această ilustrație.

* * *

Stai departe de îndemnurile sau de planurile care-ți oferă să te „îmbogățească repede.” Lasă banii „câștigați ușor” altora, iar tu caută să faci bani pentru cari să fi muncit din greu. Sfatul acesta probabil nu va fi ascultat de nimeni. Sunt o mulțime altele tot așa de sănătoase, dar pentru izbândă materială, cel mai important este acesta: nu te lăsa pradă visurilor nebune de câștiguri ușoare; străduiește-te din toate puterile la munca pe care o faci și ține-te de dânsa.

Timpul nostru este timpul tuturor prilejurilor posibile. Mii și mii de prilejuri de îmbogățire se oferă în toate părțile, prilejuri de muncă cinstită și de câștig bun și curat.

Omul care are PUTERE DE VOINȚĂ, care știe să se opintiască din toate forțele la lucrul său, și-și păstrează lucrul și locul, muncind cu cel mai mult și mai bine decât tovarășul dealături, punând mai multă CUGETARE în munca sa, dacă va ști face și ECONOMIE, cunoscând că treptele izbânzei sunt economiile adunate și păstrate, se poate bucura de singurul lucrul, care are valoare în lumea aceasta, de: NEATĂRNARE DE NIMENI LA BĂTRĂNEȚE.

* * *

Sunt oameni cari joacă la loterie, se întâmplă uneori să și câștige. Ademeniți de acest câștig lesnicios ei continuă să cumpere tot felul de bilete, să joace la toate loteriile și își perd repede, nu numai câștigul mic pe care eventual l-au avut odată, dar și banii muncii cu greu, pe cari i-au strâns. Căci loteriile sunt astfel făcute încât din

banii adunați dela jucători, după ce o parte o opresc organizatorii jocului, restul se împarte la câștig. Prin urmare nimeni nu poate câștiga decât ceace s'a adunat dela ceilalți.

La fel la cursele de cai organizatorii pașilor își scad beneficiul lor și apoi banii adunați dela public îi împart la câștigători. Sunt totdeauna mult mai mulți cei cari pierd, decât cei cari câștigă. Iar puținii câștigători, repede perd nu numai câștigul dar și din bucurar.

* * *

Nu toți cunosc întâmplarea locotenentului Osborne Wood, fiul Generalului American Leonard Wood, guvernator al Filipinelor.

Acest tânăr nemulțumit cu mijloacele obișnuite de a deveni bogat, a născocit o idee cu totul originală, ca să se îmbogățească repede. Profitând de poziția tatălui său a folosit firele de telegraf direct din insulele Filipine la bursa din New-York. Cu acest mijloc a putut câștiga la bursă milioane peste milioane de dolari, în foarte scurtă vreme.

După ce s'a îmbogățit și-a dat demisia din armată și a părăsit Filipinele, luându-o spre Paris. Omului care s'a obișnuit să facă milioane fără muncă și repede, metodele obișnuite ale unei munci oboșitoare, i-se par cu totul nelaloc.

După ce a ajuns la Paris, acest „tânăr distins” a jucat la Monte-Carlo, a jucat cu fenezie, cu spiritul și ușurința unui om care făcuse bani după cum visase. A câștigat altezeci de milioane de franci, ceea ce l-a făcut să fie și mai disprețuitor față de mijloacele îmbogățirii încete.

Romanul înăvuirii sale nu s'a terminat însă aci.

Tânărul Wood a trebuit să ia bani cu împrumut, ca să se întorcă din nou în America. Tot ce a câștigat prin mijloace lesnicioase tot așa de UȘOR a fost și risipit. Avea fabuloasă a acestui tânăr s'a prefăcut în fum. Astăzi, așa spun ziarele americane, acest om trebuie să se mulțumească cu situația de secretar la o întreprindere. El s'a apucat acum de acolo de unde AR FI trebuit să înceapă dintru început, în loc de a sili mâna norocului așa încât la urmă să rămână cu amărăciune în suflet și cu punga goală.

Deosebirea între viața de acum și viața pe care ar fi trebuit s'o aibă, este că trebuia să înceapă MULT MAI ÎNAINTE. Opera pe care o face merge acum mult mai încet, și va părea tot mai oboșitoare.

Se poate că nu dânsul poartă vina pentru cele întâmplate. Se poate că n'a fost decât o unealtă în mâna capitaliștilor și bancherilor americani, cari voiau să pună mâna pe averea insulelor Filipine.

Oricum ar fi, ceea ce TREBUIE să se întâmple întotdeauna s'a întâmplat, și tânărul cată acum să se apuce de muncă.

IN INFINITUL MIC

SUNT vre-o 25 de secole de când pe marginele mării divine, unde deabia se stinsese cântecul aezilor, câțiva filozofi învățau că materia schimbătoare e alcătuită din grăunțe indistructibile, în mișcare continuă. **Atomii**, pe cari **Soarta** sau **Destinul** i-a grupat, în cursul vremii, după formele sau în corpurile pe care le cunoaștem...

Cu această introducere poetică își începe profesorul Perrin din Paris tratatul său asupra atomilor. Din cartea sa extragem articolul nostru de azi.

Toate substanțele, tot ce e materie, tot ce ne cade sub simțuri e alcătuit din fărâme mici, molecule, care nu stau nici măcar unite la olaltă, între aceste particule fiind distanțe și ele desigur foarte mici.

„Moleculele de aer pe care le respirăm se mișcă cu viteza glonțului de pușcă...” (Desigur cititorule că aflând aceasta și se taie respirația). Din fericire, tot profesorul Perrin ne spune că „moleculele acestea nu pot merge departe, se ciocnesc unele de altele, se isbesc de pereții locului unde sunt închise”, și atunci suflă iar în voie. O moleculă parcurge în linie dreaptă, între două ciocniri, a zecea parte dintr-o miime de milimetru, un drum nesfârșit de mic. În felul acesta fiecare moleculă e deviată din calea sa de cinci miliarde de ori pe secundă. Se înțelege că aceste molecule nu sunt mari: trebuiesc trei milioane puse una lângă alta ca să facă un milimetru, iar greutatea lor e atât de mică, încât ar trebui 20 de miliarde ca să cântărească a miliardă parte dintr-un miligram.

Ce călătorie fantastică a pătrunde cu mintea în această lume minunată, în aceste minuscule sisteme solare.

FRĂMÂNTAREA ATOMILOR

Punem la microscop o foiță de aur, a cărei grosime nu e decât a zecea parte dintr-o miime de milimetru. Foița e transparentă, printr-o trece lumină verde; e atât de subțire, încât suflarea ușoară ar sfâșia-o în bucăți. Stratul de metal galben e apărut de două lame de sticlă.

Dacă materia e într-adevăr alcătuită din atomi, atunci de bună seamă această foiță de aur este o foiță de atomi, formată din grosimea unui singur strat de aceste particule materiale infinite de mici.

Cunoaștem fabula broaștei, care a voit să devină mare cât un bou; noi să ne închipuim, dimpotrivă, că ne-am tot micșora așa încât să dispărem cu totul din vederea semenilor noștri, încât să nu mai fim vizibili nici la ultra microscop. Presupunem c'am devenit o ființă minuscule, atât de mică încât o sută de milioane de asemenea pigmei, suindu-se unul pe umerii celuilalt n'ar atinge înălțimea de un milimetru, atunci în ochii noștri lumea ar lua cu totul alt aspect.

Foița de aur a dispărut și un spectacol feeric se desfășoară înaintea noastră... În față se ridică un zid mișcător. Orcât de departe ne adâncim privirea, vedem un ocean furios, a cărui suprafață în loc să fie orizontală, e verticală.

Sfere mici, de mărimea unui capăt de ac, foarte depărtate unele de altele, sunt singurele particule solide cari se pot observa; în jurul fiecăreia dintre ele, zeci de alte sfere și mai mici încă se învârtesc, într-o dăntărie nebună.

Multe din aceste sisteme solare sunt solidare și însușite, toate de mișcări giratorii extrem de repezi. Ele se mișcă cu o viteză extraordinară, se năpustesc asupra altor aglomerări absolut asemănătoare, sar înapoi și pleacă iară în altă direcție, fără nici o odihnă...

Să ne închipuim că așa, extrem de mici cum suntem, devenim invulnerabili și ne introducem în acest imens „câmp de tragere.”

Înainte noastră, la stânga și la dreapta, spectacolul e același și frământarea tot atât de mare; tre-

când prin spații imense, lipsite de materie, asemănătoare spațiilor cosmice, raportate la acest infinit mic, vom ajunge curând într-un fluid unde gravitatea e necunoscută. Sferele mici se rotesc din timp în timp și ne dăm seama că ele înșile sunt turburate de o frământare intensă dezordonată. Mergând mai departe deodată mișcarea încetează, am străbătut foița de aur...

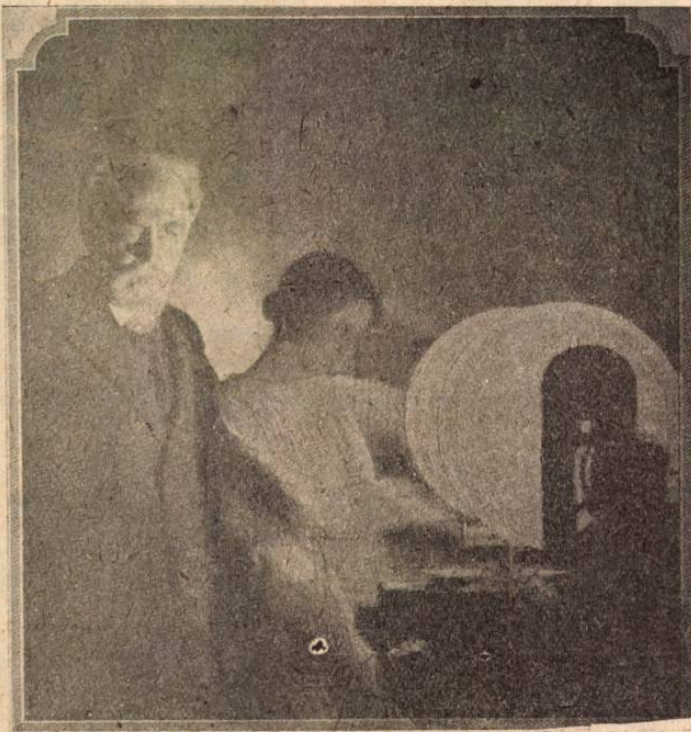
De bună seamă toate peripețiile călătoriei fantastice, pe care am făcut-o, sunt produsul imaginației

ai tuturor corpurilor solide, lichide sau gazoase.

Savanții din veacul trecut, au dovedit că bănuielele lui Lucrețiu se confirmă. Marele chimist Dalton a arătat că moleculele sunt formate, la rândul lor, de particule încă și mai mici, absolut identice pentru o aceeași substanță, „atomii.”

MAI MULT „VID” DECÂT „PLIN”

Dup lucrări foarte lungi și delicate care au ocupat pe cei mai mari

PROFESORUL PERRIN LA LUGRU

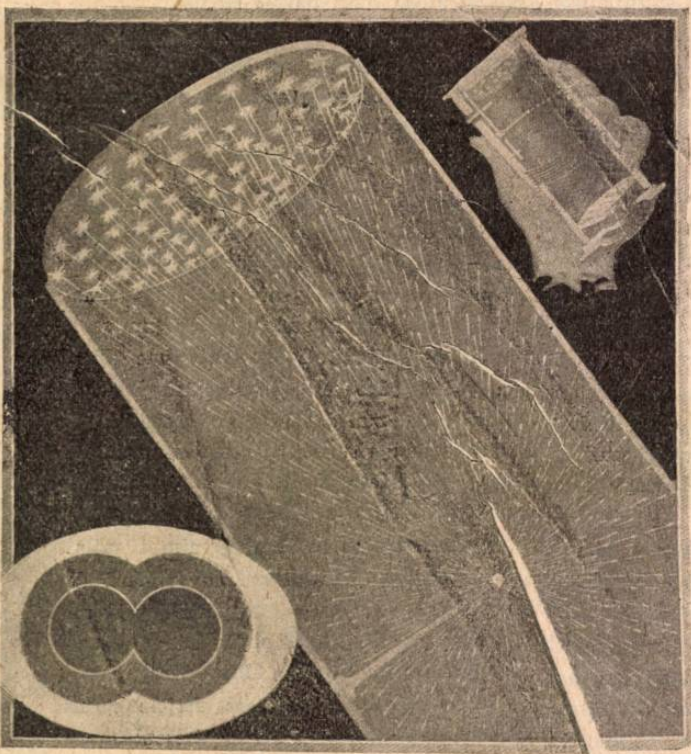
Celebru savant studiază, cu domnișoara Choucrout, colaboratoarea sa, transformările formelor moleculare, care intervin, în reacțiunile chimice.

noastre. Dar nu sunt operă de simplă fantazie, imaginația să sprijină pe deducțiunile ce se pot face din faptele experimentale ale savanților, printre cari ocupă un loc de cinste Jean Perrin.

Materia e discontinuă, particulele materiale alcătuiesc un sistem asemănător sistemelor solare, ele ocupă

savanți din lume, s'a reușit să se fixeze aproximativ forma atomului;

în centru se găsește un soare: „nucleul” în jurul căruia circulă un roi de sateliți: „electronii.” În sfera întreagă pe care o desemnează atomul „nucleul” nu ocupă decât un volum infim; diametrul său e

O MITRALIERĂ AUTOMATICĂ

La fel, dupăcum fără a vedea un obuz, se poate vedea în condiții normale, în celălalt, în condiții normale. În sânul atomului există un câmp de forță care, împreună cu liniile de apărare ale „electronilor” face din atom fortăreață inaccesibilă. Acest nucleu însă ordonează dis-

un loc foarte mic, față cu imensitatea spațiilor dintre ele și se mișcă extrem de iute, încoace și încolo.

Lucrețiu, poetul latin, a bănuț, în termeni destul de vagi, e ade-vărat, că niște particule, „mole-cule” ar fi constituenții elementari

* Despre esența lucrurilor.

tribuiția electronilor și ca o urmare a acestei ordonări determină toate proprietățile fizice și chimice ale corpurilor; alcătuirea sa fixează greutatea gazelor, a solidelor și lichidelor constituția sa intimă influențează proprietățile radioactive, adică stabilitatea elementului.

La orice modificare a nucleului corespunde o prefacere adâncă a corpului care poate merge până la transmutație, adică transformarea unui element în altul.

O moleculă, dupăcum am scris mai sus, conține un anumit număr de atomi, după felul substanței la care aparține; o moleculă poate fi monoatomică (formată dintr-un singur atom); în general însă ea conține mai mulți atomi.

Cunoaștem azi 92 de feluri de atomi diferiți, sau elemente, fiecare prin formare de molecule dând naștere la câte o substanță „simplă sau elementară”, cum ar fi hidrogen, cupru, azot, plumb. Avem deci 92 substanțe elementare.

Toate celelalte substanțe derivă dela acestea simple și provin prin schimbarea de atomi care se face în „sacii” moleculari ai substanțelor simple.

Este bine stabilit că: o substanță elementară, orcare ar fi ea, nu poate fi alcătuită decât din „nuclee” atomice, înconjurate de un anumit de „electroni” (unul pentru hidrogen, patruzece și șapte pentru argint, optzeci și opt pentru radiu, etc.)

Se înțelege deci că „materia” acestor atomi e condensată într-un volum cu mult mai mic decât volumul aparent pe care-l ocupă aceiași atomi într-un corp.

Să examinăm o moleculă de hidrogen, acest gaz care unindu-se cu oxigenul formează apa; vom vedea că toată materia moleculei e adunată în centrul celor doi atomi din cari e formată. În jurul fiecărui atom vom observa o armură sferică, protectoare în inviolitate, care delimitează ca și precedenta, forțele de legătură care apără nucleul sau sâmburele.

Se vede cât de puțin loc ocupă nucleele materiale, în edificiul moleculelor.

Să presupunem acum că am îndesa, unele într'altele, zece din aceste molecule și că le-am putea examina apoi, mărindu-le atât încât învelișoarea moleculei să pară de zece metri înălțime: atunci materia, care va corespunde fiecăruia dintre aceste diguri enorme, de zece metri, va fi repartizată în două sfere mici, de diametru inferior milimetrului.

Astfel de alcătuiri, se aseamănă foarte mult cu alicele mici de

plumb, ținute în echilibru, nu se știe cum, și depărtate la 10 metri. Și noi numim asemenea alcătuiri corpuri „solide.”

Toate aceste idei par neverosimile. Din fericire, pentru cei cari au alcătuit aceste teorii noi și îndrăznețe, câteva experiențe de mare însemnătate, au îngăduit să se stabilizească în mod definitiv, probele realității moleculare. Dupăcum explică profesorul Perrin, agitația moleculelor scapă percepției noastre directe, tot astfel cum mișcarea valurilor mării nu este percepută de un observator prea îndepărtat. Totuși, dacă o corabie s'ar găsi atunci, în câmpul vizual al observatorului, el va putea vedea o legănare, care îi va trăda agitația, pe care nu o bănuia. Nu se poate oare deduce că, dacă particulele microscopice se găsesc într-un fluid, aceste particule, destul de mari ca să poată fi urmărite cu microscopul, se fie totuși suficient de mici spre a fi, în mod sensibil, agitate de izbiturile moleculare? E tocmai ceea ce se produce, de fapt, când se introduce, într-un lichid, ale căror părți par toate imobile, un „sub-marin” minuscule (de exemplu o picătură foarte fină de gumarabică, având un diametru de o miime de milimetru). Se constată, cu ajutorul microscopului, că această particulă materială este însușită de o mișcare foarte vie: ea pleacă și vine, se ridică și se coboară, se rotește în jurul ei, la nesfârșit. Aceasta granulă, izbită în mod necontenit de molecule, va fi legănată în toate părțile, fără încetare. Asemenea mișcări au fost observate în lichidele închise în cuart, de mii de ani.

Studiul acestor fenomene de către profesorul Perrin, a determinat progrese mari, în teoriile atomice.

Publicul cel mare venerează pe acești fizicieni, la fel ca și pe astronomul care descoperă, cuprins de amelia, dincolo de cerurile obișnuite, dincolo de prăpastiile de umbră, pentru care luminei îi tre-bue milenii ca să le străbată, flo-coane palide pierdute în spațiu, căi lactee enorm de depărtate, a căror lumină slabă ne revelează că acolo palpită încă milioane de aștrii giganteschi.

În curând chiar, va prefera cercetătorilor de sori, pe sfărâmatorii de atomi, cari în furnicarul extraordinar al materiei, nu văd numai reflexul verurilor, dar totodată posibilitățile unei vieți noi, unde energia intră-atomică, stăpânită, în cele din urmă, va răspândi toate bine-facerile ei.

(După Maurice Goineau).

Un clown al păsărilor

Pelicanul curățindu-și penele

In grădina zoologică

Fiecare cunoaște pasărea numită pelican. O pasăre de apă cu trupul mare ca al lebedei, îmbrăcat în alb și roșu, este August cel prost al lumii sale.

O caricatură a flamingului, a cocostărcului și a lebedei totodată. Trupul puternic, cu picioare prea scurte, cu gâtul subțire și capul mic, cu ciocul exagerat de lung și sărui sau care se poate întinde enorm, dă pelicanului o înfățișare grotescă, neasemuit de comică.

Comicul sporește încă atunci când pelicanii umblă sau se ceartă cu un altul.

Așa se prezintă această pasere când o privim în grădinile zoologice.

Cu totul altfel e însă în libertate, în Egipt, unde e patria ei, pe Nil sau pe Marea Roșie. Aici, în cânduri mari, pelicanul are vioiciune, zboară uneori și are mișcări de grup care nu stărnesc de fel râsul.

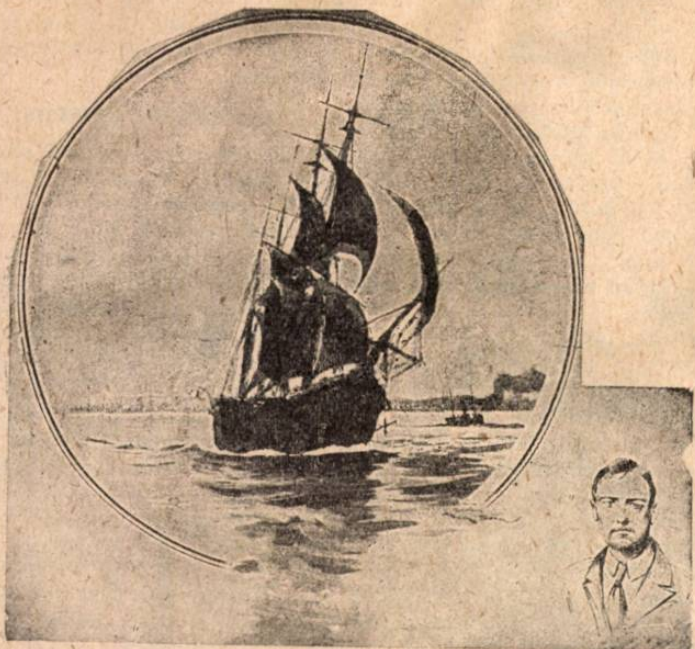
Oricine în mediul său e potrivit.

CĂLĂTORUL DIN CLASA I.

Nuvelă de E. William Hornung

(Traducere din englezește)

DUPĂ ce cablul a fost ridicat pe punte și s'au schimbat cele din urmă salutări obișnuite, între remorcher și vasul pe care-l dusesse în larg, Skrimshire descleşță dinții și începu să pâlăvregiască cu tot atâta cinism cu câtă sinceritate.

Își exprimă gândul că era ultima legătură, care-l mai ținea de uscat și că simțea multă ușurare știindu-l rupt.

Coasta Irlandei nu mai apărea înapoia vasului, decât ca o linie vagă, cea a Australiei era la celălalt capăt al lumii; căpitanul nu se gândia să se apropie de alta, în tot timpul călătoriei, și Skrimshire primi dela dânsul încredințarea că, în mod normal, călătoria nu se putea face în mai puțin de 90 de zile. Deci, oricare ar fi fost rezultatul final, tot mai avea înaintea sa trei luni întregi, și trei luni de cea libertate relativă, de care se poate bucura cineva, pe puntea unei corăbii.

Se coborî în cabina sa, închise ușa cu cheia, și se întinse pe culcușul său, spre a citi mai în voie ceea ce povestea zărele despre crimă.

Era într'adevăr — și lucrul îi părea destul de straniu — era într'adevăr primul prilej, ce i se oferia, de a citi povestea propriei sale crime; dar împrejurările, oarecum speciale, în care se întâmplase plecarea sa, îl siliseră să se lipsască de un număr destul de însemnat de satisfacții ultime, și nu era decât prea fericit că poate citi acum zărele, și că are în același timp o cabină a lui, singur, căci marea era agitată și Skrimshire nu era decât un marinar de apă dulce.

Totuși, cu toată legănarea vaporului, și cu toate efectele supăraătoare pe care aceasta o producea asupra organismului său, nu și-ar fi cedat locul pentru tot aurul din lume. Micile neplăceri pe care le avea îi slujiau să-l țină treaz în minte, că de fapt cabina lui nu era celula unui prizonier, și că n'ar putea deveni o asemenea celulă, înainte de trei luni, întregi.

Dealtminteri, nu era omul care să se lase demoralizat de un neajuns, care este, înainte de toate, de natură nervoasă.

De talie mijlocie, cu tenul brun, nici de tot tânăr, nici prea bătrân, îmbrăcat fără eleganță, dar totuși corect, cu bărbia eșită în afară și barba prost rasă, astfel era individul care, în acest moment, citia fără grije darea de seamă a acelor evenimente tragice, fără nici un tremur al mâinilor sale păroase și fără nici o palpitare a pleoapelor sale grele.

AVEA cu dânsul cinci zăre, date chiar din acea dimineață; în toate, crima era relatată la loc de frunte, și două dintre ele îi consacraseră articole pe prima pagină. După ce termină de citit, Skrim-

shire nu putu să-și înăbușe un oftă adânc: era într'adevăr penibil să se gândească că, de acum înainte, nu va mai putea avea noutăți, până peste trei luni.

Vanitatea criminalului se trezise întrânsul, și la drept vorbind făcuse foarte bine că părăsise uscatul, căci altminteri ar fi sfidat primejdile cele mai mari și ar fi comis imprudențele cele mai nebunești, spre a-și procura foile de seară. Această vanitate îl cuprinsese în așa chip, încât sfârși prin a fi cuprins de turbare văzând că nu se știa că dânsul este autorul acelei triste afaceri, și totuși numai acestei împrejurări datoră el siguranța provizorie. Nu se rușina de crima, pe cari o comisesse, căci povestirea era foarte interesantă de citit și se părea că toată lumea admirase atât de mult îndrăzneala și dibăcia deabolică, cu care o pregătise, încât puțin lipsea ca Skrimshire să nu se afișeze și să se facă cunoscut, spre a revendica onorurile cuvenite. În tot cazul, un lucru părea foarte sigur acum, acela că nimeni nu era bănuț, și dânsul mai puțin de cât ori care altul.

Skrimshire oftă, apoi zâmbi când se suprinse oftând astfel, și închizând ochii, pentru prima dată dela isprava sa dormi, timp de mai multe ceasuri, un somn tot atât de liniștit ca acela al unui copil.

Era singurul călător în clasa I. și curând deveni obiectul tuturor atențiilor.

La prima masă, nu se putu opri să cedeze tentației care-l obseda de-a face aluzie, fără să pară că-l interesează, la asasinatul care fusese comis asupra caledonianului Railway; dar deși auzise vorbindu-se despre aceasta, căpitanul și ofițerul nu păreau că se interesează câtuș de puțin de această afacere, așa încât Skrimshire se gândi că e mai înțelepțeste să simuleze o indiferență egală cu a lor și schimbă imediat subiectul de conversație.

Aceasta a fost singura slăbiciune de care se făcu vinovat. După aceasta aruncă peste bord toate zărele și se sili, din toate puterile, să învingă neghioaba și nesănătoasa vanitate, pe care i-o inspiraseră.

Nu avea nici un fel de remușcare și, timp de trei luni întregi avea siguranța de a nu mai fi supărat de nimic.

De aceea se hotărî să profite cât mai bine de tot timpul său, până atunci și, deoarece avea o personalitate care se impunea, isbuti repede să-și câștige simpatii și să descrescască frunțile tuturor, pe punte.

Acest om nu era un gentleman, oricare ar fi sensul pe care am voi să-l acordăm acestui cuvânt, devenit azi atât de elastic. Purta un costum efțin, avea bijuterii false și încălțăminte galbenă cu cămăși de un albastru strident. Se exprima cu

un accent londonez, care avea darul, pe această navă de naționalitate scoțiană, să irite aproape toate urechile.

Dar avea un sac plin de anecdote și glumia cu o bună dispoziție atât de sinceră, încât nimeni nu se oboșia să-l asculte. Dădea toată atenția celor mai mici incidente ale călătoriei, și era totdeauna gata să facă un serviciu, fie spre a ajuta la manevra vasului, fie spre a face pe al patrulea la pocher.

Pe scurt, știu să se poarte astfel încât, după o lună, se bucura de o popularitate mare atât printre oamenii echipajului, cât și printre pasagerii de clasa a doua sau printre ofițeri.

Dar iată că într-o bună dimineață, Skrimshire se trezi cu senzația că se producea ceva neobișnuit și imediat avu presimțirea că un pericol apropiat îl amenința.

Erau prea multe strigăte, prea multe alergături încoace și încolo, deasupra lui, pe punte; lucrul nu era natural, căci vasul, în mod regulat era împins de vânturile alizee, dela nord-est, și plutia, cât se poate de liniștit.

Skrimshire se ridică pe pat și privi prin ochiul cabinei sale.

La trei sau patru mile, de bord, un transatlantic tocmai îi întrecea, îndreptându-se și dânsul către răsarit.

Citita fără grije darea de seamă a acelor evenimente tragice.

De fapt, lucrul acesta nu avea nimic neliniștitor. Și totuși, Skrimshire fu cuprins de oarecare neliniște, căci se sui numaidecât pe punte, așa cum era îmbrăcat, cu pijamaua lui, și ajungând pe ultima treaptă a scării, se opri o clipă, cu fălcile încheștate, mai mult de cât oricând.

Patru stegulețe mici fluturau, unul deasupra altuia, pe vârful catartului, și la postul de comandă se ținea căpitanul cu silueta lui imponentă, cu picioarele sale lungi, bine înțepenite și cu luneta fixată la ochi.

Lângă dânsul se găsea secundul, un om tânăr, puțin mai înalt, care salută pe Skrimshire, dând din cap.

— Ce s'a întâmplat, Mac Kendrick? Ce vapor e acesta?

— E un transatlantic al societății Castle Line: un transatlantic care face serviciul spre Colonia Cap.

— Pentru ce i-ați făcut semne? întrebă pe șoptite Skrimshire.

— Nu noi i-am făcut el ni s'a adresat nouă.

— Știi despre ce e vorba?

— Nu; dar căpitanul, dânsul, știe.

În vreme ce vorbeau astfel, căpitanul se întoarse către cei doi și, din o singură privire, Skrimshire ghici taina sa.

ACEASTA taină, era tocmai secretul pe care-l păstrase, secret care fusese descoperit decând fugise și pe care drapelele transatlanticului îl proclamaseră, deasupra mărilor. Acum căpitanul îl măsura din cap până în picioare și expresia, până atunci binevoitoare a fiziono-

miei sale, se preschimbă deodată într-o strâmbătură de ură și de groază.

Skrimshire înțelese îndată că trebuie să se prefacă așa ca și cum s'ar crede, și mai departe, la adăpost de orice bănuială.

— Bună dimineață, căpitane, exclamă el, cu acea familiaritate care se stabilise între dânsii; dar ce înseamnă oare, toate semnalele aceste?

— Dorești să ști ce însmnează? șbiră căpitanul cu o voce tunătoare, privindu-l în albul ochilor.

— Desigur că vreau!

Și spunând acestea, Skrimshire zâmbi, într'un chip atât de amabil, și simulă o indiferență atât de absolută, încât comandantul rămase aiurit.

— Ei bine, te rog să-ți vezi de treabă, murmură dânsul în sfârșit, și să nu te mai prind că te sui aci, pe ponton sau că stai de vorbă cu vre-un ofițer de la postul de observație, căci atunci va fi vai de dumneata!

— Prea bine! murmură Skrimshire, îndepărtându-se, cu un aer profund jignit.

Dar câteva clipe după aceea, când se regăsi în cabină, în fața oglinzii, avea fruntea acoperită de picături de sudoare.

Astfel deci, fusese descoperit; comandantul fusese informat că un asasin se găsea pe bordul său; poliștii vor veni să înălțiască vasul în golful Hudson și ucigașul va fi readus, prin Canalul de Suez, ca să fie apoi condamnat la moarte, fără a avea alt profit de pe urma prăzii sale, decât o încercare ză-

voia de a juca comedia astfel încât nimeni să nu bănuiască, nici o clipă, că se știa descoperit. Și pentru aceasta, va trebui să se arate totdeauna calm și să continue să umble încoace și încolo, liniștit, cași când nimic nu s'ar fi întâmplat: în felul acesta, poate că nu vor socoti de trebuință să-l pună în fiare, știind că la sfârșitul călătoriei, poliștii vor veni îndată, ca să în-deplinească acest lucru urit. Ori, cu două luni întregi în fața lui, un om trebuie să descopere un mijloc oarecare, spre a eși din încurcătură; dacă nu poate, atunci acela nu e decât un dobitoc și merită să fie spânzurat.

Prima zi n'a fost cea mai grea. Brutalitatea căpitanului față de dânsul, era mai mult decât suficientă spre a motiva o schimbare de atitudine, la oricine; Skrimshire avea deci pe deplin dreptul să murmure și să rămână supărat, tot restul zilei.

Mutismul în care se închise îi îngădui de altfel să spioneze ceea ce se petrecea în jurul său, și pentru acest motiv se felicită în gând că nu e nevoit să aibe atitudinea povestitorului vesel, de altădată.

Întimplarea de dimineață fusese raportată, pe tot vasul, și totuși, după cât îi fu îngăduit să vadă, căpitanul nu încredințase nimănui, ceea ce aflase.

Secundul îl pofti să vină să fumeze o țigară, în cabina sa, și îi povesti aceleasi istorii ca de obicei, cuși când absolut nimic nu s'ar fi schimbat. Numai nu trebuia să se bizuie prea mult pe aceasta, căci comandantul era un lup bătrân de mare, tonace, al cărui chip nu îngăduia să se vadă nimic în fundul gândirii sale. Poate că știa totul, poate că nu știa nimic.

CEL mai înțelept lucru pentru Skrimshire era deci să creadă în prima ipoteză și, în consecință să producă asupra secundului o impresie favorabilă, datorită exuberanței și inimii sale ușoare.

În cursul dimineții avu o convorbire cu locotenentul Mc. Kendrick. Un lucru de nimic, dar nu trebuia mai mult, ca să-i întărească convingerea, pe care și-o făcuse, în ceea ce privește semnalele.

— Ce-am făcut oare, îl întrebă dânsul pe Mc. Kendrick, ca „bătrânul” să se oțeriască astfel la mine?

— Nu d-ta, semnalele l-au necăjit astfel. Dar nu face nimic, ai fi putut alege un moment mai potrivit ca să-l întreb.

— Dar înșfârșit, despre ce vorbeau oare, aceste blestamate semnale?

— Cât despte asta, habar n'am, scumpul meu Bennett.

Era numele pe care și-l dăduse Skrimshire dela imbarcarea sa.

— Și n'ar fi posibil să se știe?

— Ba da, poate... peste câțiva vreme.

— Pentru ce nu imediat?

— Pentru că maestrul a dus cu dânsul cartea (codul semnalelor, cum se numește). De obicei eu sunt însărcinat să o păstrez, dar i-a trebuit maestrului și nu mai este alt exemplar pe bord.

— Ah, foarte bine, înțeleg!

— O! trebuie să fi fost un lucru personal, sunt sigur; dar nimeni

Căpitanul, cu picioarele sale lungi, bine înțepenite și cu luneta fixată la ochi.

Cum poate fiecare să devină magician, scamator sau prestidigitator

Iluzionistul Herbe-Misterioso în redacția „Realității”

După ce veți citi acest articol, cu oarecare exercițiu, veți isbui desigur să executați diferite jocuri, farse și trucuri, pe care le arătăm și veți putea astfel umi pe prieteni și cunoștii cu dibăcia voastră, veți isbui să produceți, în societate ore de distracție și bucurie minunată.

ACANTA nu s'a isprăvit și au început zilele ploioase! Nu se poate merge la plajă, pe munte e ceață și nouri și suntem nevoiți să rămânem închiși în casă.

Așteptând zile senine, cum ne-am putea distra oare?

Fără îndoială că adesea ori v'ați amintat de dibăcia iluzionistilor și scamatorilor. În om rămâne vecie credința în supranatural și dorința de-a resimți emoțiile in-

joară și să aveți plăcerea de-a fi aplaudați de ei.

Iluzionismul e practicat de mai multe feluri de artiști de prestidigitatori, cari n'au alt aparat decât mâinile lor și n'au alt truc decât agilitatea degetelor; scamatori, cari, pe lângă dexteritate, se slujesc de obiecte truate și obțin astfel succese ieftine; în sfârșit de magicieni sau iluzionisti propriu ziși, cari își prezintă numerele lor într'un decor special, alcătuit cu multă grijă.

Prestidigitatorul se slujește de juțea mișcărilor, spre a produce iluzii optice, inducerea în eroare a

tră ne-a prezentat câteva, cum sunt: lampa, care dispare în masă, exact în momentul când un fitil, aprins cu ajutorul țigăreței, arde complet, și produce o mică explozie care să ascundă „trucul”; inelele care se pătrund unele pe altele, pentru că dintre cele opt sau zece de câte se folosește, trei se pot desface, iar celelalte, care se prezintă publicului sunt perfect închise: două unul în altul, sau singure. La fel frăci-toarea de șampanie, care are un buton, prin apăsarea căruia se produce un sunet identic cu acela ce l-ar face o monedă care cade în vas.

Scamatorul exercită o meserie mai grea. Are și el aparate truate,

rat: numerele cele mai extraordinare, în aparență, acele care stănesc cea mai mare admirație, sunt adesea cele mai ușor de realizat. Succesul residă, nu în scamatoria însăși cât în felul cum e prezentată; ceace trebuie să ne obișnuim mai înainte de toate, e de-a distra atenția publicului, prin pălăvrăgeală.

Talentul prestidigitatiunii constă deasemenea în a ști să se feriască de perspicacitatea publicului; dacă ați constatat că un spectator ghicește ce se petrece sau felul cum se face scamatoria, n'o mai faceți de fel, sau faceți-o în alt chip, când e posibil. Sunt câteva reguli stricte de urmat: „nu repetați niciodată de două ori aceeași scamatorie, una după alta.” Căci ceace a trecut neobservat prima dată, s'ar putea descoperi a doua oară. Deasemenea „nu anunțați niciodată pe spectatori despre rezultatul pe care-l veți obține, cu scamatoria ce o faceți”, căci, fiind preveniți, ar putea avea vreme să ghiciască cum procedați. Să nu șovăiți, aveți grije să preparați totul din vreme și să vă așezați lucrurile astfel încât, în vreme ce executați o scamatorie, să vă pregătiți pe cea următoare. Astfel toate fenomenele vor părea că se produc în modul cel mai natural și aceasta va mări succesul numerelor, pe care le prezentați.

viți cu partea tare a aparatului, marginea mesei, spre a dovedi spectatorilor că lumânarea se găsește înfășurată în ziar; apoi strângeți mototolul totul în mână: mica bucată de lumânare va trece neobservată. Dacă ați avut mai dinainte grijă să puneți într'un buzunar, sau în alt loc, după dorință, o lumânare, adevărată, publicul va crede că într'adevăr ați făcut ca lumânarea să călătorească.

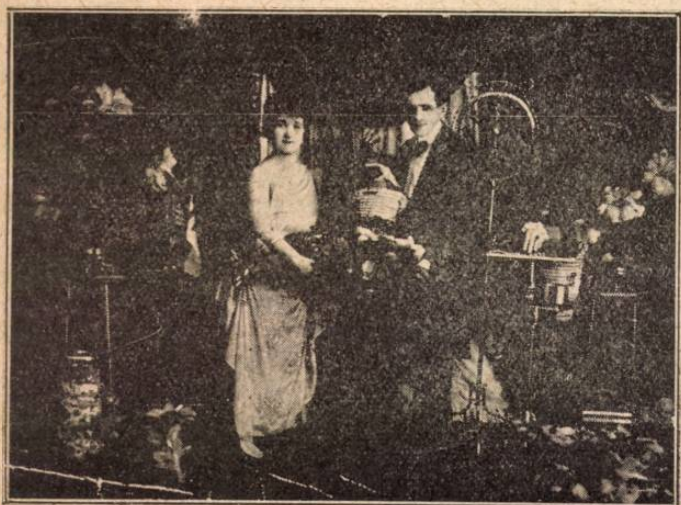
RECOLTA DE MONEDE

PENTRU a face această scamatorie, e nevoie să vă obișnuiți a impalma monetele. Trebuie să vă deprindeți a ține în podul palmei una, două sau mai multe monete deodată. După oarecare exercițiu ajungeți să puteți aduce, printr'o imperceptibilă mișcare a mâinii, moneda impalmată în față, sau invers s'o treceți înapoi.

D. Herbe, cu o juțea extraordinară o trece înapoi degetului mijlociu, între arătător și inelar și o poate aduce apoi îndărăt în palmă.

După aceasta pregătiți într'o pălărie cinci sau șase piese a doi lei; mențineți și ascundeți aceste piese cu mâna care ține pălăria.

Aduceți apoi între degete o piesă pe care o țineți ascunsă în podul palmei mâinii celeilalte prefăcându-vă că ați găsit această piesă în buzunarul, în cuta hainei, sau în

D. și d-na Herbe în redacția revistei noastre.

cate în copilărie la citirea poveștilor cu zâne. Și astfel fiind lucrurile, nu v'ar fi pe plac să cunoașteți — și să puteți reproduce la rândul vostru, câteva din secretele, din experiențele acelor care ne uimesc, așa încât să deveniți pentru cei cari asistă, pentru câțiva vreme, cel puțin, vrăjitorul, înconjurat de considerația specială, care se acordă acelor a căror știință uimesc?

Vom încerca să vă procurăm această putere magică. De bună seamă că nu veți isbui să deveniți un profesionist, să rivalizați cu prestidigitatorii și iluzionistii de meserie, veți putea însă căpăta oarecare prestigiu față de cei cari vă încon-

spectatorului; scamatorul de păcăleală, iluzionistul de fastul aranjamentului, al decorului.

Se înțelege că producțiile acestor diferiți artiști, prezintă grade diferite de „greutate” de execuție. Lucrul curios e că iluziunile mari sunt cele mai ușor de „executat.” Iluzionistul se slujește de aparate truate, și meritul său e foarte mic. Artistul nu are decât să știe să pună în valoare ingeniositatea „trucului” când se produce.

E drept că, cele mai adesea, iluzionistul concepe aceste aparate, care sunt adevărate capodopere de ingeniositate. Astfel d. Herbe-Misterioso, care a fost în redacția noas-

dar lucrează mai aproape de public. El trebuie să știe să „pălăvrăgiască” așa ca să atragă sau să îndepărteze atenția auditoriului. El „hipnotizează” publicul în oarecare măsură. Mai mult încă, uneori îl „înșală”: printr'un gest face ca spiritul spectatorului să-l urmărească pe un drum fals, grație căruia trucul adevărat rămâne neobservat.

Cât privește „bagheta magică”, ea n'are alt rol decât acela de-a masca unele mișcări ale mâinii. Tot ceace scoate scamatorul dintr'ansa: cărți de joc, monete, panglici, etc., provin, toate, din culele și buzunarele hainelor sale (niciodată din lăuntru mânecilor, de care scamatorul nu se slujește). Un scamator bun trebuie să fie un prestidigitator bun, adică trebuie să se poată sluji de mâinile sale așa, încât să aducă înaintea publicului obiectele pe care le are ascunse, fără ca nimeni să-l observe.

Arta prestidigitatorului e cea mai grea de învățat. Acț totul se face cu mâinile. Deaceea e nevoie de o învățătură lungă și de un exercițiu continuu. Principalul lucru, care trebuie atins, e stăpânirea absolută a muschilor, în special a celor ai palmei, care țin toate obiectele, ce trebuiesc ascunse, fără să se vadă nici o contracție.

Herbe-Misterioso are o dexteritate extraordinară. Dânsul trece o monedă, dintre cele patru-cinci, ascunse în podul palmei, înapoi degetului mijlociu, între inelar și arătător, fără ca să se observe nici o mișcare a mâinii.

Ca și un pianist, cași un jongleur, prestidigitatorul trebuie să facă exerciții continue și să apară în public: Dacă nu face, cel puțin zece sedințe pe lună, își perde curând toată dexteritatea.

Din cele spuse se înțelege că nimeni nu poate deveni imediat prestidigitator sau iluzionist. Cel mult putem ajunge: „puțin scamator.” Aceasta e posibil după explicațiunile pe care le vom da.

Citind aceste explicațiuni veți vedea că sunt de o simplitate copilăriească; să nu credeți pentru aceasta că efectul lor va fi micșor-

Rețineți deasemenea aceste sfaturi practice: să aveți mâinile libere; evitați portul inelelor, care strică, mai ales. Atunci când e vorba de-a ascunde monete, prin sunetele pe care le produc, țineți minte că un prestidigitator nu ascunde nimic în mânecile sale; suflați-le deci pe ale voastre, atunci când vă produceți în public, spre a dovedi că nu aveți nimic ascuns, și spre a avea mâinile libere.

Am ales numai câteva scamatorii clasice, spre a vi le prezenta, dintre acelea, care se pot face mai ușor, cu obiecte la îndemână: monete, pahare, batiste, cărți de joc, etc.

Cele complicate pe lângă că cer multe explicațiuni, ar destrăma misterul de care sunt înconjurte aceste reprezentații atractive. Prestidigitatorii profesioniști vor să apere acest mister de orice atingere și credem că nici publicul n'ar voi să afle în ce constă el, căci aceasta ar distruge tot farmecul scamatoriilor.

În această lume a iluziilor, e bine să ne împăcăm dela început cu gândul că vom fi păcăliți, și să ne lăsăm legănați, orbi în mod voluntar, de farmecul iluziei.

nasul spectatorului. Vă prefăceți că aruncați piesa astfel culeasă, în pălărie; în momentul însă când aduceți mâna în dreptul pălăriei, impalmați din nou piesa, adică o aduceți înapoi în podul palmei și lăsați să cadă în interiorul pălăriei una din piesele pe care le țineți cu mâna cealaltă, desfăcând puțin de degetele. Spectatorul crede că de fapt piesa culeasă din nasul lui a fost aruncată în pălărie iar d-ta poți reîncepe recolta și să culegi o altă piesă. Puteți continua astfel până când se termină banii așezați sub căptușala pălăriei.

D. Herbe, nu se slujește de o pălărie ci de o răcitoare de șampanie, făcută astfel încât o poate ține pe dinafară, căci printr'o apăsare pe un buton, scoate un sunet care imită perfect căderea unei monete într'insa.

Trucul devine mai greu de explicat.

ZARURILE MISTERIOASE

UAȚI în mână două zaruri, țineți-le între degetul cel mare și arătător, așa încât spectatorii să vadă câte una din fețele zarurilor. Rugați publicul să-și noteze zarurile văzute.

R. B.

DISPARIȚIA UNEI LUMÂNĂRI

UAȚI o lumânare obicinuită. Cu o foaie de hârtie albă faceți un toc de aceeași dimensiune cu această lumânare. Tăiați apoi o roțiță din lumânare, având grija ca să rămână un capăt de fitil, așa încât să-l puteți aprinde ușor. Puneți această bucată mică de lumânare la una din extremitățile tocului de hârtie. Aveți astfel un aparat, care prezintă toate aparențele exterioare ale unei lumânări, atât prin forma sa, prin culoare, cât și prin faptul că poate fi aprinsă. Amestecați acest aparat printre celelalte lumânări, ale unui sfeșnic, cu mai multe brațe.

Sfeșnicul, cu lumânările aprinse îl aduceți pe masă. Ca din întâmplare, stingeți lumânările, și apoi între alte două scamatorii, apucați lumânarea preparată în mână, înfășurați-o într'o bucată de ziar, lo-

Intoarceți apoi mâna, ca să arătați fețele opuse. În timpul acestei întoarceri aveți grije să suciți repede și zarurile între degete spre dreapta. Publicul își va nota deci alte cifre decât cele care corespund fețelor arătate la început.

Aduceți iar mâna în poziția dela început, suind și zarurile la loc spre stânga. Publicul se va convinge că zarurile n'au fost schimbate dela loc.

Acum rugați să vi se țină strânse cele două degete în care aveți zarurile și întoarceți încet mâna pe dos, de data aceasta fără a mai suci zarurile. Vor apărea alte cifre, cele adevărate, corespunzătoare.

Vi se va cere insistent să repetați experiența. Atunci sub motivul de-a îndepărta orice bănuială că suciți zarurile rugați pe cineva să lipească, ușor, cu o bucată de hârtie, muiață în apă cele două zaruri, pe una din fețele lor. În felul ace-

dintre noi nu știe despre ce e vorba și nici nu vom ști, fără îndoială, niciodată, căci nu are obiceiul maestrul, să informeze pe vecini, despre ceea ce face.

„Bătrânul” după cum îl numea Skrimshire, nu era în realitate mai în vârstă decât el; dar cucerise toate gradele, unul câte unul, după ce debutase ca simplu copil de trupă la marină. Mai întâi copilăria lui fără zîmbet, apoi greaua responsabilitate, pe care o căpătase de timpuriu, îl îmbătrâniseră mult și-l înăsprișeră.

Chip frumos de marină și conducător hotărât, deși impulsiv, căpitanul Nelson, avea totuși sufletul deschis și inimă bună.

Skrimshire știa bine acest lucru și, simulând că e necăjit, pe când sedea pe scaunul său portativ, la pupa corăbiei cu patru catarge Lochwinnoch, privia pe căpitan care, cu tălpile lui de cauciuc, mergea încoace și încolo, tăcut, ca un leu în cușcă, oprindu-se din timp în timp spre a-l privi cu un aer preocupat. Călătorul se gândia la chipul în care ar putea mai bine să se folosească de calitățile atât de prețioase ale căpitanului.

Era un duel tot pe atât de interesant pe cât de original, acela

care se angaja în acest moment, între acești doi oameni energici, încăpățânați și voluntari; dar unul era tot atât de viclean, pe cât era celălalt de loial și, nemulțumit de a citi ca într'o carte în adâncul sufletului aceluia, care îi era superior prin loialitatea sa, se prefăcea astfel, încât să lase să se citească într'insul un lucru foarte evident și foarte plauzibil.

Gândul de a trece în ochii căpitanului ca inocent, nici nu-i trecu prin minte, aceasta l-ar fi obligat să schimbe atitudinea și să ia alta, care n'ar fi fost aceea a unui om, care nu știe că semnalele de dimineață fuseseră schimbate pentru dânsul.

Dimpotrivă, ceea ce fusese până atunci și ceea ce cu atât mai mult trebuia acum să se prefacă că este, era: vinovatul, care nu se teme că va fi prins vreodată și al cărui gând e foarte departe de a crede că cineva îl bănuiește.

Da, singur acest rol, numai acesta, și nu un altul, trebuia să-l joace. Până aci se mărginise să-l joace instinctiv; de acum înainte va trebui să-l joace în mod voluntar.

(Sfârșitul în numărul viitor)

REALITATEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

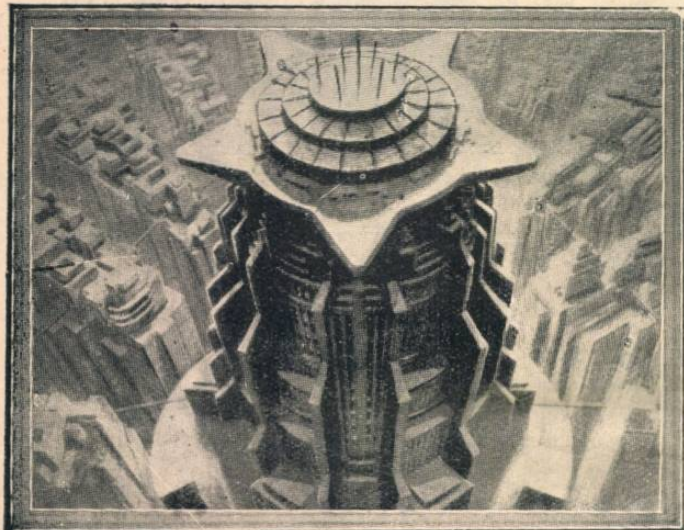
ILUSTRATĂ

PREȚUL ABONAMENTULUI	PENTRU STRĂINĂTATE	Apare totdeauna Duminică	Redacția și Administrația:	Anunțuri se primesc la Administrația
Pe trei luni . . . . . Lei 70	Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 300	—	Cluj, Str. Regina Maria 36.	fosei cu prețuri convenabile
Pe o jumătate de an . . . Lei 130	Pentru America \$2	Editor și Redactor: J. B. Sima		
Pe un an întreg . . . . . Lei 250				

STRADA MILIONARILOR

Park Avenue, din New-York, e strada în care locuiesc exact 1000 de milionari unde sărăcia nu primește nici o recunoștință și mizeria nu e admisă. Să zice că venitul net anual al locuitorilor acestei străzi e de circa 40 milioane per capito, și locuitorii străzii cheltuesc circa 6 miliarde lei pe an.

ORAȘUL-MINUNE DIN VIITOR

Imaginația lui F. Lang, autorul filmului „Metropolele viitorului”. Ilustrația de mai sus este o priveliște fantastică din văzduh a turnurilor, edificiile „zgârie nori” care vor forma localurile de petrecere și locuire a clasei stăpânitoare. Palatele sunt construite cu precizie matematică și toate la fel. Fiecare acomodează mii de lorzi (domnitori) care sunt eliberați de orice lucru prin munca iobagilor acomodați în părțile mai de jos ale palatelor din nouri...

CARTIERELE „MOJICIMEI” PENTRU ACOMODAREA SCLAVILOR

Orașul-mașină în care sclavii s'au rassa inferioară conduc mașinile de tot felul. Camerele în care trăesc sunt curate și sănătoase, dar construite în forma unui coș de albine.

Să introduc și aplică cu succes multe din probabilitățile și posibilitățile circulației care sunt încă numai idei și ipoteze, cu căi ferate pe la etaj și deasupra palatelor, străzi, trotuare și bulevarde prin pământ, pe la etaj, și aeroplane care zboară de pe vârful unui palat pe altul. Aeroplanele vor zbura prin spațiul care desparte palatele, transportând materiale, aprovizionările și pasagerii la locul dorit.

Când Ducele vorbește cămășilor negre

Premierul italian, Benito Mussolini, Șeful Fascismului vorbește unei întruniri fasciste în Roma.

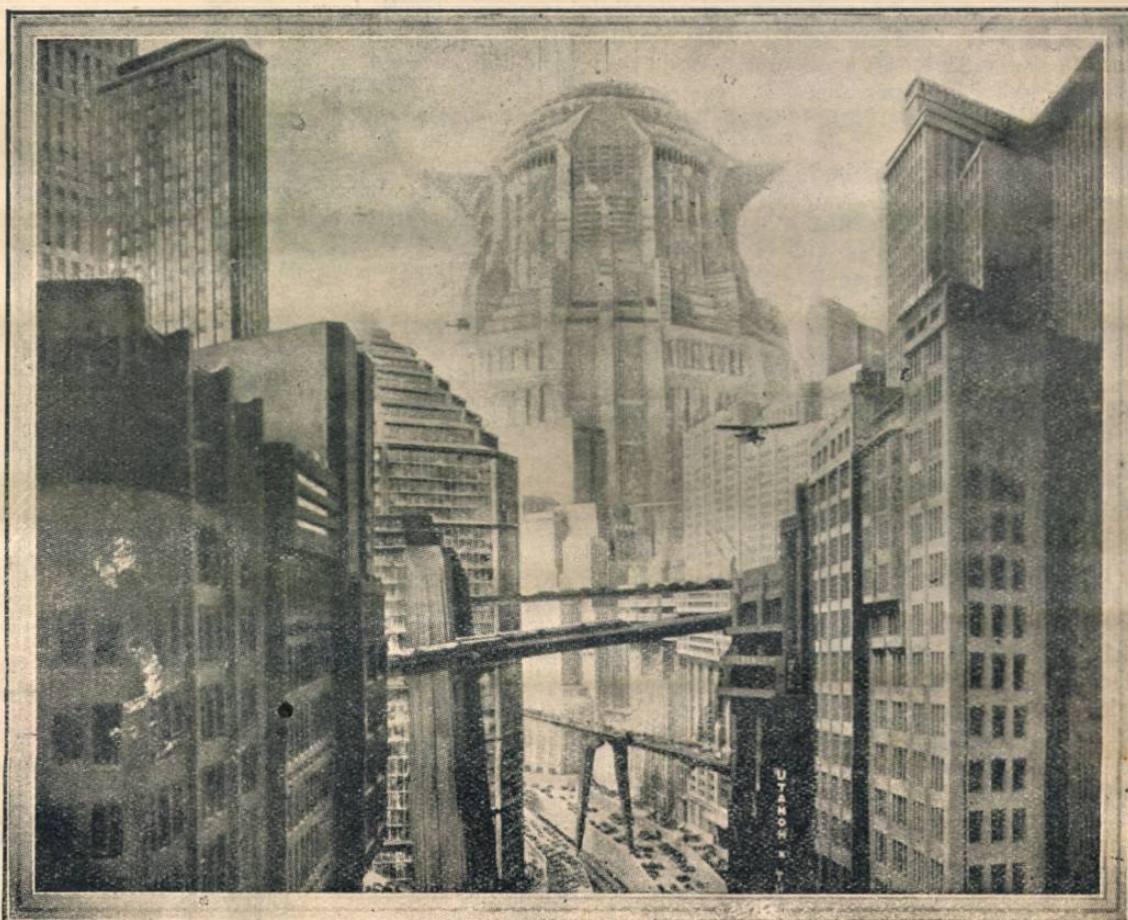
Din minunile prezentului și viitorului.

Posibilitățile arhitecturii din viitor.

TRĂIASCĂ ȘEFUL

Cămășile negre salută pe Mussolini la Bologna unde s'a făcut încercarea de asasinare a lui Mussolini.

REALITATEA

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Cluj, strada Regina Maria Nr. 36.

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an întreg . . . . . Lei 250
Pe o jumătate de an . . . . . " 130
Pe trei luni . . . . . " 70

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America \$2
Iugoslavia și Cehoslovacia . Lei 300

Editor și Redactor: J. B. Sima

DUMINICĂ, 3 APRILIE 1927

Păziți-vă!

Cine-a pățimit o noapte de insomnie într-o infectă cameră dela vr'un hotel de provincie, are experiența lucrului. Când, după o zadarnică trudă, aprinzi lumina, vezi cu scârbă între virgulele murdare de pe tencuiala scorjită o forfoteală de vietăți puturoase, care se grăbesc a se furișa în taina crăpăturilor. În frunte o dihanie umflată, care își conduce puii la atac, îi călăuzește acum să fugă de lumină.

În jurul „Băncilor de împrumut pe amanet”, forfotesc de asemeni o sumă de indivizi indezirabili și cu ocupații nedefinite, cari se deprind la parazitism călăuziți și protejați de ploșnița bătrână. Clienți permanenți ai licitațiilor la care se vând obiectele nenorociților supți de parazitul major stau la pândă pentru a pune mâna pe obiectele de valoare, evaluate la a cincea parte ca pe urmă să le vândă cu un preț ridicat, ori poate să le reîntoarcă în labele scârnavă care le-au avut „în depozit”.

Infirmitatea morală perfect definită la conducătorii pretinselor bănci, este puțin accentuată la puii ploșniței, cari păstrând un mic grad de rușine, nu se afișează ca agenți direcți ai „băncei”, dar, în taina licitațiilor publice și cu prețiosul concurs al ploșniței majore, își câștigă mijloacele de trai pe acest drum tinos și murdar, păstrând distanța cuvenită, între ei și codul penal.

Nimeni n'are naivitatea să creadă că o coloană de revistă, rezumativ, poate fi un suficient desinfectant pentru acești pui de ploșniță. Dacă infirmitatea lor morală și netrebnicia sufletească și intelectuală i-a îndreptat pe acest drum, pentru a deveni păduchii societății, fără îndoială că nu vor simți nici-o jenă la cetera acestor rânduri. Oamenii normali au însă tot interesul să se păzească de contactul cu ei și să-i ție cel puțin la depărtarea cuvenită, ferindu-se ca de purtătorii exantematicului.

Pare-mi-se că o lege maghiară îi pune pe acești paraziți, sub raportul drepturilor politice, — alături de proxeneți, pentru a se ști că nu pot pătrunde între oamenii cinstiți și a fixa o linie de demarcație peste care nu trebuie să treacă infirmii morali.

Cum la noi nu este asemenea text, aceste triste exemplare a speței umane pot circula în toată libertatea, se bucură de toate drepturile, ba mai mult, au îndrăzneala să se infigă la locuri de frunte.

Cel puțin păziți-vă de atingerea lor!

Păziți-vă avutul și mai ales obiectele de valoare, căci odată intrate în mâna traficantilor imorali și mai ales în casele de „bancă pe amanet” sunt pierdute aproape definitiv, dar mai ales păziți-vă de contactul acestor schilozii morali pentru cari exploatarea sângeroasă a celor mai crâncene nevoi este rațiunea existenței lor.

Dacă elasticitatea exploatareii capitaliste nu prea cunoaște o limită morală și ea se exercită potrivit cu lipsa de conștiință a celor ce exploatează, pentru că, după cum zice, — banul n'are miros — și deci nu poartă cu el originea sa; dacă în societatea actuală îmbogățitul nu este tras la răspundere asupra mijloacelor cari i-au adus avuția; dacă odată stăpân pe milioanele stoarse din lacrimile nenorociților, el își poate permite luxul nu numai, de-a stropi cu noroiul ce țâșnește de sub roțile automobilului, dar și îndrăzneala de-ași croi un loc de frunte în rândurile societății, sfidând cu nerușinare pe oamenii săraci dar cinstiți; dacă legile nu limitează puterea de exploatare capitalistă și nu țârcnesc pe infirmii morali, pentru a nu contamina societatea cu ambulanțele lor cadavre, nu ne rămâne decât singurul drum al disprețului.

Prin urmare păziți-vă de „Băncile de împrumut pe amanet”, de stăpânii și interpușii acestor „instituții” parazitare, de agenții mari și mărunți, — pui de paraziți, cari se pregătesc pentru o viitoare exploatare, — ca cel puțin acoperiți de oporiul public să se retragă în crăpăturile tapetului social și să nu iasă decât în taină și cu frica pentru a-și exercita scârnavă lor meserie.

Păziți-vă!

Spre libertatea comerțului

După atâția ani de svârcolire națională, de chibzuiri nereușite în marele ogor al țării românești, în loc să ne apropiem de situația normală dinaintea războiului mondial, în chivernisirea țării noastre încep să apară urmele, petele negre ale unui anarchism mediocru, inspirator de îngrijire și teamă.

Anii lungi și grei de ne isbutite experiențe economice au demonstrat credem, îndeajuns și celor mai nepricepuți indivizi, cari își iau aere grave de mari economiști, și chiar celor mai îndărătnici dintre ei, că îngrădirile impuse comerțului n'au putut contribui câtuși de puțin la îndreptarea situației, la estenirea traiului de toate zilele.

Prețurile maxime fixate în pripă de către autorități, la intervențiile telefonice ale superiorilor, n'au ajutat decât la gonirea mărfurilor de pe piețe, dând posibilitatea comercianților falși și improvizați, precum și unei imense armate de intermediari pungași și lipsiți de orice scrupule, să speculeze asupra nevoilor obștești și să scoabă bunul renume al comerțului românesc temeinic și cinstit, căruia îi datorăm o însemnată parte din prosperitatea și prosperarea țării noastre, până la data izbucnirii războiului de întregire a neamului.

Multe legi aduse de oameni fără experiență și fără să-și întrebă conștiința, dacă au în acest sens organe executorii destul de încercate și ferme santinele ale dreptății, n'au ajutat și nu ajută decât la încurajarea abuzurilor administrative. Aceste legi în loc să fie considerate de mijloace, prin executarea cărora s'ar putea pune capăt exceselor în prețurile de pe piață și prin aplicarea cărora s'ar putea înfrâna specula crescândă, au dovedit și celor mai naivi „bărbați de stat” nu numai că nu pot înfrâna demoralizarea comerțului nostru, ci dinpotrivă fac ca această demoralizare să ia proporții mai mari și încurcă mai mult itele comerțului solid.

E și natural. Un comerciant prins că înșală publicul cu prețurile sale fantastice temându-se de pedeapsa nemiloasă a legii contra speculei, încearcă să mituiască factorii respectivi încredințați cu anchetarea cazurilor. În acest scop asvârle miile, su-

tele de mii și chiar milioanele fără milă și fără să-și cumpănească faptele.

În cele mai multe cazuri propunerile sale nu dau greș și sunt primite de către funcționarii trași de foame și amenințați de sărăcie, nu fără oarecare satisfacție.

Astfel prezentându-ni-se lucrurile abuzul denunțat este considerat ca săvârșit din rea credință, fără temei și toată afacerea aceasta necistită este pusă la punct, este trecută „la dosar”.

Să nu credeți însă, iubiti cititori, că chestiunea s'a sfârșit aici. Nu! Comerciantul, după cum e și logic, nu poate admite ca să rămână în pagubă cu suma împărțită controlorilor și ca să-și recâștige banii, urcă din nou prețurile articolelor și noi, publicul mare cumpărător . . . plătim, plăți până ne spetim, căci dacă nu dăm cât ni-se cere, rămânem fără cele trebuincioase.

Roata speculei se învârtă în modul acesta mai departe, până la infinit.

Întrebăm însă până când? cetățenii credincioși și pașnici nu mai pot suporta!

Piedicile puse circulației libere a produselor agricole cum și exportului în general, au contribuit la descurajarea producătorilor, iar abuzurile cu rechizițiunile și taxele exorbitante i-au decepționat și mai mult.

Situația precară de astăzi trebuie deci socotită ca rezultat al stăvilirii libertății comerțului.

Comerțul nu poate trăi și nu se poate desvolta fără ca jocul ofertei și al cererii să fie liber.

Fără concurență și fără sporiirea produselor nu putem avea nici ieftinirea traiului, nici ameliorarea finanțelor țării.

Comercianții din țară și chiar și cei mai autorizați fruntași ai comerțului și industriei cer autorizarea grabnică și deplină a libertății comerțului.

Dacă însă guvernul n'are curajul unei hotărâri în acest sens, să dea libertatea comerțului sub titlul de încercare, dacă nici astfel situația nu s'ar îmbunătăți, va putea cu ușurință și în scurt timp să închidă granițele din nou. Încercarea aceasta va trebui făcută însă cu orice preț și cât mai curând.

Este doar interesul vital al țării în joc.

Fruntășilor comerțului român va trebui să le acordăm încrederea și să le sprijinim și executăm cererea: libertatea comerțului!

Mereu la lucru, dacă te odihnești, RUGINEȘTI. — Voltaire.

Nu e greu să găsești adevărul, e greu să ai dorința de a-l găsi. — N. Iorga.

Cine spune prea fațăș adevărul, nouă orase îl GONESC. — Zicală turcească.

Un comerciant care vrea să aibă câștig în afaceri, trebuie să înceapă prin a-și câștiga mai întâi reputația de om CINSTIT. — Lord Chesterfield.

Numai doi sunt nesătui — cel care umblă după știință și cel care umblă după bogăție. — Arab.

Purtați-vă cu cei mai mari, ca și cu FOCUL: nu stați, nici prea departe. — Diogene.

STRICATUL urăște pe cei NE-STRICAȚI și orice VINOVAȚ e dușmanul NEVINOVAȚIEI. — Körner.

Nu judeca meritul cuiva, după calitățile ce are, ci după întrebuintarea ce DA el acestor calități. — La Rochefoucauld.

Săracului îi lipsesc multe, avarului TOATE. — Seneca.

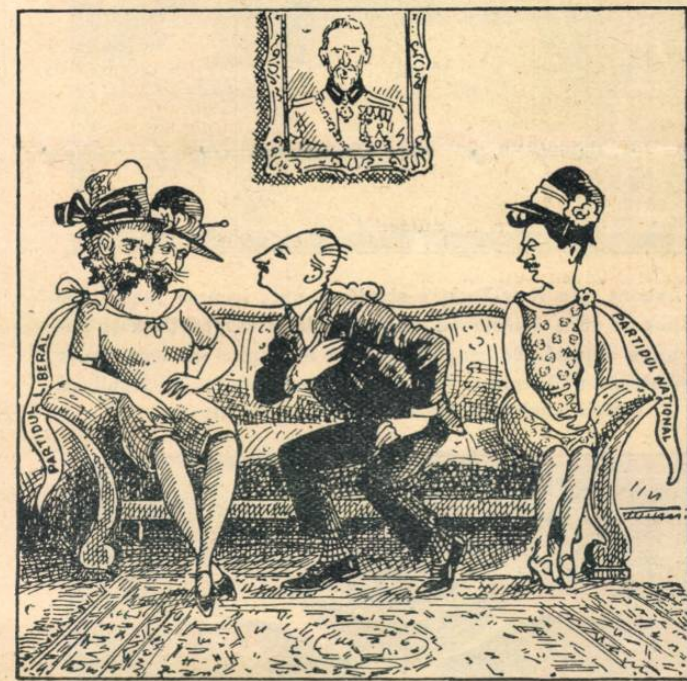
Cine nu poate nimic și nu știe nimic, acela-i pretutindeni de PRI-SOS. — Möllers Kalender.

«Realitatea» politică

EXPOZIȚIA DE PRIMĂVARĂ A GUVERNULUI
Aniversarea unui an de guvernare

1. Căile Ferate.
2. Îmbunătățirea stării corpului didactic
3. Stabilitatea Leului.
4. Șoselele naționale.
5. Podul normalizării.
6. Împrumutul extern.
7. Mania persecuțiilor.
8. Colaborarea guvernului cu minoritățile.

DIVORȚUL DOCTORULUI LUPU

D-rul Lupu: „Mi se frânge inima după brunete”.

MODA

„Papa Pius a emis un apel către bărbați să curme nebunia modei care a cuprins pe femeia modernă”. — Ziarele.

EA. — „Ce ai în cap parlitule?”
EL (venind dela biserică). — „Spiritul voiește să vorbească . . . dar trupul e neputincios!”

Femeia modernă: Cu câine în loc de copil

EMEIA se modernizează. Lupta de emancipare, de eliberare de sub „jugul” bărbatului, câștigă teren pe fiecare zi. Dacă în unele țări și părți ale lumii ușa pentru lupta pe față a femeii

împotriva bărbatului este încă închisă, nu înseamnă că ea a dat sau dă înapoi. În nici un caz. Lupta pe care o duce, și mai ales armele de care se folosește sunt mult mai rafinate și eficiente decât lupta pe care ar avea să o ducă cu bărbatul în mod deschis.

Cele trei arme de care femeia modernă se folosește în lupta ei împotriva „tiranului”—bărbatul—sunt: MODA, SCĂPAREA de BUCĂTĂRIE și LIPSIREA de COPII.

Un vechiu proverb spune: „Cel care știe a-și stăpâni spiritul, este mai puternic ca cel care cucerește o cetate.”

Ori „spiritul bărbatului” este astăzi complet cucerit de eroina MODEL, amatoarea CĂINELUI și invențiunea SONERIEI din prânzător la bucătărie. Ar fi de prisos să spunem că bărbatul a și ingenușchiat în fața acestor DREPTURI de acum câștigate ale femeii. Dacă are ceva de zis, sau dacă are vre-o plângere împotriva acestor „drepturi”, tot ce poate să obțină este doar o păsuire, o amânare, o indulgere a împlinirii „obligățiunilor” sale de cap al familiei, pe care mâine sau poimaine va trebui să le execute.

MODA, este cea mai puternică armă a femeii împotriva bărbatului. Cu ajutorul acestei arme perfide și criminale a femeii moderne mulți bărbați au fost ingenușchiați atât financiarmente cât și în ce privește starea lor socială. La un proces de divorț care a avut loc mai în toamna trecută într-o țară bogată din apus s'a constatat cu date, facturi și documente legale ajungerea în faliment a unui multi-milionar din cauza MODEL. Inchipuși-vă pe o femeie care nu purta ciorapi decât în valoare de 100 de mii lei pe recheta, ultima modă dela Paris sau Dumnezeu știe de unde. O pereche două ar mai merge; dar regina ciorapilor a trebuit să aibă 1200 perechi de asemenea

FIECARE CU AL EI

Lipsirea de copii e cel mai nou asalt al femeii. Femeia modernă ține mai mult la câine ca la un copil, socoate de mai mare cinste să meargă pe stradă cu un câine murdar cu sgardă, sau legat cu o ață, decât cu un copil bine înbrăcat, robust și frumușel de mână.

Femeii moderne îi place mai bine să audă lătratul câinelui în casă decât plânsul copilului.

Sunt două blesteme: unul asupra bărbatului și unul a supra femeii. Acestea sunt: „Cu SUDOAREA feței vei câștiga pâinea ta”, iar asupra femeii: „Cu durere vei naște COPII.”

Vrând, nevrând bărbatul trebuie să-și ispășească blestemul, Femeia modernă caută să se sustragă acestei datorii și preferă să umble cu câinele.

ciorapi, pe care îi schimba de trei ori la zi.

Dacă eroina emancipării femeilor amintită mai sus a fost atât de „circumspectă” în ce privește ciorapii, ne putem închipui care a fost „economia” ei cu privire la alte habilitate ale femeii moderne, ca bijuterii, blănuri, ghete, pantofi, bluze, rochii, etc. etc.

Bărbatul a fost invins, ingenușchiat și umilit până la ruină și dispreț public.

Vara trecută a murit multi-milionarul american Vanderbilt, care în urma morții săn a moștenit o avere de 4 miliarde lei. Lumea american este surprinsă ce s'a făcut cu aceste miliarde căci la moartea sa sus numitul miliardar n'a lăsat de cât o datorie de 15 milioane lei, o femeie și un copil care a trebuit să zică rămas bun celor 12 mașini sau automobile pe care le avea înainte și să ia o ocupație mai cinstită și onorabilă.

Cine are mult, mult cheltuiește, spune un proverb. Și moda, care chinuie pe cei bogați, chinuie toate păturile sociale. Cele patru anotimpuri ale anului au devenit sezoane de speculație a „modiștilor.” Haine bune nepurtate și costisitoare sunt vândute la vechituri sau la țigani pentru că le-a trecut moda. E deajuns

ca o femeie să umble cu un brusture pe cap ca toate femeile să alege după brusturi. Bărbatul poate să facă ce vrea, dar femeia insistă că zeul modei trebuie îmblânzit cu jertfa reglementară a celor patru sezoane, plus Paștile, Grăciunul, Rusaliile și alte ocazii de exploatare a bărbatului.

Am văzut oameni îndatorindu-se pe la prieteni sau la bănci sau cumpără pe credit pentru a putea face față acestei arme turbate a femeii, cu care îl săgeată în fiecare zi.

Femeia care se ține la modă cu bani împrumutați este o necinste pentru sine însăși și o disgrăție pentru bărbat.

Este departe de noi gândul de a dori stăvilirea progresului, modificării portului și adoptarea vestimentelor mai igienice și practice, necesare sănătății și gradului de cultură și civilizație a timpului în care trăim. Dar ceea ce se face astăzi este un scandal și o bătaie de joc a femeii față de bărbat.

O altă armă a femeii moderne împotriva bărbatului este descărcarea și de sarcinile gospodăriei casnice.

În ochii femeii moderne datoriile gospodăriei casnice nu sunt decât un jug, o necinste, o ru-

șine, de care bărbatul trebuie să o scutească. În conversația dintre două prietene, după introducerea de rigoare, prima întrebare pe care o auzi este aceasta: „Ai bucatărească; ești mulțumită cu servitoarea, cu guvernanta pentru copii? etc. Răspunsul: „Vai de mine, cum să nu am. Își poate cineva închipui altfel?” Astfel oamenii funcționari, comerciali mici și de alte profesiuni, cu venite strict mărginite îi vezi plătind servitoare și bucatărese, iar „doamna” modernă doarme, face vizite sau se plimbă pe stradă în timp ce bărbatul își tocește cotele pe biurouri sau aleargă în dreapta sau în stânga să câștige truditul ban care este asvârlit fără milă pe toate nimicurile.

LIPSIREA de copii cel mai nou asalt al femeii. Femeia modernă ține mai mult la câine ca la un copil, socoate de mai mare cinste să meargă pe stradă cu un câine murdar cu sgardă sau legat de ață decât cu un copil bine îmbrăcat, robust și frumușel de mână. Și chiar dacă are copil, copilul poate să meargă cu servitoarea iar ea... pentru ea e la modă să meargă cu câinele!

Vai de copilul crescut de guvernante sau de servitoare.

Fiecare mamă ar trebui să cistească aceste rânduri de Coșbuc: „Până la 5 ani copilul cu nuiua

[TU să-l crești, Zece ani apoi cu vorba cât de rău [să-l dojenești, Iar d'aci ca pe-un prieten cu blăn- [deje-l stăpânești.”

„Un copil rău crescut e un cuiu la sicriul mamei”, scrie Vlahuță.

Carmen Sylva, pseudonimul iubitei regine a românilor, spune:

„Viitorul țării îl țese femeia.”

Cea mai înaltă misiune a femeii pe pământ a fost nașterea și creșterea copiilor. Țesătura societății omenești este atât de bună sau atât de rea cum o face femeia. Mamele bune care își iubesc și cresc cu atențiune și îngrijire copii sunt EROINELE rasei omenești.

Statele Unite serbează în fiecare an o zi specială numită „Serbătoarea Mamei”, în care zi se fac manifestațiuni, se strâng ajutoare, se țin discursuri și se face totul în spre cinstea și ajutorarea ei.

După o statistică franceză din cele 11 milioane 696 mii de familii din Franța, 1 milion 830 mii n'au nici un copil, iar 3 milioane 268 mii au fiecare câte un copil, 2 milioane 7 sute 76 mii au câte 2 copii. După această statistică poporul francez merge spre declin.

La Paris se văd mai mulți câini pe stradă decât copii. Femeia modernă a Parisului nu se poate deranja cu copii, fiind că e plictisitor și o rețin dela alte treburi pe care modernismul i-le impune.

Femeia cu câinele pe stradă și fără copii acasă, în cazul când faptul se atribuie ei, este de disprețuit.

Cum însă moda mereu se schimbă iar femeia este atât de vulnerabilă, precizăm că se va schimba și moda cu câinele. Poimaine ne vom trezi că femeia modernă umblă cu pisica pe stradă, cu purcelul, cu vițelul sau cu alt animal care va fi la modă.

LUMEA PESTE 700 DE ANI

Cum va fi New-York-ul în anul 2660

Un roman științific despre viitor

Privind în viitor ingenuosul om de știință și redactor al revistei „Știință și Invențiune” prezice o lume cu orașe în văzduh, zboruri la Marte, când oamenii vor învăța în timp ce dorm și orice lucrare va fi făcută de către mașini cari se vor mișca la auzul comandai omului.

În telefonul viitor vorbitorii își vor vedea fețele tot-așa de bine ca și când ar fi unul în prezența altuia.

ÎN cartea sa intitulată „Ralph 124 C. 41+”, Hugo Gernsback, cunoscutul om de știință și redactorul revistei „Știință și Invențiune”, ne înfățișează o imagine vie a minunatei noastre lumi în anul 2660, când drumuri interplanetare, vor duce spre planeta Marte, și înspre celelalte planete, când legea gravitației va fi învinsă și oameni vor pluti în văzduh, iar cea mai mare parte dintre problemele actuale ale existenței vor fi rezolvate prin știință. Cartea este un roman științific tot atât de interesant ca și cartea lui H. G. Wells, „The Martians” (Martianii), și în multe privințe mai în conformitate cu legile cunoscute ale științei.

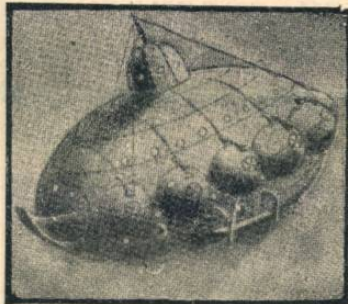
„Când vibrațiunile încetară în laborator, bărbatul voinic se sculă de pe scaunul de sticlă și privi la aparatul complicat, care se afla pe masă. Era complet până în cel mai din urmă amănunt. Privi apoi la calendar și văzu că este 1 Septembrie din anul 2660. Măine va fi o zi mare și foarte ocupată pentru dânsul, avea să asiste la faza finală a experienței care durează de trei ani. Căscă și se întinse în toată lungimea sa, arătând un trup mult mai voinic decât acela al majorității oamenilor din timpul său, și apropiindu-se întrucâtva de acela al uriașilor locuitori din planeta Marte.

„Totuși superioritatea sa fizică era ca nimica comparată cu aceea a minții sale gigantice. Era Ralph 124 C. 41+, unul dintre cei mai mari promulgatori ai științei creștine și unul dintre cei zece locuitori ai pământului cari singuri aveau voie să adauge semnul Plus (+) după numele lor.

Indreptându-se spre Telephot-ul din perete, el apăsă mai mulți butoni și peste câteva clipe, placa Telephotului se lumină, înfățișând chipul prietenului său.”

Astfel oamenii din 2660 puteau comunica unul cu celalalt, oricâte mii de kilometri îi despărteau. Telephotul le înfățișa chipul prietenilor în timp ce convorbirea se făcea prin telegrafie fără fir.

O greșală a postului „Central”, îl puse pe Ralph în legătură cu „Ser-

Zburătorul interplanetar pentru comunicație, transporturi și vizite dela o planetă la alta

viciul Intercontinental, și el văzu în fața sa o femeie tânără și frumoasă care vorbea franțuzește. Înțoarse manivela „Corectorului lingvistic”, care traducea franceza sau oricare altă limbă pe care n-o înțelegea.

Un gîngăș Detectophone răspundea mecanic glasului omenesc, furnizând lumină, căldură și alte necesități, numai după un singur cuvânt.

Tânăra femeie se afla în Elveția. În toate țările existau ingineri cari regulau timpul, menținându-l în totdeauna frumos și senin. Din nefericire însă, spunea tânăra femeie, inginerii din districtul său încetaseră lucrul, indicând depresiune atmosferică la cele patru turnuri Meteorologice; ei lăsară să le scape curenții de mare tensiune cari se precipitau cu o viteză vertiginoasă cauzând mare frig. După câteva ore numai tot tînutul fusese acoperit de zăpadă care se menținea de 4 zile.

Pe când vorbea, o enormă avalanșă artificială începu să coboare asupra casei sale. Din New-York, Ralph se folosi de imensele resurse ale științei

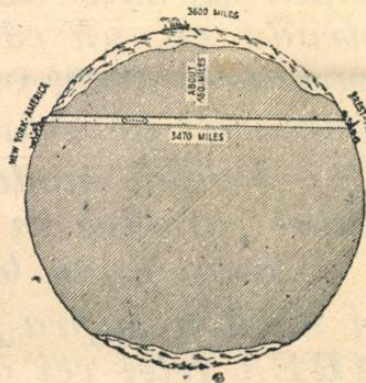
spre a salva această fată din Elveția, topind prin telegrafia fără fir avalanșa care începu a se scurge fără pericol de pe munte.

„Casa” lui Ralph, care era un turn de șase sute cincizeci de picioare înălțime, având treizeci de picioare în diametru era clădită în întregime din cărămidă de cristal și platină, și era una din curiozitățile New-Yorkului. Ralph inventase un instrument care-i așternea gândurile pe hârtie. Își înconjură capul cu o dungă de piele; la fiecare capăt al acestei fâșii de piele era adăugată o manivelă rotundă de metal care-i apăsa de aproape pe temple. Dela fiecare din aceste discuri sau manivele pornea un fir electric izolat care ducea spre o mică cutie pătrată a Menografului, adică aparatul care așternea gândurile sale pe hârtie.

Apăsă apoi asupra unui buton și se auzi un ușor zumzăit; două lumini cari ardeau cu o flăcără fosforescentă, verde, se aprinseră în chip simultan. Luă în mână un buton care era legat de Menograf printr-o coardă flexibilă, și apoi se rezimă în fotoliu. După câteva clipe de chibzuire apăsă asupra butonului și imediat cuvintele sale apărură, scrise cu cerneală, pe o panglică albă de hârtie, asemănătoare celor întrebuințate în telegrafie. Acela care vroia să-și scrie gândurile n-avea decât să apese un buton care

Forța motrică și de iluminare se va obține dela Soare cu ajutorul oglinzilor reflectoare, care va fi apoi transformată în energie sau putere electrică

Tunelul care să va săpa pe sub atlantic dela New York până la Brest, Franța, la o adâncime de 450 mile sau circa 750 km. în Mare.

punea în mișcare atât mecanismul cât și pana care reproducea astfel gândul; textul fiind pe înțelesul oricui.

Totuși îi mai rămănea lui Ralph să perfecționeze Hypnobioscopul, care transmitea cuvintele direct în creierul adormit în așa chip încât să-și poată cineva aminti a doua zi dimineață toate cele întâmplate în ziua precedentă. Lucrul acesta era posibil, făcând ca impulsurile să acționeze direct asupra creierului. Cu alte cuvinte, era tot o formă a Menografului, căruia i-se făcuseră anumite adăugări. Deși în stare pasivă, mintea putea totuși să absoarbă imediat impresia, în chip mecanic, și în felul acesta o poveste citită cu ajutorul Hypnobioscopului lăsa o impresie mult mai puternică decât atunci când ar fi fost citită în stare conștientă.

Mii și mii de ani dearându-l omenirea își pierdea jumătate din viață cu somnul—viața negativă. Invențiunea lui Ralph schimbă această situațiune. — Nimeni nu-și mai pierdea noaptea. Toate cărțile erau ci-

tite în timpul somnului. Chiar și cea mai mare parte de studii se absolveau în timpul somnului. Unii oameni posedau zece limbi diferite în timpul somnului. Acei copii cari n-aveau succes la învățătură în orele lor de conștiență, deveneau școlari buni, dacă repetau lecțiile lor în timpul somnului.

Tânăra elvețiană veni la New-York cu ajutorul noului „Tub Subatlantic”, care ducea în linie directă dela Brest (Franța) la New-York. Distanța aceasta pe suprafața pământului este de 3700 mile, dar în linie dreaptă este redusă la 3470 mile.

Automobilele nu aveau roți; erau puse în mișcare prin magnetism. La distanțe de 100 de metri se aflau puternice tuburi electro-magnetice în lungime de vreo 30 picioare, prin cari treceau automobilele. Fiecare electro-magnet exercita o mișcare puternică asupra automobilului. Când acesta se depărta la o distanță de două picioare numai de magnet, curentul era întrerupt, iar automobilul trecea prin spațiu până ajungea la alt electro-magnet următor, la o distanță de vreo 300 picioare.

După ce trecea prin vre-o 25 de electro-magneți, ajungea la viteza de aproximativ 300 kilometri pe oră. Magnetismul ținea automobilul suspendat în aer.

Când vizitatoarei îi fu foame, omul de știință o călăuzi spre „Cafengaua științifică”.

Mai întâi o conduse spre o cameră foarte mare, închisă hermetic unde sute de oameni citeau sau vorbeau.

„Aerul de aci este foarte inviorător”, spuse dânsul, căci este încărcat cu anumite gaze inofensive cari au de scop să-ți facă poftă înainte de masă.”

Se îndreptară apoi spre sala de mâncare obișnuită. Nu existau chelneri și nu se auzea vre'un zgomot, decât doar o muzică tainică ce venea din depărtare.

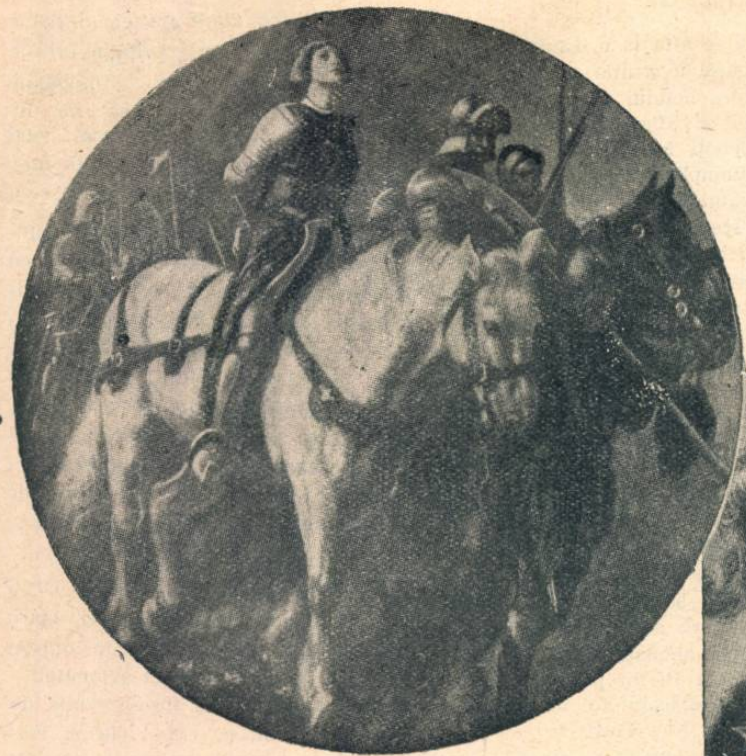
Se așezară la masă pe care erau aplicate niște curioase tablii de argint cu mulți butoni. Fiecare luă loc la o astfel de tablă. La capăt avea un tub flexibil de care se fixa

(Citiți continuarea în pag. 6-a)

Arderea pe stâlp a Jeanei d'Arc

Tragedia care a pus capăt vieții celei mai mari eroine a Franței zăgrăvită în cuvinte sfâșietoare

Arestarea prin înșelăciune a Jeanei d'Arc la Compiègne. Istoricul episod într-o nouă lumină.

Un portret favorit al Jeanei d'Arc îmbrăcată în hainele ei de armură

NTREAGA Franța este viu interesată de-o istorie nouă, foarte îndrăzneală, asupra Jeanei d'Arc, scrisă de Joseph Delteil. Volumul a fost premiul apreciat de „Femina—Vie heureuse”, cea mai de seamă revistă artistică și literară a femeii franceze. Totuși cartea este sever criticată de mulți pentru că „tratează cu o sinceritate inutilă”, despre acea care a fost cea mai mare eroină a Franței, cât și o sfântă canonică.

Joseph Delteil este cunoscut ca „suprerealist” scrie cu extraordinară vigoare și pitoresc, dar se oprește asupra unor amănunte pe cari multe persoane le socot inutile. El a adus la lumină mai multe episoade necunoscute sau nerăspândite din viața Jeanei d'Arc. O scenă interesantă este când neputinciosul rege al Franței, pe care Jeana îl salvasse, încearcă să facă dragoste cu dânsa și este respins. Un alt episod pitoresc și prea puțin cunoscut este acela al blondei englezoaice pe care englezii o înarmară și o îmbrăcară într-o armătură completă, trimițând-o să rivalizeze cu Jeana și să contrabalanseze prestigiul ei miraculos. Jeana se luptă cu dânsa și-o învinse. Autorul a strâns o mulțime de amănunte privitoare la arderea Jeanei, pe cari ni-le prezintă într'un capitol, care fără îndoială este cel mai remarcabil din acest volum și ale cărui pasagii mai importante urmează aci:

„Indată ce Jeana se vindecă de boală, pe când era încă slăbită din puteri, începură s'o tortureze. Asta cu scopul esențial de-a o face să admită falsitatea și origina necurată a „Vocilor” sale. Era necesar să se dovedească că Jeana este o vrăjitoare, pentru ca condamnarea și arderea ei pe rug să poată urma ca un fapt natural.

La vederea aparatului de tortură și a tuturor acelor instrumente așezate într-o ordine înspăimântătoare, tânăra fată izbucni în plâns. În chip sălbatic o legară de un cal de lemn, aplicându-i tortura cizmelor. Tortura inutilă! Cu vocea stinsă, Jeana suspinând zise:

„Dacă voi muri sper că mă veți îngropa în pământ sfânt”.

Trebuia să bage frica în sufletul ei. Acest copil slăbit, această nevinovată copilă a pământului nu va putea desigur rezista încercării teribile a „Admonestărei”. De aceea veni porunca să fie admonestată de trei ori.”

Această scenă dramatică se întâmplă în 24 Mai, în cimitirul din Saint Oueu, în mijlocul mormintelor și a monumentelor funebre. Se ridicase două esafoduri acoperite cu catifea roșie. Pe unul se așezau judecătorii pe celălalt Jeana singură. În fața ei sta preotul care ține „Admonestarea”, iar în stânga sa călăul.

Preotul o amenința ba cu ororile acestei lumi, ba cu ororile lumii viitoare. Căzu în genunchi în fața Jeanei rugând-o să-și renege cele spuse, și striga: „Renunță la cele

O veche statuie a Jeanei făcută la 1492, care arată detaliat hainele de armură în care era îmbrăcată

afirmate, căci de nu, vei fi arsă de vie”.

El predica atât de elocuent încât mîsa fu extaziată și amenința atât pe prizonieră cât și pe judecători deoarece erau prea draguți cu dânsa.

* * *

„Eu reneg... și Jeana căzu leșinată pe esafod. O duseră înapoi la închisoare în timp ce tribunalul dresa actele. Indată însă ce-și veni în fire fu îngrozită de cele ce făcuse. Trimise după Cauchon (acuzatorul ei francez) strigându-i de pe patul de pae: „Nu, nu, vocile mele nu m'au înșelat: vocile acelea erau dela Dumnezeu!”

Dar orice speranță pierise pentru dânsa, de la acea dată. Englezii posedau ceace doriseră: o renegare publică. Restul era bun pentru foc.

În timpul nopții, pe când Jeana își mărturisea vocile, Cauchon, se ocupa de detaliile condamnării, iar soldații englezi pregăteau rugul pentru mâine.

Acesta fu ridicat în Place du Vieuse Marcheé, la Roneau, unde obișnuit era piața de pește. Piața era pe sfârșite, oamenii îndepărtau la repezeală coșurile și învelișurile căruțelor. Pe jos se vedeau rămășițe de pește, capete, grămezi de scoici, etc., La o cârmă, călăul, fără

surtuc bea voios un păhărel de vin alb.

La orele 8.10 autoritățile începură să facă ordine și patrulele umblau de gardă. Indată începură să vină și copii cari voiau să asiste la spectacol. Mitropolitul Cauchon aruncă o privire asupra întregii orânduiri și plecă. Incetul cu incetul poporul sosea în număr mereu crescând din toate părțile.

La orele 10 Jeana fu adusă într'un vagon închis, care se opri în fața locului unde avea să fie martirul ei. Era un teanc înalt, pătrat, de lemn de măr. Jeana în cămașe și în fustă numai, cu picioarele goale, cobori din vagon. Aruncă o privire asupra spectatorilor. Cauchon se afla în rândul întâi cu mitra și cu un crucifix. Jeana îi strigă: „Mor din cauza ta”.

Călăul începu să desfășoare cantități mari de frânghie. Soldații veneau și plecau, răsând voioși. Păsările ciripeau în soarele de Mai.

Un funcționar, împiedicat de mânele lungi ale hainei și o mulțime de pergamente, mormăia sentința de moarte, care fu stampilată de înalta curte. La un semn călăul apucă pe fecioară. O târî spre rug împingând-o înspre movila de lemn. Jeana se lăsă în voia soartei sale, într'un fel de stare de inconștiență, trup inert, aproape mort. Spre a grăbi proce-

Cruda tragedie a Jeanei d'Arc arsă pe stâlp în Piața Peștelui

deul, soldații făcură o scară din spațele lor ridicând pe Jeana în vârful mobilei.

Ajunsă în vârf, Jeana, își reveni în simțire. Văzu la picioarele sale o floare care se agățase de-o bucată de lemn. Nu doria ca floarea să piară în flăcări și avu milă de ea. O ridică, o sărută și întinzând-o călăului, zise: „scap-o, scap-o.”

Cu un rânjet, călăul luă floarea și o fixă de haină. Apoi începu s'o lege pe Jeana de rug, fluierând și strângând frâghiile tot mai mult. După aceea îi atarnă pe piept un placard, care purta următoarea inscripțiune:

Jeana, care se numi Fecioară, Mincinoasă, făcătoare de rele, Înșelătoare și vrăjitoare; Superstițioasă, blasfemând pe Domnul. Prezumțioasă și trădătoare a Credinței în Isus Christos. Lăudăroasă, închinându-se la idoli, Crudă, invocând pe Diavolul, Renegată, eretică.

Călăul coborî de pe rug și Jeana rămase singură. Ah Jeana, Jeana, acum ești la înălțimea supremă, în toată splendoarea destinului tău. Te afli pe o culme în haina ta lungă, albă. Picioarele tale goale, frumoasele tale picioare de fecioară, strălucesc asupra orizontului meu ca niște roze albe. Inima ta este mai caldă decât flăcările. Prin haina ta, văd frumusețea fragilă a trupului tău, liniile prelungite ale coapselor tale și ridicătura pieptului tău. O fecioară, fecioară a sufletului meu, creatură mică cu bun simț și carne curată, fată mică, mai plâng și acum pentru că ai numai nouăsprezece ani!

De pe rug Jeana privia spectacolul pe care i-l oferea mulțimea și orașul. Era una din acele clipe de liniște patetică care precedează marile cataclisme, una din acele tăceri în-

cărcate cu moarte. Soldații în tunică roșie se plimbau împrejur, aruncând priviri ciudate. Grupuri de maimușe cu fețele albastre, rosteau tatăl nostru. Fete tinere în rochii roșii își ochiau amanții. Băieții se jucau prin colțuri, în așteptarea spectacolului. În răstimpuri se auzeau comenzi militare. Un bătrân cu barba albă, în primul rând de spectatori dejuna, imbucând dintr'un cârnaț.

Sus, Jeana plutea deasupra mulțimei. Era la aceeași înălțime cu vârfurile copacilor și acoperișurile casei. Ceasurile îi priviau în față, iar cerul era în jurul ei și în ea. Privi orașul acesta care avea vreo mie de biserici gotice, acoperite cu dantele ca o femeie, la turnulețele cari se ridicau spre ceruri; privi la acele fabuloase broderii de piatră, aceste giuvaeruri artistice. Era într'adevăr o splendidă zi de Mai. Păsările înviorate de căldură, săreau de pe-o cracă pe alta, zburând în jurul rugului. O păsărică se cocoță pe capul Jeanei, pe părul său auriu ca bobul. Jeana zâmbi, bucurându-se cu păsărica.

În clipa aceea călăul aprinse focul. Jeana îl văzu și, cuprinsă de-o dată de frică, strigă: Roneu, Roneu, tu vei fi ultima mea odihnă!”

Focul se întindea dela un lemn la altul, croindu-și drum, implacabil. Ca și salvarea modernă înainta cu pași mici, subminând și fulgerând. Acum Jeana începu să se cutremure de groază. Trupul său se speria de jertfă. „Vai de mine, ah!” strigă ea. „Trebuie oare ca trupul meu de fecioară să fie prefăcut în cenușă! Ah! Mai bine aș fi decapitată de șapte ori!”

Totuși spiritul învinse trupul. „Da, da strigă ea tare, vocile mele erau dela Dumnezeu! Vocile nu m'au în-

(Citiți continuarea în pag. 6-a)

Arderea pe stâlp a Jeanei d'Arc Lumea peste 700 de ani

(Continuare din pag. 5.)

(Continuare din pag. 4.)

șelat! Prea-Mărit fie Isus! Prea-Mărit fie Domnul!

Nori mari de fum gros se înălțau pe cer. Deodată primele limbi de foc începură să lingă picioarele Jeanei. Se cutremură. Acest prim contact cu focul, făcu pârul să i se ridice măciucă. Limbile de foc devenind din ce în ce mai lungi, mereu mai numeroase, mai flămânde, o înconjură cu răutate, întocmai cum și tigrii își înconjoară victima înainte de a o mistui.

Flăcările o acopereau acum la picioare și la piept. Picioarele începură să ardă. Un miros îngrozitor de carne omenească friptă o izbi pe Jeana, și mirosul acesta era mai rău decât chiar durerile pe cari le îndura. Pielea îi era deja arsă, iar placatul redus la câteva fragmente căzu și el în flăcări.

Cămașa îi arse până la genunchi. Deodată Jeana își văzu genunchii goi — goi față de 10.000 de oameni. Apoi se văzură și coastele. Atunci începu adevărata tortură pentru dansa. Uitând focul, agonia și moartea, Jeana nu se gândi decât la puștoarea ei feciorelnică. Se temea de foc pentru că acesta o descoperea. O limbă de foc îi căzu pe piept. Pieptul îi ieșea înainte, pieptul frumos al unei sănătoase copile a pământului. Părul ardea minunat apoi căzu în praf pe urechile și pe umeri săi. Cenușa înroșită îi cădea pe piept. Toți bătrânii adunați în jurul ei, își opriau ochii lacomi pe pieptul său plin de arsuri. Ochii licăreau ciudat, pleoapele fiindu-le arse!

Cum! E goală înaintea a 10.000 de oameni.

Cu o sfortare supremă își rupe frânghiile de pe brațe. Ah, mâinile îi sunt libere! Cu mâinile arse, roșii de sânge și de foc se luptă acum împotriva nudității sale. Își adună rămășițele hainei pe șolduri, cu fragmente de frânghie își acoperă pieptul. Dar flacăra se luptă crâncen cu dansa pentru fiecare bucăciță de cărpă. Încearcă neîncetat să se acopere cu rămășițe, dar flacăra înghite fără de milă totul.

Atunci Jeana își încrucișă brațele pe trup în atitudinea finală. O durere infernală învinge această femeie. Încearcă să-și încrucișeze picioarele unul peste celalt, dar focul descompune mușchii și picioarele. Jeana se zbate în spasme teribile. Incetul cu încetul își pierde puterea și conștiința. Trupul, urechile, brațele sunt arse, pe rând, și alba fecioară nu mai e altceva decât un cărbune. Printre suspine repetă mereu: „Isus! Maria! Dumnezeu! Dumnezeu!”

În clipa aceea frânghia care o lega de rug fu arsă și prefăcută în cenușă. Jeana se împletea ca și când ar fi fost beta, ca o bacantă, goală și cu pielea vătămată. Într-o ultimă mișcare a trupului întinse brațele într-o rigiditate teribilă. Se mai ținu așa o clipă, amenințătoare, apoi pieri, în flăcări.

Între timp poporul fusese apucat de un fel de panică. Unul câte unul judecătorii o luară la goană, atât de repede cât erau în stare. Păsările tăcură. O liniște extraordinară domnea în mulțime, liniște infernală. Cardinalul de Winchester avu lacrimi în ochi.

Grupuri, grupuri de femei se bociu în piață. „Zece mii de oameni plângeau” spune un cronicar. Căchou însăși își scoase batista din buzunar, dar nici o lacrimă nu-i pică din ochi.

Măturând rămășițele focului, călăul găsi inima Jeanei care rămăsese intactă. Mai aprinse focul și aruncă inima înăuntru. Era inutil căci inima Jeanei nu putu arde. Rușinat de insuccesul său, călăul se puse pe lucru. Stropi inima cu ulei și cu sulfat totuși fără de folos; inima rămânea roșie și proaspătă. Atunci călăul alergă ca un nebun și azvârlă inima Jeanei în Seine.

Mulțimea o luă repede la fugă, părăsind locul rușinei. Soldații și ofițerii alergau în dezordine. Cardinalul englez, galopând călare prin oraș, striga disperat:

„Suntem blestemați, am ars o sfântă!”

AURUL

Statisticienții din unele țări, în lipsa altor lucruri mai de folos, se ocupă mai nou de întrebarea: cât aur există în lume?

Reproducem la acest loc unele date din statisticele mai interesante.

O statistică americană a stabilit că tezaurul de aur al lumii este de 1 miliard 848 milioane lire sterline. Oricât pare de uriașă această sumă, totuși e mică în realitate. Mai cu seamă dacă o comparăm cu o statistică mult mai veche și după cifrele căreia tezaurul de aur de atunci era de 3 miliarde 965 milioane lire sterline.

Se pune întrebarea unde sa imprăștiat atâta bogăție. Un bancher american spune că majoritatea bogățiilor Statelor-Unite, a trecut în mâinile particularilor, cari țin ascunse monedele chiar în casele lor, deoarece n'au deplină încredere în instituțiile bancare.

Sumele în aur dorite de populația orașelor ar fi de vreo 45 milioane lire sterline, iar farmerii au și ei puse de-o parte monede aur în valoare de peste 25 milioane lire sterline.

Cu toate acestea sunt țări cu mult mai mult aur decât Statele-Unite. Obiceiul de-a ascunde monedele de aur e mult mai răspândit în Asia, decât în America.

În India nu există familie avută,

care să nu poseadă un tezaur important de aur în lingouri.

Acest tezaur se moștenește din generație în generație și de multe ori familiile rabdă mizerie neagră, decât să vândă moștenirile scumpe.

Un rajah indian și-a făcut din aur o masă cu patru scaune, cari erau atât de grele încât abea doi oameni le putea ridica dela pământ pe fiecare separat.

Valoarea acestora e de peste un milion lire sterline.

Se mai știe de asemenea că majoritatea idolilor din templele Indiei sunt lucrați din aurul cel mai fin.

La Kalcutta sunt două pagode, ale căror turnuri duble sunt lucrate din aur curat. Valoarea aurului ascuns în templele și mănăstirile de călugări din India e nemărginit de mare, dar nu se va putea ști precis niciodată, deoarece n'au voie să intre în ele nici europenii și nici americanii.

După India vine China. Numai valoarea barelor de aur pe cari le-a confiscat poliția contrabandiștilor atinge suma de 5 milioane lire sterline.

În Anglia asemenea s'a încetățenit obiceiul străngerii monedelor de aur și argint, în special după război.

Un financiar englez a evaluat valoarea acestor monede la suma de cinci milioane lire sterline.

un fel de farfurie pe care o scoteau dintr-o soluție antiseptică ce se afla alăturat. Lista bucatelor era scrisă pe tăbăle; o manivelă ce se mișca de-alungul întregii liste putea fi oprită la felul ales. Au luat în gură tubul de argint și apăsă un buton roșu. Alimentele lichide alese, curgeau imediat în gură cu o viteză care era controlabilă prin butonul roșu. Pentru sare, piper, etc., exista un alt buton care, apăsând, da mâncării gustul potrivit. Un alt buton controla temperatura alimentelor. Carnea, legumele și alte alimente erau lichificate și preparate cu cea mai mare îngrijire. Dela o mâncare la alta tubul era spălat bine cu apă fierbinte care însă nu curgea din tub. Acesta se închidea automat în timpul ce se spăla pentru ca apoi să se deschidă imediat ce procedeul era terminat.

În timpul mesei se așezau în fotolii confortabile tapitate cu piele. Nu aveau nevoie să întrebuințeze cuțit și furculiță cum fusese obiceiul în secolele trecute. Măncarea devenise o plăcere.

În urmă Ralph, opri un avion de piață și sbură cu o viteză de 600 mile pe oră, ajungând după zece minute la terenurile naționale sportive. Ralph explică tovarășei sale:

„Aceste terenuri Sportive Naționale, au fost clădite de orașul nostru în 2490, la marginea extremă a fostului Long Island, la câteva mile de Montauk. O arenă imensă fu amenajată pentru tot felul de sporturi, terestre, aquatice și aeronautice. Aceste terenuri Sportive sunt cele mai bune din lume și reprezintă una din cele mai mari perfecționări ale New-Yorkului. Administrația orașului furnizează toate articolele necesare și fiecare cetățean are dreptul să se folosească de toate utensiliile de sport cerându-le dela administratorul de serviciu al fiecărei secții.

„Există terenuri pentru tineri cât și pentru bătrâni, altele pentru femei și altele pentru bărbați, altele speciale pentru copii. Sunt sute de terenuri pentru „baseball”, mii de terenuri pentru foot-ball și golf. Nu plouă niciodată și niciodată nu este prea cald sau prea frig. Terenurile sunt la dispoziția cetățenilor, zilnic dela orele șapte dimineața până la unsprezece seara. După apusul soarelui terenurile sunt luminate de mii de spirale electrice, pentru a înlesni jocul celor ce sunt nevoiți să muncească în timpul zilei.”

Toată căldura și lumina New-Yorkului se obțineau direct dela soare pe un preț foarte ieftin. Pe o câmpie imensă se aflau instalate 12 enorme Turnuri Meteorologice, fiecare având înălțimea de 1500 de metri. Aceste turnuri formau un exagon înălțurii cărora se aflau instalate niște enorme „Helio-Dynamophore”.

Întreaga întindere era acoperită cu sticlă. Deducându-se din acest sticlă, dedesubtul acestor sticle se aflau elementele foto-electrice, cari transformau căldura solară direct în energie electrică. Elementele foto-electrice, 400 la fiecare metru pătrat, erau așezate în imense cutii de metal, mobile, cari conțineau fiecare 1600 unități foto-electrice. Fiecare cutie de metal era mobilă și dela răsăritul până la apusul soarelui era așezată în fața razelor sale. Căldura astfel recepționată era transformată direct în energie electrică.

Dorind să petreacă, Ralph puse contactul la un punct pe care scria „Operă” în tele-teatrul instalat la el acasă, unde exista și o scenă joasă. Într-o clipă sună clopoțelul și luminile fură micșorate gradual.

Indată după aceea, orchestra începu uvertura. Un mare număr de telefoane cari vorbeau tare se aflau așezate în apropierea scenei, iar acustica era atât de bună încât cu greu își putea cineva da seama că muzica venea dela Opera Națională

care se afla la o distanță de 4 km.

După uvertură, cortina se ridică asupra actului prim. În dosul cortinei se aflau mai multe sute de telefoți aranjați în așa fel încât să umple fiecare loc al scenei. Rezultatul era că tot ce se petrecea pe scena îndepărtată a Operei Naționale era proiectat în mărime naturală pe plăcile telefoților teatrului. Iluzia era atât de perfectă în toate privințele, încât era extrem de greu să-ți închipui că actorii de pe scena telephotoică nu erau din carne și oase. Fiecare voce putea fi auzită clar și distinct, din cauză că transmisiile erau aproape de actori; nu era nevoie să obosești urechea spre a prinde orice fragment.

În antrac, Ralph explică vizitatoarei sale că fiecare teatru din New-York avea acum peste 200 de mii de abonați, și că abonații din Paris și Berlin puteau auzi și vedea spectacolul tot atât de bine ca cei din New-York.

Legea obliga pe fiecare cetățean să viziteze „bacilatoriul” cel puțin odată la două zile; acolo razele arctice distrugau orice microb la care este expus omul.

Cerealele și alte vegetale erau coapte în sere imense prin curenți direcți de mare frecvență.

Ralph explica: „Sămânța este adusă în aceste tuburi cu ajutorul aerului comprimat. Tuburile sunt perforate, și când presiunea aerului este aplicată, sămânța, trecând prin tuburi, este răspândită neted — o anumită cantitate pentru un teren anumit. Iată ce este semănatul științific și obținem astfel tocmai cantitatea de cereale de care avem trebuință.”

Știința găsisese mijlocul de-a anula legea gravitației și deaceia era posibilă clădirea unei case în aer. „Acesta este, spuse Ralph, unul din multele noastre orașe de odihnă pentru vacanță și sperăm că asemenea orașe vor fi în curând ridicate în toate părțile lumii.”

„La 20 mii picioare deasupra pământului, orașul acesta plutește într-un aer necontaminat, de curățenie perfectă. Fiind mai puțin dens decât aerul de jos, este reînnoit în chip automat la câteva ceasuri. Aerul acesta este înviorător, întocmai ca și aerul de munte cu toate foloasele acestuia.

„Acoperișul este lucrat dintr-o împletitură de oțel, în deschizăturile acestuia fiind așezate niște panouri de sticlă groasă. Forma este aceea a unei imense catedrale, măsurând ceva mai mult decât 1 km. în diametru. Noaptea orașul este luminat prin curenți de mare frecvență așa cum se întrebuințează și pentru iluminatul orașelor noastre. Baza pe care este clădit întregul oraș este din oțel, iar orașul se menține pe baza impulsului de anti-gravitație. Neutralizând gravitatea în spațiul ce se află dedesubtul orașului plutitor, este posibil ca acesta să păstreze orice distanță până la pământ.”

Apoi vizitară „Circul Gravitației” unde văzură multe scene amuzante. Un om ținea o cană cu vin, din sus în jos, o ridică în aer, iar vinul rămase în aer. În actul final se arătă o imensă minge de apă, de vreo 25 picioare în diametru, care se menținea numai prin tensiunea suprafeței; această minge fu împinsă înspre centrul arenei, în timp ce un număr de fete frumoase înțărâ în ea, înotând chiar în mijlocul mingei.

Deoarece populația lumii trecuse de 19 bilioane, nevoia le-a atinge celelalte planete era vădită, și în 2210 un american inventă „anti-gravitatorul”.

Acest inventator luă o sferă mare goală, înălțurii căreia zidi un număr de gyroscopi independenți.

Sfera care era atârnată în rama gyroscopului era făcută să ție în jurul axei cu mare ușeală. Era astfel un fel de motor al gyroscopului și ca atare nu era influențată de așa zisa gravitație orizontală. Ci și în cazul gyroscopului simplu, axa trebuia să fie întotdeauna în linie verticală, atât timp cât motorul sferic era în mișcare.

Totuși, dacă gyroscopul dinlăuntrul seferei era pus în mișcare cu ajutorul curenților electrice, gravitatea verticală (greutatea) era învinsă, întreaga greutate ridicându-se în aer cu o viteză proporțională în raport cu motoarele gyroscopului.

După această experiență, anti-gravitatorii au fost perfecționați și era posibil a ridica o greutate de 1000 kg. cu un anti-gravitator care nu cântărea decât 12 kg.

Și avioanele erau echipate cu 6 până la 12 anti-gravitatori mari, cari toate puteau lucra în unison spre a controla direcția avionului.

Iubita lui Ralph fusese răpită de un mizerabil pe care-l chema Fernaud și ridicată în spațiu, Ralph porni pe urma lor. Zburând prin aer, fricțiunea mașinei împotriva aerului făcea ca interiorul mașinei să devie prea cald, deși mașina avea pereții tripli, spațiile fiind umplute cu materiale rău conductoare de căldură.

Totuși după ce avionul zbură un timp se resimți frigul stelar. Stelele străluceau cu o putere pe care n'o văzuse niciodată pe Pământ. Constelații îndepărtate cari, de obicei, nu puteau fi văzute decât numai prin telescop, îi erau acum vizibile în spațiul limpede.

Soarele strălucea ca o lumină orbitoare pe un cer întunecat, și dacă s'ar fi uitat deadreptul în razele sale, ar fi orbit pe loc.

În spațiul exterior căldura soarelui era teribilă. Dacă Ralph ar fi ținut mâna la fereastra avionului, unde soarele cădea din plin, mâna sa ar fi fost arsă în câteva secunde.

Bineînțeles că în spațiul exterior nu exista noapte. Soarele lucea fără întrerupere.

Tempul era o cantitate necunoscută. Fără de cronometrul care arăta minutele și secunde conform legilor omenești, timpul ar fi încetat să existe într-un asemenea aparat zburător.

Acest zburător al lui Ralph, parcurgând distanțele cu o viteză de 80.000 km pe oră, întrecu în nouă ore aparatul lui Fernaud, care nu parcurgea decât 45.000 km. pe oră. Ralph îl făcu mort pe Fernaud printr-un „perforator radiofonic”, care-și trimetea razele prin orice substanță invizibilă. Iar iubita lui, Alice, fusese, între timp, răpită de un locuitor din planeta Marte. Cu această ocazie trebuie să menționăm că erau interzise de lege căsătoriile între locuitorii pământului și acei de pe planeta Marte.

Ralph reîncepu urmărirea noului adversar de pe planeta Marte, dar de astă dată avea de-a face cu un adversar care zbura cu 85.000 km. pe oră.

Când avu siguranța de-a se fi apropiat de mașina celui alt, închise brusc motorul. Cu o iuteală fulgerătoare apucă perforatorul și deși lumina care se întoarse imediat îi orbi pentru câteva clipe, el totuși putu zări obrazul speriat al Martianului la o distanță de câțiva metri numai, cu obrazul lipit de bordul de sticlă al aparatului.

Ralph se reculege repede și apăsă trăgaciul. O flăcără scurtă și Martianul pieri.

Aș vrea să știu...

După pilda gazetelor din apus înființăm o rubrică nouă în foaia noastră, la dispoziția cititorilor. Aci vom da răspunsuri întrebărilor de ordin general, ce ni-se vor pune, și vom lămurii orice nedumerire științifică sau practică. Răspunsurile se vor da pe rând, în limita spațiului de care dispunem.

Care sunt cele mai bune sperietori, care să alunge pasările din grădinile cu poame?

SPERIETORILE obicinuie, făcute cu două bețe în cruce, îmbrăcate astfel încât să imite chipul unui om cu brațele întinse, sunt bune atâta vreme până când pasările se încredințează că nu au a se teme de mogârdeța cu asemănare omenească.

Sperietorile cele mai bune sunt cele care se mișcă la vânt, așa încât să pară însuflețite. Astfel se pot face din dopuri în care s'au fixat pene mari de curcan, sperietori foarte bune, legând aceste dopuri cu sfoară, de-un par înfipt în mijlocul grădinii.

Vântul mișcă penele în toate părțile și pasările nu se apropie. Mai bine se pot apăra viile și grădinile de poame agățând cu sfoară, de niște arcuri făcute din nule, oglinjoare mici, cu două fețe. Arcurile de nule se agață de crăile pomilor. Oglinjoarele legându-se reflectă lumina în toate părțile, în fața pomilor și pasările fug înspăimântate.

Sperietorile acestea, care nu costă scump, odată făcute durează mulți ani și sunt cele mai bune.

De unde vine obiceiul ca atunci când cineva strănută să i se ureze sănătate sau noroc?

EUN obicei vechi. La anul 390, sunt deci mai bine de 1500 de ani de atunci, pământul a trecut prin coada unei comete, care conținea gaze toxice. Atmosfera noastră s'a impurificat și s'a răspândit pe pământ o epidemie foarte curioasă de strănut. Boala la unii era atât de violentă, încât în urma strănuturilor puternice mulți muriau. Teama ca cel care strănută să nu fie cumva bolnav a determinat pe oameni ca la strănutul rudei sau prietenului să ceară Atotputernicului sănătate sau norocul de-a scăpa de moarte.

Mai târziu epidemia s'a stins, a dispărut, dar obiceiul de-a face o urare de bine celui care strănută, a rămas.

De unde vine cuvântul restaurant?

NOI îl avem din franțuzește. Până în secolul al 19-lea locurile unde se putea mânca dacă nu erau hanuri erau ospătării.

Pela 1750 la Paris un anume Boulanger a deschis pentru parisiensi o ospătărie unde se serviau supe, ouă și fripturi de pasăre.

Tinerilor le-a plăcut mult ospătăria, care a început a fi vizitată de lumea elegantă din acele timpuri, de cuconițele frumoase și de cei cărora le plăcea mâncarea bună. Boulanger scrisese pe firma sa:

„Veniți toți, voi al căror stomac cere de lucru, vă voi restaura.”

Fraza aceasta a avut succes și locanta d-lui Boulanger a fost numită dintru început „restaurant”, apoi „restaurant.” Acest cuvânt franțuzesc l-am adoptat în urmă și noi.

Se poate provoca ploaia?

STIINȚA actuală nu poate interveni încă, în mod eficace spre a provoca ploaia după voință.

Se prevede însă că foarte curând oamenii vor putea avea, oricând ar dori, precipitațiuni atmosferice.

Încercările făcute până acum n'au dat încă rezultate destul de bune.

Știința a urmat două căi, — foarte apropiate de altminteri — spre a determina condensarea vaporilor din atmosferă. Calea mai veche constă în a provoca mișcarea straturilor de aer: prin sunete de clopote, prin

lovituri de tun, etc. Straturile de aer se mișcă în același fel dupăcum se încrețește apa dintr'un lac atunci când aruncă o piatră într'ansa se formează valurile și încrețituri, — unde. Undele din aer întâlnindu-se cu alte unde, dau naștere uneori la așa numite noduri. Aceste noduri ar provoca condensarea vaporilor (aburilor) din aer și prefacerea lor în nouri.

Metoda mai nouă, e metoda electrică. Dacă într'un recipient de sticlă se introduce aer statuat de vaporii și apoi se provoacă în același recipient formarea de electroni (cele mai mici particule de electricitate) se observă că în jurul fiecărui electron se adună picături de apă, provenite prin condensarea vaporilor.

Electronii sunt prin urmare sâmburii în jurul cărora s'ar forma picăturile de ploaie dacă în aerul în care se găsește vaporii s'ar putea imprăști electroni, particule mici de electricitate.

Electronii se pot produce în multă feluri: prin descărcări electrice într'un tub din care s'a scos aerul și s'a așezat într'un anumit fel o placă metalică; prin scânteii de electricitate între doi poli; cu ajutorul substanțelor radioactive (asemănătoare radiului); etc.

Nu s'a putut constata însă până acum ce cantitate de electroni e necesară spre a aduce ploaie.

Viitotul va rezolva această problemă, de mare importanță pentru agricultorii noștri.

Cât aur se pune pe obiectele aurite și cum se aurește?

CANTITATEA de aur cu care se acoperă obiectele de către aurar este mai totdeauna foarte mică.

Aurul curat se topește și se amestecă cu puțin argint și puțin cupru. Se toarnă apoi în drugi. Spre a face foi din acest aur, el se bate cu ciocanul, întâi direct apoi băgându-l între foile unui soi de carte. Se pot face foile atât de subțiri încât douăzeci și cinci de mii puse una peste alta să fie deabia atât de groase încât să măsoare un milimetru. Aceasta înseamnă că n'ar trebui nici 200 grame de aur curat spre a auri cu foile subțiri toate casele din București. 200 grame de aur nelucrat costa înainte de război vre-o 800 lei.

Aurarii întrebuințează foile ceva mai groase de dimensiunea o miime de milimetru, adică dintre acelea care o mie una peste alta fac un milimetru. Cu acestea acopăr obiectele și prin încălzire lipește foile.

Mai există metoda de-a auri obiectele prin galvanoplastie. Curentul electric transportă aurul dintr'o soluție chimică de aur, pe obiectul implantat în lichid.

Viața, fără nici un scop, aduce nemulțumire. Omul trebuie să fie de folos pe pământ. De aceea, oamenii care cred că trăiesc pe lume numai pentru PLĂCERI, sunt mai curând de PLĂNS decât de înmădiat. — Gracian.

Mai bine caractere fără cultură, decât CULTURĂ fără CHARACTER. — Rembrandt als Erzieher.

Credința e mai presus de știință, viața e mai presus de inteligență. Iată de ce credința și voința singure domină lumea, domină și vor domina totdeauna. Credința și voința constituie o sinteză numită caracter. Cât de puține sunt caracterele! — B. P. Hajdău.

Toți se plâng de BANI, dar de MINTE nimeni. — Proverb român.

Buletin Săptămânal

LEUL, leul nostru, produce multe griji celor din fruntea finanțelor țării.

Cu sute de ani înainte, legăturile economice între state nu erau atât de strânse: negustorii străbăteau țările și mările cu marfa lor și o schimbau pe alte mărfuri, pe pietre prețioase sau pe aur. Aurul era singura monedă și avea valoarea sa de metal prețios.

Sunt aproape trei sute de ani decând i-a venit în gând unui englez, Law, venit în Franța, că statul ar putea da publicului o monedă de hârtie, garantată prin pământ.

După sistemul introdus în Franța, băncile de mai târziu au adoptat sistemul de-a emite hârtii garantate cu aurul din piniștele lor.

Statele au adoptat fiecare câte o monedă națională, și privilegiind o bancă și acordau acesteia dreptul de-a tipări bani, cel mult de trei ori atât cât aur există în depozitul ei.

Până la război monedă dintr'o țară echivală pe cea din celelalte țări.

În timpul războiului fiind nevoie de bani mulți, statele nu s'au mai oprit în fața nici unui fel de considerațiuni și au tipărit mult mai multă monedă decât puteau garanta cu aurul lor. Aurul mai tot, l-au dus americanii la ei în țară, căci aceștia nu se prea încredeau să primiască în schimbul mărfurilor lor, monedă de hârtie.

Dar dacă nu mai ai încredere într'un lucru îl prețuiești mai puțin și astfel s'a ajuns să se dea în fiecare oră alte valori monedelor diferite, dupăcum statul care le emise apăsă mai bun sau mai rău platnic...

Dar pentru comerț și industrie, este mare pagubă dacă banul n'are valoare fixă.

Leul bunăoară în anul trecut era tare scăzut. Trebuiau vre-o 55 de lei ca să cumpărăm în Elveția un lucru de un franc de-al lor și trebuiau 260 lei ca să cumpărăm ceace-l costa pe American un dolar.

Era desigur tare greu pentru noi: trebuia să cheltuim foarte mulți bani dacă voiam s'aducem mașini sau stoffe, sau arme, sau alte lucruri dintre acele care nu se gesăsc la noi în țară.

Dacă un străin venia în România, trăia foarte lesne, cu bani puțini pentru el. Astăzi valoarea leului nostru a crescut deodată foarte mult: nu mai trebuiesc decât vre-o 28 de lei spre a cumpăra un lucru de un franc elvețian, sau 160 lei pentru un dolar american.

Să nu se creadă că această urcare repede ne este folositoare. Să ne gândim de pildă la unul care a semănat în anul trecut cucuruz (porumb) a luat omul bani dela bancă, a plătit arenda locului, sâmanța, munca pământului, căratul, desghiocatul și a cheltuit în totul să spunem 400.000 lei, ca să aibe zece vagoane de porumb. În Elveția vagonul de porumb se vindea în anul trecut cu 1000 de franci, adică 55000 de lei de atunci. Anul acesta un vagon de porumb se plătește tot ca 1000 de franci franzezi, dar aceasta nu mai face decât 26.000 lei.

Omul nostru în anul trecut ar fi câștigat la porumbul lui 150.000 lei, ceace e o sumă din care putea plăti și camăta la bancă și să-i mai rămână și lui câștig bun. Azi el pierde, pe lângă munca lui de un an, 140.000 lei, la porumbul lui, și în plus va trebui să plătească și camăta la bancă. Să stea cu po-

rumbul nevândut nu poate, că-l silește banca să-l vândă. În țară n'are la cine, căci nimeni nu-i dă prețul, când porumbul e mult, fiindcă nimeni nu vrea să-l trimiată cu pagubă în străinătate și când sunt mulți vânzătorii și puțini cumpărătorii, marfa se ieftinește. Iată deci cum creșterea leului e tot atât de rău lucru ca și scăderea lui. Numai atunci e prosperitate într'o țară când moneda e stabilizată: nu se urcă sau scade în toate chipurile, ca o franză bătută de vânt.

Conducătorii noștri se silesc acum din toate puterile să stabilizeze leul.

Reluarea relațiilor (legăturilor) de comerț cu germania este unul din planurile guvernului, care să ducă la refacerea noastră economică și stabilizarea leului. Spre a dovedi dorința noastră de împăcare, s'a hotărât ca averile pe care le au nemții la noi în țară, să nu mai fie socotite ca averi ale dușmanilor și ținute sechestrate, ci să fie lăsate libere.

E un act acesta, care ne apropie mult de germania.

Legea chiriilor a trecut în parlament. Funcționarii publici și militarii vor mai putea sta doi ani în locuințele pe care le au, plătiind de 14 ori chiria din 1914, iar ceilalți chiriași după șase luni vor trebui să se mute.

Rechizițiile de case — conform unui regulament întocmit de ministerul de interne — vor mai dura și ele doi ani și nu se pot face decât pentru funcționarii statului și pentru militarii.

Fără îndoială că nu prin lege se poate rezolvi lipsa de locuințe, ci prin încurajarea construcțiilor.

În loc de-a aștepta însă ca statul să facă începutul e mai bine — cum vor să facă funcționarii din Cluj — publicul să ia inițiativa.

Domnii profesori Emil Racoviță și Emil Hațeganu au îndemnat pe funcționari să pună mână dela mână, să înființeze o bancă a funcționarilor. Această bancă dacă ar avea 50—60 milioane lei, ar căpăta 200 milioane împrumut dela alte bănci. Cu banii aceștia s'ar putea ajuta acei cari au locuri de casă și vor să clădiască.

Ideia e dintre cele mai fericite.

În străinătate neînțelegerea între Italia și Jugoslavia nu s'a isprăvit. Între aceste țări pacea e numai o piele subțire deasupra unui buboi care coace.

În China răsvrățiții naționaliști au cuprins cele mai importante orașe. Străinii au trebuit să se retragă.

Chinezii vor transforma țara lor în republică sovietică, după îndemnul prietenilor lor Rusii.

Prietenia aceasta a îndepărtat însă pe Italieni de republica roșie.

Ambasadorii Europei, au hotărât să suprimă controlul militar în Ungaria. Cu starea de spirit a poporului maghiar și cu politica nesinceră a guvernului din Budapesta, măsura e pripită.

N'a declarat de curând delegațiunile unurilor la „Liga Națiunilor” că se va retrage din ligă, dacă sfatul țărilor nu va ținea cu Ungaria, în procesul pe care-l avem cu țara vecină?

Se poate avea încredere în spiritul pacinic al unui stat care vine cu asemenea amenințări?

Bucureștii reacționează

Mare minune. Chiar dela bucureșteni să pornească reacțiunea împotriva modelului ultramoderne a vestmintelor, nu credea nimenea.

Și cu toate acestea s'a întâmplat.

Capriciile modei au ajuns în timpul din urmă atât de departe, încât frumosul, elegantul, simplul a fost scos cu desăvârșire din vestiminte atât la bărbați cât și la femei.

În locul vestmintelor corecte și serioase au început să apară vestmintele cele mai de prost gust și purtători lor au ajuns să fie adevărate **cinhe** de speriat pasările de prin lanuri, vara.

Hainele pline de vată, fără nici o formă la mijloc, ci croite în lini dreaptă și cu gulerul de un deget, pantalonii largi de un metru și vesta scurtă îți fac impresia a fi croitor de sigur pentru niște monștri diformi la trup și cu creierul cât se poate de nedesvoltat.

Nu mai amintesc gustul. Calitatea aceasta n'o pot avea toți idioții.

Femeile la fel. După tunderea părului, au început să-și comande niște rochițe scurte de-o șchioapă, cari nici până la genunchi nu le-ajung.

În acest fel sfidarea bunului simț și moralitatea publică, deșteptând cele mai revoltătoare sentimente de scârbă în șirul spectatorilor morali.

Dar toate au un capăt, oricât de târziu.

Aflăm că acum câteva zile, trecând pe-o stradă a Bucureștilor o astfel de damă însoțită de un tip-peste ultra-modern și sfidând pe bieții muritori de rând, aceștia au fost înconjuțați la un moment dat de-o ceată compusă din 3-400 de trecători, cari le-au aplicat o lecție strașnică, astfel încât a fost nevoie de intervenția energică a poliției și-a jandarmierii.

Tinerii ultra-moderni abea atunci, au scăpat, după ce-au promis: el că-și va strămăta pantalonii, și ea că-și va lungi rochița.

Aceasta e o lecție binemeritată și apreciată, cu atât mai mult cu cât vine chiar dela bucureșteni.

Cât venit aduce creșterea viermilor de mătase

Dintr'o statistică publicată de ziarele italiene se poate constata că anul trecut a fost foarte bun pentru creșterea viermilor de mătase.

S'a produs 55.624.088 kgr. de gogoși. Socotite cu 30 lire italiene kilogramul, înseamnă că creșterea gândacilor de mătase a adus agricultorilor italieni în anul trecut un venit de aproximativ 12 miliarde lei.

Dacă ținem socoteală cu creșterea viermilor de mătase nu ocupă brațele dela sate decât o foarte scurtă perioadă de timp, 4-5 săptămâni, — această ramură fiind lăsată în grija femeilor și copiilor, — dacă ținem seamă de micul capital pe care-l cere, precum și de faptul că încăperile în care-i creștem ne servesc tot restul anului, la alte întrebuințări, se poate vedea cât de puțin ne cere și cât de mult profit ne aduce sericicultura.

În anul trecut, din 11 kgr. 250 grame de gogoși a ieșit un kilogram de mătase. S'a produs astfel în Italia în acel an, aproape 5 milioane kilograme mătase.

Din tot exportul făcut de Italia în anul trecut, care este de 7 miliarde 321 milioane lire, numai mătasa s'a exportat pentru 1 miliard 764 milioane lire. adică 25 la sută din tot exportul.

CĂILE ȘI OAMENII LUMEI

CONTELE GUSTAVE DE LAIGUE.

Consulul Franței la Cluj, având jurisdicție asupra Transilvaniei, Maramureșului, Crișanei și Banatului.

Clujul primește de ce în ce atențiunea care i se cuvine ca Capitală a celei mai însemnate și bogate provincii a României Mari. Astfel țările cele mai de seamă ale Europei își înființează Consulate în Metropola Ardealului. Fână acum avem Consulatele englez, francez, cehoslovac, maghiar, iar acum câteva săptămâni s'a înființat consulatul Italian și consulatele onorifice german și austriac care înființează de mai multă vreme.

Contele de Laigue, actualul Consul general al Franței la Cluj, are un lung trecut diplomatic în serviciul consular al Franței, venind dela Barcelona (Spania), unde a condus timp de trei ani Consulatul general al Franței, fiind Consul-Adj. Mobilizat în timpul războiului și reformat No. 2. a fost numit în Iunie 1915, secretar de ambasadă la Cristiana iar în August 1926 însărcinat cu serviciul pașapoartelor la Geneva. La începutul anului 1918 a fost însărcinatul de afaceri la Pannama, unde se găsea în momentul semnării armistițiului. Înainte de război contele de Laigue a fost consul la Veneția, Bolonia, Triest, Odesa, Nürnberg și Düsseldorf. D-l Laigue a fost decorat cu mai multe ordine franceze și străine. Tatăl său a fost înainte de război Consul general al Franței la Galați, unde are dealmintrelea rude, precum și la București. D-l Laigue, deși nu e decât de doi ani la Cluj, vorbește bine românește.

PRINȚUL DE COROANĂ BELGIAN CU MIREASA SA

Prima apariție oficială după nuntă a Ducei de Barbant, Prințul de Coroană Belgian și mireasa sa (înainte Prințesa Astrida a Suediei) la balul costumat ținut săptămâna trecută la Palatul St. Royale din Bruxelles. La stânga Prințesa Maria Jose și la dreapta Burgomaistrul Max.

Gimnastica „Müller“

STUPĂRITUL ÎN NOUA ZELANDĂ

Un exemplu pentru țărani noștri care să ocupe cu stupăritul.

La expoziția de câini din Londra

ARISTOCRATUL CHINEZ

Care poartă numele de „Chinka-Chanka Cheng-Wu“ și a participat la expoziția de Câini din Londra obținând mai multe premii.

„CHARLOTTE DIN AVENINGS“

A cărei privire aprinsă și mustațe îi trădează natura gentilă pe care se zice că o posedă. „Charlotte“ încă a participat la expoziție, fiind singura reprezentantă a tipului ei.

Umpleți rubrica de mai jos și o trimiteți nouă.

„REALITATEA“ ziar săptămânal ilustrat Cluj.

Domnilor: Vă rog să-mi trimiteți „REALITATEA“ la care mă abonez pe timp de — an — luni.

Numele — Orașul sau comuna —

Strada (sau u. p.) — No. —

CHINA CONTRA MUNDUM

(„Graphic“ Londra)

REALITATEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATĂ

PREȚUL ABONAMENTULUI	PENTRU STRĂINĂTATE	Apare totdeauna Duminică	Redacția și Administrația:	Anunțuri se primesc la Administrația
Pe trei luni . . . . . Lei 70	Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 300	Editor și Redactor: J. B. Sima	Cluj, Str. Regina Maria 36.	fonei cu prețuri convenabile
Pe o jumătate de an . . . Lei 130	Pentru America \$2			
Pe un an întreg . . . . . Lei 250				

EUGEN CHEN

Ministrul de Externe Chinez

Iacob Borodin

Trebitsch Lincoln

Presa sovietă în China

„TABLEAU VIVANT” — ZIARUL COMUNISTILOR CHINEZI

Un ziar curios și original este ziarul Partidului Tinerilor Comuniști din Harbin, Manciuria (China). Fiecare secție a ziarului e reprezentată prin câte un redactor al său, cari își citește articolele. În ilustrația de mai sus ziarul să prezintă (dela stânga la dreapta astfel: Redactorul-șef (articolul de fond), apoi știrile telegrafice, întâmplările zilei, iar mai la vale știință, literatură, artă, sport, etc.

Oameni dinapoia mișcării din China

Bătrâmul pământ (Dumnezeu îl știe cât e de bătrân) continuă să ne facă surprize. Poporul rus era odată socotit ca cel mai prost popor din lume. „Proștii” ăștia se războiesc astăzi cu trei continente și dau de gândit celor mai învâțați diplomați ai Europei și ai altor continente.

Până mai acum câteva săptămâni, mișcarea naționalistilor din China era socotită ca o simplă războire între bandele chineze, cum ar fi fost bunăoară o războire între bandele lui Terente și Munteanu sub ochii jandarmeriei și chiar cu aprobarea acesteia.

Ceeace s'a întâmplat însă în timpul din urmă, ne-a surprins. Mișcarea din China, după cum se dovedește din știrile sosite în timpul din urmă, este o mișcare care intenționează să facă din China o țară pentru chinezi.

Cel mai de seamă personaj care e în fruntea și dinapoia acestei mișcări este Eugen Chen, Ministrul de Externe (și de fapt cel mai însemnat dintre miniștri chinezi ai guvernului cantonez sau naționalist). Eugen Chen este însă tot atât de chinez cum ești d-ta cititorule sau eu care scriu aceste rânduri. Eugen Chen are o educație apuseană, cu studii de drept prin Anglia, Franța și Germania. Pregătit în toată înțelepciunea Europeanilor el s'a pus să elibereze poporul chinez.

Asociați cu Eugen Chen, dar mai puțin vizibili, sunt Monsieur Jacob Borodin și Trebitsch Lincoln. Jacob Borodin este emisarul bolșevic pe lângă guvernul naționalist și se spune că deține aceleași puteri ca Eugen Chen. Puterea sa constă mai ales în muniția pe care sovietele o trimit cantonezilor precum și în mijloacele sale de propagandă împotriva Puterilor.

Sub comanda sa, agitatorii sovietici cuturează toată China sudică, răspândind propaganda și evanghelia comunistă. El este șeful părții de stânga a Partidului Naționalist, și adesea în conflict direct cu partea dreaptă a partidului, împotriva lui până și comandantului șef al armatei.

Al treilea „chinez” dinapoia mișcării este Trebitsch Lincoln, un evreu din Austria care a trecut la creștinism, iar mai târziu deveni preot creștin și membru al parlamentului englez. În cursul războiului Lincoln a intrat în serviciul de spionaj al armatei germane; a luat parte în mișcarea Kapp din Berlin, fiind căutat și astăzi de către poliția berlineză. Lincoln a fost deportat din mai multe țări.

Măine Eugen Chen, Jacob Borodin și Trebitsch Lincoln vor sta alături de Baldwin, Chamberlain, Poincaré, Mussolini și alți diplomați ai Europei și vor iscăli tratatul de eliberare al poporului Chinez.

Poate cineva să spună că lumea aceasta nu e o lume curioasă?

BIBLIOTECA

UNIVERSITATE

Rio de Janeiro

Rio de Janeiro este cel mai frumos oraș din lume, datorită poziției sale geografice și pictorești. Ilustrația de mai sus arată partea extremă sudică a orașului, având în spatele său vestitul munte al „Pâinei de Zahăr”.

Om cu piele de fier

Nostadamus despre care se susține că posedă „puteri misterioase” a făcut o probă în fața unei comisii, stând cu spatele pe o tablă sau masă cu cuie sau țepi ascuțiți și a suportat un alt om pe piept. Sculându-se de pe masă Nostadamus a zămbit și comisia a rămas înmărmurită când n'a putut găsi nici o zgârietură sau urmă de vreun cui.

REALITATEA

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
Cluj, strada Regina Maria Nr. 36.

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an întreg . . . . . Lei 250
Pe o jumătate de an . . . . . „ 130
Pe trei luni . . . . . „ 70

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America \$2
Iugoslavia și Cehoslovacia . Lei 300

Editor și Redactor: J. B. Sima

DUMINICĂ, 10 APRILIE 1927

MINCIUNA

Stăpâna atotputernică și necondiționată a societății moderne. Din căsuțele umile până în palatele somptuoase, în mătase, sub farduri, sau în zdrențe și cărje, în serbări strălucite sau în gestul discret al cerșetorului, o găsim pretutindeni. Cultivată cu gingașie în saloane, clamată cu prestanță și torent de vorbe la tribună, modelată dulce și mătăsoasă pe anvon, stilată meticolos și discret pe catedră, acoperită meșteșugit în legi multiple, minciuna merge sigur pe drumul ei triumfal.

Femeia care despărțindu-se de amant, își sărută cu nemărginită dragoste bărbatul ce o așteaptă, minte. Prietenul casei când arată bărbatului stimă și dragoste pentru coarnele ce i le pune Cotidian, minte. Tânărul care își cântă dragostea la urechea unei fete bogate, cu gândul la milioanele dotei, minte.

Trecând în viața publică, minciuna capătă o amploare grandioasă. Minte cu nerușinare politicianul care cu voce declamatorie și lacrimi perfide își debitează sentimentele de adevăr și dreptate socială, pe când în tăină își aranjează afacerile personale. Minte pe anvon predicatorul care recomandă renunțarea la bunurile pământești, umilire creștină și pregătire morală pentru viața „ce va să vie”, căci abia terminându-și predica moralizatoare se dă în vânt după bunurile și plăcerile ce le-a condamnat, umilirea creștină o tănuște între filele cărților sfinte și nici nu se mai gândește la viața „ce va să vie”. Minte profesorul pe catedră când se frământă să demonstreze că pot trăi într-o dulce frăție știința pozitivă cu credința mistică, adevărul evident și concret, cu amețelăa unor sentimente neverificate și frăția între diversele pătri sociale cu interese diametral opuse.

Minte legiuitorul când într'un labirint de articole și de legi cari se contrazic violent, afirmă că se îngrijesc de bună starea celor umili, obijduiți și săraci. Minte judecătorul care afirmă că pentru bunul mers al societății și pentru apărarea ei bagă la puscarie pe nenorocitul care a furat o pâine, sau pe funcționarul flămând care a luat un pol mită, și lasă să-i scape prin porțile legii discret deschise necuratele afaceri de milioane. Mint multiplele și diversele comitete de binefacere cari organizând baluri și serbări cu scopuri filantropice își creiază petreceri și plăceri cari înghit aproape în întregime sumele colectate, iar resturile se dau nenorociților, ca un strop de rouă într'un ocean de suferință. Mint organizările filantropice, persoane morale la adăpostul legilor, când susțin că se îngrijesc părintește de orfani și invalizi înghițind sume enorme din buget, sume consumate în mare parte de un personal inutil și parazitar, pe când orfanii își culeg păduchii iar invalizii își târăsc eroicul trup între cărji ascultând ghiorăitul foamei cronice. Minte chiar nenorocitul care și-a

lăsat pe câmpul morții, organizate științific, o parte din corpul său, când afirmă că este un erou național, deși numai el știe că ghiuleaua sau glonțul l'a găsit într'un adăpost unde nici nu mișca un deget de frică.

Și în acest noian de minciuni oficiale sau convenționale individul cinstit și corect se găsește complet dezarmat și este zdrobit, măcinat, distrus de marșul triumfal al minciunei în fața căreia omenirea ingenuchiază cu cernic.

Iubirea dintre oameni

— Spicuri filozofice —

Intruparea cea mai exactă și mai cuprinzătoare a iubirii este iubirea dintre oameni, adică iubirea dintre semenii.

Toți oamenii sunt dintr'un punct de vedere egali. Fiecare semen al nostru are același suflet și sunt potriviți unii cu alții atât pe cale sufletească cât și pe cale trupească.

A venit apoi civilizația, care a întârit dezvoltând tot mai mult această conștiință a identității. Civilizația a mai adus cu sine simpatia, iar simpatia a făcut ca apropierea dintre oameni să devie tot mai puternică, pentru a lumina tot mai gândirea.

Greșesc aceia cari disprețesc pe semenii lor. Indrăznesc chiar a afirma că dau dovadă de slăbiciune, de lipsă de bun simț și de cultură. Cu cât un suflet este mai bogat, mai mare, mai superior, cu atât găsește în orice om ceva vrednic de iubit. Cui nu i-s-a întâmplat în viață să nu-i pară rău când se despărțea de un cunoscut al său? Chiar dacă nu și-a dat seama perfect—această părere de rău a existat totuși.

Iubirea este deci năzuința de a păstra alături de sine obiectul sau ființa care a fost în stare să pricinuiască o oarecare plăcere.

Orice plăcere este iubire. Iubirea este o armonie. Ea este de două feluri. Este iubire de lucruri și este iubire de ființe. Aceste feluri de a iubi se deosebesc una de cealaltă, dar nu rare ori se pot transforma una în alta.

Totul ce este moralitate se bazează pe iubire. Fericire nu există decât în armonie.

Deosebirea esențială între cele două feluri de a iubi ne arată destul de precis marele gânditor Descartes. Totuși recunoaște și el că dacă primim acordul adânc dintre cele două feluri de a iubi, deosebirea dintre ele dispare și își pierde însemnătatea.

Ne mulțumim la acest loc a trata despre iubirea dintre semenii.

Iubirea adevărată este când ne bucurăm de bucuria altora și ne întristăm de suferințele lor. Aceasta e natural. Oare nouă ne-ar cădea bine când suferim având vre-un necaz, să vie cineva și să ne rădă în nas, batjocurându-ne astfel nu numai suferința, ci însăși sufletul și persoana noastră?

Mulți gânditori ai omenirii susțin drept temei al faptelor morale mila isvorâtă din comunitate de suferință. Mila este încă o formă a iubirii—mila deci nu trebuie disprețuită.

Nu mai încapă discuție și știm cu toții că nu este regulă fără excepție. Așa și în iubire. Poate că în anumite împrejurări și din anumite motive, vom rămâne nepăsători de suferințele altora, poate chiar fiindcă nu-i putem simpatiza. Datorința noastră este totuși să nu căutăm a săvârși o greșală față de noi înșine.

Egoismul este un dușman al iubirii. Să căutăm a ne desbăra de el.

Un om care să nu iubească pe nimeni și nimic, nu există—acesta nu există mai mult pentru ceilalți oameni. Oameni cari vor fi iubind pe toată lumea,

sunt iar puțini. Cu cât cineva se adapă mai mult la isvoarele culturii, ale luminii și prin urmare ale civilizației, cu atât mai mult va căuta a străbate tot mai adânc în sufletele celorlalți. A înțelege sufletele altora înseamnă a le iubi.

Apropierea de oameni produce o plăcere, aceasta e nota obștească a sociabilității.

Există o maximă: „iubește-te pe tine însuși.” În farma aceasta, maxima citată, astăzi când cultura progresează, nu are nici o valoare.

Au venit filozofii și profetii pentru a o completa. Ei zic următoarele: „iubește pe semenii tăi ca pe tine însuși.” Aceasta e atât de înțeleaptă și atât de naturală. De fapt individualismul exagerat este o piedică nu numai a iubirii, ci și a prieteniei.

Cât de mult greșesc unii când disprețesc pe alții! Lucrul acesta, o știm cu toții, se întâmplă mai des la oamenii îmbogățiți, din familii nobile, milionari de război, aristocrați ori alți demnitari măreți ai claselor sociale mai înalte. N'ar fi capabili să dea o coajă de pâine unui cerșetor care moare de foame. A venit însă democrația, ideile umanitarismului—produse ale civilizației—și caută a repara această nedreptate socială săvârșită de înaintașii păcătoși.

Om cu om este doar pe picior de egalitate. Același Dumnezeu ne-a creat pe toți. Și pe surzi și pe orbi și pe cei fără defecte fizice și pe bogați și pe săraci. Multă vreme această concepție a egalității nu va fi înțeleasă de toți. Vor veni însă vremuri când adevărul va birui și spusele noastre nu vor părea mari adevăruri nici pentru cei mai încăpăținați exclusiviști și apărători—păpușe, ai ordinelor cavalești.

Că oamenii se deosebesc unii de alții este doar destul de evident. Unii n'au mijloace și posibilități a-și adăpa sufletul la isvoarele culturii alții le au. Nu toți au educația și cultura pe o formă. Aceasta însă nu este un motiv de mândrie, sau de dispreț pentru clasa de jos, sau pentru cea de sus.

Să căutăm tot mai mult a ne convinge despre marele adevăr, care l-a spus preotul genial german Göthe: „Omul este pentru om lucrul cel mai prețios” și vom vedea că vom avea dreptate.

Morala nu se poate baza pe ură, pe dispreț, pe batjocură, pe scârbă, pe ceartă, ci numai pe iubire.

Când iubirea dintre oameni va ajunge culmea perfecției, armonia va triumfa și va plana ca un spirit al binelui pe deasupra capetelor noastre. Scopul omenirii va fi realizat și ținta atinsă. E o crimă când oamenii încearcă a înlăptui idealurile lor nu prin iubire, ci prin luptă. E știut doar că luptă risipește fără cruțare forțele, iar iubirea le înmulțește.

Să ne iubim deci cu toții, căci cu toții suntem oameni.

Iubirea e arhitectul universal.

Esiod

Cine umblă după iubire, nu o va găsi; cine o dă, o primește înapoi.

Feuchtersleben.

Nu mai în inimile nobile sălășluiește adevărata iubire.

Guido Guinicelli

Drepti sunt mulți, dar blând e numai cel care iubește.

Halm

Săracii cari să iubesc, sunt bogați

O. Wilde

Ierți totul atât timp cât iubești. Nu-i foc, nici feribinteală, să aib' [așa țările,

Ca tanica iubire ce nimenea n'o [știe.

Din versuri de G. Budu

«Realitatea» politică

IMN MINCIUNEI

O, tu gigantică Minciună ce-ai aprins în suflete fiorii,
Cântări de slavă îți ridică pe-ntinsul lumii muritorii.

Te caută bătrâni și tineri și îți înalță catedrale,
Cersind în noaptea ce-i cuprinde scânteii din darurile tale.
În templele cu statui false cărunții preoți te propagă
Și tu întinzi împărăția măreață, peste lumea n'treagă.
Te poartă'n sân femeii bătrâne la fel cu fetele fecioare
Și pretutindeni ești slăvită în cântece de sărbătoare.

Puterea ta e uriașă — nemărginită ca și tine —
Și cine nu ingenuchează în fața ta Minciună, cine?

Te aseamănă cu nemurirea răscolitorii de știință,
Și văd în tine mântuirea cei coplesiti de suferință.
Te lefăiești ca o prințesă în somptuoasele palate,
În corturi tu ești unic idol și'n lume ale tale-s toate.
Tu făurești și legi și crime, tu dai odihnă și putere
Și ale lutului albine îți sorb otrăvitoarea miere.
O, tu ești viață, tu ești moarte, pământ și cer, sau nebulie,
Tu ne-ai creat pe toți, Minciună, și-ai tăi suntem pentru vecie!

Tu ne ești mamă iubitoare și adevăr ne ești Minciună,
La masă plângi cu păcătoșii — și râzi cu Zeii împreună.

Iustin Ilieșu

Tratativele între Soviete și Capitalul mondial la Paris.

Sovietele: „Ajutor, nu mai putem fără tine...”

TREI LUCRURI IN RĂZBOI

ȘARPELE din ilustrația de de mai sus reprezintă otrava războiului stupid și nimicitor. El mușcă orice îi vine în apropiere, lăsându-și veninul urei, pizmei și al morții în rănile deschise ale celor atacați.

Locurile unde trăiesc ei, toate animalele, începând cu omul — le inconjoară și le socot primejdioase. Lupul nu se apropie, calul sfiorăie, omul se oprește în loc și ascultă cu nerăbdare sunetul pe care-l face șarpele.

Chiar când din întâmplare ai călcat asupra lui, șarpele tot te previne înainte de-a te mușca, și această prevenire trimite toate animalele sălbatice la o distanță potrivită de locurile pe unde își face el drumul.

Cocoșul de munte, paserea din ilustrația de mai sus, se abate dela obiceiul acestora. EA SE HRĂNEȘTE tocmăi cu ȘERPI, cari sânt mănecarea ei gustoasă și deosebită, aleasă dintre toate celelate vietăți pe care le mănâncă. Cocoșul de munte nu numai că se hrănește cu șerpi, dar are o URĂ deosebită față de ei.

După cum șarpele reprezintă veninul războiului, tot așa cocoșul de munte reprezintă INTELEGENȚA și șiretenia sau violența în războiu. Șarpele reprezintă și este simbolul STUPIDITĂȚII, iar cocoșul de munte istețimea, inteligența.

BUFNIȚA, care stă de-o parte reprezintă INTELEPCIUNEA. Ea rămâne la distanță, privește cu înțelegere, și așteaptă sfârșitul luptei—lupta dintre cocoșul de munte și șarpe.

Când lupta s'a sfârșit, dacă cocoșul de munte n'a înghițit în întregime pe șarpe,—lucru care de obicei se întâmplă rar,—sau dacă șarpele a mai lăsat ceva din cocoșul de munte, ceea ce în genere nu o poate face, Bufnița intervine și mănâncă ce-a mai rămas sau din unul sau din altul și fără îndoială se feliță singură de înțelepciunea care-i îngăduie să se hrănească pe socoteala altora, fără nici-o primejdie.

Mai acum câțiva ani națiunile pământului se luptau orbește una împotriva alteia, care de care cu mijloace și otrăvuri mai nimicitoare, căutând să se distrugă una pe cealaltă. Stupiditatea războiului este prea evidentă ca să fie argumentată. El distruge averi câștigate cu sudoare, distruge viețile omenești cu milioanele, duce în prăpastia falimentului instituțiile, nimicește mijloacele de trai, imprimă ura,

Ilustrația de mai sus reprezintă lupta urei împotriva șireteniei inteligente. Alături stă înțeleapta bufniță în așteptare solemnă să adune câștigul când lupta s'a terminat.

Lupta dintre șarpe și cocoșul de munte este tipul tuturor războaielor omenirii de când ea există.

Toată mărirea câmpurilor de luptă, cu monumentele și titlurile ei de glorie, nu e decât lupta dintre șarpe și cocoșul de munte dusă pe un plan mai vast.

pizma și spiritul de revanșă în sufletul și viața rasiei omenești.

Căci dacă războiul și prada lui este un motiv de bucurie pentru învingători, el este totodată provocator de amărăciune, ură și pizmă în inimile învinșilor. Astfel războiul cu victoriile sale creiază alte războaie cu devastări, distrugerii și tot soiul de nenorociri. Astfel biruința Germanilor asupra Francezilor, în anul 1870, a jucat un mare rol în războiul din 1914, în care au fost înfrânți Germanii și victorioși Francezii. Dar victoria francezilor a produs ură și pizmă în sufletul germanilor, care numai la pace nu cugetă. Peste câteva decenii germanii se vor răsbuna și mai târziu va veni iar rândul francezilor și așa mai departe. Ceea ce este adevărat în cazul germanilor este adevărat cu toate celelalte națiuni.

Războiul se poate numi cu alte cuvinte: DISTRUGERE, STUPIDITATE.

Pacea e cuvântul SALVATOR, dar nu-i încă destul de puternic ca să fie auzit, înțeles și iubit.

Examinând bugetele diferitelor țări omul rămâne înmărmurit de sumele colosale pe care parlamentele lumii le votează pentru pregătiri războinice. Nu intră în cadrele acestui articol să arătăm cu date și cifre sumele care se votează în acest scop. Dar oricine văzându-le, adunându-le laolaltă privind totalul pe care-l reprezintă capătă, pur și simplu amețea. Intre 50 și 80 la sută din venitele statelor se cheltuiesc pentru pregătirile necesare viitorului războiu. Dacă banii aceștia s'ar cheltui pentru scopuri mai de valoare, lumea ar ajunge în scurtă vreme un al doilea paradis. Astfel s'ar putea asfalta toate șoselele lumii, s'ar putea electrica toate căile ferate din lume, s'ar

putea crea industrii, s'ar putea face canale dela mare deacurmezișul continentelor, prin care produsele dintr-o parte a lumii să ajungă repede și ieftin la consumatorul din cealaltă parte a ei. S'ar putea face ferme model, s'ar putea cumpăra mașinării care să lucreze pământul fără ca să fie nevoie de sudoarea și truda omului, s'ar putea săpa munții plini de bogății, și s'ar putea face un milion de alte lucruri de folos, care ar îmbogăți lumea.

Dar lumea suferă din cauza războaielor. Nu s'a terminat un războiu și națiunile se înarmează pentru altul. Bineînțeles, aceste pregătiri costă mult. Statele sunt silite să se pregătească și să ia cămașa din spatele cetățenilor ca să poată inventa fel și fel de mașinării infernale, cu care să distrugă vieți și proprietăți.

În timp ce OTRAVA războiului înveninează astfel lumea, iar ȘIRETENIA războiului, ilustrată prin cocoșul de munte, devine tot mai drăcească, INTELEPCIUNEA stă deoparte, cum stă bufnița din ilustrația de mai sus, și așteaptă să tragă foloasele acestei nenorocite lupte, care se întâmplă atât de des în viața oamenilor.

Biruința este totdeauna de partea minții și acțiunii mai agere. Lupta după cum este reprezentată în ilustrația de mai sus se sfârșește de obicei cu o biruință pentru cocoșul de munte. Un strop din veninul șarpelui înseamnă moarte sigură, iar paserea nu are această otrăvă sau venin. Are însă un cioc ascuțit și o minte ageră. Ea își întinde aripile așa că șarpele chiar și dacă sare la dansa n'o poate mușca cu ușurință.

Pe de altă parte, cocoșul de munte,

nu-și ridică un moment ochii dela ceafa șarpelui. La vederea lui, șarpele se înversunează, își întinde grumazul atât de departe cât îi este posibil, în timp ce cocoșul de munte se trage înapoi sau se dă la o parte, iar în momentul când observă că șarpele, nu se mai poate întinde îl ciocnește cu ciocul lui ascuțit între ochi și lupta s'a terminat —pentru șarpe. Cocoșul de munte are ca țintă ochii micuți ai șarpelui și mintea lui și mai mică.

Lupta care din partea cocoșului de munte este repede, ageră și bine chibzuită, înceată și leneșă din partea șarpelui, ține uneori mai multă vreme.

Se întâmplă câteodată că șarpele izbuteste a-și trimite veninul în corpul cocoșului, și atunci lupta pentru cocoș s'a terminat. Când aceasta se întâmplă, șarpele curând își vede de drum, nefiind în stare să mănânce cocoșul în întregime și iară intervine bufnița și mănâncă ce-a mai rămas din cocoș.

Dar de cele mai multeori lupta se termină cu o biruință pentru cocoș, în oricare caz, el pleacă vesel că si-a putut răzbuna asupra dușmanului său. Oricare ar ieși biruitor, bufnița este aceea care câștigă, ca și în proverbul: „când doi se ceartă, al treilea câștigă“.

Să tragem și învățăturile morale din această fabulă: șarpele reprezintă barbarismul care se lupă împotriva civilizației, iar cocoșul reprezintă metodele științifice ale civilizației.

Bufnița este profitorul patriotic, care din toate războaiele câștigă, profitor care stă dinapoi, își vinde marfa ambelor părți, adunându-și profit din câștigul său, oricare ar fi partea care învinge sau moare.

Astfel se spune că în timpul războiului fabricanții englezi vindeau muniții germanilor, bineînțeles pentru un câștig gras.

Inteligența unui guvern ar trebui să nu fie numai inteligența câtorva miniștri care să facă lucrurile după placul lor, ci inteligența, cum e de pildă în cazul României, al celor 17 milioane de locuitori ai țării. De sigur, inteligența a 17 milioane de oameni e mai mare ca inteligența câtorva oameni. Dacă războaiele lumii ar fi fost puse la vot, înainte de-a le începe, omenirea ar fi avut mai puține războaie și probabil că ar fi uitat și amintirea lor.

Războaiele sunt totdeauna rezultatul îngâmfiării, mâniei, urei și pizmei din partea unora sau altora, care provoacă lumea la ceartă și dușmănire.

„alungat“ în etate de șapte ani, fără cămin, tată sau mamă.

Adăpostul unei bande criminale de copii la marginea Moscovei.

Afișele și placatele rupte de pe garduri erau singurele învelitori, în iarna trecută a celor 15.000 copii vagabonzi, fără casă și fără masă, care dorm prin vizuinele și pivnițele Moscovei.

Un băiețandru de 10 ani, care de patru ani este victima cocainei, morfinei și alte narcotice.

Ucid dacă e nevoie. Asemenea unor lupi flămânzi, băieți vagabonzi, fără tată și mamă, cutreeră orașele Rusiei pândind în umbra nopții prada asupra căreia se reped ca niște haite de lupi sălbatici. 214 persoane au fost omorâte, anul trecut, de către societatea secretă a tinerilor bandiți.

Un lup de stradă în etate de 8 ani, (născut în 1919, când toate femeile erau „bunuri publice“) fără tată și fără mamă.

E întinsul întregii Rusii rătăcește o armată de copii părăsiți, tot atât de mulți la număr ca armata pe care Napoleon o conducea spre Moscova în 1812. Unii susțin că sunt urmașii revoluției iar alții afirmă că ar fi titlul cămășilor sovietice, azi, pe stradă de părinți nesimțiri. Tot astfel sunt unii care văd revoluția a nimicit călul de odinioară, fără a aduce la care să-l înlocuiască. Lipsa de hrană și căldură părinților, cea primitivă, adăile suprapopulației — toate acestea vi se vor înșa ca motivele ce au cauzat atămii de vagabonzi.

ar oricare ar fi cauza, faptul răse în zădărnici care nu se pot desprinde de neînțelegeri sunt rădăcinile bolilor. Acoperiți cu veninoase și chinuți de insecte impul veri, cu mâini și picioare rate în timpul iernii, ei s-au lăsat de toate legile strămoșilor lor, după o lege ciudată și salbă a lor proprie.

are este tragedia acestor ființe de cămin și fără acoperiș, cari sub roțile trenurilor sau în incendiate de propria lor neglijență în orgii și lupte multe rănilor devin le. Frigul, cel mai mare dușman lor, este acela care face nenumărate victime.

ar în nopțile de iarnă, multe aceste singuratețe sufletele de copii înghețate. Așa sunt găsiți limineata următoare, înghemuți alți, într-o ultimă încercare de a se puțină căldură în trupurile lor site de ger.

se cari nu sunt la îndemână băieților și fetițelor cari stau acasă la părinți.

Le spune că pot ucide la nevoie și decretează că se pot lupta până la moarte cu toți acei cari le împiedică libertatea. Acea lege le cere o absolută ascultare și fidelitate către „hatmanul“, șeful lor. Acești copii sălbatici, fără de lege, au și ei stăpânii lor autocrafi, cari cer servitute, întocmai ca și căpitani casaci de odinioară.

Viața lor este liberă și vagabondă. În timpul verii acești hatmani emigrează spre locurile de vilegiatură dealungul țărmurilor din Crimeea. Călătoresc fără bilete, în compartimente goale sau chiar sub vagoane. Oriunde este un colț gol, acolo se ascund; cu multe opriri în drum cu scopul de a fura hrană, a jung la destinație. Odată ajunși, încep să trăiască ca prinții, în felul lor sălbatic. Stând întinși ceasuri întregi la soare, dezbrăcați de toate zdrențele, ei se ceartă, fumează, și joacă cărți, cu niște cărți infecte.

Noaptea dorm în beciuri, ca Ali Baba și cei Patruzeci de Hoți, sau se furiează în cartiere mai puțin romantice, prin alei întunecate. Ziua ridică carnetele de bani ale comisarilor în vacanță sau a balerinelor, sau umblă cu cheta, cântând cântece patetice și tremolante în parcuri publice sau gări.

Când vine iarna, se întorc iar în orașele mari, stând cu ochii sticloși la porțile teatrelor când iese publicul, sau oriunde este mulțime și deci punși de bani de furat. Noaptea, când lumea este cotropită de ger și simpla adiere a aerului este dureroasă, ei se furiează în niște găuri ale vechiului zid chinezesc, acoperindu-se cu jurnale sau afișe pe cari le rup de pe ziduri.

Alții mai norocoși își găsesc un loc acolo unde se repară străzile și se furiează sub cazanele întrebunțate pentru topirea asfaltului, spre a putea dormi în cenușa caldă. Pe vreme de ger, lupta pentru hrană și acoperiș devine disperată.

Anul trecut, de Crăciun, când toate străzile principale din Moscova erau invadate cu chioșcuri de joacă, de prăjituri și bonboane de Crăciun și negoțul era în toi, un strigăt de spaimă și surpriză trecu printre negustorii ambulanti dealungul străzii Oh-hatny. Se auzi zgomotul multor picioare, blesteme în aer și o sută de

copii rătași se năpustiră asupra pietei.

Chioșcurile fură răsturnate, păpușile sparte, prăjiturile alunecară în noi, în timp ce armata de vagabonzi își aduna stricăciunile, luptându-se cu negustorii îngroziți. Poliția veni în goană și luă parte la luptă. Sângele începu să curgă și totuși armata de vagabonzi luptă mai departe. Simțeau chinurile foamei și trebuiau să aibe hrană; atacau ca fiarele sălbateci și deși în vârstă medie numai de doisprezece ani, țineau piept poliției. Numai după ce se ceru un întreg detașament de soldați, au putut fi învinși. Totuși în luptă toți, afară de o sută de Bezprezoni, dispărură ca prin magie.

De obicei, negustorii ambulanti o iau la goană blestemând, când o bandă de acești vagabonzi le iese în cale, căci cunosc farsele acestor Bezprezoni, atât de ingenioși. Un cui ascuțit în vârful unui băț lung, o împunsătură la spate, și vânzătorul scapă coșurile cu un strigăt disperat, vrând să vadă cine l'a atacat. Atunci se dă un atac organizat asupra merelor și prăjiturilor cari cad în drum, se aude zgomotul de picioare goale cotind într-o alee, și victima este lăsată să-și numere paguba și să-și frece rănile.

Nevoile au învățat pe acești vagabonzi o viclenie fără seamăn, pe care următorul incident îl dovedește: Unul dintre marii diplomați străini aflător la Moscova se plimba tihnit pe bulevard, în amurg. Auzi cum cineva se furiează lângă dânsul. Uităndu-se împrejur, văzu obrazul de vrăjitor al unui copil zdrențuros.

„Comarade“ spuse fantoma cu un murmur aspru, „dă-mi cinci ruble. În realitate am nevoie de zece, dar mă voi mulțumi cu cinci“.

Cufundat în gânduri, diplomatul îi făcu cerșetorului semn să plece. Băiatul scoase o cutie de chibrituri, ridicând-o drept în fața străinului. „Comarade“ spuse el iarăși, în cutia aceasta se află tocmai 95 de microbi

de tyfos; am muncit mult până i-au adunat.

Dă-mi cele cinci ruble, ori de nu le arunc pe tine!“

Diplomatul îi întinse repede banii și apoi o luă la fugă tremurând.

În chip aproape supraomnesc, vagabonzii aceștia găsesc întotdeauna hrană pentru viciile lor; ei sunt victima tuturor formelor de viciu. Zgribuliți de frig, fumează veseli muciurile de țigări adunate de pe drum și din coșurile de gunoi. În realitate, toți sunt alcoolici. Statisticile oficiale ne arată că o treime din acești nenorociți se dedau narcoticelor, cocainei, și fumează opium.

Unii încep de pe la vârsta de patru ani, luând viciul acesta în așa zisele „aziluri de noapte“ unde drojdia unui întreg oraș se adună în nopțile friguroase de iarnă.

Întrebați de ce se îndoaie cu atâtea narcotice, ei răspund Jeobicei: „Astfel nu simțim loviturile primite“, sau: „Narcoticele ne dau atâtea bravură încât putem întreprinde orice.“

Buletinele Sănătății publice afirmă că vâgăunile chinezești de opium cari există pe cale ilegală, îi primesc pe acești vagabonzi învățându-i să fumeze, dându-le chiar o mică cantitate de opium, printr'un fel de generozitate perversă.

Dealtmintearea puține sunt gesturile generoase pe cari le întâlnesc acești Bezprezoni. Ei își ascut mințile, luptându-se cu o lume întreagă; și de obicei câștigă. Își au propria lor organizație, care după ultimele cercetări este o pildă exactă a comunismului. În călătoriile lor aventuroase și forțați de mari nevoi, au creat această organizație comunistă.

Planul este simplu. Așa de pildă „Brigada Porumbelor“ și-a luat însărcinarea de a îngriji de cina tuturor vagabonzilor dintr'un anumit cartier. Apoi un alt club, acela al „Mizerabililor“, având cuvinte de ordin și întreaga organizație a unei societăți secrete, va începe să umble după cele necesare unor astfel de canali: vutka, tutun, vinuri și narcotice; și va trebui să le găsească.

„Uniunea tinerilor bandiți“ se va îngriji de finanțe!

Totuș activitatea lor comună nu se mărginește numai la hoții. Toți sunt legați, printr'o lege nescrisă, de a împărți totul până la ultima limită — petrecele, luptele și mizeria.

Acela care învață să citească, este obligat să învețe și pe ceilalți, iar când vreunul descoperă un culcuș bun, trebuie să-și informeze camarazii. Mare este rușinea renegatului care nu-și împarte prada.

Unul dintre „Tinerii Bandiți“ care violă acest principiu fu aspru pedepsit. El furase o plăcintă mare și frumoasă, umplută cu înghețată și fructe zaharisite. Lihnit de foame și lacom cum era, el se refugia în forțăreața sa, înghițind-o până la ultima fărâmară, — fără a comunica Hatmanului sau vreunui dintre camarazi despre prada făcută. Unul dintre tovarăși îl zări pe când mănca. Fu prins și Hatmanul convocă întreaga curte, care ținu ședință deliberând timp de o oră. După acuzații, contra acuzații și discuții nesfârșite, au decretat ca vinovatul să fie bătut și apoi izgonit din organizație.

Acum el este în disgratie, un lup singuratic, care trebuie să vâneze singur.

Când foametea ajunsese la maximum, aceste armate de copii erau numai o parte din mizeria generală. Nimeni nu poate ști precis care era numărul lor în acea vreme; unii cred că cifra totală întrecea milionul.

Acei cari se ocupă cu opere sociale afirmă că nici astăzi nu se poate avea o cifră precisă asupra lor, din cauza vieții lor normale și a pu-

„Bezprezoni care an, ac frigul, zăpa adă

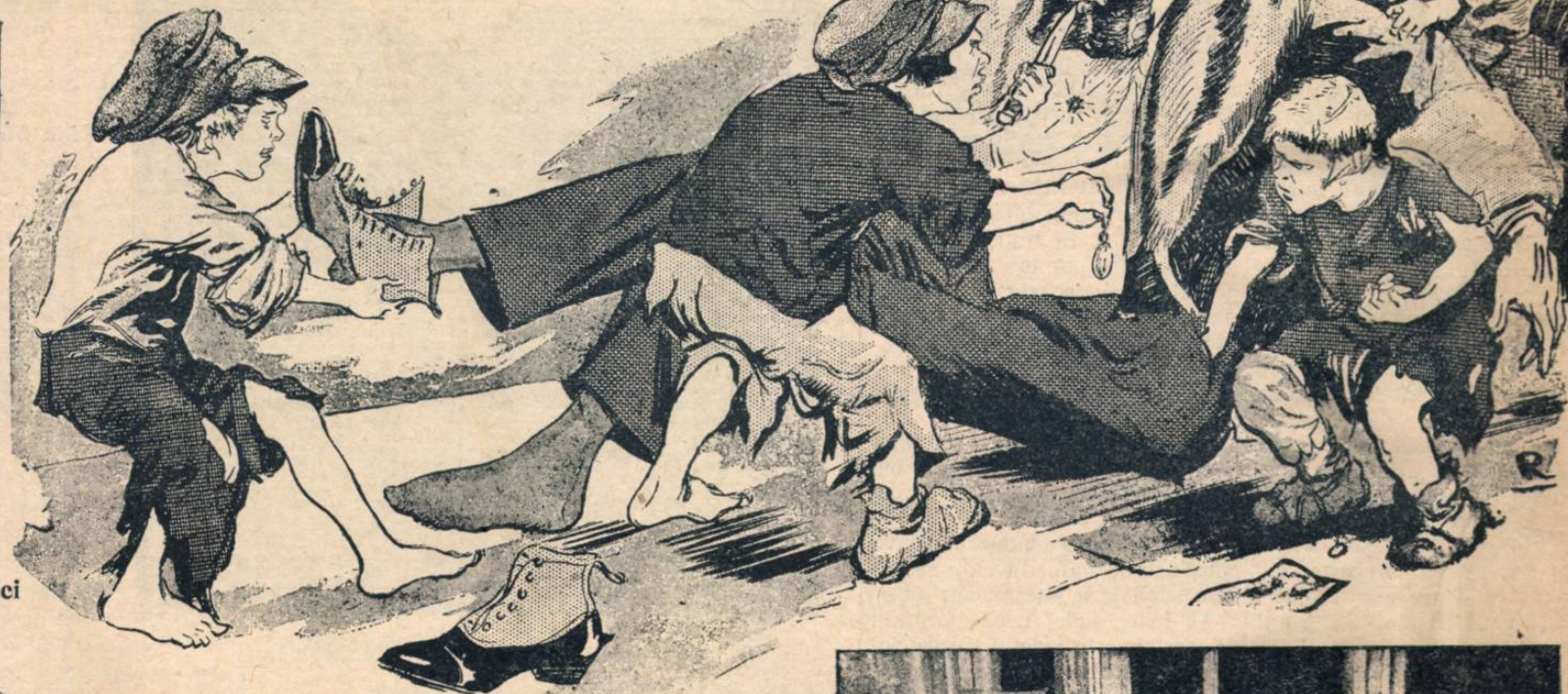
BANDELE DE COPII DIN RUSIA

Micii savagi (sălbatici), pe jumătate înghețați, cari ziua se ascund și dorm prin pivnițe întunecoase și murdare iar noaptea vânează victime pe care leucid și fură.

Roadele dezastroase ale distrugerii familiei în Rusia sovietică.

cerșetor-bandit, care n'are nici un adăpost.

Grupe de copii-bandiți pândesc noaptea pe trecători, le sar în spate, îi culcă la pământ, ținându-le cuțitul la gât, în timp ce ceilalți îi desbracă de haine și-i golesc de tot ce au.

— fără cămin. Timp de opt luni în fie-
ești „copii ai revoluției” trebuie să îndure
da și iernele grele din Rusia fără nici un
post sau loc unde să se încălzească.

terei lor magice de a apărea și dis-
părea brusc.

Greutatea de a-i prinde și de a-i
plasa în căminuri de copii, de a-i în-
registra, sau de a-i aduce în contact
cu oricare formă de civilizație, este
aproape de neînvins.

În iarna trecută, autoritățile au
găsit că venise timpul să se înceapă
o campanie serioasă pentru des-
ființarea vagabondajului.

Tezaurul secăt și multe alte pro-
bleme urgente la ordinea zilei, îi im-
pedicaseră de a organiza o vână-
toare serioasă pe urma acestor va-
gabonzi. Venise vremea adevăratei
acțiuni.

Indrumați de doamna Krupskaya,
văduva lui Lenin și de Madam Ka-
linina, se adunară aproape 2000 de
membrii cari hotărâră să dea o raită
prin văgăunile vagabonzilor și să-i
aducă sub un acoperiș omenesc. Au
pornit acțiunea în timpul unei nopți
când gerul scrășnea sub picioare. Au
cutreerat orașul, intrând prin poduri,
fabrici goale, stațiuni de tramvay,
etc... În zorii zilei, după o vânătoare
de multe ceasuri, numărând cape-
tele găsiților, și constatară cu mi-
rare că două mii de oameni serioși,

tele de pe drum. După ce-și petre-
ceau noaptea în gările suburbane,
departe de mulțimea de vânători cari
li căutau, se urcau dimineața, ve-
seli, în primul tren care ducea spre
oraș.

278.000 de copii se află acum în că-
minurile conduse de guvern; este o
mulțime mereu în mișcare. Azi sunt
prinși, mâine au și fugit. „Fug me-
reu, nici un zid nu este destul de
înalt ca să-i ție”, zicea aproape plân-
gând o tânără doctoară care veghea
asupra căminului de morfinomani
din Moscova.

După primele săptămâni de cură,
când pacientul trebuie să stea în pat,
în fiecare zi se poate înregistra o
nouă tentativă de evadare, care obiș-
nuit se termină cu succes. Ioan și
Sacha și Kolia, auzind chemarea
străzei, urcă zidul și o șterg.

Iată o poveste auzită de la trei fu-
gari cari stăteau pe niște toale vechi,
întinși la soare tocmai jos la zidul
Kremlinului, istorioară care zgân-
dește clar atitudinea lor față de că-
minurile guvernului.

Pe unul dintre fugari îl chiamă
„Nas încovoiat.”

Pretinde că are 13 ani dar nu pare

ajutați de poliție, nu
reusiseră să pue mâna
decât pe vre-o cinci
sute din miile de va-
gabonzi ai orașului.

În noaptea următo-
re, filantropii porniră
iar la lucru. De data
aceasta, dimineața li
găsi cu adevărat des-
curajați, căci rezultatul
goanei dată în tot tim-
pul nopții se rezuma
la câțiva bășandrii.

Curând se descoperi și
cauza acestui rezultat
mediocru.

Ca focul se răspân-
dise știrea printre Bez-
prezoni că se aflau în
pericol de a-și pierde li-
bertatea. Deaceia înce-
pură să dea năvală în
trenurile suburbane, de
unde coborau în sa-

mai mult decât 10, cu ochi ro-
șii și o mulțime de zgârieturi pe
cap. Tatăl său era tâmplar, dar
murise de mult.

„Fata s'a dus la Magieloff”,
explica el. Aceasta era expresia
care pentru acești copii însem-
na moartea — în felul în care
Americani vorbesc despre „a
merge spre west.”

„Apoi și mama s'a dus la
Magieloff,” așa că n'a rămas de-
cât fratele cel mare, care este
mecanic.

Eu m'am dus la Pokrofsk, o colo-
nie de copii.

Dar în urmă am sărit gardul și am
scăpat.

Tăcu și începu să se caute de
insecte, întocmai cum făceau soldații
din tranșee în timpul Războiului
Mondial.

Apoi vorbește Grisca care este
mai mare și mai viu. „Am fost în
atâtea căminuri încât le-am pier-
dut numărul,” spuse el rânjindu-se.
„Sunt din Novo-Nikolaevsk, din Si-
beria. Tatăl meu s'a dus la Magieloff
în 1914, și deatunci eu umblu, um-
blu mereu. Grisca susține că are
15 ani, și că a fost în nouă cămi-
nuri numai dimprejurul Moscovei.

Al treilea membru al grupului, un
adevărat plutoerat în ceea ce privește
hainele, spune: „Am fost tocmai
4 zile în cămin, unde mi-au dat hai-
ne curate, aruncând zdrențele în foc.
Apoi o luăm iar la fugă, căci acum
nu mai trebuie să răbdăm de foame.
Un servitor de la un restaurant ne
lasă să mâncăm toate rămășițele de
pe farfurii”, spuse el cu mandrie.

Această iubire a libertății se opu-
ne teoriilor de educație ale guvernului.
Chiar în orfelinate cari sunt cu-
rate și bine amenajate, unde copii
capătă alimente hrănitoare și haine
potrivite, se știe că acești copii pre-
feră să lase totul, numai ca să poa-
tă hoinări o zi pe străzi, îndurân-
du-și soarta așa cum pot și jucând
tot felul de jocuri fantastice.

Oricând sunt dispuși să-și schim-
be un pat cald pentru un ghem de
zdrențe într'un colț.

Cu cât este mai amuzant să sări

Două legături de zdrențe, cari dorm într'o gară de care
călătorii se feresc ca de lupi.

într'o trăsură ce trece în care șade
un om greoi cu căciulă de blană, să-
poți lua acest ornament prețios și
util, luând-o la fugă mai înainte ca
victima să-și fi putut da seamă de
cele întâmplate; cu cât este mai a-
muzant să trăiești așa decât să te
chinui cu lecții grele la școală!

Cu cât este mai emoționant să
acostezi un trecător singurec, pe o
noapte de ger, și ținând un pumnal
deasupra inimii sale, să-l dezbraci
de toate hainele, chiuind vesel în
timp ce dânsul fuge, gol ca o cioară!
Notițele polițienesti ne arată că a-
ceasta este o formă de hoție ce con-
stitue un sport favorit al vagabonzilor:
22 de crime au fost comise de
câte copii mai mici de 10 ani. Acea-
stă notiță se referă numai la Mos-
cova, orașul cel mai mare și cen-
tru principal al criminalilor.

Teoria socialistă prin care Statul
va acționa că Mama tuturor a fost
nimicită.

Intr'un buletin publicat recent asu-
pra condițiilor vieții sociale în Ru-
sia, se spune că gloata mereu cres-
cândă a acestor copii sălbateci se da-
torește teoriei bolșeviste de distru-
gere a căminului părintesc și a bise-
ricei. Incredințați că familia și reli-
gia națională erau cei mai de sea-
mă stâlpi ai vechiului regim, bolșe-
vicii au acționat împotriva lor.

„Si-au dat seama, că atunci când
este persecutată devine și mai pu-
ternică și rezultatul este că simțe-
mintele religioase ale masei sunt
aduse la o stare de fanatism. Dea-
ceea au găsit că este mai nimerit să

submineze religia chiar la rădăcină,
care este familia și casa”, spune
scriitorul acestor rânduri.

„Familia era privită ca o fortă-
reață a tuturor prejudecăților, și
identificată trup și suflet cu vechiul
regim. Și împotriva familiei și-au în-
dreptat bolșevicii atacurile lor. Sco-
pul lor era să sustragă generația mai
tânără din sânul familiei, prin pro-
pagandă și subminând autoritatea
membrilor săi mai bătrâni. Tot astfel
au căutat să desființeze drepturile
familiei asupra membrilor săi, în
special ce privește drepturile bărbat-
ului asupra nevastei și al părinților
asupra copiilor.

„Distrugând autoritatea părinților,
în cazul acesta bolșevicii n'au pre-
văzut rezultatele, cari s'au întors
chiar împotriva lor. Ca să putem ju-
deca aceste rezultate să vedem ci-
frele date de Statisticile oficiale.

„Numai în Moscova 8025 de copii
au fost plasați sub controlul institu-
țiilor sovietice, dar jumătate din ei
au scăpat. Treizeci și cinci la sută
din acești copii vagabonzi suferă de
boli molipsitoare. Instructive sunt și
cifrele ce figurează asupra copiilor
criminali. În ultimele 8 luni, 11.000
de crime au fost notate printre copii
vagabonzi ai Moscovei, 4730 de co-
pii au fost închiși în temniță, dintre
cari 42 și-au omorât și furat victime-
le și 278 au fost acuzați de hoție ar-
mată în case particulare și depozite
comerciale. Așa numitele colonii de
copii, organizate de guvernul sovie-
tic sunt, în cea mai mare parte, într'o

(Citiți urmarea pe pagina 6.)

Șoselele asfaltate sau „Clubul nostru de automobile“

Șoselele bune sunt prima și eapărata necesitate prosperării unei țări. Adesea citim în istorie că atunci când un rege sau un cuceritor a voit să se facă opular cu oamenii săi sau să dea câte o sfărâmată de replate, aceasta și-o manifesta prin aceea că făcea șoselele și epara podurile.

Căci închipuie-ți să faci 100 ani la 200 de km. cu căruța deodată de trezești în fața unui pod defect, cum s'a întâmplat unaodă scriitorului cu podul între Clucea și Boian. Acum oi ani, Dumnezeu a dat o ploaie puternică care a mănât case și, în cele din urmă, și podul care era peste râul Crasna. Suntem anul 1927, luna Aprilie, și bieșul pod e tot nefăcut. Iar ceea ce e culmea neglijenței și nepăsării este faptul că omul parcurge un drum de 40 de km. fără nici un preaviz că podul este defect; și dacă ar fi numai atât, ai treacă. Dar când vii cu viteza de 60 km. pe oră, cu mijloacele moderne de transport la un moment dat te trezești în fața unui pod mănât de apă, și poți închipui fiorile care te prin inima celor cu pricina. Aceasta nu este decât câteva zeci de km. de la castelul lui Goga, celebrul nostru Ministru de Interne. Înțelegem că podul n'a putut rezista apei care a venit independent de voința stăpânirii, dar nu înțelegem cum o administrație nu găsește după 2 ani zile mijloacele de reparare a unui pod atât de însemnat. Să punem că nu are mijloacele bănești. Admitem și aceasta. Nu se admite însă nepăsarea criminală

a autorităților; și să le numim care: Prefectura Județului, Prefectura plasei respective, serviciul de control al șoselelor din fiecare județ, secretariatul comunal, primăriile din comunele deoparte și de alta, a podului defect, ca acestea să nu pună NICI UN PREAVIZ DEOPARTE ȘI DE ALTA a podului defect, lăsând lumea să se prăpădească în dragă voie și să facă călătorii inutile până la pod și înapoi.

N'avem nici un interes la podul de peste râul Crasna. Am adus numai pilda care este aceeași în toată țara: NEGLIJENȚA ABSOLUTĂ în ce privește îngrijirea șoselelor noastre naționale și județene. Cine nu crede n'are decât să meargă la Năsăud pe un timp ploios și să se convingă, că în timp ce peatra stă maiestros numai câțiva zeci de kilometri depărtare, „șoseaua națională“ nu poate fi trecută decât cu aeroplanul.

Cele mai rele șosele care există în România sunt în județul Cluj. N'ai decât să faci drumul între Cluj și Gilău ca să te convingi despre aceasta, sau Cluj-Turda, sau Cluj-Dej, sau Cluj-Jimbor; pe oricare va alege călătorul se va convinge de halul în care se găsesc șoselele acestui județ.

Al doilea județ nepăsător față de șoselele este județul Mureș. Șoselele acestui județ sunt afară din cale stricate. Nimeni nu se interesează, nimeni nu le dă nici o atențiune și lumea suferă degeaba.

Să spunem că săptămâna aceasta județul Cluj a primit de la guvern o sumă de 5 milioane lei

pentru repararea șoselelor. Așteptăm să vedem cât va fi în adevăr cheltuit din această sumă pentru șosele, și când?

Majoritatea cetățenilor acestei țări sunt lucrători de pământ, și bineînțeles, iarna n'au nimic ce face. Sunt brațe neîntrebuțate care totuși ar dori să muncească. Pentru ce nu se întrebuțează aceste brațe pentru facerea șoselelor noastre naționale, județene și comunale? Singura noastră

concluzie în această privință este NEPĂSAREA celor în drept să ia măsurile necesare. Dacă autoritățile au puțină să facă o armată, pentru ce n'ar putea înființa o armată de muncitori pentru facerea șoselelor odată pentru totdeauna? Unde este voință, este și puțință.

Am citit prin ziare că la noi există și un „CLUB“ de automobile. Să fie oare adevărat? Mai

a Germainei, organizația Clubului de Automobile German arătat mai sus, este o nimica toată în comparație cu organizația Clubului de Automobile American. Aci pentru 10 dolari taxă anuală primești toate avantajele de mai sus, plus că atunci când la un moment dat se întâmplă un defect pe drum nu mai ai nevoie să te deranjezi cu repararea mașinei, ci de pe loc telefonezi la Clubul de Automobile din această regiune și în câteva minute sosește „echipa de salvare“ care îți face reparațiile trebuincioase și te pune din nou pe drum—care serviciu este absolut GRATIS.

Nu se poate cere Clubului nostru de automobile să aibă o organizație atât de perfecționată ca aceea a Clubului German sau American. I-se cere mai puțin, și poate tocmai fiind că i-se cere mai puțin, nu face NIMIC.

Membrii Clubului de Automobile român sunt membrii de ELITĂ, dintre care unii nici nu au măcar automobile, în timp ce mulți care au automobil, fiind mai săraci și fără poziție socială nici nu sunt primiți la Club ca membrii. Luați bunăoară Clubul de Automobile din Cluj. La Cluj există câteva sute de automobile, unele proprietatea unor oameni mai bogați și deci și cu poziție socială, care ar corespunde să facă parte din Clubul de Automobile. Ce te faci însă cu Nicolae Grigorie care înainte avea o biră cu un cal și astăzi și-a cumpărat autobus? După concepțiile actuale ale Clubului de Automobile Nicolae Grigorie nici nu poate măcar să se apropie de înaltul Club așa zis al automobilistilor. Și aici este paguba și necorespunderea Clubului nostru de automobile actual. Clubul de Automobile trebuie să fie un Club al acestora și nu al ELITEI cărora buzunarul le permite un Lincoln, Buick, Fiat, tip mare sau alte automobile de lux.

Oficiarii Clubului de Automobile, dacă există, nu desfășoară nici o activitate, ABSOLUT NICI UNA, afară doar să aranjeze odată în trei sau patru ani câte o cursă de automobile unde să se gloriefe unul pe altul.

Dacă conducătorii Clubului de Automobile ar fi la înălțimea chemării lor, datorită lor ar fi să inducă pe toată lumea care are automobil ca să intre în Club; să examineze șoselele naționale și județene, să intervină, să ÎNZISTE chiar pe lângă cei în drept pentru repararea și facerea lor, să scrie și să se așeze tablele necesare la hopuri, la curbe, la șosele rele, poduri defecte și să înlesnească procurarea documentelor necesare călătorilor internaționali și o mulțime de alte îmbunătățiri de care automobilistul are nevoie.

O altă prerogativă a unui Club astfel organizat ar fi să-și facă singur șoselele proprii asfaltate, care să fie proprietatea Clubului de Automobile, cum se face bunăoară în America. Acest lucru nu este imposibil, cum se crede la prima vedere. Să luăm iarăși ca pildă Clujul care să spunem că are 200 de automobile. Fiecare proprietar de automobile ar fi bucuros să contribuie anual cu o sumă de 30-50 mii lei pentru ASFALTAREA șoselelor noastre. De 200 ori 50 mii face 10 milioane lei. Cu zece milioane lei se poate asfalta anul acesta șoseaua spre Turda, anul viitor șoseaua spre Apahida, anul al treilea șoseaua spre Gilău ș. a. m. d.

În câțiva ani județul Cluj ar avea o rețea de șosele asfaltate. Suntem siguri că statul ar contribui și el la această operă de îmbunătățire a șoselelor noastre.

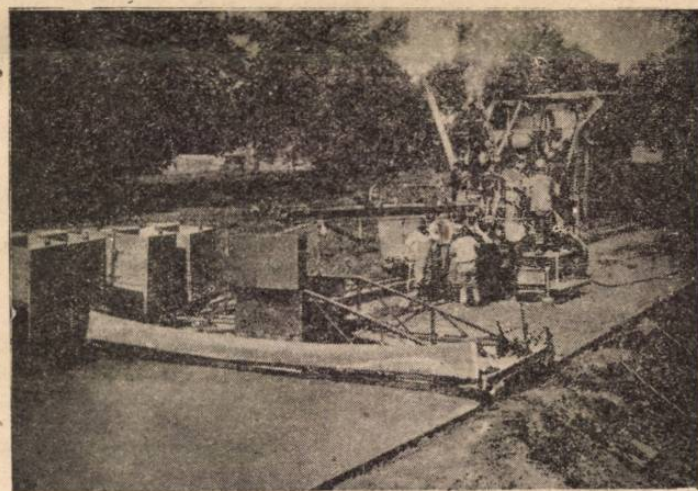
Totul ce lipsește este ÎNȚIȚATIVA. Lipsesc OAMENII mari care vor să muncească. Lipsesc acei care se INTERESEAZĂ de această chestiune și cari să-i dea atențiunea cuvenită.

O șosea asfaltată din munții Pennsylvaniei.

trăiește sau nu? Care îi este activitatea? Este acest Club numai CULB sau este el o organizație a proprietarilor de automobile care se îngrijește de interesele acestora?

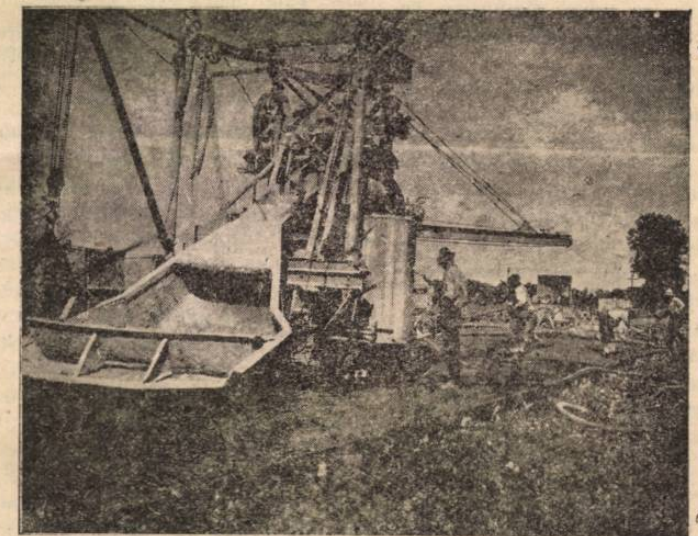
Ce înseamnă Club de automobile? Cine nu știe ce înseamnă n'are decât să citească activitatea Clubului de automobile German. Iată câteva din activitățile acestui Club: intervine pen-

Mașinile pentru asfaltarea șoselelor

tru repararea, facerea și asfaltarea șoselelor principale, și contribuie cu sfaturi și bani. Face toate semnalele pe șosea, ca călătorul să nu trebuiască să steie ceasuri dea rândul fără să știe

incătrău să meargă. Semnalează prin semne vizibile și dela distanță un pod defect, un hop, sau o curbă din șosea, atrăgând atențiunea șoferului ce îl așteaptă. Asigură toate automobilele până

Mașinile pentru asfaltarea șoselelor

la suma de 10 mii mărci, sau circa 4 până la 500 mii lei, asigură viața pasagerilor și toate acestea pentru minimala sumă de 1500 lei pe an. Tripticul sau biletul necesar de trecere prin diferite țări se dă membrilor pe

cauțiune morală, fără formalitate, fără plecaciuni, fără intervenții și fără cheltuieli.

Asta înseamnă că Clubul German de automobile este întrebuțat în folosul acestora. Cu toată dezvoltarea tehnică

Bande de copii din Rusia

(Urmare din pagina 5-a)

situație teribilă, mult mai rea decât cea din închisori. Vom cita aici articolul publicat de un ziar oficial bolșevist, unde este descris un câmin de vagabonzi din Jitomir, un oraș din sud-vestul Rusiei:

„În acest câmin, spune el, sunt îngrânați treisprezece copii criminali. Cel mai mare este de 16 ani, iar cel mai tânăr de 11. Unul este închis pentru contrabandă, altul pentru un atac asupra unei fete de 12 ani, iar restul pentru hoție. Aceste câminuri de copii sunt numite în jargonul local „iadul copiilor“. În unul din aceste câminuri, într'un loc numit Panacevka, se află internați 220 de vagabonzi, de la vârsta de 10 ani în sus.

„Într-o cameră mare, întunecată, fără nici un fel de sobă, dorm patruzeci de copii, fără perne și fără așternut. Pentru patruzeci de copii nu există mai mult decât 6 farfuri și patru linguri, fără pahare.

„În odaia alăturată, în condiții mult mai rele, trăiesc șaptezeci de copii de la vârsta de 10 până la 18 ani. Toți sunt abia îmbrăcați și toți sunt desculți. Cea mai mare parte au pete albastre pe tot trupul și pe față, iar pe piept se pot vedea semne de tatuaj.

„Paturi, scaune și mese lipsesc cu desăvârșire. Copii de 8 ani au câțiva ani de ocnă în urma lor, pentru crimele comise. Mulți suferă diferite boli.

„Astfel de câminuri și închisori sunt răspândite ca un păienjenis în întreaga Rusie sovietică. Câți alți copii vagabondează prin întreaga Rusie, ascunzându-se prin gropi, trăind prin beciuri, poduri și gări, și câți dintre ei pier, dormind deasupra vagoanelor, ascunzându-se sub trenuri de marfă. Acesta este un exemplu despre bolșevizarea noii generații rusești de către Cuvernul sovietic.

„Felul de asociații caritabile sunt în mișcare acum pentru salvarea vagabonzilor. Metodele carității

au fost întâi disprețuite de comuniști. Acum însă întrebuțează toate mijloacele bine cunoscute ce să apeleze la trecători ca să dea fiecarei acea ce poate. Se face apel la generozitatea omenească prin colecte, loterii și reprezentații teatrale.

O loterie este acum în toi, în cel mai mare magazin de bijuterii al Statului, cu premii constând din ceasuri solide de aur și bijuterii strălucitoare. Acest procedeu va ajuta opera de salvare a copiilor.

În fața vitrinelor unde sunt expuse premiile, să strâng adesea mici grupuri de vagabonzi privindu-le meditativ. Poate se gândesc la posibilitatea de a fura întreaga vitrină... sau poate calculează câtă vreme mai pot conta cu libertatea, când atâtea forte formidabile s'au adunat ca să-i învingă.

Influența imorală a vagabonzilor criminali asupra operei de salvare a copiilor este incalculabilă. Copiii de școală sunt contaminați de prezența acelor ființe „din altă lume“ atât pe străzi cât și în jocurile lor.

De obicei membrul „pionier“ unei organizații comuniste este un băiețuș sau o fetiță serioasă, cuminte, profund pătrunsă de ideile comuniste. Este îndemnat de profesorii săi să facă operă socială, împrietenindu-se cu vagabonzii și încercând astfel să-i salveze.

Se luptă voinicește spre a convinge pe micii nelegiuți despre frumusețea disciplinei — dar acești Bezprezoni zdrențuiți nu fac decât să-și bată joc de „fricoșii“ cari nu vor să fugă de acasă spre a se întovărăși cu dâșii.

Este oare de mirare că adesea micul copil care lucrează pentru binele social, este convertit la viața vagabondă, în loc ca el să fi readus vagabondul acasă? În multe cazuri salbăteci Bezprezoni au prins copiii model din vecinătate pe cari i-au ținut multă vreme până ce au fost descoperiți de părinții dispărați.

Prin aceasta nu vrem să jermăm pe membrii Inaltului nostru Club de Automobile. Propunem însă că dacă Domniile lor au nevoie de un „Club de Elită” pot să-și formeze alt Club care să aibă numai această menire, iar Clubului de Automobile să-i deie menirea și întrebuințarea care i-se cuvine.

Fiecare proprietar de automobile știe ce are să cheltuiască pe cauciucuri DATORITĂ șoselelor noastre gropuroase, făcute în batjocură cu pietre ascuțite, care numai cauciucului nu-i servesc. Ceea ce ar da anual pentru asfaltare, ar ECONOMIZA la cauciucuri. Scriitorul a făcut 12 mii de kilometri pe șosele asfaltate fără un singur defect sau pană de cauciuc, nici măcar găurirea unei camere de cauciuc. La noi dacă trebuie să mergi până la Turda, sărind dintr-o groapă în alta, trebuie să faci cauciucurile de 5 și 6 ori. E o risipă de timp și muncă zădarnică, datorită NUMAI Clubului nostru de Automobile, care nu se interesează de binele branșei pe care o reprezintă.

Odată cu articolul de față dăm și câteva ilustrații a șoselor din America și cum ele sunt construite. Și fiind că veni vorba de America, trebuie să spunem că întreaga Americă are un serviciu de șosele continentale asfaltate, șosele județene asfaltate, șosele comunale asfaltate. Cu un cuvânt, toate șoselele Americii sunt asfaltate. Nu există șosele făcute cu peatră aruncată pe șosea la întâmplare. Șoselele de sute de kilometri prin păduri și munți sunt mai frumoase asfaltate și îngrijite decât este Calea Victoriei din București. Priviți în ilustrația de mai sus șoseaua asfaltată între munții Pennsylvaniei.

Nu numai că sunt șosele asfaltate dar la încrucișarea drumurilor și chiar între munții pustii, se găsesc felinare mișcătoare care te previn dela kilometri că ajungi la încrucișarea unor drumuri și care îți dau diferite semnale, verzi, roșii, albastre și alte culori cari îți indică încătrău ai să mergi. Noap-

tea, aceste felinare sunt un adevărat joc al luminilor colorate, și călătorul n'are nevoie să întrebze în care parte să o ia. Este scris pe tablă și de acolo își ia informațiile necesare.

Zonele în care viteza este stabilită la o anumită maximă, fie din pricina școlilor din apropiere sau sanatoriilor, spitalelor sau altor zone în care se cere moderație de viteză, citești dela un kilometru această inscripție:

„Vă rugăm încetinați viteza la 15 kilometri pe oră fiind că se găsește o școală, sau sanatoriu, și să vă abțineți de a suna claxonul.”

După ce ai trecut zona, citești altă inscripție, cu următorul cuprins:

„Zona prohibită s'a sfârșit. Mulțumim! Poți să mergi cu viteza care îți convine.”

Nu încapă îndoială că atunci când se pune atâta atențiune pentru prevenirea și tratarea automobilistului, el respectă aceste dispozițiuni în spiritul literii de evanghelie.

Anul trecut guvernul Statelor Unite a votat suma de 10 miliarde dolari pentru înzestrarea Statelor Unite cu șosele continentale, care să străbată țara dela răsărit la apus, dela sud la nord — toate asfaltate.

America fiind o țară a automobilelor, bineînțeles i-se cere mult, în această direcție.

Asfaltarea șoselelor nu e cine știe ce lucru mare. După cum se vede în ilustrațiile alăturate, nu lipsește decât o mașină foarte simplă, MAȘINĂ ȘI NU GREBLĂ, HĂRLET SAU ALTE MIJLOACE PRIMITIVE. Dumnezeu ne-a dăruit peatră din abundență. Ne-ar lipsi doar capitalul pentru înființarea unei fabrici de ciment și cumpărarea mașinelor pentru facerea drumurilor noastre.

Trăim în timpuri moderne când lucrul de mână este condamnat pretutindeni ca insuficient progresului necesar timpului nostru.

Avem piatră, există mașinăriile, capitalul este posibil, dar LIPSESC oamniile trebuitori pentru aceasta, și de aceea șoselele noastre vor rămânea mai departe în halul în care se găsesc.

Aș vrea să știu...

După pilda gazetelor din apus înființăm o rubrică nouă în foaia noastră, la dispoziția cititorilor. Aci vom da răspuns întrebărilor de ordin general, ce ni-se vor pune, și vom lămurii orice nedumerire științifică sau practică. Răspunsurile se vor da pe rând, în limita spațiului de care dispunem.

CARE E CEA MAI ADÂNCĂ GROAPĂ CARE S'A SĂPAT ÎN PĂMÂNT?

PÂNĂ mai acum o lună cea mai mare adâncime atinsă în sânul pământului era 2360 metri, cât măsura o mină de lângă Pittsburg.

Astăzi această profunzime a fost întrecută.

Făcându-se niște sondagii în comitatul Orange, în California, săpăturile au atins 2440 metri. Temperatura pământului la această adâncime trece de 100 grade Celsius.

CUM SE LUCREAZĂ DIAMANTUL?

PIETRELE brute se aduc din Transvaal, din colonia Cap, din Congo, din Brazilia, etc.

Cele mai mari centre de prelucrare sunt în Olanda și în Franța.

Fiecare piatră brută e supusă mai întâi unei cercetări amănunțite.

Se caută să se scoată bucăți cât mai mari și cât mai pure, îndepărtându-se punctele negre. Spre a tăia pietrele, diamantul este băgat într'un amestec de staniu (cositor) și plumb și introdus apoi într'o morișcă făcută din fontă și care se rotește

de 2600 ori într'un minut. Se formează astfel fațetele, care totdeauna sunt un multiplu de patru (diamantul cristalizează în tetraedrii). Aceste fațete produc aceea refracția a luminii careia i se datorește frumusețea pietrei prețioase.

SE VA TERMINA VREODATĂ PETROLUL SAU CĂRBUNELE? CU CE VOR PUTEA FI ÎNLOCUITE ACESTE SUBSTANȚE?

CONSUMAȚIA tot mai mare de derivate de ale petrolului, în primul rând benzină, și mai ales trista constatare că în vre-o șase ani, continuându-se exploatarea de azi, petrolul american, — cele mai bogate izvoare din lume, — se va termina, e natural să pună pe gânduri oamenii de știință. În cele mai multe țări chimiștii caută modul de a înlocui energia cărbunelui și petrolul.

Cărbunele alb, care sunt căderile de apă și cărbunele albastru, nume sub care se arată energia fluxului și refluxului mării, înlocuiesc cu folos cărbunele de piatră tot mai scump.

În ceace prvește petrolul și derivatele sale carburantul sintetic, un

Timp de-o săptămână, o țară întreagă a așteptat, cu sufletul la gură, răvașele care să arate cum îi merge Regelui nostru.

Deabia ceva mai întremat, după operația pe care a suferit-o Suveranul a răcit și a căzut iar la pat. S'au luptat doctorii și astăzi Majestatea Sa Regele, după mai multe zile și nopți grele, merge spre însănătoșare.

Dacă pe toți ne-a mâhnit boala Sa, Suveranul a avut însă prilejul să vadă cât de scump este Țării întregi.

Zilele de grije au silit însă partidele politice să-și strângă rândurile.

D-l general Averescu a avut o întrevvedere cu d. Brătianu și se pare că cei doi fruntași s'au înțeles asupra felului cum trebuie condusă luntrea statului.

Partidul d-lui Iorga a ținut o adunare și a declarat că e pentru păstrarea ordinii și a legalității și că va sprijini guvernele care vor avea aceste principii ca norme de conducere.

Deosebit interes a stărnit propunerea de fuziune pe care partidul la guvern a făcut-o național-țărăniștilor, cari au în frunte pe domnul Maniu. Examinând situația, comitetul acestui din urmă partid, a respins oferta, neînțelegând să-și schimbe principiile și programul pe care-l are, ca să se uniască cu partidul d-lui general Averescu.

Partidul național-țărănesc a propus d-lui Averescu o colaborare de guvern, adică o întovărășire pentru o mai bună conducere a țării.

Se pare că această ofertă n'a fost primită de președintele consiliului.

Dar astfel se întâmplă ca foarte mulți dintre acei cari au pierdut răbdarea să tot aștepte în opoziție sunt gata să treacă în partidul averescan, părăsind pe național-țărăniști.

Nu știm ce va face d-l Maniu, în acest caz, văzând că partidul său se tot micșorează. — Va pleca oare în cele din urmă capul, înmormântând pentru totdeauna nădejdea deabia înfiripată a unui partid care să reprezinte cu adevărat democrația, respectul de constituție și de voința nesilită a maselor?

Deocamdată parlamentul lucrează de zor. Mai multe legi mărunte au fost votate și foarte curând vor veni la rând legile pentru armonizarea salariilor și noua lege a tarifului vamal.

Cea dintâi va restabili între funcționari, raportul de salarizare, care exista înainte de 1916, în vechiul regat, cea de-a doua va apăra producția internă de concurența străină.

Și cu teamă că tot u njoc al cătorva interesați din străinătate a fost și ultima urcare a leului, d-l general Averescu a ținut sfat la Banca Națională să vadă ce e de făcut ca leul să nu se urce nici să nu scadă

fel de benzină care se va putea produce în uzine chimice, în cantități mari, în mod lesnicios, îl va putea înlocui cu succes.

Deasemenea gazul metan, ar putea fi condensat într'o substanță carburantă lichidă.

Încercările de-a produce gaze combustibile din cărbuni de lemn, tratați cu anumite substanțe chimice, au condus la rezultatul că dintr'un kg. de cărbune de lemn s'au obținut 7000 de calorii.

Gazogenele cu cărbuni s'ar putea adapta la diferitele motoare: automobile, autotractoare, etc.

Ne putem aștepta deasemenea la rezultate bune dela transformarea uleiurilor vegetale: ulei de palmier, de bumbac, de arahide, de cocos, de

asa la întâmplare. Cei din fruntea băncii au arătat o serie de măsuri ce trebuiesc luate. D-l general Averescu le-a încuviințat și a mai cerut ca banca Națională să controleze în deapropoace ce fac băncile mai mici cu banii pe cari îi împrumută dela dânsa, să nu admită ca pentru acești bani să se iee o dobândă mai mare de 18 la sută.

Este aceste un pas important pentru o coborîre a dobânzilor prea urcate.

Evenimentele din țară au făcut să treacă aproape reobservat un fapt extern important: „apropierea italo-maghiară”.

Dupăcum se pare Italia vrea, încetul cu încetul să ia rolul Austriei față de statele Dunărene.

Acordând prietenia sa unui stat șovinist cu tendințe de revanșă, cum e Ungaria de azi, Italia, chiar dacă împiedică o apropiere între Unguri și Jugoslavi, și determină astfel o strângere de rânduri între statele aliate: Jugoslavia România și Cehoslovacia, nu e mai puțin adevărat că ea sustrage Ungaria controlului și influenței „Micei Antante”, oferindu-i posibilitatea nu numai de-a pretinde ridicarea supraveghe-rei militare din capitala ei — lucru care s'a și produs — dar și de a pretinde cu mai multă cerbicie și îndrăzneală, — știindu-se susținută — îndeplinirea diferitelor doleanțe relativ la minoritarii din teritoriile desfăcute dela Ungaria de odinioară.

Italia, urmărindu-și politica de rivalitate cu Franța nu înțelege că-și îndepărtează simpatii sincere alinându-se cu dușmanii de ieri?

Chinezii naționaliști continuă să repurteze succese. În curând „imperiul ceresc” de odinioară va fi pe de-a ntregul în mâna rebelilor.

Străinii nu vor avea alta de făcut decât să-și strângă bagajele și să plece. Prieteni ascultați și iubiți vor rămânea doar rușii, pentru că, după cum e dovedit azi, îndărătul mișcării din China se găseau sovietele.

În orașele pe care le-au ocupat chinezii suduști (rebelii) au comis multe cruzimi împotriva coloniștilor din concesiunile străine mai ales asupra englezilor oameni cari crezându-se la adăpost, în concesiunile lor, nau vrut să plece dela prima chemare.

„Geniile aparțin omenirii întregi”, deaceea toată lumea a sărbătorit săptămâna trecută o sută de ani dela moartea unui mare muzicant german, Beethoven și două sute de ani dela moartea lui Isaac Newton, englezul care a descoperit legea gravitațiunii universale (căderii corpurilor și a drumului parcurs de astre). În cursul lunei acesteia lumea va sărbători 100 de ani dela moartea lui Volta, descoperitorul electricității.

sesam, de ricin, care ar putea fi hidrogenate și prefăcute în petrol. Aceste uleiuri dau 9000—9500 calorii de kg.

Însfârșit ar putea sluji drept combustibil alcoolul, care s'ar putea produce ieftin fie din acetilenă, fie din suc de agavă, plantă care crește pe platourile pietroase ale Asiei sau chiar din tărășea de lemn.

Dupăcum se vede dupăce produsele minerale cărbunii și petrolul se vor termina, omul va ști să se folosească pe deoparte de energia risipită în natură, pe de alta de produsele vegetale atât de răspândite pe pământ.

A murit Popovici Beyreuth...

Pare un non-sens această propozițiune brutală: „a murit Popovici-Beyreuth!” Mie imposibil să-i prind înțelesul. Cum să nu mai existe omul cu figura severă, pe umerii căruia se sprijinia întreagă opera din Cluj? Nu voi mai întâlni pe cel care plin de energie și vigoare a fost până mai ieri conducătorul instituției muzicale din capitala Ardealului?

Soartei îi place să-și bată joc din când în când, de toate socotelile noastre: un om care la 68 de ani, părea de 50, cu trupul nevătămat și mintea luminată, cade victimă a unui accident stupid i se infectează sângele și toată lupta organismului care nu vrea să se dea bătut e zădarnică: Popovici Beyreuth moare, după trei săptămâni de sbucium cu boala.

Născut în Bârlad, la vârsta de 20 de ani tânărul Popovici, în sufletul căruia vibra flacăra artei, pleacă la Viena să învețe muzica. Aici e ele-

vil renumitului Gentzbacher și foarte curând profesorul său nu mai are ce arăta unui discipol prea sânguitor și bine dotat. Directorul Operei din Praga, auzindu-l căutând, e încântat de vocea de bariton a lui Popovici și-l angajează pe timp de șase ani.

Dar artistului îi trebuiau zări mai largi.

Îl atrăgea muzica răsăritorului Wagner și deaceea Popovici pleacă la Beyreuth, unde timp de patru stagii cântă ca oaspe.

Entuziasmul său pentru operele interpretate aci, în singurul oraș unde Wagner îngăduia să i se cânte dramele muzicale, au legat de numele artistului român, numele centrului muzical german: Popovici-Beyreuth.

Mai bine de un sfert de veac cântărețul român a dus faima artei sale prin toate colțurile lumii: a ajuns până în America de Sud, a avut un angajament la Hamburg și a fost primul român care a cântat la opera mare din Viena.

În 1908 guvernul român îl invită să organizeze conservatorul de muzică din București.

Dorința de a-și sluji țara întrece setea de glorie perpetuă și aplauze de fiecare seară, pe care o are orice artist și Popovici Beyreuth conduce conservatorul românesc până în anul 1920, când de solicitat să preia direcția operei din Cluj.

Nu mai cine cunoaște greutatea cu cari a luptat Popovici Beyreuth și cine a asistat la spectacolele operei clujene, poate înțelege opera titanică plină de priceere și înțelepciune pe care a prestat-o defunctul.

Înalt, bine legat, sgârbit la vorbă și la gest, Popovici Beyreuth avea o înțelegere adâncă de oameni.

Părea sever din pricina firei sale puțin comunicativă, în fond însă Popovici Beyreuth își iubea colaboratorii, deși le cunoștea toate scăderile.

A murit... Nu numai opera din Cluj dar toată arta muzicală încearcă o pierdere grea.

Fie-i țărâna ușoară!

Viata în lumea animalelor și păsărilor

MIERLA ȘI PUII EI

SINGURUL CARE A RĂMAS DE POTOP

Săptămâna trecută Valea Thames (din Anglia) s'a revărsat făcând mari stricăciuni și ducând totul ce să găsea în cale. Pisica de mai sus a fost prinsă plutind într-o corabie improvizată—o roaba—și salvată la al 15-lea sat dela locul nașterii.

Mierla soimeră și trei din ouăle ei.

IGUANA TUBERCULARĂ—a cărei carne întrece pe cea a puiilor de pasere. Iguana crește în America centrală și părțile tropice ale Americii de sud. Carnea ei este conservată și exportată în orașele mari ale Americii de nord.

Tia Juana cel mai „ud” și stricat oraș din lume

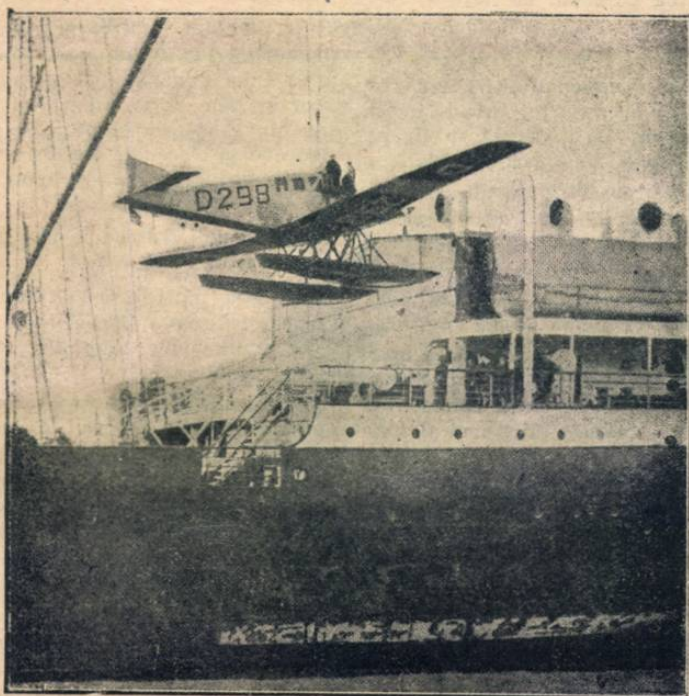

Orașul Mexican Tia Juana este cel mai prosper oraș din lume de mărimea lui. Înconjurat de un lanț de munți circa 4000 km. Tia Juana sfidează orice control al autorităților constituite. Orașul să află la granița Mexicului și hotarul Statului California care explică prosperitatea care l'a apucat.

Zi și noapte peregrinii „insetați” nu conținează de a veni la „izvorul apelor vii.” Trotuarele și străzile gem de lume și automobile fără distincție de familie, poziție socială, ș. a. Toți sunt frați, atrași de aceeași sete comună. Tia Juana e numai la câteva sute de metri dincolo de linia „uscată” a Statelor Unite.

Pe străzile lungi și largi ale Tiei Juana nu există o singură prăvălie sau magazie decât cu restaurante, săli de dansuri și săli de băutură cu toate anexele lor de viață ușoară sau „high life” cum îi spune englezul.

Mai sus se vede vaporul Societății North German Lloyd, Lutzow, având pe bord o mașină de zburat „Junkers” ca o parte a echipajului vaporului în excursia de plăcere în Răsărit. Cu ajutorul acestei mașini de zburat pasagerii vor face excursii pe mal fără să debarce prin porturi.

Automobilul care promite să schimbe tipurile actuale ale căruței fără cai. Mașina de mai sus are 1000 HP și a fost o surpriză pentru lumea experților automobilisti. Mașina e a maiorului H. O. D. Segrave din Daytona Beach.

LUMEA ÎN MIȘCARE

Curiositățile călătoriei în văzduh, pe uscat și apă.

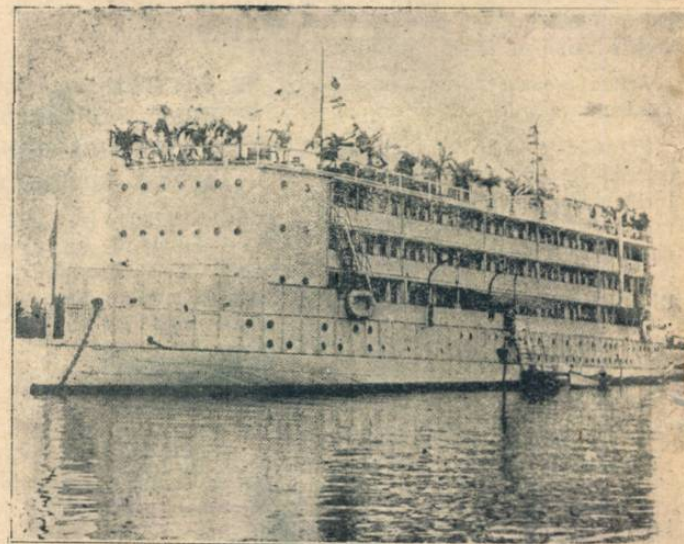
PREȚUL VITEZEI

„Rămășițele” unui automobil de 400 HP, al cărui șofer și-a permis să meargă cu o viteză de 310 km. pe oră. Sub forța acestei viteze, lanțul de viteză s'a rupt și trecând prin fereastra împotriva vântului a lovit pe șofer (stăpânul automobilului) cu atâta putere încât i-a retezat capul. Mașina s'a răsturnat, a prins foc și s'a cărușat un jum. de km.

GATA PENTRU INDIA

Primul aeroplan pentru pasagerii civili între Anglia și India a plecat săptăm. trecută dela Crydon (Anglia) cu destinația pentru Karachi, India.

ROADELE PĂCEI

Vaporul de mai sus era înainte un vas de război iar acum e transformat în Hotel plutitor pe coasta Floridei. Hotelul constă din trei etaje pentru camere de dormit, iar pe coperiș, unde era înainte cabina căpitanului, să afla o promenadă frumoasă.